

సంపుటి : 73 సంచిక : 34 పుటలు : 52

జాగృతి

కవి 5123 - శ్రీ పవన్ కేసరి బహుళ సకాదశి

05-11 జూలై 2021

వెల: ₹15/-

తాజా సవాళ్లు- ద్రోణ దాడులు..

మరో అడుగు పడింది!

కశ్మీర్ లోయకు భరోసా నింగి ఇంకాస్త స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. 370 అధికరణ మీద తమ గోల వినేవారు లేరని ప్రత్యక్ష, పరోక్ష వేర్పాటువాద శక్తులకు అర్థమవుతోంది.

జాగృతి చందాను చెల్లించడానికి పక్కనున్న క్యూఆర్.కోడ్ ను మీ మొబైల్ తో స్కాన్ చేయండి. లేదా <http://payit.cc/S18970> అని బ్రౌజర్ లో టైప్ చేయండి.

73 ఏళ్లుగా వెలువడుతున్న జాతీయ తెలుగు వారపత్రిక

MAHAVEER GROUP OF INSTITUTIONS

(AN ISO 9001-2008 CERTIFIED INSTITUTION)

Estd : 2001

Courses Offered :

B.Tech	ECE EEE CSE IT MECH. CIVIL AERO	PG
M.Tech	DE & CS VLSI PE & ES CSE SE AMS	MBA

Counseling Code : MHVR

MAHAVEER

INSTITUTE OF SCIENCE & TECHNOLOGY

(Approved by AICTE, Affiliated to JNTUH, Hyderabad.)

Email: mist.admissions@gmail.com | website : mist.ac.in

Estd : 2009

Courses Offered :

Polytechnic	DECE DEEE DCME DME DCE
--------------------	--------------------------------

Counseling Code : MHVR

MAHAVEER

Institute of Science & Technology Polytechnic (2nd Shift)

(Approved by AICTE, Affiliated to SBTET Hyderabad.)

Email: mist.admissions@gmail.com | website : mist.ac.in

Estd : 2010

Courses Offered :

B.Tech	ECE EEE CSE MECH.
---------------	-------------------------

Counseling Code : AARM

AAR MAHAVEER

ENGINEERING COLLEGE

(Approved by AICTE, Affiliated to JNTUH, Hyderabad.)

Email: aarm.admissions@gmail.com | website : aarm.ac.in

Estd : 2014

Courses Offered :

B.Com	Computers & General	B.Sc	MSCs
--------------	---------------------	-------------	------

MAHAVEER DEGREE COLLEGE

For Arts, Commerce & Science

(Approved by Telangana Govt. - Affiliated to Osmania University)

Email: mdc.admissions@gmail.com | website : mahaveerdegreecollege.com

Sponsored by **MAHAVEER EDUCATIONAL SOCIETY**

FOR NRI / MANAGEMENT SEATS

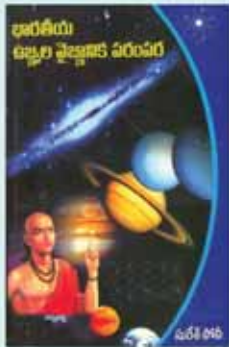
Ph: 040-29880079, 29880086, 29880089, 29880081, 29880087

Cell : 9542001907, 9849944411

Vyasapuri, Bandlaguda, Post : Keshavgiri, Hyderabad - 500 005.

జాతీయ భావాలను మేల్కొల్పే ఉత్తమ సాహిత్యం
మీరు తప్పక చదివి, పదిమందిచే చదివించదగిన పుస్తకాలు

మీరు తప్పక చదివి, పదిమందిచే చదివించదగిన పుస్తకాలు

વેલ : ₹. 200/-

વેલ : ₹. 60/-

ವೆಲ : ₹. 300/-

ವೆಲ : ₹. 60/-

વેલ : ₹. 120/-

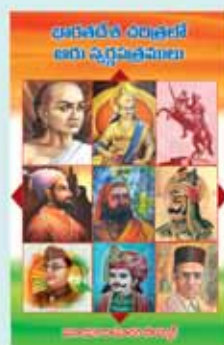
વેલ : ₹. 160/-

વેલ : ₹. 40/-

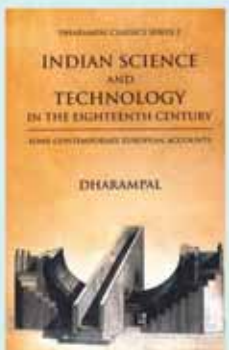
પેલ : ₹.90/-

વેલ : ₹. 250/-

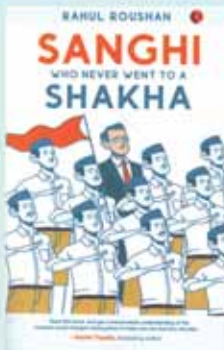
ವೆಲ : ₹. 250/-

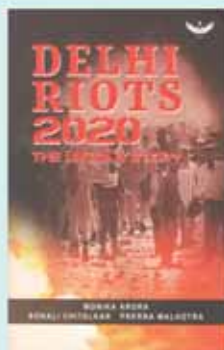
వెల : ₹. 1225/-
(5 పుస్తకాల సెట్)

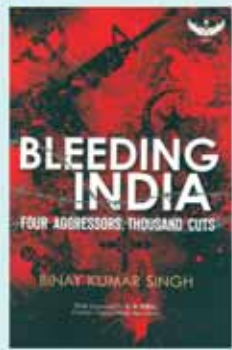
વેલ : ₹. 300/-

વેલ : ₹. 395/-

વેલ : ₹. 299/-

ವೆಲ : ₹.399/-

క్రొత్త, పాత నవయుగ భారతి ప్రచురణలకై సంప్రదించండి

ఫోన్ ద్వారా మీకు కావలసిన పుస్తకాలు తెలియజేయండి! రిజిస్టరు పోస్టులో అందుకోండి!!

040-27563236, 9290127329

సాహిత్య నికేతన్ : 3-4-852, కేశవనిలయం, బర్మిస్టేపురా, హైదరాబాద్ -27.

Printed & Published by **Nagol Sreenivas Reddy** on behalf of **Jagriti Prakashan Trust** and printed at Kala Jyothi Process Ltd, 1-1-60/5, Musheerabad, RTC 'X' Road, Hyderabad-500 020. And published at Jagriti Bhavan, 3-4-228/4/1, Lingampalli, Kachiguda, Hyderabad - 500 027.

Editor : Dr. Goparaju Narayana Rao.

సర్క్యులేషన్ వివరాలు, ఫిర్యాదులు, వ్యాపార ప్రకటనల వివరాల కోసం
(ఉ|| 11 నుండి సా|| 6 గంటల మధ్య) సంప్రదించండి.

బి. నాగరాజు సర్క్యులేషన్ మేనేజర్ 040-27561453/9959997013

జాగృతి చందా - సూచనలు

5 సం|| చందా రూ.3000, సంవత్సర చందా రూ.650, విడి ప్రతి రూ.15

- ◆ అద్రసులో పేరు, ఇంటి నెం., గ్రామం, మండలం, జిల్లా, పిన్ కోడ్, మొదలై నెం. సమగ్రంగా ఉండాలి. లేకుంటే కంప్యూటర్ ఆమోదించదు.
- ◆ తాత్కాలిక రసీదు చేరిన 15 రోజుల తర్వాత చందా నెం., ప్రారంభ తేది వివరాలు మీకు ఎస్.ఎం.ఎస్. చేస్తాం. ఆ వెంటనే సంచిత కూడా అందుతుంది. మీరు చందా నెం. నోట్ చేసుకోవాలి.
- ◆ పత్రిక అందకపోతే వెంటనే సంప్రదించగలరు. చిరునామా మారితే కార్యాలయానికి విధిగా తెలపండి.

చందా కట్టించే వారికి సూచనలు :

- ◆ చందాలు వసూలు చేసే పంపేవారు తమ పూర్తిపేరు, సెల్ నెం. రాయాలి.
- ◆ రసీదుపై చందాదారుని పూర్తి చిరునామా, పిన్ కోడ్, సెల్ నెం., ఈమెయిల్ ఉండాలి. వివరాలు jagritiweeklysub@gmail.comకు మెయిల్ చేయాలి.
- ◆ ఆన్లైన్/చెక్ ద్వారా కూడా చెల్లించవచ్చు. డబ్బు పంపాక 040-27561453/ 9959997013 సంబర్ధకు తెలియజేయాలి.
- ◆ మరిన్ని వివరాలకు చందాప్రస్తుతంలో మొదటి రసీదు వెనుక చూడగలరు.

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

- ◆ 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-500 027.

జాగృతి బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు :

- ◆ A/c Name & No. Jagriti Prakashan Trust, 920010061405325, Axis Bank, Kothapet Branch. IFSC : UTIB0002157, PAN : AAATJ3829L
- ◆ చెక్కు డిడిపై Jagriti Prakashan Trust అని ఆంగ్లంలో రాయాలి.

సంపాదక మండలితో సంప్రదింపుల కోసం
(ఉ|| 11 నుండి సా|| 6 గంటల మధ్య)

కె. దుర్గారెడ్డి	అసోసియేట్ ఎడిటర్	9959310103
కె. హరీష్	సబ్ ఎడిటర్	9959991304

డిజైనర్లు : సిహెచ్. కుమార్, జి. తుకారాం

జమ్మకశ్మీర్ కు జరుగుతున్న కాయకల్ప చికిత్స విస్తరించవలసిన అవసరం కనిపిస్తున్నది. జేకే భారతదేశంలో ముస్లింలు అధికంగా ఉన్న రాష్ట్రం. మైనారిటీలుగా ఉన్న రాష్ట్రాలలోనే ముస్లింలు యధేచ్ఛగా మత మార్పిడులు జరుపుతున్నట్టు వారి మీద ఆరోపణలు ఉన్నాయి. జమ్మకశ్మీర్ లో మరీ ముఖ్యంగా కశ్మీర్ లోయలో మత మార్పిడుల గురించి చెప్పాలా? పాకిస్తాన్ పట్టు, ఉగ్రవాదుల తుపాకీ గురి బలంగా ఉన్న ఈ రాష్ట్రంలో మైనారిటీల పరిస్థితి దినదిన గండం నూరేళ్ల ఆయుష్షు విధంగానే ఉంది. ఇందుకు తాజాగా వెలుగు చూసిన రెండు ఉదంతాలు సాక్ష్యం పలుకుతున్నాయి.

జమ్మకశ్మీర్ లో ఇద్దరు సిక్కు బాలికల అపహరణ, మత మార్పిడి, వారి వివాహాల తంతు చకచకా జరిగిపోయాయి. జూన్ 26న మొదలైన ఈ దుండగం రెండు రోజులలోనే ముగిసింది. బడగాం జిల్లాకు చెందిన 18 ఏళ్ల ఒక బాలికను ప్రలోభాలు చూపి ఇస్లాంలోకి మతాంతరీకరణ చేశారు. అక్కడితో ఆగలేదు. తుపాకీ చూపి బెదిరించి అరవై ఏళ్ల వృద్ధుడితో పెళ్లి చేశారు. అతడికి అప్పటికే వివాహం, కుటుంబం, పిల్లలు కూడా ఉన్నారు. ఇంతకీ ఈ బాలిక అమాయకురాలు. ప్రేమ పేరుతో ఆ బాలికను లొంగదీసుకున్నా, ఇది పూర్తిగా లవ్ జిహాద్ మాత్రమేనని బడగాం గురుద్వారా ప్రబంధకీ కమిటీ అధ్యక్షుడు సర్దార్ సంతోష్ సింగ్ చెబుతున్నారు. శ్రీనగర్ లోని మెహజూర్ నగర్ కు చెందిన మరొక బాలికను అపహరించి మతం మార్చారు. ముస్లిం నేస్తం పిలిచిన ఒక కార్యక్రమానికి వెళ్లిన ఈ బాలిక కనిపించకుండా పోయింది. తరువాత విషయం బయటపడింది. ఈ బాలికనూ మతం మార్చి ఒక యువకునితో పెళ్లి చేశారు. ఆ యువకుడు కూడా ఆ కార్యక్రమానికి హాజరైనవాడే. ఈ రెండు ఘటనల మీదే సిక్కులు భగ్గమన్నారు. మే నెలలో కూడా సిక్కు మతానికి చెందిన నలుగురిని అపహరించి మతం మార్చిన సంగతిని కూడా లెఫ్టినెంట్ గవర్నర్ కు చేసిన ఫిర్యాదులో సిక్కు మత సంస్థలు ఉదహరించాయి. శిరోమణి అకాలీదళ్ నాయకుడు మంజిందర్ సింగ్ సిర్సాతో పాటు, గురుద్వారా ప్రబంధకీ కమిటీ కూడా ఈ విషయాన్ని సామాజిక

శాలివాహన 1943 శ్రీ ఘన జ్యేష్ఠ బహుళ ఏకాదశి

ముఖపత్ర కథనం
మరో అడుగు పడింది!

లోపలి పేజీలలో...

జాతీయం

ద్రవిడ రాజ్యంలో
దేవమాన్యాల దుర్గతి

నేతాజీ - ధారావాహిక

సాగరగర్భంలో సాహస యాత్ర -1

- ఎం.వి.ఆర్. శాస్త్రి

జాగృతి

సంపాదక్రియం

మాధ్యమాలలో పెట్టింది.

బడగాం బాలిక విషయంలో ముస్లింలు, పోలీసులు, న్యాయస్థానం వైఖరి కూడా అనుమానాస్పదంగానే ఉంది. ఆమెను పట్టుకుని కోర్టులో ప్రవేశపెట్టి తిరిగి కుటుంబానికి అప్పగిస్తామని జిల్లా ఎస్పి హామీ ఇచ్చారు. చెప్పినట్టే కోర్టులో ప్రవేశపెట్టారు. కానీ బాలిక తరపు వారిని లోపలికి అనుమతించపోవడం విశేషం. తీర్పు కూడా ఆ వృద్ధుడికి అనుకూలంగా ఇచ్చారు. అతడికే ఆ బాలికను అప్పగించవలసి వచ్చింది. రెండో బాలిక ఆచూకీ తెలియడం లేదు. ఈ దేశంలో ముస్లిం మతోన్మాదులు లవ్ జిహాద్ను ఆయుధంగా ఉపయోగించుకుంటున్న

ముస్లిం-సిక్కు బంధం ఇదేనా!

మాట నిజం. ఇది సంఘ పరివార్ లేదా హిందూ సంస్థలు చేస్తున్న ఆరోపణ మాత్రమే కాదు. కేరళలో కేథలిక్ చర్చి కూడా ఇదే ఆరోపణ చేసింది. ఇతర మతాల బాలికలను ఇస్లాంలోకి మార్చి రకరకాల అనైతిక కార్యకలాపాలకు ఆ బాలికలను, యువతులను ఉపయోగించుకుంటున్నారు. ఇది ఆత్మ గౌరవానికి మహిళల రక్షణకీ సంబంధించిన విషయం. కానీ కొందరు ఇలాంటి వివాదాలు వచ్చినప్పుడు 'సంఘీయులకు' ప్రయోజనం చేకూర్చే పరిస్థితులు రాకూడదని భావించడమే పరమ నీచం. యువతుల శరీరాల మీద రాజకీయాలు చేయడం.

ఆ బాలికల అపహరణ, మత మార్పిడి, వివాహాల నేపథ్యంలో కొందరు సామాజిక మాధ్యమ వినియోగదారులు ఈ ధోరణి ఆగాలని గట్టిగా వాదిస్తున్నారు.

ఇంకొందరు సిక్కు-ముస్లిం ఐక్యత చెడిపోకుండా చూడాలని, ఈ ఒక్క ఉదంతాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని చట్టాలు చట్టబంధాలు అంటూ పట్టుపట్టకూడదని వాదించడమే నిర్ఘాంతపోయేలా చేస్తోంది. మత మార్పిడి గురించి పట్టుపట్టి 'కాపాయం వైపు మొగ్గు' చూపవద్దంటూ అమాన్ బాలి అనేవాడు సిక్కు యువకులకి హితవు చెబుతున్నాడు. కేరళలో కేథలిక్ చర్చి క్రైస్తవ బాలికల మీద జిహాద్ అస్త్రం గురించి ఒక ఫాదర్ నోరు విప్పినప్పుడు కూడా ముస్లిం ఉన్మాదులు ఇలాగే హిందూశక్తులకు బలం పెంచొద్దనే ఉచిత సలహా ఇచ్చారు. ఇంకో సిక్కు మతస్థుడు, జర్నలిస్ట్ ప్రబుద్ధుడు, పైగా రైతు ఉద్యమ అనుకూలుడు ఇలా అన్నాడు, ముస్లింలు ఈ సమస్యను వెంటనే పరిష్కరించుకోవాలి. లేదంటే 'సంఘీలు' మైనారిటీల మధ్య ద్వేషం పెరిగేటట్లు చేస్తారు అని. సిక్కు బాలికలకు జరిగిన దారుణమైన అన్యాయం కంటే ముస్లింలతో సిక్కుల బంధం గట్టిగా ఉండాలని, ఇదే సమయంలో 'సంఘీల'కు చోటు ఇవ్వరాదని వాదించడం ఎంత ఆత్మహత్యాసదృశం? దేశ విభజన నాడు పంజాబ్‌లో సిక్కుల మీద ముస్లిం మతోన్మాదులు చేసిన అపహాయిత్వాల గురించి వీరికి పట్టడం లేదా? తమ స్త్రీల పట్ల అదే అవమానం పునరావృతమవుతున్న సంగతి తెలియడం లేదా? పోనీ తరువాత ముస్లింలలో పెద్ద పరివర్తన వచ్చిందనీ, ఇక్కడ భారత్‌లో, అక్కడ పాక్‌లోను సిక్కుల పట్ల గొప్ప మన్నన చూపుతున్నారనీ ఎవరైనా చెప్పగలరా? ముస్లింలతో కలసి మెలసి ఉండాలని అనుకోవడం వేరు. బీజేపీ, ఆర్ఎస్ఎస్‌కు అవకాశం లేకుండా ఉండేందుకు తమ బాలికలను అపహరించినా, మతం మార్చినా మాట్లాడవద్దని సిక్కులు భావించడం ఘోరం. దీని మీద ఆత్మ విమర్శ చేసుకోవాలి.

ఉత్తర ప్రదేశ్, మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రాలలో తీసుకువచ్చినట్టే, ఈ కేంద్ర పాలిత ప్రాంతం (జేకే)లో కూడా మత మార్పిడి నిరోధక చట్టం తీసుకురావాలని సిక్కులు కోరుతున్నారు. ఈ మేరకు లెఫ్టినెంట్ గవర్నర్ మనోజ్ సిన్హా శ్రీ అకాల్ తఖ్త్ సాహిబ్ లేఖ రాసింది. జేకేలోనే కాదు, దేశమంతటా ఇలాంటి చట్టం అవసరం రోజురోజుకూ పెరుగుతూనే ఉంది.

05 జూలై 2021, సోమవారం

అసతో మా సద్గమయ తమసో మా జ్యోతిర్గమయ మృత్యోర్మా అమృతంగమయ - బృహదారణ్యకోపనిషత్

ప్రత్యేక వ్యాసం
బోనాలకు వేళాయె..

కొత్త ధారావాహిక నవల
అమె మారింది
- గంటి భానుమతి

కథ
పల్లెకు పోదాం!
- ఆర్.సి. కృష్ణస్వామి రాజు

ముఖాముఖీ
సంఘ జాతీయవాదం
స్వామి వివేకానంద సందేశమే!

ధీరలలిత స్నేహలత (మహిళ)	- 10
ఆధ్యాత్మికం	- 15
రికార్డుల జపం, పురోగతిలో జాప్యం (ఆంధ్రప్రదేశ్)	- 16
జిహాదీలకు గుర్తింపు పత్రాలు వచ్చాయి! (వేదిక)	- 18
పరోపకారం (సంప్రదాయం)	- 23
విగ్రహాల కింద శాశ్వత సత్యాలు సమాధి కాకూడదు! (వక్రీకరణ)	- 29
బెడిసికొట్టిన కేసీఆర్ వ్యూహం (తెలంగాణ)	- 40

నిస్వార్థ సేవకు నిదర్శనం (సేవ)	- 42
గ్రాండ్ స్లామ్ టెన్నిస్ రారాజు! (క్రీడ)	- 43
రాంజీ గోండు.. రొహిల్లా దండు (చరిత్ర)	- 44
బాలజాగృతి	- 46
వారఫలాలు	- 48
పదరసం	- 49
మ...మ...మ... మాస్ గా 'మా' ఎన్నికలు! (సినిమా)	- 50

‘రాజకీయపరమైన విభేదాలు ఉండవచ్చు. కానీ అందరూ జాతీయ ప్రయోజనాల కోసం కట్టుబడి పనిచేయాల్సిందే.’ జమ్మకశ్మీర్ కు ప్రత్యేక ప్రతిపత్తిని కల్పించే 370 అధికరణ రద్దు తరువాత ఆ ప్రాంత నేతలతో మొదటిసారి జరిగిన సమావేశంలో ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ అన్న మాట ఇది. ఆగస్ట్ 5, 2019లో ప్రత్యేక ప్రతిపత్తిని తొలగించారు. అది జరిగిన రెండేళ్ల తరువాత ఈ జూన్ 24న ఢిల్లీలో జరిగిన ఆ విస్తృత సమావేశం ఏ విధంగా చూసినా మరో అడుగు వంటిదేనని అంచనా. కాంగ్రెస్ అధికారంలోకి వస్తే 370 అధికరణకు ప్రాణప్రతిష్ఠ చేస్తాం అంటూ దిగ్విజయ్ సింగ్ వంటి రాజకీయ కేతిగాడి చేత ఈ కీలక సమావేశానికి కాస్త ముందు ఆ పార్టీ అధినేతలు పలికించినా ఆ పాచిక పారలేదు. మెహబూబా ముఖ్తీ అనే ఒక్క నాయకురాలు మాత్రమే దిగ్గిరాజా మాటలో గట్టి భవిష్యత్తును చూసుకుంటున్నదని అనిపిస్తోంది. మిగిలిన ముస్లిం పార్టీల నాయకులు సన్నాయి నొక్కులకు పరిమితమయ్యారు. సమీప భవిష్యత్తులో మొదలయ్యేది ఎన్నికల ప్రక్రియ. అందులో తమకు స్థానం ఉండబోదని పరిపూర్ణమైన అవగాహన వాళ్లందరికీ వచ్చింది. అందుకే రెండేళ్ల క్రితం వినిపించిన స్థాయిలో ఇప్పుడు నిరసన స్వరం లేదు.

జమ్మకశ్మీర్ కు మళ్లీ ప్రత్యేక ప్రతిపత్తి అసంభవమన్న వాస్తవాన్ని ఆ ప్రాంత ముస్లిం పార్టీల నేతలు గుర్తించక తప్పదన్న స్థితికి వచ్చిన సంగతిని ఈ సమావేశం దాదాపు బట్టబయలు చేసింది. కానీ మేకపోతు గాంభీర్యాన్ని ప్రదర్శిస్తూ మాజీ ముఖ్య మంత్రి ఫారూక్ అబ్దుల్లా ప్రథమ ప్రధాని నెహ్రూను తెర మీదకు తేవడానికి చూస్తున్నారు. నెహ్రూ ప్లేబిస్టెల్ నిర్వహిస్తామని చెప్పారని ఆయన కశ్మీర్ తిరిగి వెళ్లిన తరువాత గుర్తు చేసుకున్నారు. పీవీ నరసింహారావు కూడా కొన్ని ప్రత్యేక హక్కులు ఇస్తామని చెప్పినా జరగలేదని కూడా ఫారుక్ విలేకరులకు గుర్తు చేశారు. ఒక విధంగా ఫారుక్ ను మించి వాస్తవికంగా ఉన్నవారు మెహబూబా ముఖ్తీ. ఆమె 370 అధికరణాన్ని పునరుద్ధరించేవరకు పోటీ చేయబోనని ప్రతిజ్ఞ చేశారు. ఇది పాకిస్తాన్ భాష అన్న సంగతిని ఆమె ఇప్పటికీ గుర్తించలేదా? ఆ సంగతేమో కానీ ఇక కశ్మీర్ లో తనకు భవిష్యత్తు లేదన్న అంశం ఆమె గుర్తించిన సంగతి అర్థమవుతూనే ఉంది. అంతర్జాతీయంగా, జాతీయంగా ఎంత ప్రతిఘటన ఎదురైనా 370 అధికరణ రద్దు చేసిన బీజేపీ ప్రభుత్వం అక్కడ ప్రజాస్వామ్య పునరుద్ధరణ ప్రక్రియ గురించి కూడా ఇప్పటికే ఒక స్పష్టతకు వచ్చింది. అది జాతీయ ప్రయోజనాలు పునాదిగా ఉన్నది. సరిహద్దు రాష్ట్రం పట్ల ఉండవలసిన వాస్తవిక దృక్పథాన్ని నింపుకుని ఉన్నది. అదే అమలులో పెడతానని కేంద్రం

కరాఖండీగా చెప్పింది. ముందు నియోజక వర్గాల పునర్ విభజన. ఆ తరువాత ఎన్నికలు. వారి వారి అభిప్రాయాలు ఎలా ఉన్నా కశ్మీర్ లోని ముస్లిం పార్టీలు ఇదే అభిప్రాయానికి మొగ్గినట్టే కనిపించింది. అంటే కేంద్రం దారిలోకే కశ్మీర్ పార్టీలు వచ్చాయి. భవిష్యత్తు లేదని తేలిపోయిన పార్టీలే ఇప్పటికీ సన్నాయి నొక్కులు నొక్కుతున్నాయి.

జమ్మకశ్మీర్... ఈ కీలక సరిహద్దు రాష్ట్ర సమస్య ప్రతి ప్రధానికి వారసత్వంగా వచ్చేదే. కాంగ్రెస్ హయాంలో కేంద్రం విధానం పూర్తిగా కశ్మీర్ నాయకుల బుజ్జగింపులకే పరిమితమయ్యేది. భారతీయ జనతా పార్టీ సారధ్యంలో ఢిల్లీలో కొలువుదీరిన ప్రభుత్వాలు ఇందుకు భిన్నంగా క్రియాశీలకంగా వ్యవహరించాయి. అటల్ బిహారీ వాజపేయి, నరేంద్ర మోదీ కశ్మీర్ నమస్య పరిష్కారానికి చిత్తశుద్ధితో అడుగులు వేశారు.

ప్రధాన ప్రపంచితీలోకి రావాలనే

జమ్మకశ్మీర్ ఢిల్లీకి దూరం, మనసుకు దూరం అన్న భావనను తొలగించాలన్న నినాదం బీజేపీదే. తన మాటలను కార్యాచరణలో పెట్టేందుకు 1999 ఫిబ్రవరిలో ‘లాహోర్ బస్సుయాత్ర’ ద్వారా వాజపేయి దాయాది దేశానికి స్నేహహస్తం చాటారు. జూన్ 24న నరేంద్ర మోదీ నిర్వహించిన కశ్మీర్ రాజకీయవేత్తల సమావేశంలో కనిపించినది కూడా ఇదే. ఢిల్లీ నుంచి ప్రత్యేక బృందంతో ప్రత్యేక బస్సులో

లాహోర్ వెళ్లిన వాజపేయి పాక్ ప్రధాని నవాజ్ షరీఫ్ తో చర్చలు జరిపారు. శాంతికి బాటలు పరిచారు. ఆ అవకాశాన్ని షరీఫ్ సద్వినియోగం చేసుకోలేకపోయారు. నాటి సైన్యాధిపతి జనరల్ పర్వేజ్ ముషారఫ్ సారధ్యంలో పాక్ సైన్యం కార్గిల్ చొరబాట్లకు పాల్పడి భారత్ చేతిలో చావుదెబ్బ తిన్నది. అయినప్పటికీ 2003 నవంబరులో ప్రధాని వాజపేయి పాక్ ప్రధాని జాఫరుల్లా జమాల్ తో కాల్పుల విరమణ ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నారు. దానిని పాక్ అనేకమార్లు ఉల్లంఘించింది. దీంతో సరిహద్దుల్లో ప్రశాంతత కొరవడింది. 2014లో అధికారం చేపట్టిన ప్రధాని నరేంద్రమోదీ సైతం ఇస్లామాబాద్ కు స్నేహహస్తం అందించారు. మిత్రులను మార్చగలం, సరిహద్దులను కాదు అన్న వాజపేయి సూత్రమే ఆయననూ నడిపించింది. 2015 డిసెంబరులో అఫ్ఘానిస్తాన్ పర్యటన నుంచి తిరిగి వస్తూ మోదీ లాహోర్ లో ఆగారు. నవాజ్ షరీఫ్ తో చర్చలు జరిపి విశ్వాస కల్పన చర్యలు ప్రారంభించారు. పాకిస్తాన్ ఆ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోలేకపోయింది.

370 అధికరణ రద్దు

2019లో రెండోసారి ఢిల్లీ పీఠం దక్కించుకున్న

మరో అడుగు పడింది!

మోదీ కశ్మీర్ విషయంలో మరింత క్రియాశీలకంగా వ్యవహరించాలని నిర్ణయించారు. కేవలం చర్చలు, సంప్రదింపులతో దాయాది దేశాన్ని దారికి తీసుకురాలేమని గ్రహించడం, అంతర్జాతీయంగా పాకిస్తాన్ పట్ల ఏర్పడిన జగుప్పు ఇందుకు ముఖ్య కారణం. 370 అధికరణ కశ్మీర్ కు చేసిన మేలు కంటే, పాక్ ప్రేరేపిత ఉగ్రవాదానికి ఇచ్చిన ఊతమే ఎక్కువ అన్నది చరిత్ర రుజువు చేసింది. అందుకే ముందుగా ఆర్థికల్ 370 రద్దు, రాష్ట్ర విభజన, శాసనసభతో కూడిన కేంద్రపాలిత ప్రాంతంగా ప్రకటించడం ద్వారా, పాలనలో ప్రజలను కింది స్థాయి నుంచి భాగస్వామ్యం చేయడం ద్వారా పరిస్థితిని చక్కదిద్దగలమని కేంద్రం భావించింది. లోయలో పాక్ అటలకు అడ్డుకట్ట కూడా వేయవచ్చు. అందుకే అధికారం చేపట్టిన రెండు నెలల్లోనే 370వ అధికరణ రద్దు, రాష్ట్ర విభజన, శాసనసభతో కూడిన కేంద్రపాలిత ప్రాంతంగా ప్రకటన వంటి సాహసోపేత నిర్ణయాలు తీసుకుంది. పరిస్థితులు కుదుటపడిన తరువాత ఎన్నికలు జరుపుతామని ఆనాడే ప్రజలకు స్పష్టమైన హామీ ఇచ్చారు. ఈ నిర్ణయాలు కొంతవరకు సానుకూల ఫలితాలనే ఇచ్చాయని అనంతర పరిణామాలు రుజువు చేశాయి. హామీ మేరకు గత

ఏడాది డిసెంబరులో జిల్లా అభివృద్ధి మండళ్లు (డీడీసీ- డిస్ట్రిక్ట్ డెవలప్ మెంట్ కౌన్సిల్) ఎన్నికలు నిర్వహించారు. ఈ ఎన్నికల్లో ప్రజలు పెద్ద సంఖ్యలో పాల్గొన్నారు. 2019 నాటి పార్లమెంటు ఎన్నికల నాటి కంటే 15శాతం ఎక్కువ పోలింగ్ డీడీసీ ఎన్నికల్లో నమోదవడం విశేషం. దీనిని బట్టి ప్రజలు ప్రజాస్వామ్యం పట్ల ఎంత ఆసక్తితో ఉన్నారో అర్థం చేసుకోవచ్చు.

మొన్నటి డీడీసీ ఎన్నికల్లో ప్రజలు భారతీయ జనతా పార్టీ వైపు మొగ్గు కనబరిచారు. మొత్తం 278లో భాజపా 75 సీట్లు, 38.74 ఓట్లు దక్కించుకుని అతిపెద్ద పార్టీగా నిలిచింది. మోదీ నాయకత్వంపై ప్రజలకు గల విశ్వాసానికి ఇంతకు మించిన మరో నిదర్శనం అక్కర్లేదు. 370 అధికరణ రద్దును వ్యతిరేకించిన ఏడు పార్టీల కూటమి పీపుల్స్ అలయన్స్ ఫర్ గుప్టార్ డిక్లరేషన్ (పీఎజీడీ) మొత్తం కలిసి సాధించిన సీట్లు 110 మాత్రమే కావడం గమనార్హం. 50 స్థానాలను స్వతంత్రులు దక్కించు కున్నారు. 19 సీట్లలో ఆధిక్యత వంద ఓట్లలోపే ఉండటం విశేషం. మొత్తం 20 జిల్లాలకు అయిదు చోట్ల భాజపాకు ఆధిక్యం లభించగా 12 జిల్లాల్లో ఏడు పార్టీల కూటమి పైచేయి సాధించింది. దీనిని

బట్టి కశ్మీర్ ప్రజలు ఎవరి పక్షాన ఉన్నారో స్పష్టమైంది. **జూన్ 24 సమావేశం**

డీడీసీ ఎన్నికల ప్రక్రియ, ప్రజల ఆసక్తి స్పష్టంగా తీసుకున్న కేంద్రం కశ్మీర్ లో ఎన్నికల నిర్వహణకు యోచన చేసింది. అదే సమయంలో రాష్ట్ర హోదా పునరుద్ధరణకు కట్టుబడింది. వీలైనంత త్వరలో శ్రీనగర్ లో ప్రజా ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేయాలన్న లక్ష్యంతో అఖిలపక్ష భేటీని నిర్వహించింది. ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించిన సమావేశంలో 8 పార్టీలకు చెందిన 14 మంది కీలక నేతలు పాల్గొన్నారు. రాష్ట్ర గవర్నర్ మనోజ్ సిన్హా, హోంమంత్రి అమిత్ షా, రాష్ట్రానికి చెందిన కేంద్రమంత్రి జితేంద్రసింగ్, నలుగురు మాజీ ముఖ్యమంత్రులు ఘరాక్ అబ్దుల్లా (నేషనల్ కాన్ఫరెన్స్-ఎన్ఎస్), ఆయన కుమారుడు ఒమర్ అబ్దుల్లా, మెహబూబా ముష్తీ (పీడీపీ- పీపుల్స్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ), గులాంనబీ ఆజాద్ (కాంగ్రెస్), పీసీసీ చీఫ్ జి.ఎ.మిర్, పాంథర్స్ పార్టీ అధ్యక్షుడు భీంసింగ్, సీపీఎం నాయకుడు తారిగామి, జమ్మూకశ్మీర్ అసీమ్ పార్టీ అధ్యక్షుడు అల్లాఫ్ బుఖరీ, పీపుల్స్ కాన్ఫరెన్స్ నాయకుడు సజ్జద్ లోనె, బీజేపీ సీనియర్ నాయకుడు రవీందర్ రైనా పాల్గొన్నారు. చర్చలు సానుకూల

వాతావరణంలో జరిగినట్లు ఇరువర్గాలు పేర్కొన్నాయి. ఎన్నికైన ప్రభుత్వమే రాష్ట్రాన్ని ప్రగతి మార్గంలో పయనింపజేస్తుందని, శాంతి భద్రతల పరిస్థితిని మెరుగు పరుస్తుందని, రాష్ట్ర వ్యవహారాల్లో జోక్యం చేసుకోవాలన్న ఆలోచన ఏ కోశాన తమకు లేదని ప్రధాని స్పష్టం చేశారు. ఎన్నికలు నిర్వహించాలన్న కశ్మీర్ పార్టీల డిమాండును అంగీకరించినప్పటికీ నియోజకవర్గాల పునర్విభజన తరువాత ఈ విషయం పరిశీలిస్తామని కేంద్రం ప్రకటించింది. పునర్విభజన ప్రక్రియ పూర్తయితే ఈ ఏడాది డిసెంబరు, లేదా వచ్చే ఏడాది మార్చిలో అసెంబ్లీ ఎన్నికలు నిర్వహించాలన్న యోచనతో కేంద్రం ఉంది.

ముఖ్య కొరివితో తల గోక్కోయాడు

370 అధికరణను పునరుద్ధరించాలని కశ్మీర్ పార్టీలు కోరుతున్నప్పటికీ కేంద్రం ఈ విషయాన్ని పక్కనపెట్టింది. అసలు అలాంటి ఆలోచనే లేదని కేంద్రం ప్రభుత్వ వర్గాలు నిర్దిష్టంగా పేర్కొన్నాయి. ప్రత్యేక ప్రతిపత్తి, రాష్ట్ర హోదా పునరుద్ధరణపై గతంలో ఓజీడివ తరపున వివిధ పార్టీలు సర్వోన్నత న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించిన సంగతి తెలిసిందే. ఈ నేపథ్యంలో ఈ అంశాల గురించి మాట్లాడటం 'సబ్ జుడిస్' అవుతుందని ఆ వర్గాలు గుర్తుచేశాయి. ఇతర

విషయాలు ఎలా ఉన్నప్పటికీ 370 రద్దుపై పోరాటాన్ని కొనసాగిస్తామని, ఈ విషయంలో రాజీ ప్రసక్తి లేదని పీవీజీడిలోని ప్రధాన పార్టీలు పీడిపీ, నేషనల్ కాన్ఫరెన్స్ ప్రకటించాయి. కశ్మీర్ పార్టీలుగా ఇది తమ హక్కుని, బాధ్యత అని అవి అంటున్నాయి. ఆ మాటైన ఢిల్లీలో వినిపించకపోతే పాక్ ప్రేరేపిత ఉగ్రవాదంతో కష్టం. వీటి డిమాండ్ ఎంత వరకు సమంజసమో త్వరలోనే వెల్లడవుతుంది.

నియోజకవర్గాల పునర్ విభజనతో తొలి అడుగు

రాష్ట్రంలో జనాభా ప్రాతిపదికన అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాలు లేవు. దీనితో కొన్ని దశాబ్దాలుగా జమ్మూ, లద్దాఖ్ లకు న్యాయం జరగలేదు. 2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం కశ్మీర్ లోయలో 68,88,475 మంది జనాభా ఉండగా జమ్మూలో 53,75,538 మంది ఉన్నారు. 2014 ఆగస్టులో రాష్ట్ర విభజనకు ముందు 87 అసెంబ్లీ, ఆరు పార్లమెంటు సీట్లున్నాయి. విభజనతో లద్దాఖ్ పార్లమెంటు స్థానం, నాలుగు అసెంబ్లీ సీట్లు కొత్తగా ఏర్పాటైన లద్దాఖ్ కేంద్ర పాలిత ప్రాంతానికి వెళ్లాయి. దీంతో కశ్మీర్ కు శ్రీనగర్, బారాముల్లా, అనంతనాగ్, జమ్మూ, ఉద్ధంపూర్... అయిదు పార్లమెంటు సీట్లే మిగిలాయి. పాక్ ఆక్రమిత కశ్మీర్ (పీవోకే)లో 24

సీట్లున్నాయి. పీవోకేను ఇప్పటికీ భారత్ లో అంతర్ భాగంగా పరిగణిస్తారు. అలా ఆ ప్రాంతానికి 24 సీట్లు ప్రత్యేకించారు. విభజన తరువాత కేంద్ర పాలిత ప్రాంతమైన లద్దాఖ్ కు నాలుగు సీట్లు కేటాయించారు. మిగిలిన 83 సీట్లలో కశ్మీరులో 46, జమ్మూలో 37 సీట్లు మిగిలాయి. జనాభా ప్రాతిపదికన చూస్తే కశ్మీర్, జమ్మూ మధ్య సీట్లకు సంబంధించి సమతౌల్యం లోపించింది. ఈ పరిస్థితిని చక్కదిద్దేందుకు సుప్రీంకోర్టు మాజీ న్యాయమూర్తి జస్టిస్ రంజనా ప్రకాశ్ దేశాయ్ సారధ్యంలో నియోజకవర్గాల పునర్విభజన కమిటీని కేంద్రం నియమించింది. ఈ కమిటీ తాత్కాలిక అంచనాల ప్రకారం మొత్తం ఏడు అసెంబ్లీ సీట్లు పెరిగే అవకాశం ఉంది. వీటిల్లో కశ్మీర్ లో నాలుగు, జమ్మూలో మూడు అసెంబ్లీ సీట్లు పెరుగుతాయని అంచనా. అయితే పునర్విభజనను పీడిపీ, నేషనల్ కాన్ఫరెన్స్ వ్యతిరేకిస్తున్నాయి. ముఖ్యంగా హిందువుల ఆధిక్యం ఉన్న జమ్మూలో సీట్లు పెరిగితే బీజేపీకి మేలు జరుగుతుందని ఆ పార్టీల అంచనా. 2014 ఎన్నికల్లో బీజేపీకి వచ్చిన మొత్తం 25 సీట్లలో సింహభాగం జమ్మూలోనివే. సుదీర్ఘకాలం కాంగ్రెస్ కు మద్దతుగా నిలిచిన జమ్మూ ప్రాంత హిందూ ఓటర్లు బీజేపీ వైపు మొగ్గు

తాజా సవాళ్లు- డ్రోన్ల దాడులు, ట్వీట్టర్

పాకిస్తాన్ కీ, ఆ దేశం ప్రేరేపిస్తున్న ఉగ్రవాద మూకలకీ కశ్మీర్ లో ఎంతో సౌకర్యంగా ఉన్న యథాతథ స్థితికి ఎప్పుడు భంగం వాటిల్లినా రక్షపాతం ద్వారా, విధ్వంసం ద్వారా రెచ్చిపోవడం రివాజు. కొన్ని దశాబ్దాలుగా ఇదే జరుగుతోంది. అలాంటి సౌకర్యం కల్పించినదే 370 అధికరణ. ఈ అధికరణాన్ని రద్దు చేసిన రెండేళ్ల తరువాత ఢిల్లీ ఏర్పాటు చేసిన కశ్మీర్ నేతల సమావేశంలో తాము ఆశించిన ఫలితం రాకపోవడంతోనే కాబోలు జమ్మూలో ఉగ్రవాద మూకలు ప్రథమ డ్రోన్ దాడికి దిగాయి. అక్కడి వైమానిక దళ స్థావరం మీద డ్రోన్ తో రెండు శక్తిమంతమైన బాంబులను జారవిడిచాయి. జూన్ 27 అర్ధరాత్రి 1.40 ప్రాంతంలో ఆరు నిమిషాల వ్యవధిలో అవి పేలాయి. ఇద్దరు గాయపడ్డారు. భారతదేశ కీలక రక్షణ స్థావరం మీద ఉగ్రవాదులు దాడికి దిగడం ఇదే మొదటిసారి. అయితే ఇది జరిగిన కొన్ని గంటలలోనే, అంటే జూన్ 28 ఉదయం రెండు డ్రోన్ తో దాడి యత్నం జరిగింది. కానీ మన దళాలు తిప్పికొట్టాయి. అదే రోజు దక్షిణ కశ్మీర్ లోని హరిపరిగామ్ లో రాత్రి ప్రత్యేక పోలీసు అధికారి ఫయాజ్ అహ్మద్, ఆయన భార్య రజాబేగం,

కుమార్తె రఫియాలను ఇంట్లోనే జైషే మహమ్మద్ ఉగ్రవాదులు కాల్చి చంపారు. ఇక ట్వీట్టర్ అనే సామాజిక మాధ్యమం కూడా దేశ వ్యతిరేక చర్యకే పాల్పడింది కూడా ఆ రోజే. జమ్మూకశ్మీర్, లద్దాఖ్ లను భారతదేశం బయట వేరే దేశాలుగా అది ఒక మ్యాప్ లో చూపించింది. ఈ మూడు చర్యలు వేటికేవీ తీసిపోయేవి కావు. వీటి మధ్య సంబంధం గురించి కూడా దర్బాపు చేయడం అవసరం. నిజానికి ఇవన్నీ దేశ సార్వభౌమాధికారానికి వచ్చిన తాజా సవాళ్లు. దీని మీద భారత్ ఐక్యరాజ్య సమితికి ఫిర్యాదు చేసింది. అంటే ఈ అంశాన్ని భారత్ తీవ్రంగానే పరిగణిస్తున్నది.

జమ్మూ విమానాశ్రయంలోని ఐఎఎఫ్ (ఇండియన్ ఎయిర్ ఫోర్స్) స్టేషన్ పై అర్ధరాత్రి దాటిన తరువాత ఉగ్రవాదులు డ్రోన్ల సాయంతో రెండు బాంబులు జారవిడిచారు. తొలి బాంబుదాడిలో స్టేషన్ పైకప్పు దెబ్బతిన్నది. రెండో బాంబు నేలపై పడింది. జమ్మూ నగర శివార్లలోని సత్వార్ ప్రాంతంలో గల విమానాశ్రయంలో ఈ ఘటన జరిగింది. యుద్ధ విమానాలకు ఎలాంటి నష్టం జరగలేదు. దాడి చేసిన డ్రోన్లు తిరిగి ఎక్కడకు వెళ్లాయన్న విషయంలో ఇంకా

స్పష్టత లేదు. అయితే సరిహద్దులు దాటి వెళ్లి ఉంటాయని అధికారులు చెబుతున్నారు. మందు పాతరలు పేల్చడం, దొంగచాటు దాడులు, ఆత్మాహుతి దాడులు గతంలో జరిగేవి. కానీ డ్రోన్లతో దాడి జరగడం ఇదే తొలిసారి. ఈ డ్రోన్లు ఎక్కడి నుంచి వచ్చాయన్న విషయమై స్పష్టత కొరవడింది. అయితే పాకిస్తాన్ నుంచే వచ్చాయన్న అనుమానాలు వ్యక్తమవుతున్నాయి. ఇందుకు బలమైన కారణం ఉంది. దాడికి గురైన వైమానిక స్థావరం పాక్ అంతర్జాతీయ సరిహద్దుకు కేవలం 14 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉండటం గమనార్హం. దీనిని బట్టి సహజంగానే అందరి చూపు పాక్ వైపు మళ్లింది.

గతంలోనూ దాయాది దేశం ఆయుధాలు, పేలుడు సామగ్రి ఉగ్రవాదులకు అందించేందుకు డ్రోన్లను ఉపయోగించేది. అనేక సందర్భాల్లో భారత బలగాలు వీటిని దీటుగా ఎదుర్కొని తగిన బుద్ధి చెప్పాయి. 2019 ఆగస్టులో పంజాబ్ లోని అమృత్ సర్ నగర సమీపంలోని ఓ గ్రామం వద్ద కూలిన పాక్ డ్రోన్ శకలాలను గుర్తించారు. అదే ఏడాది సెప్టెంబరు రెండోవారంలో డ్రోన్లు వచ్చి ఆయుధాలు, నగదు, మందుగుండు సామగ్రిని జారవిడిచాయి.

చూపుతున్నారు. ముస్లింల అధికం ఉన్న కశ్మీర్ లోయలో ముస్లిం పార్టీలైన పీడీపీ, నేషనల్ కాన్ఫరెన్స్ మధ్య ఓట్లు చీలిపోయే అవకాశం ఉంది. దీనివల్ల తమ పార్టీలకు సీట్లు తగ్గుతాయన్నది పీడీపీ, ఎన్సీ అంచనా. అంతిమంగా రాష్ట్రంలో బీజేపీ అధికారం చేజిక్కించుకునే పరిస్థితులు ఏర్పడతాయన్నది వాటి గుబులు. 2014 ఎన్నికల్లో పీడీపీ 28 సీట్లు గెలుచుకోగా, బీజేపీ దానికి దీటుగా 25 గెలుచుకోవడం ముస్లిం పార్టీలను కలవరపాటుకు గురిచేసింది. అప్పట్లో ఎన్సీకి 15, కాంగ్రెస్ పార్టీకి 12 సీట్లు మాత్రమే లభించాయి. ఈ నేపథ్యంలో జమ్మూలోనే సీట్లు పెంచుతారన్న అంచనాలు రావడంతో పునర్విభజనను ముస్లిం పార్టీలు వ్యతిరేకించాయి. లోయ లోనూ సీట్లు పెరుగుతాయన్న వార్తలు రావడంతో మళ్లీ తలూపాయి. కానీ దీని ద్వారా కేంద్రంలోని మోదీ ప్రభుత్వ నిష్పాక్షికతను ఆ పార్టీలు గుర్తించాయి. సరిహద్దు రాష్ట్రంలో శాంతియుత పరిస్థితులు ఏర్పడాలన్నదే మోదీ లక్ష్యం తప్ప అందరూ అనుకున్నట్లు శ్రీనగర్ పీఠాన్ని చేజిక్కించుకోవాలన్న ఆలోచన ఏ కోశానా సర్కారుకు లేదు. సర్కారు వేరు, పార్టీ వేరు. ప్రభుత్వ ఆలోచన ఏమైనప్పటికీ ఒక పార్టీగా భాజపా అన్ని రాష్ట్రాలతో

పాటు కశ్మీర్ లోనూ అధికారాన్ని సాధించేందుకు శతధా ప్రయత్నిస్తుంది. అది ఒక రాజకీయ పార్టీగా దాని హక్కు.

గుప్పార్ గుట్టు

పీఎజీడీలోని కొన్ని పార్టీల మధ్య విశాఖప్రాయం లేదు. మొదట్లో పీఎజీడీలో భాగస్వామి అయిన సజ్జాద్ లోనే సారధ్యంలోని పీపుల్స్ కాన్ఫరెన్స్ (పీసీ) సొంత పార్టీ తరపున సమావేశంలో పాల్గొన్నారు. అంటే పీఎజీడీ రాజకీయ ఎజెండాతో ఆయనకు సంబంధం లేదనుకోవాలి. ఇక అప్పీ పార్టీకి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న అల్తాఫ్ బఖార్ గతంలో పీడీపీ- బీజేపీ సర్కారులో మంత్రి. ఈ ఇద్దరు నేతలూ బీజేపీకి పరోక్ష మద్దతుదారులన్న భావన ఉంది. హురియత్ కాన్ఫరెన్స్ ను విమర్శించే నేతగా పేరున్న లోనే కమలం పార్టీకి ఇష్టమైన నాయకుడు. ఇవి ప్రధాన ముస్లిం పార్టీలైన ఎన్సీ, పీడీపీకి మింగుడు పడని అంశాలే. 2019 ఆగస్టులో 370 అధికరణ రద్దు సందర్భంగా ఈ రెండు పార్టీలకు చెందిన అనేకమంది నాయకులను అరెస్టు చేశారు. ఫరూక్, ఓమర్, మెహబూబా సైతం అరెస్టయ్యారు. జైలు నుంచి విడుదల అనంతరం ఈ ముగ్గురు నాయకుల వైఖరిలో కొంత మార్పు వచ్చింది. అయినదానికి,

కానిదానికి గుడ్డిగా కేంద్రాన్ని వ్యతిరేకించడం వల్ల ఒరిగేదేమీ లేదని గ్రహించారు. 370పై ఢిల్లీ వైఖరి మారదన్న సంగతి వారికీ తెలుసు. కొంతలో కొంత రాష్ట్ర పునరుద్ధరణ, ఎన్నికలు జరిగితే తాము అధికారాన్ని అందకోవచ్చన్నది ఆ పార్టీల ఆశ. అందుకే తమలో తమకు ఎన్ని విభేదాలు ఉన్నప్పటికీ ఈ రెండు అంశాల్లో ఒకేమాట వినిపించారు. డిడీసీ ఎన్నికల్లో ఈ రెండు పార్టీల మధ్య అభిప్రాయభేదాలు వెలుగులోకి వచ్చాయి. పరిస్థితులు ఏమైనప్పటికీ అధికార సాధనకు రెండు పార్టీలు పోటీ పడతాయి. ఎన్సీ అధికారం అందుకుంటే ఆ సర్కారును పడగొట్టేందుకు పీడీపీ ప్రయత్నిస్తుంది. పీడీపీ అధికారంలో ఉన్నప్పుడు ఎన్సీ అదే పని చేయడానికి వెనకాడదు. పైకి రాష్ట్ర ప్రయోజనాలు, 370 అధికరణ గురించి ఎన్ని మాటలు చెప్పినప్పటికీ అవసరమైతే భాజపాతో, హస్తం పార్టీతో సంకీర్ణ సర్కార్లు ఏర్పాటుకు ఆ పార్టీలు వెనకాడవు. జాతీయ పార్టీలతో అంటకాగి పీడీపీ, ఎన్సీ గతంలో అధికారాన్ని పంచుకున్న సందర్భాలు ఉన్నాయి. కాబట్టి భవిష్యత్తు రాజకీయాలలో బీజేపీని కాదనే పరిస్థితులు ఉండవు. బీజేపీ తన విధానాన్ని వీడదు.

వ్యాసకర్త: సీనియర్ జర్నలిస్ట్

తెంపలితనం

గత ఏడాది జూన్ లో జమ్మూ నగరం పరిసర ప్రాంతాల్లో నిఘా డ్రోన్స్ సరిహద్దు భద్రతా దళం కూల్చింది. అదే సమయంలో ముగ్గురు లప్పరే ఉ గ్రవాదులను పోలీసులు పట్టుకున్నారు. వీరికి డ్రోన్ ద్వారా ఆయుధాలు సరఫరా అయినట్లు దర్యాప్తులో తేలింది. గత ఏడాది సెప్టెంబరు మూడోవారంలో అక్కూర్ సెక్టార్లో డ్రోన్ ద్వారా ఆయుధాలను జారవిడిచినట్లు గుర్తించారు. ఉగ్రవాదులకు ఆయుధాల సరఫరాకు, భారత సైనిక స్థావరాలపై నిఘా పెట్టేందుకు దాయాది దేశం డ్రోన్లను ఉపయోగిస్తుంది. డ్రోన్లతో భారత్ కు ముప్పు లేకపోలేదు. ఈ నేపథ్యంలో సైనిక స్థావరాల భద్రతను పెంచాల్సిన అవసరం ఉంది. అదే సమయంలో నిఘా వర్గాలు మరింత అప్రమత్తం కావాల్సిన అవసరాన్ని ఈ ఘటన హెచ్చరిస్తోంది. తక్కువ ఎత్తులో ఎగురుతూ విధ్వంసానికి పాల్పడే డ్రోన్లను సమర్థంగా ఎదుర్కొనే సాంకేతికత ప్రస్తుతం భారత సైన్యం వద్ద లేదు. గత కొన్నేళ్లుగా కశ్మీర్ ఉగ్రవాదులకు ఆయుధాలను, పంజాబ్ లోకి మాదక ద్రవ్యాలను పాక్ సరఫరా చేస్తోంది. ఈ ఘటనపై భారత్ వెంటనే అప్రమత్తమైంది. రక్షణమంత్రి రాజ్ నాథ్ సింగ్

తక్షణమే రంగంలోకి దిగి పరిస్థితిని సమీక్షించారు. బంగ్లాదేశ్ అధికారిక పర్యటనలో ఉన్న వాయు సేనాధిపతి ఎయిర్ చీఫ్ మార్షల్ ఆర్.కె.ఎస్. భదోరియా అక్కడి నుంచే ఘటన వివరాలు తెలుసు కుని అధికారులకు తగిన ఆదేశాలు జారీచేశారు. తాజా ఘటన నేపథ్యంలో కశ్మీర్ పార్టీలు వాస్తవాలను గ్రహించాలి. పాక్ కపట నాటకాన్ని గుర్తించాలి. దానికి వంత పాడటం మానేయాలి. దాయాది దేశం ద్వంద్వ వైఖరిని ఎండగట్టాలి. దేశ భద్రత ఏ ఒక్క పార్టీకో సంబంధించిన విషయం కాదని తమకూ బాధ్యత ఉందని గుర్తించాలి. భద్రత విషయంలో సర్కారుకు అన్నివిధాలా మద్దతు ఇవ్వాలి.

పాక్ పట్ల ఇంకా ఏమైనా భ్రమలు ఉంటే వాటిని తొలగించుకోవాలి. దాని నిజ స్వరూపాన్ని గుర్తించాలి. అందుకు అనుగుణంగా వ్యవహరించాలి. అంతేతప్ప నోటితో మాట్లాడుతూ నొసటితో వెక్కిరించే వైఖరిని ఎంత త్వరగా విడనాడితే పార్టీలకు, దేశానికి అంతగా మంచిది. పార్టీల విధానాలు, సిద్ధాంతాలు ఎలా ఉన్నప్పటికీ రాష్ట్రంలో శాంతియుత పరిస్థితులు, ప్రజాస్వామ్య పునరుద్ధరణకు కలసి పని చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. ఆర్థికల్లో 370, 35 ఏ వంటి వివాదాస్పద అంశాలను పక్కనపెట్టి రాష్ట్ర ప్రగతికి తమ వంతు పాటుపడాలి. ఒక్క కశ్మీర్ ప్రజలే కాదు... యావత్ భారతావని ఆశిస్తుంది ఇదే. ★

అత్యవసర పరిస్థితి. ఎవరికి? పాలక గణాలకి. ఎందుకు? నిలదీసే గొంతుల్ని నొక్కడానికి. ఏం చేస్తారు? జైళ్ల నోళ్లు తెరుస్తారు. అక్కడ జరిగేవేమిటి? ఒకటా రెండూ - నూటికి నూరుపాళ్లు దారుణాలు. అంటే? మహిళైనా సరే, కర్మశంగా గదిలోకి నెడతారు. మిగతా వాళ్లముందు బట్టలు ఊడదీసి నిలబెడతారు! 'ఏమిటిదంతా, నియంతల కిరాతకాల్ని ఇంకా సహించాలా?' అని భిక్కారస్వరంతో ప్రశ్నలు గుప్పించారు స్నేహలతారెడ్డి. ఆమె పేరులో మిత్రత్వముంది. తీరులో ఇంత అని చెప్పలేనంత లాలిత్యముంది. కానీ గొంతెత్తారంటే అధికారదర్పం గుండెలదరాల్సిందే. అనంతరకాలంలో వెల్లడైన 'ప్రిజన్ డైరీ' నన్న సత్యాలెన్నింటినో వెలుగులోకి తెచ్చింది. 1975 జూన్ చివరివారం నుంచి దరిదాపు రెండేళ్లు మనదేశంలో స్థితిగతులు తలచుకుంటే పిడికిలి జగుసుకుంటుంది. నాలుగున్నర దశాబ్దాల నాటి ఆ చీకటి రోజుల్ని గుర్తుచేసుకోగానే, మొట్టమొదట మన మదిలో తళుక్కుమనేది స్నేహలతే! అప్పటికి తనకూ అన్నే సంవత్సరాల వయసు. దురహంకారాన్ని ఎదిరించి, దురాగతాల్ని నిలువరించేందుకు ప్రయత్నించి, శాలీరకంగా కుంగిక్కొని... పెరోల్ మీద విడుదలైన నెలకే శాశ్వతంగా కన్ను మూశారు. తాను లేకున్నా తన జ్ఞాపకాలు ఇప్పటికీ ఎందరిలోనో ఉన్నాయి. విభతపూర్వకంగా ఆనాడు

తానే అన్నట్లు - నా జాగృత నైజాన్ని ఎవ్వరూ దెబ్బతీయలేరు. నా స్వేచ్ఛను ఎంత అణచాలని చూస్తే, అంత విస్తరిస్తాను. సత్యాన్ని తొక్కిపట్టడానికి తెగబడితే, అంతే దీటుగా ప్రతిఘటించి తీరతాను. ఉన్నాడ చర్యలతో అధికార మదాంధులు నన్నేమీ చేయలేరు. నేను చేతనాజ్యోతిని.' అంతటి సిసలైన జనహృదయ అధినేత్రిని తలపుల్లోకి తెచ్చుకోవడం ఎప్పటికీ స్ఫూర్తిమంతమే.

భీరలలిత స్నేహలత

ప్రజాస్వామ్య కోటకు ఎవరికి వారే పహా రాదారు. పెత్తందార్లు రెచ్చిపోతే, పౌరులు అనక తప్పదు 'ఖబర్దార్!'. స్నేహలత సైతం ఆ పనే చేశారు. నిండు నూరేళ్లు జీవించి ఉంటే, ఇంకెన్ని వైతాళిక గీతాలో వినిపించి ఉండేవారు. అందులో కనీసం సగభాగమైన లేకుండానే, అర్థాయువుగా ఈ లోకం నుంచి వెళ్లిపోయారు. ఉన్నంతకాలమూ ఆమెది నిక్కచ్చి మనస్తత్వం. సమస్త జీవితమూ అన్ని విధాలా వైవిధ్యభరితం. అందం ఆకారం దాల్చినట్లు ఉండే మోహనమూర్తి. నటి, నర్తకి, రచయిత్రి, చిత్ర నిర్మాత,

జంధ్యాల శీరబాబు
సీనియర్ జర్నలిస్ట్

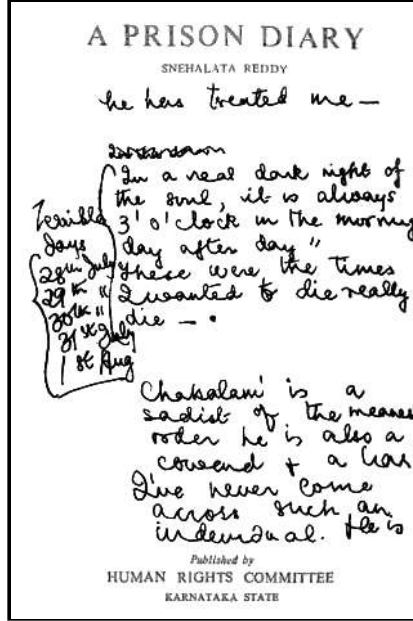
దర్శకురాలు వీటన్నింటినీ మించిన తీరులో సామాజిక క్రియాశీలి. తెలుగు మాదిరే కన్నడిగులు, ఆ మాటకొస్తే భారతీయ వీక్షక ప్రేక్షకులందరికీ వికాస ప్రదాయని. స్వాతంత్ర సాధనకు పదిహేనేళ్ల ముందు పుట్టిన ఆమె తొలినుంచే స్వేచ్ఛాపిపాసి. భారతీయత ఉట్టిపడే దుస్తులే ధరించేవారు. సాహితీ, కళారంగాలతో పాటు సమాజ ఉద్యమకారుడైన పరాభికి జీవిత భాగస్వామి అయ్యారు. చెన్నైలో మారుమూల వూరింటో వివాహ జీవనం ఆరంభించారు. అమ్మాయి, అబ్బాయితో కుటుంబ నావ సాఫీగా సాగి పోయింది. అటుతర్వాత మకాం బెంగళూరుకు మారింది. సినిమాలు, నాటక ప్రదర్శనలతో జనచైతన్య వారధులయ్యారు. కన్నడ సారస్వతవేత్త అనంతమూర్తి విరచిత సంస్కార నవలను చలనచిత్రంగా తీసింది అక్కడే. భర్త దర్శకుడు, భార్య కథానాయిక. అంతలోనే రాజకీయ వాతావరణం దేశవ్యాప్తంగా వేడెక్కింది. లాభనష్టాల లెక్కల్లో రాటుతేలిన నాటి ప్రధాని ఇందిరాగాంధీ పుణ్యమా అని అత్యయిక స్థితి దాపురించింది. అర్ధరాత్రి విరుచుకుపడిన విపత్తు

జనసామాన్యాన్ని అల్లకల్లోలం చేసింది. ఎన్నికలు ఉండవు, పౌరులకు హక్కులన్నవే వర్తించవు! ఇంకా వేరే చెప్పాలా? ఎక్కడ భిన్నాభిప్రాయం వ్యక్తమైనా తుపాకులు, లాఠీలు మోగాయి. కారాగారాలన్నీ బార్లా తెరుచుకున్నాయి. పత్రికలకు కత్తెర్లు, జనస్వామ్య వాదులకు సంకెళ్లు. విపక్షాల నోళ్లు మాతపడేలా చేయడమే అలనాటి పాలకపక్ష ఏకైక కార్యక్రమం. వారూ వీరని కాకుండా, ప్రశ్నించిన ప్రతి ఒక్కరికీ కారాగారమే. సరిగ్గా అదే సమయంలో స్నేహలతపైన 'చూపు' పడింది. ఇంతకీ చేసిన 'నేరం' ఏమిటంటే - 'యమ' అర్జెస్టీని నిగ్గదీయడం. చట్టబద్ధ పౌరహక్కుల కోసం ఎలుగెత్తిన రామ్ మనోహర్ లోహియా, జార్జి ఫెర్నాండెజ్ లను వెన్నంటి ఉండటం కూడా.

ఆక్రోశమే ఆగ్రహమై..

ఇదేమిటని అడిగే వ్యక్తులను చుట్టుముట్టడమే పనిగా పెట్టుకున్న పోలీసులు స్నేహలత దంపతుల మీద పాశం విసిరారు. ఆరోజు ఆ ఇద్దరూ కళా ప్రదర్శనల తరుణాన చెన్నైలో ఉంటే; బెంగళూరు నివాసంలోని వారి కుమారుడిని ఉన్నపళంగా

పట్టుకెళ్లారు. విషయం తెలిసిన వెంటనే తరలివచ్చిన జంటనూ పోలీసు పరిభాషలో 'అదువులోకి తీసుకున్నారు' కుమార్తెకూ నిర్బంధపడి తప్పలేదు. 'పిల్లలపైనా మీ ప్రతాపం?' అంటూ ఎడాపెడా కడిగిపారేసిన ఆమెను కక్షగట్టి కుట్ర కేసులో ఇరికించారు. ఏ విధమైన ఆధారాలూ లేకపోయినా జైలుకు పంపారు. అసలే పోలీసు బుద్ధి, ఆపై పాలకుల 'లక్ష్యసిద్ధి'. బెంగళూరు కేంద్ర కారాగారంలోని ఇరుకు గదిలో ఉంచారామెను. గాలి లేదు, వెలుతురు రాదు. వెలివేసినట్లుగా ఒంటరిగా చీకటి బతుకు. వేధింపులు, సాధింపులు. అరుపులూ పెడబొబ్బలతో పాటే అదిలింపులూ బెదిరింపులూ. సమీపంలోని మహిళా ఖైదీలకు ఎదురైన హృదయవిదారక అనుభవాలు ఆమెలో ఆక్రోశాన్ని రగిలించాయి. కర్రలతో కసితీరా కొట్టడం, తలను గోడకేసి బాది రక్తం కళ్ల చూడటం, బండబూతులు తిడుతూ ఒక్కంతా వాచిపోయేట్లు చేయడం - ఇవన్నీ మనుషులు చేసే పనులేనా? అని కన్నెర్ర చేశారామె. ఇన్నిన్నీ విపరీత ధోరణులు సుతరామూ భరించలేనంటూ జైల్లో పచ్చినీళ్లయినా ముట్టకుండా నిరసనకు దిగారు. రాతిగుండెలు కరుగుతాయా? ఆమెనీ నానా రకాలుగా రాచి రంపాన పెట్టారు. 'సన్ను చంపేలా ఉన్నారు వీళ్లు' అని ఆమె వేరొక డైరీలో రాసుకోవడం ఎమర్జెన్సీ రాక్షసత్వాన్ని కళ్లకు కడుతుంది. ఉబ్బనం కుంగదీస్తుంటే, స్వాస ఆడటమే కష్టతరమైపోతుంటే, ఆ తల్లి ఎంతెంత క్షోభ పడిందో భగవంతుడికే తెలియాలి. రోజురోజుకీ క్షీణిస్తున్న ఆరోగ్యం, ఎప్పటికప్పుడు కోరలు చాస్తున్న నిరంకుశ సర్పం దిక్కుతోచకుండా చేశాయి. హుటా హుటిన వైద్యులకు తరలించాల్సిన సమయం ఆసన్నమైనా, అధికార బదిలాంధులు బొత్తిగా పట్టించకోలేదు. అంతా అయిపోతుందని తెలిసిన అనంతరమే లోపలినుంచి బయటకు పంపారు. 'మా

అమ్మ మాకు దక్కలేదు. విడుదలైన కొన్నాళ్లకే, పైలోకానికి తరలిపోయింది.' అంటూ వెక్కివెక్కి ఏడ్చిన బిడ్డలిద్దరికీ ఏం సమాధానం చెబుతుందా ఎమర్జెన్సీ? **నిరంకుశత్వానికి లంతిమగీతి**

'నియంతృత్వమా! బలి తీసుకోవడమే తెలుసు నీకు! నీదంతా రక్తచరిత్ర. బంధం, దయ అనేవి నీకు ఏమాత్రం సరిపడవు. స్నేహలత చనిపోలేదు. నువ్వే చంపావు. రోజూ ఇంత అనేలా లెక్కపెట్టి మరీ ఆమె ఉసురు తీసేశావు. నరకం కంటే మించిన లోకం ఏదైనా ఉంటే, నువ్వు చివరికి చేరేది అక్కడికే' అంటూ శాపనార్థాలు పెట్టింది ప్రజాహృదయం. ఆమె ఏం పాపం చేశారని నెలలు తరబడి చీకటికొట్లో ఉంచారో పోలీసులు చెప్పాలి. ఆ కుటుంబమంతటినీ హింసించి సంపాదించిందేమిటో అలనాటి పాలక

పక్షీయులు వెల్లిడిచేయాలి. ప్రేమ, కరుణ మాత్రమే తెలిసిన ఆర్థ హృదయురాలిని పొట్టినబెట్టుకున్న 'రాజకీయమా! వర్ణిల్లు!!' నిజాయితీని కోరుకునే ఆమెను అర్థాయుష్కాలిగా మార్చి వికటాట్టహాసం చేస్తోంది రాజకీయోన్మాదం. భౌతికంగా తొలగింపజేశామని 'అధికారం' విర్రవీగినా, ఆశల వారసత్వం ఎప్పటికీ ఉంటుంది. తనయ నందన సంఘసేవిక. దేనినైనా నిలదీయగల సత్తా కలిగిన ఆధునిక కథానాయిక. నిర్బంధ వ్యతిరేక స్వరాలను మూయించగలననుకున్న ప్రతి రాజకీయమూ అంతరించక మానదు. చేయని నేరానికి 'శిక్ష' విధించగలనని అధికార ఉన్నతత అనుకున్నా, కచ్చితంగా అది అసాధ్యం. దారి పొడవునా గుండె నెత్తురు తర్బుణచేస్తూ, బాటలు నడిచి పేటలు కడచి, కోటలన్నిటినీ దాటేవారికి ఏవీ అడ్డంకి రావు, కావు. ధ్యేయమన్నది దేహపుదుర్గం, బాహువు ఖడ్గం. అది సమరంగా సమజ్వలిస్తే, ఆ రూపు స్నేహలతారెడ్డిదవుతుంది. మానవజీవనం ఎప్పుడూ సమరాంగణమే. దోష ద్వేషాలతో పాటు దొంగ వేషాలూ, స్వార్థ దోషాల మీద ఆ నారి కదనభేరి మోగించారు. ఆమె అంతరంగ తరంగాలకే మాటలొస్తే - సత్యధర్మ రక్షార్థం సాగిన సంగ్రామమది / ప్రజాస్వామ్య సంరక్షణార్థము ప్రజ్వలించిన మహాగ్ని ఇది. అప్పుడూ అంతకుముందూ సాగినవి స్వాతంత్ర్య పోరాటాలే. ఒకటి స్వరాజ్య మహాధ్వరమైతే, మరొకటి ఆత్మరక్షణ ఫలంగా కొనసాగిన అరిశిక్షణ యజ్ఞఫలం. కాలచక్ర పరిభ్రమణంలో గతి, స్థితి మారిపోయాయి. దురాశా పిశాచ దంష్ట్ర తుత్తునియ్యలు కావాలి, నిరాశాపహత జాతికి నిత్యతుష్టి నిలవాలి. ఆనాడే సర్వస్వతంత్రం సమర్థంగా నిలుస్తుంది. అప్పుడే స్వరాజ్యం ఆనందాన్ని అందిస్తుంది. వెలుగంటూ లేని జీవితమంటే సూర్యుడు కనిపించని ఆకాశం. ఆ ప్రకాశం సామాజిక వికాసంతోనే విస్తరిస్తుంది.

విముక్తి సాధనకు ప్రాణార్పణ

నిజానికి విజయం సాధించడం కంటే అందుకు పోరాడటంలోనే బలిమి, తెగువ ఉంటాయి. స్నేహలత సాగించిందీ మహాగ్ర భానుకిరణ పోరు, కుపిత సాగర తరంగం తీరు. వృష్టిలోన సమష్టి భావమ్ము నించి, సృష్టినెల్ల విశిష్ట దృష్టికి లభించి నినదించి నప్పుడే 'మనం' అనే ఏకత్వ భావన ప్రతిధ్వనిస్తుంది. ప్రజావళికి ఆపద ఎదురైన తరుణంలో, అవసరమైన సమయంలో ధైర్యం కలిగించే యత్నం చేశారామె. చేతనైనంత ఊతం కల్పించాలని కళలూ వాటి రూపాల ద్వారా ఉద్యమించారు. అది సరిపడకే రాజ కీయాధికారం దమనకాండకు తెగించింది. ఎదురొడ్డి నిలిచే క్రమంలో తన ప్రాణాలనే పౌర స్వతంత్ర మాతకు అర్పించిన ఆ జనోద్ధమకారిణి సర్వత్రా అభివందనీయ. స్నేహలతా రెడ్డి జీవితం నిర్బంధ వ్యతిరేకవాదులైన ప్రతిఒక్కరికీ పాఠ్యగ్రంథం. ★

ఏకంగా 47 వేల ఎకరాల ఆలయాల భూములు రికార్డుల నుంచి మాయమైపోయాయి. వాటి ఆచూకీ చెప్పేటని తమిళనాడు ప్రభుత్వాన్ని మద్రాసు హైకోర్టు ఆదేశించింది. ఎందరో రాజులు, దాతలు ఆలయాల నిర్వహణ, ధార్మిక విధుల కోసం ఇచ్చిన భూములు అసలు లక్ష్యానికి దూరంగా కబ్జాకోరల్లో చిక్కాయి. రక్షించాల్సిన ప్రభుత్వం చోద్యం చూస్తోంది. హిందూ ధార్మికసంస్థలు చాలా కాలంగా ఉద్యమిస్తున్నా ఫలితం లేదు. ఎందుకంటే ప్రభుత్వ పెద్దలే గద్దలు. హేతువాదం పేరుతో హిందూ వ్యతిరేక విషం చిమ్మే ద్రవిడ పార్టీల నాయకులకు తోడు అన్య మతస్తులు కూడా ఇష్టారాజ్యంగా ఆలయ భూములను చెరబడుతున్నారు. ఈ నేపథ్యంలో హైకోర్టులో దాఖలైన పిటిషన్ పెద్ద చర్చనే లేవదీసింది.

మద్రాసు హైకోర్టు ఇటీవల తమిళనాడు ప్రభుత్వానికి వేసిన ప్రశ్న అందరి దృష్టిని ఆకర్షించింది. ఆ రాష్ట్ర దేవాలయాల పరిధిలో 5.25 లక్షల ఎకరాల భూములు ఉన్నాయని పాత నోట్ చెబుతోంది. ఇది ఎప్పుడో ఈస్టిండియా కంపెనీ ఇచ్చింది కాదు. 1984-85 నాటిదే. అయితే 2019-20లో వెలువడిన నోట్లో దేవాలయ భూములుగా 4.78 లక్షల ఎకరాలు మాత్రమే చూపించారు. మిగిలిన 47 వేల ఎకరాలు ఎక్కడ? వీటి రికార్డులు ఏమయ్యాయి? వందల సంవత్సరాలుగా రక్షించు కుంటూ వచ్చిన ఈ భూములు 35 సంవత్సరాల వ్యవధిలో ఇంతగా ఎలా తరిగిపోయాయి?

జస్టిస్ ఎస్ కిరుబగర్, జస్టిస్ టీవీ తమిళ్ సెల్వియతో కూడిన డివిజన్ బెంచ్ తమిళనాడు ప్రభుత్వానికి వేసిన ప్రశ్న ఇది. దీనిపై దేవదారు శాఖ హిందూ రిలిజియస్ చారిటబుల్ ఎండోమెంట్ (HR&CE) తరపున నోటీసు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వాన్ని ఆదేశించింది. ఆలయ భూములకు సంబంధించిన సర్వే నెంబర్లతో జూలై 5 లోగా కౌంటర్ దాఖలు చేయాలని కోర్టు తన మధ్యంతర తీర్పులో సూచించింది. సేలంకు చెందిన రాధాకృష్ణన్ దాఖలు చేసిన పిటిషన్ పై మద్రాసు హైకోర్టు విచారణ జరిపింది. ప్రభుత్వ రికార్డుల్లోంచి తప్పిపోయిన, అన్యాయక్రమాల దేవాలయ భూములను స్వాధీనం

చేసుకోవాలనీ, ఈ భూముల ద్వారా వచ్చే ఆదాయాన్ని ఆలయాల కోసమే ఉపయోగించాలనీ ప్రభుత్వాన్ని ఆదేశించాల్సిందిగా పిటిషనర్ కోరారు

మద్రాసు హైకోర్టు హుకుంతో రాష్ట్ర దేవదారు శాఖ మంత్రి పి.కె. శేఖరబాబు స్పందించారు. రాష్ట్రంలోని 36,000 ఆలయాలు తమ శాఖ నియంత్రణలో ఉన్నాయని విన్నవించారు. ప్రభుత్వం దగ్గర ప్రస్తుతం ఉన్న 4,78,272 ఎకరాల దేవాలయాల భూముల సమాచారాన్ని ఆన్లైన్లో పెడుతున్నామని చెప్పారు. మొదటిదశలో 3,43,647 ఎకరాల వివరాలు పొందు పరిచారు. దేవాలయాలకు చెందిన అన్ని భూముల యాజమాన్య పత్రాలు అన్నీ సంబంధిత దేవాలయాల పేరిట ఉండేలా చర్యలు తీసుకుంటామని కోర్టు దెబ్బకి కాబోలు శేఖర్బాబు చెప్పారు.

ఇదే అంశంపై గతంలో మద్రాస్ హైకోర్టు ఇచ్చిన ఆదేశాలు ఎలా ఉన్నాయి? ఆలయ భూములను ఆక్రమణల నుంచి విడిపించడానికి హైకోర్టు 2018 ఫిబ్రవరిలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి, హిందూ రిలిజియస్ అండ్ చారిటబుల్ ఎండోమెంట్స్ (హెచ్ఆర్ అండ్ సీఈ) విభాగానికి ఆ ఆదేశాలు జారీ చేసింది.

ఆలయ భూములను కబ్జా చేసినవారు శిక్షలు, జరిమానాల నుంచి తప్పించుకోవడానికి స్వచ్ఛందంగా తిరిగి అప్పగించేందుకు ముందుకు రావాలంటూ 1959 నాటి హెచ్ఆర్అండ్సీ చట్టం సెక్షన్ 79 బి కింద జస్టిస్ ఆర్ మహాదేవన్ వెంటనే ఉత్తర్వులు జారీ చేయాలని ఆదేశించారు. గత ఐదేళ్లలో ఆలయ ఆస్తుల విస్తీర్ణం 5.25 లక్షల ఎకరాల నుండి 4.78 ఎకరాలకు తగ్గిందని 2018లోనే నిర్ధారించారు. దాదాపు 50,000 ఎకరాలు ఆక్రమణ, భూకబ్జాదారుల కింద ఉన్నాయని గుర్తించారు. ఆలయ భూములు, ఆస్తుల్లో ఏళ్ల తరబడి తిష్టవేసి బకాయిలను చెల్లించని వారి నుంచి నాలుగువారాల్లో వసూలు చేయాలని ఆలయ ఆస్తుల సంరక్షకులను న్యాయమూర్తి ఆదేశించారు. దీన్ని ఉల్లంఘిస్తే హెచ్ఆర్ అండ్ సీఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 34బి కింద విచారణ ఎదుర్కోవాల్సి ఉంటుందని కూడా హెచ్చరించారు.

అద్దె లేదా శిస్తు న్యాయంగా చెల్లించే వారిని భూముల్లో ఉండేందుకు అనుమతించ వచ్చునని న్యాయస్థానం సూచించింది. లీజుకు తీసుకొని చట్ట

ద్రవిడ రాజ్యంలో దేవమాన్యాల దుర్గతి

విరుద్ధంగా బదలాయించిన వాళ్లపై చర్యలు తీసుకోవాలి. అన్ని ఆలయ భూములను సందర్శించి ఆక్రమణలను గుర్తించేందుకు కమిటీలు వేయాలని హెచ్ఆర్, సిఇ కమిషనర్కు ఆదేశాలు జారీ అయినాయి. ధర్మ పార్టీ లేదా ఆక్రమదారులకు సంబంధించిన దస్తావేజుల వివరాలను ఆరువారాల్లో దాఖలు చేయాలని ఆదేశించింది.

దేవాలయాల రాష్ట్రం

తమిళనాడు ప్రఖ్యాత హిందూ దేవాలయాల నిలయం. రాష్ట్రాన్ని దేవాలయాల భూమిగా పిలుస్తారు. 36 వేల ప్రాచీన ఆలయాలు ఉన్నాయి. అద్భుతమైన వాస్తు శిల్పకళ కనిపిస్తుంది. తమిళ సాంస్కృతిక చిహ్నాలుగా అవి వెలుగొందుతున్నాయి. ప్రభుత్వ అధికార చిహ్నంలో అద్భుత ఆలయ గోపురం చూడవచ్చు. ఆలయాల మీది శాసనాలు మూడువేల సంవత్సరాలకు ముందు నాటివి. ఎన్నో వైష్ణవ, శైవక్షేత్రాలు, దేవతల ఆలయాలు రాష్ట్రానికి ఆకర్షణ. చోళ, పల్లవ, పాండ్య, చేర, సంగం, విజయనగర, నాయక, మరాఠా రాజులతో పాటు దాతలు ఆలయాలు, మఠాల కోసం విలువైన వ్యవసాయ భూములను విరాళాలుగా ఇచ్చారు. వీటి ద్వారా వచ్చే ఆదాయంతో నిత్య ధూప, దీప నైవేద్యాలతో పాటు ధార్మిక కార్యక్రమాలు, ఉత్సవాలు నిర్వహించాలి. కానీ భూములు చాలా వరకూ అన్యాయక్రంతమై పోతున్నాయి. టుటికోరిన్ స్థల పురాణం ప్రకారం సంగ రామేశ్వరం ఆలయానికి 2,500 ఎకరాల భూమి ఉండేది. ఇప్పుడున్నది 71 ఎకరాలు.

క్షుద్ర రాజకీయాలు

పెరియార్గా ప్రసిద్ధుడైన ద్రవిడవాద రాజకీయ ఉద్యమాల సిద్ధాంతకర్త ఈవీ రామస్వామి హిందూ దేవుళ్లను, హిందువుల ఆచార వ్యవహారాలను జుగుప్సాకర రీతిలో వ్యతిరేకించేవారు. ఆయన వారసత్వం ఉన్న ద్రవిడ మన్మేల కజగంతో పాటు కాలక్రమంలో ఏర్పడిన ఇతర

పార్టీల నాయకులు ఒక పథకం ప్రకారం ఆలయ భూములను దిగమింగుతూ వంశ పారంపర్యంగా వస్తున్న ధర్మకర్త వ్యవస్థకు తూట్లు పొడిచారు. ఎగ్జిక్యూటివ్ అధికారులుగా, ధర్మకర్తలు, సభ్యులుగా తమ అనుచరులను నియమిస్తూ వచ్చారు. పార్టీ నాయకులు, బినామీలను అడ్డు పెట్టుకొని ఆక్రమాలకు పాల్పడుతూ వచ్చారు.

ఆలయ భూముల కబ్జాకు తెలివైన కుట్ర పూరిత మార్గాన్ని ఎంచుకున్నారు. అధికారులను అడ్డం పెట్టుకొని భూముల పత్రాలను తారుమారు చేశారు. ముందుగా ఆలయ భూములను దీర్ఘకాల శీఘ్ర తీసుకుంటారు. ఇందుకు నెలవారీ అడ్డగా కేవలం రూ. 10, 25, 50 వంతున చెల్లించారు. కాల క్రమంలో ధరలు పెరిగినా, మార్కెట్ రేట్లు ఎన్నో రెట్లు పెరిగినా, శీఘ్ర ధరలు మారలేదు. మెల్లగా ఈ భూములు రాజకీయ నాయకులు, వారి బినామీల పేరులో బదలీ అవుతాయి. హిందూధర్మం మీద విశ్వాసం లేని క్రైస్తవులు, ముస్లింలు భూములు ఆక్రమించారు.

ఆలయ భూముల ద్వారా లభించే ఆదాయాన్ని వాటి పరిధిలోని వేద పాఠశాలలు, గోశాలలు, ఇతర విద్యాసంస్థల నిర్వహణకు వెచ్చించాల్సి ఉండగా వాటిని మూసివేస్తూ వచ్చారు. ఆలయాల్లో నిర్వహించే పండుగలు, ఇతర ఉత్సవాలకు కూడా నిధులు రాల్చారు.

హిందూ సంస్థల పోరాటం

తమిళనాడులో దేవాలయ భూముల కబ్జాలకు వ్యతిరేకంగా హిందూ సంఘాలు తీవ్ర పోరాటమే చేస్తున్నాయి. ఇందులో సంఘ పరివార్ పాత్ర కూడా ఉంది. హిందూ మున్ననితో పాటుగా బీజేపీ ఈ ఉద్యమాల్లో పాల్గొంటున్నది. దేవాలయాలపై ప్రభుత్వ నియంత్రణ తగ్గించాలని, భూములు కాపాడాలని అవి డిమాండ్ చేస్తున్నాయి. గత ఏడాది కల్లకూరిచి జిల్లా కలెక్టరేట్ కాంప్లెక్స్ నిర్మించడానికి ఆలయానికి చెందిన 35 ఎకరాల భూమిని స్వాధీనం చేసుకోవాలని చేసిన ప్రయత్నాలను హిందూమున్నని వ్యతిరేకించింది

సద్గురు జగ్గీ వాసుదేవ్ తమిళనాడులోని దేవాలయాలను ప్రభుత్వ నియంత్రణ నుండి విముక్తి చేయాలని డిమాండ్ చేస్తూ '#FreeTNTemples' మూమెంట్ ప్రారంభించారు, ఇందులో భాగంగా 'మిస్డ్ కాల్ క్యాంపెయిన్' ప్రారంభించారు. రాష్ట్రంలోని అన్ని వర్గాల ప్రజల నుంచి దీనికి మద్దతు లభిస్తోంది. పవిత్రమైన ఆలయాల్లో జోక్యం చేసుకోవడానికి ప్రభుత్వానికి ఉన్న అర్హత ఏమిటి అని ప్రశ్నించారు సద్గురు జగ్గీ వాసుదేవ్. మసీదులు, చర్చిలు వంటి ఇతర మతాల ప్రార్థనా స్థలాలు ప్రభుత్వ నియంత్రణలో లేనప్పుడు దేవాలయాలు మాత్రమే ఎందుకు? అన్నది ఆయన ప్రశ్న.

చర్చి కబ్జా

దేవాలయాల భూములను కబ్జా చేస్తున్నవారిలో చర్చిలు ముందున్నాయి. క్రైస్తవం 'బోధించే దేవుని పేరుతో' తమిళనాడుతో పాటు దక్షిణ భారత దేశంలోని చాలా ప్రాంతాల్లో కబ్జాలు చేయడాన్ని చూడవచ్చు.

శ్రీమీనాక్షి సుందరేశ్వర అమృన్ ఆలయానికి చెందిన 50 ఎకరాలు రోమన్ కాథలిక్ మిషన్ కబ్జా చేసిందని జనవరి 14, 1966న సుప్రీం కోర్టు నియమించిన ఐదుగురు సభ్యుల ధర్మాసనం గుర్తించింది. మద్రాసు ప్రభుత్వం-రోమన్ కాథలిక్ మిషన్ మధ్య ఈ కేసు నడిచింది. కానీ ఇప్పటి వరకూ ఆ భూమిని ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకోలేదు.

మైలాపూర్లో కేశవ పెరుమాళ్ కోయిల్ వీధిలోని వినాయగర్ ఆలయం, దాని భూమి కబ్జాకు గురి కాకుండా హిందూ దేవాలయ పునరుద్ధరణ ఉద్యమం సకాలంలో కాపాడగలిగింది. టుటికోరిన్ జిల్లాలోని లక్ష్మీపీఠం విశ్వనాథస్వామి ఆలయానికి చెందిన విస్తారమైన భూములు సుజ్జోన్ పవన శక్తి సంస్థ అక్రమంగా స్వాధీనం చేసుకుంది.

చెన్నై-త్రివి జాతీయ రహదారిపై వజ్రగిరి కొండపై 1500 సంవత్సరాల పురాతన పనుపతీశ్వర శివాలయ ప్రాంగణంలో శిలువను ఏర్పాటు చేసి ఆక్రమించేశారు. ఇక్కడ బైబిల్ కథల విగ్రహాలను ఏర్పాటు చేశారు. (ఇప్పుడు ఇది హిందూ భక్తుల స్వాధీనంలోకి వచ్చేసింది).

మధురై సమీపంలోని తిరుపారంగుండ్రం మురుగన్ ఆలయం సన్నిధి వీధిలో ఓ క్రైస్తవ కాన్వెంట్ నడుస్తోంది. ఆలయ ధర్మకర్తలలో ఒకరు క్రైస్తవమతంలోకి మారగా ఆయన ద్వారా ఇక్కడ వారు తిష్టవేశారు. వేదమణి అనే పాస్టర్ ఇక్కడ మత మార్పిడులకు పాల్పడుతున్నట్లు స్థానికులు ఫిర్యాదులు చేసినా అధికారులు పట్టించుకోవడం లేదు.

నాగవట్నం జిల్లా పనూటిలోని అయ్యనార్

ఆలయ భూమిని ఆక్రమించారని కలెక్టర్ కు నాటి ఎఐఎడిఎంకె ఎమ్మెల్యే భర్త హెచ్ రాజా ద్వారా ఫిర్యాదు అందించింది. ఆయన తన పర్యటనలో వేదారణ్యం ఆలయానికి చెందిన 28,000 ఎకరాల ఆలయ భూమిలో 15,000 ఎకరాలు ఉప్పు యజమానుల కబ్జాలో ఉన్నట్లు గుర్తించారు. వీటిని తిరిగి స్వాధీన పరచాలని ఆ పిటిషన్ ఇచ్చారు.

సర్వేశ్వరన్ కోవిల్ ఉదంతం

తిరునల్వేలిలోని సెర్వమంగళం గ్రామంలో 11వ శతాబ్దానికి చెందిన సర్వేశ్వరన్ కోవిల్ ను బ్రిటిష్ వారి హయాంలో సెయింట్ పీటర్, పాల్ అనే వ్యక్తులు రోమన్ కాథలిక్ చర్చి పేరిట ఆక్రమించారు. ఆలయం కింద రూ.100 కోట్ల విలువైన ఆస్తులు ఉంటాయి. 2012 వరకు ఇక్కడ పూజలు, ఉత్సవాలు నిర్వహించడానికి అనుమతి ఉండేది. చర్చి దుర్భాగమణ దారులు సర్వేశ్వరన్ ఆలయ సాక్ష్యాలను నిర్మూలించే ప్రయత్నాలు చేశారు. దీనిని వ్యతిరేకిస్తూ హిందు మున్నని, హిందూ జాగరణ సంస్థలు పెద్ద ఎత్తున ఉద్యమించాయి. ఈ ఆలయాన్ని పురాతన వారసత్వ చిహ్నంగా పరిరక్షించాలని పురావస్తు శాఖను ఆదేశించాలని కోరుతూ మద్రాస్ హైకోర్టు మధురై బెంచ్ కు పిల్ దాఖలు చేశారు. ఆలయ నిర్మాణానికి భంగం కలిగించవద్దని చర్చిని కోర్టు ఆదేశించింది. అయితే కోర్టు ఆదేశాలను అమలు చేయించేందుకు ప్రభుత్వం యంత్రాంగం ఏమాత్రం చిత్తశుద్ధిని ప్రదర్శించలేదు.

ఆలయం ముందు స్మశానం

తిరునల్వేలిలోనే మణిమూర్తిశ్వర ఉవిప్ప గణపతి ఆలయం ముందు ఏకంగా స్మశాన వాటిక ఏర్పాటైంది. 5 అంచెల రాజగోపురం, భారీ ప్రహరీ గోడలతో ఉన్న ఈ ఆలయానికి వేయి ఏళ్ల చరిత్ర ఉంది. తాంత్రిక ఆరాధనా విధానం ఉన్న ఆలయం ఇది. హెచ్ఆర్ సిఇ దీన్ని నిర్వహిస్తోంది. 1985లో ఆలయ భూములను గ్రామ రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టర్ చట్టవిరుద్ధంగా క్రైస్తవ విషవరీలకు ఇచ్చిన భూమిలో స్మశానవాటిక నిర్మించారు. దీనికి వ్యతిరేకంగా

గ్రామంలో చాలా సంవత్సరాలు నిరసనలు జరిగాయి. అయినా ప్రభుత్వంలో చలనం లేదు.

తమిళ మంత్రాల రాజకీయం

తమిళనాడు రాజకీయాల్లో ద్రవిడ వాద రాజకీయాలదే పెద్ద పీట. నాస్తిక వాదం ముసుగులో పచ్చి హిందూ వ్యతిరేకత, ప్రాంతీయవాదాన్ని ప్రచారం చేయడంలో ద్రవిడ రాజకీయ నాయకులు దిట్టలు. ఉత్తర భారతదేశంపై నిరంతరం విషం విరజిమ్మినదే వీరికి పబ్లిం గడవదు. తమ క్షుద్ర రాజకీయాలను హిందూ ఆలయ ధార్మిక అంశాలపై కూడా రుద్దే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఇందులో భాగంగా ఆలయాల్లో సంస్కృత మంత్రాలను పఠించరాదని, తమిళ మంత్రాలు మాత్రమే చదవాలని ఒత్తిడి తెస్తున్నారు. గర్బాలయంలో పూజాది ఆర్చనలు, యజ్ఞశాలలో ప్రార్థనల్లో సంస్కృతం ఉండరాదని పట్టుబడుతున్నారు.

గత సంవత్సరం తంజావూరు ప్రఖ్యాత బృహదీశ్వర ఆలయ పవిత్రోత్సవాన్ని కూడా వివాదం చేశారు. కార్యక్రమాలన్నీ తమిళ సంప్రదాయంలోనే జరగాలని, సంస్కృతాన్ని పఠించొద్దని కొన్ని వర్గాలు ఒత్తిడి తెచ్చాయి. వీరికి డీఎంకే అధినేత స్టాలిన్ (అప్పుడు ప్రతిపక్షనేత) చైకో, సీమాన్ వంటి రాజకీయ

నాయకుల మద్దతు లభించింది. అయితే నాటి ఎఐఎడిఎంకే ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన కమిటీ వివాదాలకు తావు లేకుండా ఉభయతరకంగా సంస్కృతంలోను, తమిళంలోనూ పూజాదికాలు జరగాలని సూచించింది.

బృహదీశ్వర ఆలయంలో పూజలు తమిళంలోనే నిర్వహించాలని రామనాథపురానికి చెందిన న్యాయవాది జి. తిరుమురుగన్ మద్రాస్ హైకోర్టు మధురై ధర్మాసనాన్ని ఆశ్రయించాడు. విచారణ సందర్భంగా తమిళ మంత్రాలను మాత్రమే పఠించడం సాధ్యం కాదని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నివేదించింది.

తమిళనాట ఆలయ చరిత్రను గమనించినట్లయితే వందలాది సంవత్సరాల నాటి ఆలయాల ఆగమ శాస్త్రాలు, శంకుస్థాపన, విగ్రహ ప్రతిష్ఠ, గర్భగుడిలో పూజలు, మంత్రోచ్ఛారణ అంతా సంస్కృతంలోనే కనిపిస్తుంది. కీర్తనలు, స్తోత్రాలు తమిళంలో ఉంటాయి. పొరుగున కేరళలో కూడా ఇదే పద్ధతి.

డీఎంకే వ్యవస్థాపకుడు కరుణానిధి ద్రవిడవాదం, నాస్తికవాదానికి పెద్ద పీట వేసినా ఆయన భార్యలు, కుటుంబ సభ్యులు ఆలయాలకు వెళ్లేవారు. జయలలిత నాయకత్వంలోని అన్నా డీఎంకే ప్రభుత్వం ద్రవిడ రాజకీయాల విషయంలో పట్టువిడుపులు ప్రదర్శించారు. ఆమె వారసులుగా వచ్చిన పళనిస్వామి, పన్నీర్ సెల్వం కూడా అదే మార్గాన్ని అనుసరించారు. తమిళనాడులో ప్రస్తుతం డీఎంకే ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన నేపథ్యంలో ముఖ్యమంత్రి స్టాలిన్ వ్యవహారం కాస్త ప్రశ్నార్థకమే. కాగా ఎన్నికలకు ముందు హిందూ ఓట్ల కోసం ఆయన ఆలయాలను సందర్శించారు. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా దేవాలయాల యాజమాన్యంలోని ఆస్తులకు సంబంధించిన పత్రాలను డిజిటలైజ్ చేసి అందరికీ అందుబాటులోకి తెస్తామని స్టాలిన్ ఎన్నికల ప్రచారంలో హామీ ఇచ్చారు. తాజాగా దీన్ని అమలుచేశారు.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

తమ క్షుద్ర రాజకీయాలను హిందూ ఆలయ ధార్మిక అంశాలపై కూడా రుద్దే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఇందులో భాగంగా ఆలయాల్లో సంస్కృత మంత్రాలను పఠించరాదని, తమిళ మంత్రాలు మాత్రమే చదవాలని ఒత్తిడి తెస్తున్నారు. గర్బాలయంలో పూజాది ఆర్చనలు, యజ్ఞశాలలో ప్రార్థనల్లో సంస్కృతం ఉండరాదని పట్టుబడుతున్నారు.

• సుంఘసూర్గం •

గుణదోషాలు

అనవసరమైన మాటలు మాట్లాడే వారి పొగడ్డలు శత్రువుల నిందల కంటే కూడా హానికరమైనవి. శత్రువుల నిందల వలన మనలోని లోపాలు మనకు తెలుస్తాయి. ఆ లోపాలను సరిచేసుకోవడానికి అవకాశం లభిస్తుంది. పొగడ్డలతో మనలను సంతోషపెట్టడానికి ప్రయత్నించేవారు తెలిసో, తెలియకో మనలో ఏ లోపాలు లేనట్లు చెప్పతూ అనత్యంత అహంకారాన్ని పెంపొందిస్తారు. కావున ఎవరికివారు నిష్పక్షపాతంగా తమ ప్రవర్తనను సమీక్షించుకోవాలి. అలాగే సోమరితనం, నిర్లక్ష్యం, కఠినత్వం, ఆవేశం, పిరికితనం మొదలైన దుర్గుణాలన్నీ ఉన్నాయా అని సమీక్షించుకొని వాటిని నివారించుకొనేందుకు ప్రయత్నించాలి. అయితే ప్రతి మనిషి స్వభావ సిద్ధంగా మంచివాడే, చెడ్డవాడుకాదు. ప్రతి మనిషిలోనూ గుణదోషాలుంటాయి. వాటిని పట్టించుకోరాదు. మంచి గుణాలు, దోషాల సంబంధం ఎలాంటిదంటే దీపానికి, దాని నీడకు ఉన్నటు వంటిది. దీపం వెలుతురుకు నీడ లేకపోతే దీపం ప్రకాశానికి అస్తవ్యముండదు. ఎంతటి దృఢ నిశ్చయమున్న వ్యక్తికైనా కొద్దో గొప్పో మొండితనం ఉంటుంది. కర్తవ్యంతో పాటు కొద్దిగా అహంకారం ఉండటం కూడా సహజం. ఇటువంటి దోషాన్ని ఛాయా దోషాలంటారు. ప్రతి వ్యక్తిలో అలాంటి దోషాలు ఉంటాయన్న విషయాన్ని కూడా అంగీకరించాల్సిందే. ★

• అసలు నిజం •

నారాయణాస్త్రం

పోరాటాలు, దాడి, ఎదురుదాడి మాత్రమే కాదు. కొన్ని యుద్ధాలు నిశ్శబ్దంగా ఉండడం ద్వారా గెలుస్తారు. అననుకూల సమయంలో మౌనం, ఓపిక, భక్తి అనుశాసనం, యుక్తి, సమయస్ఫూర్తి అనేవి కూడా ఆయుధాల వలె రక్షిస్తాయి. మహాభారత యుద్ధంలో ద్రోణాచార్య హత్యకు గురైనప్పుడు అతని కుమారుడు అశ్వత్థామకు చాలా కోపం వచ్చింది. అతను “నారాయణ అస్త్రం” అనే భయంకరమైన ఆయుధాన్ని పొందవ సైన్యంపై ప్రయోగించాడు. ఎవరూ ప్రతికారం తీర్చుకోలేని సందర్భం అది. శత్రు సైన్యాన్ని సర్వనాశనం చేస్తూ, చేతిలో ఆయుధాలు ఉన్నవారిని సైతం ఆ క్షణమే నాశనం చేస్తుంది. అది గ్రహించిన శ్రీకృష్ణుడు తమ ఆయుధాలను విడిచిపెట్టి, చేతులు జోడించి, నమస్కారం చేసి నిశ్శబ్దంగా ఉండాలని సైన్యాన్ని ఆదేశించాడు. “యుద్ధం ఆలోచనను కూడా మనసులోకి తీసుకురావద్దు అది మిమ్మల్ని నాశనం చేస్తుంది” అని అన్నారు. అందరూ ఆయన ఆదేశాన్ని పాటించారు. దాని సమయం ముగిసిన తర్వాత నారాయణ అస్త్రం క్రమంగా శాంతించింది. ఇలా శ్రీకృష్ణుని యుక్తి, సమయస్ఫూర్తి పొందవ సైన్యం మౌనం, ఓపిక, భక్తి, అనుశాసనం కారణంగా అందరూ ప్రాణాలతో బయటపడ్డారు. ★

• సంప్రదాయం - శాస్త్రీయత •

అంత్యేష్టి ఒక యజ్ఞం

సంస్కారాలు హిందూ సాంప్రదాయంలో ఆగమ సంబంధమైన క్రియలు. స్త్రీ, పురుష సమాగమం మొదలుకొని, జననం, మరణం, తదనంతరం ఆత్మ పరలోకం చేరేంతవరకు సంస్కారాలు నిర్వహిస్తారు. ఇవి మొత్తం పదహారు. వీటినే షోడశ సంస్కారాలని పిలుస్తారు. ఈ పదహారు సంస్కారాలను తిరిగి రెండు విభాగాలుగా విభజించారు. మొదటి మూడు సంస్కారాలు జనన పూర్వ సంస్కారాలు, ఆపై పదమూడు సంస్కారాలు జననానంతరం జరిపేవి. జీవితంలోని చివరి సంస్కారం అంత్యేష్టి. హిందువు తన జీవితాన్ని వివిధ దశల్లో సంస్కారాల ద్వారా పవిత్రం చేసుకున్న తర్వాత మరణానంతరం అతడి వారసులు అతడి ఆత్మకు శాంతి, సద్గుణాలు కలగాలని కోరుతూ చేసేవి అంతిమ సంస్కారాలు లేక అంత్యేష్టి. మరణమాసన్నమైన వ్యక్తి తన కుటుంబ సభ్యులను, బంధువులను, ఆత్మీయులను కన్నుమూసే ముందు చివరిసారిగా చూసుకుని, వారికి, ప్రపంచానికి వీడ్కోలు పలుకుతారు. వారు తృప్తిగా కన్నుమూయడానికి, మరణానంతరం సంతోషంగా ఉండడానికి వీలుగా వారి పేరుమీద, వీలైతే వారి చేతుల మీదుగానే దాన ధర్మాలు చేస్తారు. అంతిమ యాత్రకు ముందు పవిత్రాగ్నిలో ఆహుతులు సమర్పిస్తారు. దగ్గరివారు చనిపోతున్న వారి నోట్లో తులసి తీర్థం, గంగా జలం వదులుతారు. శవాన్ని అంత్య క్రియలు జరిగేచోటికి తీసుకువెళ్లడానికి ఏడుకట్లతో ప్రత్యేకంగా తయారుచేసిన పొడవాటి నిర్మాణం పాడె. శవాన్ని దాని మీదికి చేరుస్తారు. మరణించిన వారి బంధువులు, మిత్రులు, ఆత్మీయులందరూ అంతిమ యాత్రలో పాల్గొంటారు. జీవిత సాగరాన్ని దాటి అవతలికి వెళ్లేటప్పుడు సహాయకారిగా ఉంటుందనే నమ్మకంతో గోవును మరణించిన వ్యక్తి తరపున దానంగా ఇస్తారు. చనిపోయినవారి ఆయుష్షు ఇంకా తీరలేదని యమధర్మరాజుని వెనక్కి పంపెయ్యడం, చనిపోయినవారు తిరిగి బ్రతుకుతారనే నమ్మకంతో, బ్రతకాలనే ఆశతో, అంతా సిద్ధమయ్యాక కూడా అంత్యక్రియలను కొన్ని నిమిషాల సేపు ఆలస్యం చేయడానికి పాడెను శ్మశానానికి తీసుకెళ్లే దారి మధ్యలో దించి శవం చెవిలో మూడసార్లు పేరు పెట్టి పిలుస్తారు. ఒక్కోసారి మరణించారని పొరబాటుగా భావించినవారు తర్వాత తిరిగి లేవడం వల్ల ఈ ఆచారం వుట్టింది. దీన్ని దింపుడుకల్లెం అని పిలుస్తారు. శరీరాన్ని దహనం చెయ్యడానికి ముందు శరీరానికి జలంతో అభిషేకం చేయించడంతోబాటు అంత్యక్రియల్లో భాగంగా చేసే కర్మ కొంత ఉంటుంది. అది పూర్తయ్యాక శరీరాన్ని చితిపై ఉంచి వేదమంత్రాల మధ్య నిప్పుంటిస్తారు. చితిపై మంటల మధ్య శరీరం కాలిపోగా ఆ వేడిని తగ్గించి మరణానంతర జీవుడిని చల్లపరచడానికి ఉదకం (నీళ్లు) సమర్పిస్తారు. ఆత్మీయుడిని పోగొట్టుకుని దుఃఖంలో ఉన్నవారికి పెద్దలు జీవితమింతేనని తెలుపుతూ ధర్మ గ్రంథాల్లో నుంచి గాథలను, జీవితసత్యాలను బోధించి దుఃఖ భారాన్ని తగ్గిస్తారు ఇది ఓదార్పు. శరీరం కాలి బూడడైనా ఎముకలు పూర్తిగా కాలిపోవు. మిగిలిపోయిన ఎముకలను ఏరి తీసుకోవడం అస్థినంచయనం. అగ్ని సంస్కారం చేసి, అస్తికలు, చిత్తా భస్మాన్ని పవిత్ర నదులలో కలుపుతారు. చివరగా చేసేవి శాంతికర్మ, స్మారకం, శ్రాద్ధం, సపిండికరణ. సనాతన ధర్మంలో మనిషి ఆఖరి యజ్ఞం అంత్యేష్టి. ఇష్టి అనగా యజ్ఞం. మనిషి చనిపోయిన తర్వాత చేసే అంత్యక్రియలను కూడా ఒక యజ్ఞంలా పరిగణిస్తుంది హిందూ ధర్మం. ★

దేశంలో పద్దెనిమిదేళ్లు పైబడిన వారందరికీ ఉచితంగా టీకా పంపిణీ జరుగుతోంది. అంతర్జాతీయ యోగా దినోత్సవం (జూన్ 21) సందర్భంగా దేశవ్యాప్తంగా ఒక్కరోజులోనే రికార్డు స్థాయిలో 86 లక్షల మందికి పైగా ప్రజలకు వ్యాక్సిన్ వేశారు. ఇప్పటివరకు ఇదే అత్యధికం. ఏప్రిల్ 2న గరిష్టంగా 42 లక్షల మందికి టీకా పంపిణీ చేశారు. దానితో పోలిస్తే తాజాగా రెట్టింపు సంఖ్యలో టీకాలు వేశారు. మరోవైపు వీరిలో 55 శాతం మంది 18-44 ఏళ్లలోపు వారే. టీకాలు సరిపడా అందజేయడంతో యువత భారీగా వచ్చారు. 68 వేలకు పైగా కేంద్రాల్లో పంపిణీ జరిగింది. ఒక్కరోజులో మన దేశంలో వేసిన టీకాలు న్యూజిలాండ్, ఇజ్రాయల్ జనాభాకు సమానం. 18 ఏళ్లు పైబడిన వారందరికీ టీకాను ఉచితంగా అందించాలని కేంద్రం ఉత్పత్తి సంస్థల నుంచి 75 శాతం టీకాలను నేరుగా కొనుగోలు చేస్తోంది. జూన్ 21న 50 లక్షల మందికి ఉచితంగా వ్యాక్సిన్ ఇవ్వాలని కేంద్రం నిర్దేశించుకున్నా ఈ లక్ష్యానికి అదనంగానే పంపిణీ జరిగింది.

భాజపా పాలిత రాష్ట్రాల్లోనూ టీకా పంపిణీ జోరుగా సాగింది. 84 లక్షల టీకాల్లో 70 శాతం పైగా ఈ రాష్ట్రాల్లోనే వేశారు. మధ్యప్రదేశ్ (16 లక్షలు), కర్ణాటక (10 లక్షలు), ఉత్తరప్రదేశ్ (6.6 లక్షలు) తర్వాతి స్థానాల్లో నిలిచాయి. గుజరాత్ (5 లక్షలు), హరియాణ (41 లక్షలు) గణాంకాలను కలిపితే 50 శాతం టీకాలు ఈ ఐదు రాష్ట్రాల్లోనే వేశారు. టీకా ఉత్పత్తి పేరిట ఈ రాష్ట్రాలు భారీ సంఖ్యలో ప్రత్యేక కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేశాయి. లక్ష్యానికి 50 శాతం అదనంగా పంపిణీ చేశాయి. మరోవైపు బీజేపీయేతర పార్టీలు అధికారంలో ఉన్న రాష్ట్రాల్లో వ్యాక్సినేషన్ సాదాసీదాగా సాగింది. మహారాష్ట్రలో 33 లక్షల డోసులున్నా 3.6 లక్షల మందికి టీకా వేయగా పంజాబ్, జార్ఖండ్, ఛత్తీస్ గఢ్, ఢిల్లీలో లక్షకు మించి డోసులు పంపిణీ కాలేదు.

ఏప్రిల్ 43 వేల

ఒకవైపు అన్ని రాష్ట్రాల్లో లక్షకు పైగా వ్యాక్సిన్లు ఇస్తే, ఆంధ్రప్రదేశ్ మాత్రం 62 వేలతో అందరినీ ఆశ్చర్యపరిచింది. ఒక్కరోజే 14 లక్షల టీకాలు వేసి దేశంలో అన్ని రాష్ట్రాల కంటే మేమే ఎక్కువ టీకాలు వేశామని జబ్బలు చరుచుకున్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మరుసటి రోజున లక్షల సంఖ్యలో డోసులు వేయాల్సి ఉంది. కానీ అలా జరగలేదు. ఈ నెల 21న కేవలం

62 వేల డోసులు ఇచ్చారు. 22న 43వేలతో సరిపెచ్చారు. ఇతర రాష్ట్రాల్లో ఇలాంటి 'మాయా లెక్కలు' కనిపించలేదు. ఏప్రిల్ మాత్రం రోజువారీగా వేయాల్సిన టీకాలే దాచిపెట్టి.. ఒకరోజు పండుగలా ఆర్పాటం చేశారని స్పష్టమవుతోంది. యువత పెద్దఎత్తున వస్తే వారికి ఇబ్బంది లేకుండా ఉండేందుకు కేంద్రం 9.56 లక్షల వ్యాక్సిన్లు రాష్ట్రానికి పంపింది. కానీ స్పెషల్ డ్రైవ్ రోజు (జూన్ 21న) వ్యాక్సిన్ కేంద్రాలకు వచ్చిన యువత అక్కడ వ్యాక్సిన్లు వేయడం లేదని తెలిసి నిరాశతో వెనక్కి వెళ్లిపోయారు. కళాశాలలు త్వరలో ప్రారంభం కానున్నాయి. బస్సుల్లో వెళ్లాల్సిన అవసరం ఉంటుంది. కనీసం ఒక్క డోసైనా వేసుకుంటేనే వారికి తరగతులకు హాజరు కాలాని జాతీయ విద్యాసంస్థలు అదేకాలిచ్చాయి. స్థానిక కళాశాలలకు ఇందులో మినహాయింపు లేదు కదా! అందువల్ల యువతకు తప్పనిసరిగా వ్యాక్సిన్లు వేయాల్సిన అవసరం ఉంది.

రికార్డుల కోసం

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అన్ని విషయాల్లో రికార్డుల కోసమే ప్రయత్నిస్తోంది. చివరకు కేంద్ర ప్రభుత్వం యువతకు వేసేందుకు పెద్దఎత్తున వ్యాక్సిన్లు పంపిస్తే వాటిని తన ప్రచారానికి వాడుకుంది. గతంలో ప్రతిరోజూ లక్షకు పైగా వ్యాక్సిన్ డోసులు ఇచ్చేవారు. 9వ తేదీన

రికార్డుల జపం,

1.87 లక్షలు, 10న 2.55 లక్షలు, 11న 1.96 లక్షలు, 12న 1.74 లక్షలు, 14వ తేదీన 3.74 లక్షల డోసులు వేశారు. జూన్ 5వ తేదీ నుంచి 15వ తేదీ వరకు సగటున 1.53 లక్షల వ్యాక్సిన్ డోసులు ఇచ్చారు. అయితే మెగా వ్యాక్సిన్ 'రికార్డు' కోసం ప్రభుత్వం అంతకుముందు ఒక వారం నుంచి టీకాలు దాచేసింది. చివరి నాలుగు రోజుల్లో మరీ కోత విధించారు. 15వ తేదీన 83,976 డోసులు, 16వ తేదీన 31 వేలు, 17, 18 తేదీల్లో 22 వేలు, 19వ తేదీన 28,214 వ్యాక్సిన్ డోసులిచ్చారు. గతంతో పోలిస్తే 80 శాతం కోతకోశారు. అలా దాచుకుంటూ వచ్చిన డోసులు, అందుబాటులో ఉన్నవీ కలిపి 20న ఒకేరోజున 14.39 లక్షల డోసులు వేసి ఒక్కరోజు రికార్డు సృష్టించారు. కరోనా పరీక్షలు, మరణాలపై కూడా వాస్తవాలు దాచిపెట్టి తప్పులు లెక్కలు ఇస్తున్నట్లు ఆరోపణలు వస్తున్నాయి.

డబ్బులేవు!

కాంట్రాక్టర్లతో పనులు చేయించుకుని తీరా వారికి డబ్బులివ్వడానికి మాత్రం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి చేతులు రావడం లేదు. సంక్షేమ పథకాలకు మాత్రం రెండేళ్ల నుంచి క్రమం తప్పకుండా ధనాన్ని విడుదల చేస్తున్నారు. 2018, 2019లో ఉపాధి హామీ కింద చేపట్టిన పలు పనులకు బిల్లులు చెల్లించకపోవడాన్ని సవాల్ చేస్తూ చిత్తూరు జిల్లాకు చెందిన సీకే ఎర్రంరెడ్డి, తూర్పుగోదావరి జిల్లాకు చెందిన ఆర్. శ్రీనివాసరావు హైకోర్టులో వేరువేరుగా వ్యాజ్యాలు దాఖలుచేశారు.

ఎలక్ట్రానిక్ వస్తువుల కోసుగోలుకు వెచ్చిస్తున్నారు, ప్రజలు. ప్రభుత్వం నగదు వేసిన వారం రోజుల పాటు ఎలక్ట్రానిక్ దుకాణాలు ఖాళీ ఉండటం లేదు. ఓటున్న ప్రతి వ్యక్తిని కొనుగోలు చేయడమే ఈ డబ్బు పంపిణీ లక్ష్యమని రాష్ట్రంలో ఎవరైనా చెబుతారు.

రాష్ట్రానికి గత ఆర్థిక సంవత్సరంలో వచ్చిన విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులు రూ. 638 కోట్లు. పోయింది మాత్రం రూ.80 వేల కోట్లు. 2020 ఏప్రిల్ నుంచి 2021 మార్చి వరకూ భారత్ లోని అన్ని రాష్ట్రాలకు వచ్చిన ఎఫ్ డీబిలు రూ. ఆరు లక్షల 14వేల కోట్లు. కాని ఏపీకి వచ్చిన పెట్టుబడులు రూ.638 కోట్లు. మొత్తంగా ఇది భారత్ కు వచ్చిన పెట్టుబడులతో పోలిస్తే 0.10 శాతం మాత్రమే. ఏపీకి 2019 అక్టోబరు నుంచి 2020 మార్చి వరకు రూ.1,4756 కోట్లు వచ్చాయి. గత ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఈ మొత్తంలో సగం కూడా రాలేదు. ఏపీ ప్రభుత్వం.. తమ రాష్ట్రానికి పెట్టుబడులు వరదలా వస్తున్నాయని గొప్పలు ప్రకటించుకుంటున్నా వాస్తవంగా వస్తున్నది

తురగా నాగభూషణం

అయిదేళ్ల తర్వాత వచ్చే ఎన్నికల్లో ఓట్లను కొనుగోలు చేయడానికి రెండేళ్లలో సంక్షేమం పేరుతో లక్ష కోట్లు పంపిణీ చేయడం ఎంత వరకు సమంజసమో ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. ప్రధాని మోదీ అన్ని రంగాల్లో ఆర్థిక స్వావలంబన సాధించేందుకు మేకిన్ ఇండియాను ముందుకు తెచ్చారు. రక్షణరంగం, ఔషధ రంగాల్లో భారత్ ప్రతిభ కనబరుస్తోంది. మౌలిక సదుపాయాలకు నిధులు ఖర్చుచేస్తున్నది. కానీ ఏపీ పరిస్థితి దీనికి పూర్తి వ్యతిరేకంగా ఉంది. అంతేకాదు, గతంలో పరిశ్రమల ఏర్పాటుకు ముందుకు వచ్చిన సంస్థలకు ప్రోత్సాహకాలు రద్దుచేయడంతో పారిశ్రామికవేత్తలు అమడదూరం పారిపోయేలా చేస్తున్నారు. విశాఖలో శ్రీని డేటా సెంటర్ నుంచి రిలయన్స్ సంస్థ ఎలక్ట్రానిక్ పరిశ్రమ ఏర్పాటు నిర్ణయాన్ని ఉపసంహరించుకోవడమే దీనికి ఉదాహరణ.

భారీ కుంభకోణానికి అడ్డుకట్ట

సౌర విద్యుత్ కేటాయింపుల ప్రక్రియలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మార్చిన నిబంధనలు హైకోర్టు తప్పుబడుతూ, టెండర్లను రద్దుచేయడంతో భారీ కుంభకోణానికి అడ్డుకట్ట పడింది. పాత నిబంధనలు మొత్తం మార్చివేసి.. తమకు కావలసినప్పుడు టెండర్ రేటు పెంచుకోవడానికి.. టెండర్ పొందిన కంపెనీల యాజమాన్యాలను మార్చుకునేందుకు వెసులుబాటు కల్పించారు. దీనికోసం కేంద్ర ప్రభుత్వ నిబంధనలు, చట్టాలను కూడా లెక్క చేయకుండా నిర్ణయాలు తీసుకున్నారు. 30 ఏళ్ల పాటు సౌర విద్యుత్ కంపెనీల నుంచి కరెంటు కొనుగోలుకు అనుమతిస్తూ జీవోలు ఇచ్చారు. ఆరు వేల మెగావాట్ల సామర్థ్యానికి టెండర్లు పిలిచినా మరో 50 శాతం సామర్థ్యంతో అదనపు యూనిట్లు పెట్టుకోవడానికి అనుమతి ఇచ్చారు. అంటే సుమారు పది వేల మెగావాట్ల విద్యుత్ కొనుగోలు భారం రాష్ట్రంపై పడనుంది. ఈ విద్యుత్ కొనుగోలు కోసం రాష్ట్రం ఏటా కనీసం రూ.4 వేల కోట్లు చెల్లించాలి. 30 ఏళ్లకు లక్షా ఇరవై వేల కోట్ల రూపాయల ప్రజాధనం చెల్లించాలి. మిగిలిన రాష్ట్రాల్లో టెండర్లలో సౌరవిద్యుత్ ధర యూనిట్ రూ.1.90కి పడిపోయింది. ఇక్కడ మాత్రం 60 నుంచి 70 పైసలు అదనంగా చెల్లించేలా టెండర్లు ఖరారు చేసుకునే ప్రయత్నం జరిగింది.

వ్యాసకర్త : సినియర్ జర్నలిస్ట్

పురోగతిలో జాప్యం

ఒక రహదారి పనులు చేసిన తనకు రూ.21.41 లక్షల బిల్లులు ఫైనల్ జే అయినా డబ్బులు చెల్లించడం లేదని ఎర్రరెడ్డి పేర్కొన్నారు. ఉపాధిహామీ పథకం, ఎస్ డీఎఫ్ పనులకు సంబంధించి రూ.26.39 లక్షలు చెల్లించలేదంటూ శ్రీనివాసరావు వ్యాజ్యం వేశారు. పంచాయతీరాజ్ శాఖ తరపు న్యాయవాది వాదనలు వినిపిస్తూ ప్రభుత్వం వద్ద నిధులు అందుబాటులో లేనందున పిటిషనర్లకు బిల్లులు చెల్లించలేదన్నారు. దీనిపై అసంతృప్తి వ్యక్తంచేసిన కోర్టు రాష్ట్ర ఆర్థికపరిస్థితి అంత దరుసేయంగా ఉందా? అని ప్రశ్నించింది.

లక్ష కోట్లు పంచేశారు!

మరోవైపు వైకాపా ప్రభుత్వం గడిచిన రెండేళ్లలో 1,00,116 కోట్లు సంక్షేమం పేరుతో లబ్ధిదారులకు పంపిణీ చేసింది. ఈ డబ్బు మొత్తం చైనా ఎలక్ట్రానిక్ సంస్థల జేబుల్లోకి వెళ్లిపోతుంది. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన డబ్బులను ఇంటి ఉపయోగాల కోసం ఉపయోగించేది 20 శాతం మంది మాత్రమే. 80 శాతం డబ్బుంతా స్కార్ప్ షోస్టు, ఎల్ ఈడిలు, రిఫ్రిజరేటర్లు, ఏసీలు వంటి

ఏమీ లేదని తెలుస్తోంది.

ఉపాధి కల్పనకు అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవడంలో వైకాపా ప్రభుత్వం తీవ్రంగా వైఫల్యం చెందింది. రాష్ట్రంలో పారిశ్రామికాభివృద్ధికి తోడ్పడే ప్రాజెక్టుల ఏర్పాటుకు కేంద్రం ముందుకు వచ్చినా దానిని అమలుచేసేందుకు మాత్రం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవడం లేదు. రూ.40 వేల కోట్లతో కాకినాడలో పెట్రో కెమికల్ కాంప్లెక్సును ఏర్పాటు చేసేందుకు చమురు సంస్థలు పెట్టుబడులు పెట్ట నున్నాయి. ఈ ప్రాజెక్టుకు వరుబిలిటీ గ్యాప్ ఫండింగ్ కింద రూ.900 కోట్లు కేటాయించాలని కేంద్రం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరింది. అయినా దానికి నిధులు లేవంటున్నారు. ఇది ఏర్పాటైతే 1.5 లక్షల ఉద్యోగాలు వచ్చేవి. అలాగే చెన్నై- విశాఖ ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్ ఏర్పాటుకు చర్యలు తీసుకుంటే 5 లక్షల ఉద్యోగాలు వచ్చేవి. విశాఖలో ఈఎస్ఐ బోధనాసంవత్రి నిర్మాణానికి రూ.50 కోట్లు ఇమ్మంటే నిధులు లేవంటున్నారు. ఇలాంటి అభివృద్ధి చర్యలు తీసుకోక

ఉపాధి కల్పనకు అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవడంలో వైకాపా ప్రభుత్వం తీవ్రంగా వైఫల్యం చెందింది. రాష్ట్రంలో పారిశ్రామికాభివృద్ధికి తోడ్పడే ప్రాజెక్టుల ఏర్పాటుకు కేంద్రం ముందుకు వచ్చినా దానిని అమలుచేసేందుకు మాత్రం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవడం లేదు. రూ.40 వేల కోట్లతో కాకినాడలో పెట్రో కెమికల్ కాంప్లెక్సును ఏర్పాటు చేసేందుకు చమురు సంస్థలు పెట్టుబడులు పెట్ట నున్నాయి. ఈ ప్రాజెక్టుకు వరుబిలిటీ గ్యాప్ ఫండింగ్ కింద రూ.900 కోట్లు కేటాయించాలని కేంద్రం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరింది.

జిహాదీలకు గుర్తింపు

హిందువులలో పేదరికాన్ని మత మార్పిడికి ఆసరాగా చేసుకోవడం ఇప్పటిది కాదు. కానీ, చెవిటి, మూగ దివ్యాంగులని కూడా ముస్లిం మతేన్మాదులు లక్ష్యంగా చేసుకున్న సంగతి కొత్తగా బయటపడింది. ఉత్తర ప్రదేశ్‌లో జూన్ 21న యాంటీ టెర్రరిజం స్వాడ్ (ఏటీఎస్) బయటపెట్టిన మత మార్పిడి వ్యవహారంలో ఆ పోలీసులకు, ఏటీఎస్‌కు తప్పే కొద్దీ భయానక వాస్తవాలు బయటపడుతున్నాయి. మతం మార్చి వారికి మత మార్పిడి జిహాద్ సర్టిఫికెట్లు కూడా ఇచ్చారు. దక్షిణ ఢిల్లీ కేంద్రంగా పని చేస్తున్న ది ఇస్లామిక్ దావా సెంటర్ మన్ను యాదవ్ అనే మూగ, చెవిటి యువకుడిని మతం మార్చి (జనవరి 11) తొలిసారి ఇలాంటి సర్టిఫికేట్ జారీ చేసింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్టాంప్ పత్రం మీద, ది ఇస్లామిక్ దావా సెంటర్ రబ్బర్ స్టాంప్ వేసి సర్టిఫికేట్ ఇచ్చేవారు. విస్తుపోయే మరొక అంశం- పౌర సవరణ చట్టానికి వ్యతిరేకంగా మతేన్మాదులు, వేర్పాటు వాదులు ఏర్పాటు చేసిన షాహిన్ బాగ్ కూ జామియానగర్‌కూ మధ్య ప్రయాణం కేవలం పది నిమిషాలు. ఇది మతమార్పిడి జిహాద్. మూగ, చెవిటి దివ్యాంగుల పాఠశాలలో చదువుతున్న మన్నును వలవేసి వట్టి మతం మార్చారు.

పేదలు, దివ్యాంగుల తరువాత మహిళల మతం మార్చడం మీద ముస్లిం మతేన్మాదులు ఇప్పుడు దృష్టి సారించారని అర్థమవుతోంది. మత మార్పిడి జిహాద్. ముస్లిం మతేన్మాదులు కూడా క్రైస్తవ మిషనరీల దారిలో ప్రయాణిస్తున్నారు. దీనికి ఢిల్లీయే కేంద్రం. హిందువులను ఇస్లాంలోకి మతాంతరీకరణ చేయడమే ధ్యేయంగా దక్షిణ ఢిల్లీ, జామియానగర్‌లోని ఇస్లామిక్ దావా సెంటర్ కేంద్రంగా ఈ కుట్ర అమలవుతున్నది. దేశంలోని పలు ప్రాంతాలలో ఇలాంటి మత మార్పిడులు ఇప్పటికే జరిగాయి. మేం మీ మతం మార్చేశాం, ఇక మీరు జిహాద్‌లో భాగం అన్నట్టే ఆ కేంద్రం సర్టిఫికెట్లు కూడా జారీ చేసింది. ఈ కుట్రకు కావలసిన డబ్బు విదేశాల నుంచి అందుతోంది. ప్రపంచమంతటా ముస్లిం యువకులలో ఉన్నాదాన్ని నింపడమే ధ్యేయంగా ఉద్దేశ పూరిత ప్రసంగాలు చేసే జకీర్ నాయక్‌కు కూడా పరోక్షంగా దీనితో సంబంధం ఉన్నట్లు అనుమానిస్తున్నారు.

ఈ కేసులో జూన్ 21న ముస్లి ఖాజీ జహంగీర్ ఖాసిం, మహమ్మద్ ఉమర్ గౌతమ్ అనే ఇద్దరిని యూపీ పోలీసులు అరెస్టు చేశారు. ఈ ఇద్దరూ మత గురువులే. ఇది మాకేమీ కొత్తకాదు, ప్రతి ఏటా 250 నుంచి 300 మంది వరకు హిందువులను మతం మారుస్తాం అని ఆ ఇద్దరు దర్యాప్తులో ఎలాంటి శంభిషలు లేకుండానే చెప్పారు. ఈ ఇద్దరిలో ఉమర్ గౌతమ్ మతం మారిన హిందువే. తాము మతం మారుస్తున్న సంగతి, విదేశాల నుంచి అందుతున్న సాయం గురించి ఇతడు మాట్లాడిన ఒక వీడియో

కూడా బయటపడింది.

జూన్ 2న ఘాజియాపూర్ (ఉత్తర ప్రదేశ్)లోని దాననదేవి ఆలయ వూజారి మీద జరిగిన హత్యాయత్నం విఫలం కావడంతో ఈ మత మార్పిడుల కుట్ర బయటపడింది. విపుల్ విజయ్ వార్గియా, కాశీ గుప్త అనే మారు పేర్లు చెప్పి ఆ ఆలయంలో ప్రవేశించిన ఇద్దరు, అనుమానాస్పద ప్రవర్తనతో భద్రతా సిబ్బందికి పట్టుబడ్డారు. ఆలయ ప్రధాన వూజారి యతి నరసింగానంద సరస్వతిని హత్య చేయడమే ఆ ఇద్దరు ఉద్దేశం. వీరిలో విపుల్

గురించి చేసిన వ్యాఖ్యలను తప్పుగా అర్థం చేసుకున్నారని ఆ యతి ఏటీఎస్‌కు చెప్పారు.

కాన్పూర్‌లోని కల్యాణ్‌నగర్‌లో ఉండే ఒక కుటుంబానికి చెందిన మూగ, చెవిటి అబ్బాయిని జామియానగర్ దావా కేంద్రంలో అరెస్టయిన వారే మతం మార్చి దక్షిణాదికి పంపించారని, నిజానికి ఇలాంటి కేసులు వేలల్లో వెలుగు చూస్తున్నాయని ఉత్తర ప్రదేశ్ అదనపు పోలీసు డైరెక్టర్ జనరల్ ప్రశాంత్ కుమార్ మీడియాకి చెప్పారు. అంతేకాదు, కాన్పూర్‌లోనే కల్నల్‌గంజ్‌లో పది హిందూ

ముస్లి ఖాజీ జహంగీర్ ఖాసిం, మహమ్మద్ ఉమర్ గౌతమ్

ఇటీవలే ఇస్లాంలోకి మారి, మహమ్మద్ రిజ్వాన్ అయ్యాడు. కాశీ అసలు పేరు కాషిఫ్. కాషిఫ్ చెల్లెలినే విపుల్ పెళ్లి చేసుకున్నాడని దర్యాప్తులో తేలింది. విపుల్ తాను మతం మారి, ఇతర హిందువులను కూడా మార్పించే పనిలో ఉన్నాడని పోలీసులు చెబుతున్నారు. ఈ నేపథ్యంతో విపుల్/రిజ్వాన్ పెళ్లి మీద ప్రశ్నలు రావడం సహజం. ఇది లవ్ జిహాద్ అవునో కాదో తేలాలి. వూజారి హత్యాయత్నం నేపథ్యంలో ఏటీఎస్ రంగంలోకి దిగి, ఆ హత్యకు ఎందుకు కుట్ర పన్నవలసి వచ్చిందో దర్యాప్తు చేసింది. ఏప్రిల్‌లో జరిగిన ఒక కార్యక్రమంలో నరసింగానంద ఇస్లాం మీద వ్యాఖ్యలు చేశాడన్న కక్షతోనే ఆ ఇద్దరు హత్యకు పథకం వేశారు. అయితే తాను ఇస్లాం

కుటుంబాల వారిని ఇస్లాంలోకి మారాలని బెదిరించిన సంగతి కూడా బయటపడింది.

ఇప్పుడు అరెస్టయిన గౌతమ్, ఖాసింలకు ఐఎన్‌ఐతో సంబంధాలు ఉన్నాయని, ఆ సంస్థ చెప్పినట్టే వీరు నడుచుకుంటున్నారని ఏటీఎస్ అధికారులు చెబుతున్నారు. నోయ్‌డా డెఫ్ సొసైటీలో ఉంటున్న తమ కుమారుడు కనిపించడం లేదని, తరువాత అతడిని ఇస్లాంలోకి మత మార్పిడి చేశారని తెలిసిందని అతడి తల్లిదండ్రులు ఫిర్యాదు చేయడం డౌంకం తా కదిలింది. ఉద్యోగం, డబ్బు, చివరికి పెళ్లి ఆశ కూడా చూపించి ఇలా మతం మారుస్తున్నారని వారు ఫిర్యాదు చేశారు. అరెస్టయిన ఆ ఇద్దరు మౌల్వీలు ఉత్తరప్రదేశ్‌లోని నోయ్‌డా, కాన్పూర్,

పత్రాలు వచ్చాయి!

మధురలలో మత మార్పిళ్లు నిర్వహిస్తున్నారని తెలింది. నిరాశలో కూరుకుపోయి ఉండే దివ్యాంగులకు డబ్బు, పెళ్లి, ఉద్యోగం ఆశ చూపించి మతం మార్చడం అమానుషమనిపిస్తుంది. డబ్బు, ఉద్యోగం రావచ్చు. కానీ పెళ్లి! ఇష్టపడితే సరే, ఇష్టపడని యువతుల మాటేమిటి? అలాంటి పెళ్లికూతుళ్లను ఎక్కడి నుంచి తీసుకువస్తారు. ఇప్పటికే అలాంటి పెళ్లిళ్లు చేసి ఉంటే ఆ యువతులు ఎవరు?

డిఎన్ఎ వారా ఛానల్ జూన్ 23న ఇచ్చిన కథనంలోని వివరాలు కూడా చూద్దాం. వ్యక్తుల మానసిక స్థితి మేరకు మనసు మార్చడం, అది కుదరకపోతే ప్రలోభాలు విసరడం అనే చర్యలతో జామియానగర్ కేంద్రం మత మార్పిడులు సాగిస్తున్నది. ఈ వారా కథనానికి డీఎన్ఎ ఛానల్ పెట్టిన శీర్షిక 'మతమార్పిడుల కోసం ఉద్దేశించిన జిహాద్' అనే. అదే శీర్షికతో మూడు కార్యక్రమాలను ఆ ఛానల్ వరసగా ప్రసారం చేసింది. వివిధ రాష్ట్రాలలో జరిగిన మత మార్పిడులు, వాటిని జామియానగర్ కేంద్రమే నిర్ధారిస్తూ ఇచ్చిన 32 సర్టిఫికేట్లను కూడా ఆ ఛానల్ సేకరించింది. దారుణం ఏమిటంటే, ఆ 32 మందిలో అధికులు హిందూ యువతులే. మొత్తంగా చూస్తే ఉత్తర ప్రదేశ్, ఢిల్లీ, హరియాణా, మధ్యప్రదేశ్, జార్ఖండ్, మహారాష్ట్రలకు చెందిన హిందువుల మతం మార్చారు.

మన్ను యాదవ్ మత మార్పిడి అఫిడవిట్ మీద నవంబర్ 11, 2021 తేదీ ఎందుకు వేశారో కూడా తెలియవలసి ఉంది. జనవరిలో మతం మార్చినవంబర్ నెలలో తేదీ ఎందుకు వేశారు? ఇతడి తండ్రి రాజీవ్ యాదవ్ ఒక ప్రముఖ ఇంగ్లీష్ టీవీ ఛానల్లో తన గోడును వెళ్లబోసుకున్నారు కూడా. ఇంత జరుగుతున్నా ఇంట్లో వాళ్ళకి తెలియకుండా జాగ్రత్తలు తీసుకున్నారు. మతం మారినట్టు ఇచ్చిన సర్టిఫికేట్లలో అయినా నిజాయితీ లేదు. కొట్టివేతలూ, మార్పులు చేర్పులతోనే అవి ఉన్నాయి. ఇవన్నీ జామియానగర్ ఇస్లామిక్ దావా సెంటర్ జారీ చేసిన సర్టిఫికేట్లే. ఇప్పటి వరకు ఇలాంటి ఎన్నో మత మార్పిడులు చేసిన చరిత్ర దీనికి ఉంది. ఇంతకీ ఈ సర్టిఫికేట్లలో ఏమంది? 'అల్లా తప్ప మరొక దైవం లేదని నేను నమ్ముతున్నాను', 'అల్లా దేవదూత మహమ్మద్' అన్న ప్రకటనలు ఉన్నాయి. ఖాజీ ముష్టి జహంగీర్ అలం అన్న పేరుతో ఇవి జారీ అయినాయి.

ఇంకొక విషయం కూడా బయటపడింది. హిందువులను మతం మార్చడానికి జామియానగర్లోని ఆ కేంద్రానికి విదేశాల నుంచి నిధులు

వచ్చి పడుతున్నాయి. యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్, కతార్, కువైట్ దేశాలే ఆ కేంద్రానికి రాజపోషకులు. కుట్ర బయటపడకుండా మన దేశంలోని వివిధ ప్రభుత్వేతర సంస్థల బ్యాంకు ఖాతాలకు ఆ దేశాల నుంచి ధనం చేరుతోంది. తరువాత ఈ కేంద్రానికి అందుతున్నది. ఇటీవల జరిగిన ఐదు రాష్ట్రాల అసెంబ్లీ ఎన్నికలలో అస్సాంలో అధికారం చేపట్టాలని ఉవ్విళ్ళూరిన ఆలిండియా యునైటెడ్ డెమాక్రటిక్ ఫ్రంట్ నుంచి జామియానగర్ కేంద్రానికి డబ్బులు అందుతున్న విషయం కూడా బయటపడింది. ఈ ఫ్రంట్ బంగ్లాదేశ్ నుంచి భారత్లోకి చొరబడినవారి మద్దతుతో, వాళ్లే స్థాపించుకున్న పార్టీ. ఆ అసెంబ్లీ ఎన్నికలలో ఘనత వహించిన శతాధిక వర్గాల కాంగ్రెస్ ఈ వేర్పాటువాద, మతోన్మాద పార్టీతోనే పొత్తు పెట్టుకుంది. దీని నాయకుడు బల్లద్వీప్ అజ్మల్. అంటే ఇంటిదొంగలు, బయటి దొంగలు కలసి చేస్తున్న దారుణావి.

ఇదంతా ఇస్లాం ప్రతిష్ట దిగజార్చడానికి ఆ రాష్ట్ర

ఆలోచిస్తారేమో చూడాలి.

జెను, మేం జామియానగర్ దావా కేంద్రానికి డబ్బులు ఇస్తున్నాం అని కతార్లోని ఇస్లామిక్ ఆన్లైన్ యూనివర్సిటీ అధిపతి అబు అమీనా బిలాల్ ఫిలిప్స్ అంగీకరించారు కూడా. ఈ బిలాల్ ఫిలిప్స్ ఘనత తక్కువేమీ కాదు. భారతదేశం నుంచి పారిపోయి, ప్రపంచమంతా తిరుగుతూ మత ఉద్రిక్తతలను రెచ్చగొట్టే ప్రసంగాలకి ప్రసిద్ధి పొందిన జకీర్ నాయక్కు బిలాల్ ఫిలిప్స్ సన్నిహితుడు. చాలామంది ముస్లిం మౌల్వీలు, క్రైస్తవ ప్రచారకులు భారతదేశంలో స్వేచ్ఛగా ప్రచారం చేసుకుంటూ ఉంటే జకీర్ దేశం నుంచి ఎందుకు పారిపోయాడంటే, అతడికి ఉగ్రవాదులతో సంబంధాలు ఉన్నట్టు తెలిసింది. బధిరత్వం, మూగతనం వంటి అంగవైకల్యం ఉన్నవారిని, మహిళలను జామియానగర్ కేంద్రం లక్ష్యంగా చేసుకుని ఈ కుట్రను అమలు చేస్తున్నది. ఇంతవరకు 1000 మందిని మతం మార్చింది కూడా.

జామియానగర్ నిర్వాహానికి సంబంధించి ఉత్తర ప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి యోగి ఆదిత్యనాథ్ తీవ్రస్థాయిలో స్పందించారు. ఇందులో అరెస్టయిన వారి మీద, సంబంధం ఉన్న వారి మీద జాతీయ భద్రతా చట్టం కింద, గ్యాంగ్స్టర్ చట్టం కింద కేసులు నమోదు చేయాలని యోగి ఆదేశించారు. కేవలం చెవిటి,

ఈశాన్య భారతంలోను, భారత్లోని కొన్ని ఇతర ప్రాంతాలలోను అనేక మందిని క్రైస్తవం లోకి మార్చారు. దాని గురించి ఎవరూ మాట్లాడడం లేదు. కానీ కొంతమంది మాత్రం ఇస్లాంను, ముస్లింలను అప్రతిష్ట పాల్పేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారని రఫీక్ వాపోయాడు. ఈశాన్యంలో క్రైస్తవ మతాంతరీ కరణల గురించి సంఘ పరివార్ దశాబ్దాలుగా ఘోషిస్తున్నా దేశంలోని సెక్యులరిస్టులు, ఉదారవాదులు పట్టించుకోవడం లేదు.

ముఖ్యమంత్రి యోగి ఆదిత్యనాథ్ పన్నిన కుట్ర అంటున్నాడు ఆలిండియా యునైటెడ్ డెమాక్రటిక్ ఫ్రంట్ ఎమ్మెల్యే రఫీక్ ఇస్లాం. ఇతడు మొత్తం ముస్లిం మతోన్మాదులు విస్తృతంగా ఒక నీతిసూత్రం దేశం మీదకు వదిలాడు. ఇస్లాంలో బలవంతపు మతమార్పిడి విధానమే లేదట. ఇతడి ఆ ప్రకటన కారణంగా మరొక వాస్తవం అనుకోకుండా బయటపడింది. ఈశాన్య భారతంలోను, భారత్లోని కొన్ని ఇతర ప్రాంతాలలోను అనేక మందిని క్రైస్తవం లోకి మార్చారు. దాని గురించి ఎవరూ మాట్లాడడం లేదు. కానీ కొంతమంది మాత్రం ఇస్లాంను, ముస్లింలను అప్రతిష్ట పాల్పేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారని రఫీక్ వాపోయాడు. ఈశాన్యంలో క్రైస్తవ మతాంతరీ కరణల గురించి సంఘ పరివార్ దశాబ్దాలుగా ఘోషిస్తున్నా దేశంలోని సెక్యులరిస్టులు, ఉదారవాదులు పట్టించుకోవడం లేదు. ఒక ముస్లిం మైనారిటీ చెబితే ఆ మాట శిరోధార్యం కాబట్టి ఇప్పటికైనా అక్కడి క్రైస్తవ మతాంతరీకరణల గురించి ఎవరైనా

మూగ అభ్యర్థులను ఎందుకు లక్ష్యంగా చేసుకుంటున్నారో బహిష్కరణ చేయించాలి. రాజ్యాంగం ప్రకారం కూడా ఎవరినైనా ప్రలోభాలతో మతం మార్చడం నేరం. ఇప్పుడు ఉత్తర ప్రదేశ్లో జరిగింది అదే. అయినా పార్టీల నాయకులు, ఒక వర్గం మీడియా యధాప్రకారం నోరు విప్పడం లేదు. అంటే ఈ సంఘ వ్యతిరేక, దేశ వ్యతిరేక చర్యలకు వారంతా మద్దతు ఇస్తున్నట్టే. కొన్ని ముస్లిం సంస్థలు ఆరోపణ చిత్రంగా ఉంది. ఇది పాత వ్యవహారమే అయినా, ఎన్నికల ముందు యోగి బయటకు తీసుకు వచ్చారని ఆ ఆరోపణల సారాంశం. అంటే ముస్లిం మతోన్మాదులు ఇలాంటి చర్యలకు పాల్పడుతున్న సంగతి తెలిసినా ఇలాంటి వ్యక్తులు సంస్థలు మౌనం దాలుస్తాయనే అర్థం. అంతేకాదు, జామియానగర్ కేంద్రం పని అసంబద్ధమని గాని, రాజ్యాంగ విరుద్ధమని కాని చెప్పడానికి ఎవరికీ నోరు రాదు. కానీ ఎన్నికలు దగ్గర పడ్డాయి కాబట్టి ముఖ్యమంత్రి మాట్లాడకూడదంటే ఎలా? ★

నా ప్రేమించేది మొదట నా దేశాన్ని. తరువాత ఎవరినైనా !

ఆ మాట ప్రియాత్రిప్రియమైన ఎమిలీకి సుభాస్ ముందే చెప్పాడు.

వియన్నా ప్రవాసంలో సుభాస్ కూ, అతడి సెక్రటరీగా పనిచేసిన ఎమిలీకి నడుమ 1934 మధ్యలో చిగురించిన ప్రేమ మరునటి సంవత్సరం అతడికి మేజర్ ఆఫరేషన్ అయి కోలుకుంటున్న సమయాన పరాకాష్ఠకు చేరిందో లేదో సుభాస్ ను దేశం పిలిచింది. అప్పుడు వెళ్ళిన వాడు ఏజ్డం తరవాత తిరిగివచ్చి 1937 డిసెంబరులో ఆమెను గాంధర్వవివాహం చేసుకున్నాడు. అప్పుడైనా వారు కలిసి అన్యోన్యంగా గడిపింది కొద్దిరోజులే. కాంగ్రెస్ జాతీయ అధ్యక్ష బాధ్యత స్వీకరించటానికి అతడు ఇండియా వెళ్ళిపోయిన తరువాత మళ్ళీ దంపతు లిద్దరూ కలుసుకున్నది 1941 ఏప్రిల్ లో బెర్లిన్ లోనే. అక్కడ వారు కలిసి కాపురం చేసింది నిండా ఏజ్డం లేదు. ప్రేమకు ప్రతిరాపంగా గర్భం వచ్చిన తరువాత ఎమిలీ కాన్పు కోసం వియన్నాలో వుట్టింటికి వెళ్ళింది. 1942 నవంబర్ 29న ఆడపిల్లను కన్నది. నెల తరువాత సుభాస్ వియన్నా వెళ్ళి బిడ్డను చూశాడు.

అన్నా వదినలతో..

ముద్దుల కూతురికి అనిత అని పేరుపెట్టాడు. క్రిస్టమస్ కు కుటుంబంతో హాయిగా గడిపి తిరిగివచ్చిన కొద్ది రోజులకే బోస్ ని మళ్ళీ దేశం పిలిచింది.

తూర్పుకు తిరిగివెళ్ళి మాతృదేశ విముక్తి కోసం పోరాడాలని నంపత్సరంగా నేతాజీ చేసిన ప్రయత్నాలు ఎట్టకేలకు నెరవేరాయి. తమ గుప్పిట్లో ఇమడని బోస్ ను తూర్పుకు రానివ్వకుండా ఏడాదికిపైగా మోకాలడిన జపాన్ అతడొస్తే గానీ పరిస్థితులు చక్కబడవని అర్థమయ్యాక ఎట్టకేలకు 1943 జనవరి మధ్యలో గ్రీన్ సిగ్నల్ ఇచ్చింది.

సాగరగర్భంలో సాహస

జర్మనీ తీరం నుంచి ఆఫ్రికా దక్షిణపు అంచు వరకూ బోస్ ని జర్మన్ జలాంతరగామిలో పంపించి, అక్కడి నుంచి జపాన్ నట్ మెరైన్ లో తీసుకువెళ్లాలని ఇరుదేశాల మధ్య అంగీకారం కుదిరింది. ఈ సంగతి బయటకి పొక్కితే ప్రమాదం. కాబట్టి ప్రయాణాన్ని అతిరహస్యంగా ఉంచారు.

ఉన్న కాసిని రోజులూ భర్తతో గడపటానికి జనవరి 20న వియన్నా నుంచి ఎమిలీ వచ్చింది. జర్మనీ వదిలేముందు చక్కబెట్టుల్సిన పనులు చాలా ఉండటంతో సుభాస్ కే తీరిక దొరకటం కష్టమైంది. అతడు బెర్లిన్ లోనే ఉన్నట్టు లోకానికి కనిపించాలి. కాబట్టి అతడు వెళ్ళిపోయాక ప్రసారం చేయటానికి భారత ప్రజలను ఉద్దేశించిన రేడియో ప్రసంగాలు అనేకం ముందే రికార్డు చేసి పెట్టారు. కొద్దిరోజులు రష్యన్ యుద్ధరంగానికి వెళ్ళి రావాలని అనుకుంటు న్నట్టు కొద్దిమందితో నేతాజీ కావాలనే జనాంతికంగా అన్నాడు. జనవరి 26న భారత స్వాతంత్ర్య దినాన్ని యథాప్రకారం బెర్లిన్ లో ఇండియన్ లీజన్ సైనికుల కవాతు నడుమ వైభవంగా జరిపారు. అదే జర్మనీలో బోస్ ఆఖరి పబ్లిక్ ఫంక్షన్.

నెలాఖరులో జర్మన్ నౌకాదళ అధికారులు నేతాజీ నివాసానికి వచ్చి వైద్యపరీక్షలు జరిపారు. చేయబోయే ప్రయాణం ఎంత ప్రమాదభరితమో వివరించి “ఇంకోసారి ఆలోచించుకోండి. క్షేమంగా గమ్యం చేరే అవకాశం 5 శాతం కంటే తక్కువ” అని

హెచ్చరించారు. నేతాజీ నవ్వేసి ఊరుకున్నాడు.

బోస్ తన వెంట ముగ్గురు సహాయకులను తీసుకు వెళ్ళాలనుకున్నాడు. ఒకరికి మించి చోటు ఉండదని జపాన్ వారు చెప్పారు. దాంతో తన సహాయకుడిగా ఆబిద్ హసన్ సుఫ్రానీని ఎంచుకున్నాడు. అతడు మన హైదరాబాద్ కుగ్రాడు. బెర్లిన్ లో ఇంజనీరింగ్ చదువుతూ నేతాజీ ప్రభావంలో పడ్డాడు. ఇండియన్ లీజన్ లో మిలిటరీ శిక్షణ పొందుతున్నాడు. నేతాజీ ఒకరోజు అతడిని పిలిపించి ‘ప్రాణానికి చాలా ప్రమాదం ఉండే ప్రయాణానికి సిద్ధమా?’ అని అడిగాడు. అతడు వెంటనే ఒప్పుకున్నాడు. తను ఎక్కడికి వెళ్ళేది అతడికి చివరి నిమిషానికి కూడా తెలియదు. నేతాజీ వెంట వెళ్ళబోతున్నట్టు అసలే ఎరుగదు.

ఫిబ్రవరి 7 ఉదయం ఇంటి నుంచి బయలుదేరే ముందు ఎమిలీ చేతికి సుభాస్ ఒక ఉత్తరం ఇచ్చాడు. “ఇది మా అన్యుత్తర శరత్ కు రాసిన ఉత్తరం. ఎప్పుడో కలిసినప్పుడు ఆయన చేతికే ఇవ్వు. జాగ్రత్త” అన్నాడు.

అందులో రాసింది ఇది.

“అన్యుత్తా! నేను ఇంకోసారి ప్రమాదపు దారిలో వెళ్తున్నాను. అయితే ఈ మారు ఇంటివైపు. నేను గమ్యం చేరలేకపోవచ్చు. అలాంటిది ఏమైనా జరిగితే నేను మళ్ళీ ఈ జన్మలో కబురుపంపలేనేమో! అందుకే నా కబురును ఇక్కడే వదిలి వెళ్తున్నాను. ఎప్పుడో నీకు అందుతుంది. నేను ఇక్కడ పెళ్ళి చేసుకున్నాను. నాకొక కూతురు ఉంది. నామీద నువ్వు జీవితాంతం చూపిన ప్రేమనే నేను లేకపోయినా నా భార్యబిడ్డల మీద చూపించు”

ఎమిలీ గుడ్డనీరు కుక్కుంటూ గుమ్మం దగ్గరే ఆగిపోయింది. దూర ప్రయాణం చేయబోతున్నట్టు బయటికి పొక్కుకూడదు కాబట్టి రైల్వేస్టేషను దాకా వెళ్ళి వీడ్కోలు ఇచ్చే వీలులేదు. తొమ్మిదేళ్ళ వారి ప్రణయానికి, రెండేళ్ళ దాంపత్యానికి అదే ముగింపు. మళ్ళీ వారు కలవరు.

బెర్లిన్ నుంచి రైల్వే ప్రయాణించి నేతాజీ మర్నాడు వేకువజామున జర్మనీ ఉత్తర తీరాన కీల్ రేవుపట్నం చేరాడు. జర్మన్ విదేశాంగ శాఖ ఉన్నతాధి కారులు వెర్నె, కెప్లర్లు, జర్మనీలో కుడిభుజంగా పనిచేసిన ఎ.సి.ఎన్. నంబియార్ హార్బరు దాకా వెంట వెళ్ళి వీడ్కోలు ఇచ్చారు. కమాండర్ మూసెన్ బెర్గ్ నేతాజీని సాదరంగా స్వాగతించి మోటార్ లాంచిలో నట్ మెరైన్ దగ్గరికి తీసుకువెళ్ళాడు. తెరిచి ఉన్న పై మూతలోంచి బోస్, హసన్ లోపలికి ప్రవేశించిన

కొద్దిసేపటికే జలాంతర్గామి బయలుదేరింది.

అలా 1943 ఫిబ్రవరి 8 తెల్లవారుజామున కీల్ రేవు దాటిన నేతాజీకి ఏకంగా మూడునెలలపాటు సముద్రజలాల్లో లోకం. సాగర గర్భమే నిత్యనివాసం.

అవి రెండో ప్రపంచ యుద్ధం చండ ప్రచండంగా చెలరేగుతున్న రోజులు. అందులో నేల, నింగి, నీటిలో ఇతరత్రా సాగుతున్న సమరాలన్నీ ఒక ఎత్తు. అట్లాంటిక్ మహాసముద్ర సంగ్రామం ఇంకో ఎత్తు. ప్రపంచ నౌకాయుద్ధాల చరిత్ర మొత్తంలో అంత భారీస్థాయిలో అంత దీర్ఘకాలం అంత సంక్లిష్టంగా సాగిన యుద్ధం మరొకటి లేదు. వివిధ దేశాల్లోని రణ రంగాలకు వస్తు, ఆయుధ, ఆహార సరఫరాలను తీసుకువెళ్ళే మిత్రరాజ్యాల నౌకలను జర్మన్ Unterseeboot సబ్మరైన్లు వరసబెట్టి ముంచేస్తూ 1942నుంచీ బ్రిటిష్ మహాసామ్రాజ్య మహానౌకా శక్తిని గడగడలాడిస్తున్నాయి. ఈ బెడద నుంచి బయట పడితే తప్ప యుద్ధంలో గెలుపు కల్ల అని మిత్రరాజ్యాలకు అర్థమయింది. బ్రిటిష్, అమెరికన్

సర్వాధిపత్యం. కనక జలాంతర్గాములన్నీ ఉపరితలం మీదే దర్జాగా పయనించాయి. నేతాజీ, హసన్ లు బ్రిడ్జి మీదనుంచి సముద్రసాయగాలను తిలకించారు. తటస్థ దేశమైన స్వీడన్ మీదుగా వెళ్ళేటప్పుడు మాత్రమే తీరం లోని వారెవరైనా గుర్తుపట్టకుండా నేతాజీ లోనికి వెళ్ళాడు.

ఉత్తర స్కాట్లాండ్, ఐస్ ల్యాండ్ల మధ్య ప్రాంతంలోకి అడుగుపెట్టాక ప్రమాదాలతో పందెం మొదలైంది. అటుకేసి శత్రు జలాంతర్గాములు రాకుండా బ్రిటిషువారు ఆ జలమార్గం పొడవునా సముద్రపు లోతుల్లో బాంబులు అమర్చారు. ఏ మాత్రం అజాగ్రత్తగా ఉన్న మందుపాతరలు పేలతాయి. జలాంతర్గామిలోని వారు జల సమాధి అవుతారు. అందుకని ఐస్ ల్యాండ్, ఉత్తర స్కాట్లాండ్

భార్యతో..

లను బైపాస్ చేసి, బ్రిటిష్ యుద్ధ విమానాల డేగ కళ్ళకు చిక్కకుండా ఉత్తరానికి మళ్ళీ ఫోర్ దీవులకు ఉత్తరదిశగా పెద్ద చుట్టు తిరిగి U బోటు ఉత్తర సముద్రాన్ని చేరుకుంది.

ఎముకలు కొరికే చలి; భయానకమైన ఉత్తర అట్లాంటిక్ వాతావరణం; పొంచి ఉన్న బ్రిటిష్ గస్తీ నావలు; గద్దల్లా తిరిగే శత్రు విమానాలు.. వీటిని తట్టుకుంటూ ముందుకు వెళ్ళటం కత్తిమీద సాము. పగటిపూట ప్రయాణం ప్రమాదం కాబట్టి సముద్రపు అడుగునే ఉన్నచోట మునిగి ఉండాలి. రాత్రిపూటే పైకి తేలటం. సరిగా అదే సమయంలో ఏకంగా వదిరోజులపాటు పెద్ద తుపాను. నబ్ జీరో టెంపరేచరులో సబ్ మెరైన్ డెక్ గన్ మంచుముద్దలా కొయ్యబారి పోయింది. సముద్రపు అట్టుడుగున బితుకుబితుకుమన్న నావికులకు ప్రాణాలతో బయటపడగలమా అన్న భయం పట్టుకుంది. అతి

ఎం.వి.ఆర్. శాస్త్రి

తీవ్రమైన 12వ స్థాయిలో ప్రచండంగా వీస్తున్న సముద్రపు గాలులకు ఎదురు వెళ్ళుతూ, బ్రిటిష్ రాయల్ నేవీ పెట్టిన మందుపాతరలను ఒడుపుగా తప్పించుకుంటూ కమాండర్ మూసెన్ బెర్గ్ గొప్ప చాకచక్యంతో ధైర్యంగా నావను నడిపాడు. అప్పటి వాతావరణ పరిస్థితుల్లో, అట్లాంటిక్ యుద్ధం భీకరంగా నడుస్తున్న సమయాన జలాంతర్గామిని క్షేమంగా నడిపించటం గొప్ప ఫీటు.

యుద్ధ కాలంలో జర్మన్లు నిర్మించిన Unterseeboot లు అన్నిటికంటే U-180 వేగంగా వెళుతుంది. అది శక్తివంతమైన ఆరు మర్చిడేస్ బెంజి డీజిల్ ఇంజన్ల మీద నడుస్తుంది. దాని వేగం సముద్ర ఉపరితలం మీద గంటకు 33 కిలోమీటర్లు. సాగరగర్భంలో గంటకు 14 కిలోమీటర్లు. మనకాలపు న్యూక్లియర్ సబ్ మెరైన్ల వలె ఎన్ని నెలలపాటైనా నీటి కింది నుంచి దూసుకుపోగల టెక్నాలజీ అప్పుడు లేదు. నీటి దిగువన ప్రయాణానికి బాటరీలు వాడేవారు. వాటిని ఎప్పటికప్పుడు చార్జింగ్ చేసుకోవాలి. దానికోసం వీలు దొరికినప్పుడల్లా ఉపరితలం మీదికి తేలి డీజిల్ ఇంజన్ల మీద నడిపి బాటరీలను చార్జి చేసుకునేవారు.

ప్రయాణం పైనుంచి అయినా అడుగునుంచి అయినా ప్రయాణికులకు మాత్రం బాహ్యప్రపంచంతో సంబంధం ఉండదు. పగలు, రాత్రి తేడా తెలియదు. ఎల్లవేళలా నాలుగు గోడలమధ్యనే వారిది ఇరుకు బతుకు. గాలికి, నీటికి కలకటే. స్నానం, షేవింగుల ముచ్చటే లేదు. ఉన్న కొద్దిపాటి నీటిని, ఆహారపదార్థాలనే రేషను ప్రకారం ఆచి తూచి వాడుకోవాలి. అవికూడా రుచిగా ఉండవు. పైగా తినే రొట్టెల నుంచి పడుకునే దుప్పట్ల దాకా ఎక్కడ చూసినా డీజిల్ కంపు. చుట్టూ బాంబుల మోతల మధ్య, గజగజ వణికించే చలిలో, సముద్రపు అడుగున, దరి దాపూ కానని స్థితిలో, బయటి ప్రపంచంతో సంబంధం లేకుండా గడవటం ఆ రకమైన జీవితం అలవాటులేని మనుషులకు యమయాతన. జైల్లో ఏకాంత నిర్బంధం కంటే దుర్భరమైన శిక్ష. ఒకటి రెండూ కాదు ఏకంగా 93 రోజులపాటు! అయినా నేతాజీ స్థైర్యం చెక్కుచెదరలేదు. బెర్లిన్లో విలాసవంతమైన విల్లాలో సుఖించినప్పుడూ జలాంతర్గామిలో మగ్గినప్పుడూ ఆయన ఒకేవిధంగా ఉన్నాడు. అప్పుడూ ఇప్పుడూ ఆయన ధ్యాసంతా దేశం మీద.

యాత్ర-1

యుద్ధ నౌకలు కనిపిస్తే చాలు ధ్వంసం చేయటానికి అంటర్ సీబూట్లు వేటాడుతూంటే - శత్రువు జాడ ఎక్కడ కనిపిస్తే అక్కడ తదాఖా చూపించటానికి బ్రిటిష్, అమెరికన్ యుద్ధ విమానాలు ఆకాశంలో, యుద్ధనౌకలు సముద్రజలాల్లో వెయ్యికళ్ళతో గాలిస్తున్నాయి. సముద్రగర్భం లోంచి వెళ్ళే జలాంతర్గాములను ఆ దారిలోనే కడతేర్చటానికి మిత్రరాజ్యాలు సముద్రపు లోతుల్లో మందుపాతరలను తమకు వీలున్న చోట్లన్నిటా అమర్చాయి. ఏ మాత్రం అజాగ్రత్తగా ఉన్నా బాంబులు పేలతాయి. జలాంతర్గామికి, దానిలోని వారికి జలసమాధి అవుతుంది.

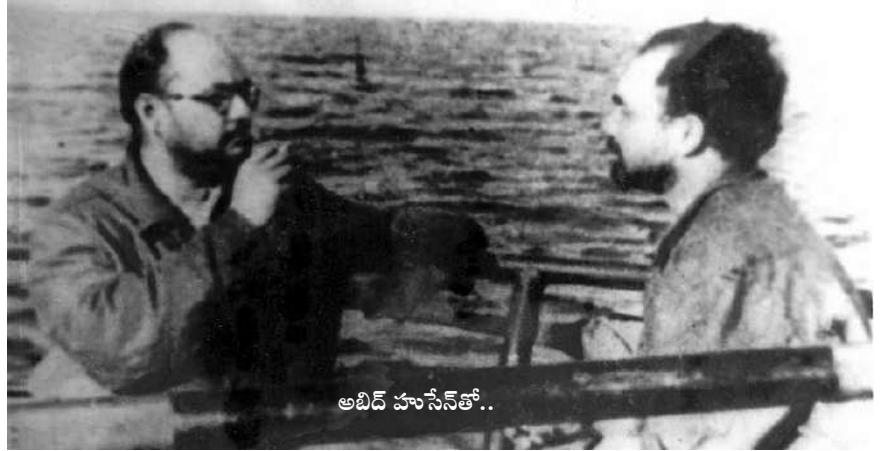
అలా సముద్రాలు మహోద్రిక్తంగా ఉన్న భీకర యుద్ధ సమయంలో నేతాజీ సుభాష్ చంద్ర బోస్ అట్లాంటిక్, హిందూ సముద్రాల గుండా రెండు ఖండాల మీదుగా తొమ్మిది వేల కిలోమీటర్ల ప్రమాద భరిత ప్రయాణానికి U-180 సబ్ మెరైన్లో ఆకువచ్చు రంగు కెప్టెన్ యూనిఫాం వేసుకుని బయలుదేరాడు.

నేతాజీ వి.వి.ఐ.పి. కావటం వల్లనేమో ఆయన హోదాకి తగ్గట్టు ఏడెనిమిది జలాంతర్గాములు బారులు తీరి కీల్ రేవునుంచి డెన్మార్క్ దాకా ఎస్కాడ్గా అనుసరించాయి. దారిన నీటి లోతుల్లో పేలుడుపాతరలేమైనా ఉంటే కనిపెట్టి ఏరివేయటానికి ఒక మైన్ స్వీపర్ ఫైలట్లా ముందు నడిచింది. ఆ ప్రాంతాలన్నిటా జర్మన్ నౌకా, విమాన దళాలదే

U-180 పొడవు రెండు రైలు బోగీలంత. ఉన్నది ఒకటే నడవా. దానికి ఒక పక్క పడుకునే బంకులు. ఆఫీసర్లకు ఒక పక్క, దిగువ సిబ్బందికి ఇంకో పక్క నేతాజీకి ఆఫీసర్ల వైపు, హాసన్‌కి సిబ్బంది వైపు బంకులు కేటాయించారు. వాటిని నడవాను వేరు చేస్తూ పార్టీషను ఏమీ ఉండదు. ఎవరికైనా ఉండేదల్లా పడుకోవటానికి సరిపడా చోటు. ఆ పక్కనే మనుషులు ఎల్లవేళలా నడుస్తుంటారు. కాబట్టి మరుగు అనేది ఉండదు. ఆఫీసర్లు విడతల వారీగా భోజనం చేయటానికి ఆరు కుర్చీలు, బల్బు ఉన్నాయి. మిగతావారు బంకులో కంచం చేతిలో పట్టుకుని తినాలి. అన్ని బాపతులూ కలిపి మొత్తం 63 మంది నావికులు. వారి వైద్య చికిత్సకు ఒక డాక్టరు. సబ్ మెరైన్‌లో పని చేసే వారివి ఎప్పుడూ రెండే రెండు భంగిమలు. పని చేసే చోట నిలబడి; లేదా బంకులో అడ్డంగా పడుకుని!

నేతాజీ స్థితప్రజ్ఞుడు కాబట్టి ఎక్కడైనా ఎలా ఉన్నా సర్దుకుపోగలడు. సహాయకుడు హాసన్ పాతికేళ్ళ కుర్రాడు. అంత పరిణతి లేదు. లోపలికి అడుగు పెడుతూనే ముక్కులు పగిలే దీజిల్ కంపు, హాయిగా ఒళ్ళు విరుచుకోవటానికి కూడా జాగా లేని ఇరుకు బతుకు, పగలూ రాత్రీ తేడా తెలియని, బయటి ప్రపంచంతో సంబంధం లేని చెర లాంటి అరలో ఎలా ఉండాలి? అని బెంబేలు పడ్డాడు. జిడ్డు బారిన డబ్బా మాంసం, గట్టి రొట్టెలు తినలేక అతడు చాలా అవస్థ పడ్డాడు. సిబ్బందిని మంచి చేసుకుని సామాన్ల గదిలో వెతికితే బియ్యం, కందిపప్పు మూటలు కనపడ్డాయి. జర్మన్లు ఎప్పుడో తప్ప అన్నం, పప్పు తినరు. నేతాజీ కోసం అంటే ఉన్న సరుకును ఇప్పేశారు. హాసన్ కిచిడీ వండి పెడితే బోస్ బాగుందంటూ జర్మన్లను కూడా పిలిచి మరీ తినిపించే వాడు. ఇలా పందేరాలు పెడుతూ పోతే మన కెలా అని హాసన్ గింజుకునేవాడు. ఉన్నదేదో అందరితో పంచుకోవాలనే నేతాజీకి దాచుకోవటాలు గిట్టవు.

సబ్ మెరైన్‌లో ప్రయాణం అంటే హాయిగా కొన్ని వారాలు విహారయాత్రలా సరదాగా గడిపెయ్యెప్పుని హాసన్ అనుకున్నాడు. లోపలికి వెళ్ళి కాస్త స్థిమిత పడగానే 'ఏదీ బ్రెవు రైటర్ తీసుకో' అన్నాడు నాయకుడు. సహాయకుడు ఉసూరుమన్నాడు. అది మొదలు సముద్ర ప్రయాణం సాగినన్ని రోజులూ వని.. వని.. వని! 1920 నుంచి భారత జాతీయోద్యమ ప్రస్థానాన్ని చిత్రీకరిస్తూ 1934 వియన్నా ప్రవాసంలో తాను సాధికారికంగా రాసిన సుప్రసిద్ధ గ్రంథం The Indian Struggleకు 1934 నుంచి 1943 వరకూ పరిణామాలను జోడించి సుభాస్ బోస్ అఫ్ డేట్ చేశాడు. 1934లో తొలి గ్రంథం రాసినప్పటి లాగే ఇప్పుడూ బోస్ దగ్గర రిఫరెన్స్ పుస్తకాలు, డాక్యుమెంట్లు, ఇతర ఆకరాలు ఏవీలేవు. పూర్తిగా తన జ్ఞాపకం మీద ఆధారపడి

అబిద్ హుసేన్‌తో..

ఆయన ఆశువుగా చెప్పుకుంటూ పోతే హాసన్ ముందు కాగితం మీద రాసుకుని టైప్ చేసేవాడు. దానిని మళ్ళీ నేతాజీ సరి చూసి తప్పులు దిద్దేవాడు. సబ్ మెరైన్ బ్రిటిషు వాళ్ళ వలలకు, నిఘాలకు దొరకకుండా చుట్టు దారిన ఫ్రాన్స్ పడమటి తీరం చేరేసరికి గ్రంథ రచన పూర్తయింది. బ్రెస్ట్ రేవులో ఇంధనం నింపుకోవటానికి, అవసరమైన సరుకులు తీసుకోవటానికి U బోటు ఆగింది. అక్కడే తన పుస్తకం రాతప్రతిని వియన్నాలో అర్థాంగి ఎమిలీకి, కొన్ని ఉత్తరాలు బెర్లిన్ సహచరులకు నేతాజీ పోస్టు చేశాడు. యూరప్ ఖండంలో అదే ఆయన చిట్టచివరి మజిలీ.

ఆ తరవాత నేతాజీ తూర్పు వెళ్ళాక ఎలా పనిచేయాలన్న దాని మీద ధ్యాస పెట్టాడు. జపాన్ ప్రధాని టోజోతో ఎలా మాట్లాడాలి, ఏమి అడగాలి, అతడు వెయిబోయే ప్రశ్నలకు ఏమి జవాబు ఇవ్వాలి, కావలసింది ఎలా సాధించాలి అన్న వాటిపై పెద్ద కసరత్తు చేశాడు. అందులో భాగంగా హాసన్ తో రోల్ ప్లే చేసేవాడు. నువ్వే టోజో అనుకో. ఎలా ఆలోచిస్తావ్? నన్ను ఏమి అడుగుతావ్? నేను చెప్పేదానికి ఎలా స్పందిస్తావ్? ఆలోచించు. అలాగే మాట్లాడు- అనేవాడు. ఆ రకంగా వారి రిహార్సల్‌లో చాలా ప్రశ్నలు వచ్చాయి. బోలేడు సమస్యలు ముందుగా ఊహించబడ్డాయి. తరవాత కాలంలో అవి నిజమయ్యాయి. అన్నిటికీ ముందే సిద్ధపడి నందువల్ల నేతాజీ దేనికి కలవరపడలేదు. ఊహించని సవాలు అంటూ ఆయనకి టోజో సహా ఎవరినూ చీ ఎదురుకాలేదు. తాను జర్మన్ అడుగు పెట్టని తూర్పు ఆసియాలో, తానూ ఏనాడూ చూడని విదేశీ పాలకులతో, తనకు అలవాటులేని సైనిక సంగ్రామ విషయంలో ఎదురవబోయే సవాళ్ళను ముందే కచ్చితంగా ఊహించగలగటం ఆపామాషీ ప్రజ్ఞ కాదు.

అలాగే రంగం లోకి దిగాక తాను వేయబోయే ప్రతి అడుగునూ, చేయబోయే ప్రతి ప్రకటననూ, అమలుపరచే ప్రతి విధానాన్నీ నేతాజీ కడు జాగ్రత్తగా యోచించాడు. బంకులో రాత్రులు ఎనిమిది

గంటలపాటు పడుకున్నా అర్ధరాత్రి దాటాక 2 గంటలకు ముందు ఏనాడూ నిద్ర పోలేదు. మళ్ళీ ఉదయం 6 గంటలకు ముందే లేచేవాడు. నిద్రలోనూ మెలకువలోనూ స్వాతంత్ర్య యుద్ధం గురించే తలపోసేవాడు. స్వతంత్ర భారత తాత్కాలిక ప్రభుత్వం స్వరూపం ఎలా ఉండాలి, అందులో ఏవి విభాగాలు ఉండాలి, వాటి వాటి బాధ్యతలు ఏమిటి, ఆర్థిక సైనిక పరిపాలనా వ్యవస్థలను ఎలా పని చేయించాలి అన్నవి నేతాజీ కూలంకషంగా ఆలోచించాడు. వివిధ సందర్భాలలో వెలువరించబోయే విధాన ఘోషణ పత్రాలను, చేయబోయే ప్రకటనలను, ఇవ్వబోయే ప్రసంగాలను బహు జాగ్రత్తగా రూపొందించుకున్నాడు. వాటిని ఒకటి తరవాత ఒకటిగా నేతాజీ చెప్పుతూంటే హాసన్ రాసుకునే వాడు. టైప్ చేశాక నాయకుడు సరి చూసి టైపింగులో తప్పులను దిద్దేవాడు. పైసల్ కాపీలను ఒక సారి చదువుకుని చించి పారేసేవాడు. అయ్యో ఇప్పటిదాకా పద్ద కష్టమంతా వృథా అయిందే అని హాసన్ బాధ పడేవాడు. అతడికి తెలియనిది ఏమిటంటే ఒకసారి మనసులో కూర్చు చేసుకున్నాక మళ్ళీ కాగితాల అవసరం నేతాజీకి ఉండదు.

తరవాతి రోజుల్లో స్వతంత్ర భారత తాత్కాలిక ప్రభుత్వం ఏర్పాటు గురించి సింగపూర్ లో ప్రకటన చేసేటప్పుడు నేతాజీ స్పీడు చూసి ఆయన ప్రచార శాఖ మంత్రి ఎస్.ఎ. అయ్యర్ నోరు వెళ్ళబెట్టాడు. రైటింగ్ పాడ్ తీసుకుని చకచక రాసి ఒక్కో కాగితం పూర్తవగానే టైప్‌కు ఇచ్చాడు. టైప్ అయ్యాక ఒక్క పడమూ మార్చవలసిన అవసరం పడలేదు. “అది చూస్తుంటే ఆ ప్రకటన పారమంతరీ ఆయన ఎప్పుడో రాసుకుని జ్ఞాపకం నుంచి దాన్ని మళ్ళీ కాగితం మీద పెట్టినట్టు నాకు తోచింది” అంటాడు తన Unto Him a Witness గ్రంథం 64వ పేజీలో ఎస్.ఎ.అయ్యర్.

సముద్రపు అడుగున ఆ ప్రకటన రూపు దిద్దుకున్న వైనం అతడు ఎరగదు.

మిగతా వచ్చేవారం...

పరోపకారం

ఒక ఊరి చివరిగా గోవిందానంద మహర్షి ఆశ్రమం ఉంది. ఒకసారి చాలా పేదవాడు ఆ ఆశ్రమానికి వచ్చి ఆయనతో ఇలా అడిగాడు. స్వామి 'నేను ఎందుకు పేదవాడిగా పుట్టాను. ఆ భగవంతుడు ఎందుకు మనుషులను కొందరిని ధనవంతులుగా, మరికొందరిని పేదవారిగా పుట్టిస్తున్నాడు. ఈ బేధభావం ఎందుకు' అని అన్నాడు.

ఆయా వ్యక్తులు గతజన్మలో చేసుకొన్న కర్మఫలాలని బట్టి జన్మ లభిస్తుంది. పేదవారు గత జన్మలో ఇతరులపై ఎటువంటి జాలి, దయ వంటి ఔదార్యం కలిగి ఉండరు. అలాగే ఇతరులకు ఉపయోగపడే దాన ధర్మాలు చేయరు. అందుకే అలా పుడతారని మహర్షి చెప్పారు.

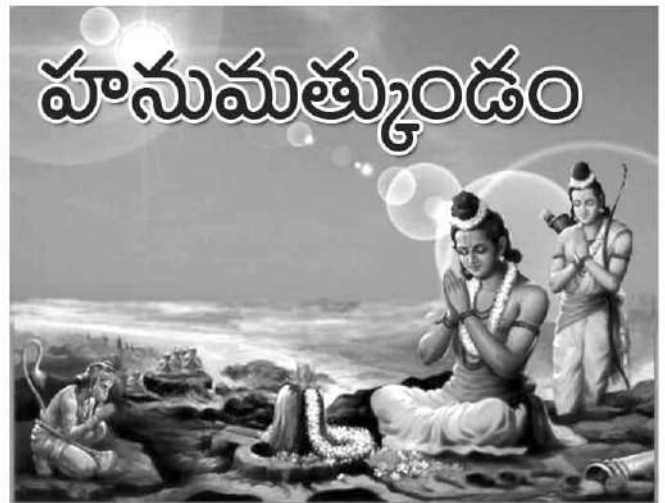
అందుకు ఆ పేదవాడు మరి నేను ఇతరులకు దానధర్మాలు చేయడానికి నావద్ద ఏమున్నది స్వామి అని తిరిగి ప్రశ్నించాడు.

అప్పుడు గోవిందానంద ఈ విధంగా చెప్పాడు.

ఇతరులకు పంచడానికి నాదగ్గర ఏమీ లేదు అని నీవు అనుకుంటున్నావు. కానీ ప్రతి మనిషి వద్ద ఇతరులతో పంచుకోగల ఐదు నిధులు ఉంటాయి. అందులో మొదటిది మీ ముఖం. ఆ ముఖకవళికలతో మీరు ఇతరులతో మీ ఆనందాలను, నవ్వులను పంచుకోవచ్చు. దీనికి నీ దగ్గర ధనరాసులే ఉండక్కర్లేదు. నీ నవ్వులే ఇతరులపై అద్భుతమైన ప్రభావాన్ని చూపుతాయి. వీటిద్వారా నీవే కాదు, నీతో ఉన్న ప్రతి ఒక్కరినీ సంతోషంగా జీవింప చేయవచ్చు. నీలో ఎన్నో బాధలు ఉంటాయి. కానీ వాటిని బయటకు వ్యక్తపరచకుండా ఎప్పుడూ నవ్వుతూ, ఆ నవ్వులను అందరికీ పంచడమే నీవు ఇతరులకు చేసే గొప్ప సాయం. రెండవ నిధి కళ్లు. వాటితో ప్రేమ, కరుణ, దయ, జాలి, ఆప్యాయత, అనురాగం వంటి అనేక రకాల రసాలను ఇతరులకు పంచవచ్చు. లక్షలాది మందిని కేవలం ప్రేమానురాగాలు నిండిన కంటిచూపుతోనే గొప్పగా ప్రభావితం చేయవచ్చు. వాటిని మంచి అనుభూతిగా మార్చవచ్చు. ఇక మూడవది నోరు. దీనితో ఇతరులకు మంచి సుఖావితాలు, మంచి విషయాలు చెప్పవచ్చు. సానుకూల అంశాలు చర్చించవచ్చు. ఆ చర్చలే మనిషి జీవితానికి అతి విలువైనవి. ఇలా చర్చించకనే అనేక ఉమ్మడి కుటుంబాలు చెల్లాచెదురై పోతున్నాయి. మంచి స్నేహితుల మధ్య పెద్ద అగాధాలని సృష్టిస్తున్నాయి. మనుషుల మధ్య ఆనందం, సంతోషాలు కరువౌతున్నాయి. నాలుగవది గుండె. ప్రేమగల హృదయంతో ఇతరుల ఆనందాన్ని, సంతోషాన్ని కోరుకోవచ్చు. ఇతరుల భావోద్వేగాలను అనుభూతి చెందవచ్చు. ఆ అనుభూతులను ఇంకెందరితోనో పంచుకోవచ్చు. ఆ మమతానురాగాలతో వారి జీవితాలను తాకవచ్చు. వారిలో అనూహ్య స్పందనలను కలిగించవచ్చు. ఆ విధంగా బండరాతి గుండెలను కూడా సుతి మెత్తని పూబంతులవలే మలచవచ్చు. ఇక అతి పెద్దదైన చివరిసంపద శరీరం. ఈ శరీరంతో ఇతరులకు అనేక రకాలుగా మంచి పనులు చేయవచ్చు. అవసరమైనవారికి అనేక రకాలుగా సహాయం అందించవచ్చు. సహాయం చెయ్యడానికి మనిషికి డబ్బే అవసరం లేదు. శారీరకంగా శ్రమను ఇతరులకు సహాయంగా అందించవచ్చు. నువ్వు చేసే ఆ శారీరక సహాయం వారికి ఎంతో బలాన్ని చేకూరుస్తుంది. వారు ఇది నాకు అసాధ్యం అనుకొనే ఏ పనినైనా సుసాధ్యం చేసి వారికెంతో ఊరట కలిగిస్తుంది. భగవంతుడు ఇచ్చిన జీవితం విలువైంది. సర్వోత్తమమైంది. అలాంటి జీవితాన్ని దుర్భరం చేసుకొంటూ ఏడుస్తూ, ఇతరులను ఏడిపించక ప్రతిక్షణం ఆనందంగా ఉంటూ, ఆ ఆనందాన్ని పదిమందికి పంచుతూ శారీరకంగా, మానసికంగా అందరికీ సహాయపడుతూ, ఈ మానవ జన్మను చరితార్థం చేసుకోవాలని పెద్దలు చెబుతుంటారని గోవిందానంద మహర్షి వివరించారు. ★

రావణాసురుని చంపిన బ్రహ్మహత్యా దోషం నుండి విముక్తుడు అవటానికి రాముడు శివలింగ ప్రతిష్ఠాపన రామేశ్వరంలో చేయ సంకల్పించాడు. సముద్రానికి ఇవతలి ఒడ్డున “పుల్ల” గ్రామానికి దగ్గరలో, సేతువుకు సమీపంలో, గంధమాదన పర్వత పాదం వద్ద ఈ లింగాన్ని ప్రతిష్ఠించాలని రామ సంకల్పం. హనుమంతుని కైలాసం వెళ్లి శివుని అనుగ్రహంతో లింగాన్ని తెచ్చున్నాడు. ముహూర్త విషయాన్ని కూడా తెలిపి, ఆ సమయం లోపలే తీసుకొని రమ్మని ఆజ్ఞాపించాడు.

హనుమంతుని రాక ఆలస్యమైంది. ముహూర్తం మించి పోతుంది. దీనితో మహర్షుల అనుమతి మేరకు సీతాదేవి ఇసుకతో తయారుచేసిన లింగాన్ని సరిగ్గా ముహూర్త సమయానికి ప్రతిష్ఠించాడు రామచంద్రుడు. ఆ లింగానికి అభిషేకం జరిపి, పూజ కూడా చేసేశాడు. మారుతి శివలింగాన్ని తీసుకొని వచ్చాడు. విషయం తెలిసి ఎంతో బాధపడ్డాడు. తాను తెచ్చిన లింగాన్ని ఏమి చేయాలని రామున్ని ప్రశ్నించాడు. దానికి ఆయన వేరొక చోట ప్రతిష్ఠించమని చెప్పాడు. హనుమకు కోపం వచ్చింది. ఆవేశంతో “రామా! సైకత లింగాన్ని ప్రతిష్ఠించాలని అనుకొన్నప్పుడు నన్నెందుకు కైలాసం పంపావు? ఇంకో చోట ప్రతిష్ఠ చేయటం కోసమా నేను అంత దూరం వెళ్లి తెచ్చింది? నాకీ జీవితం వద్దు. నా శరీరాన్ని సముద్రుడికి త్యాగం చేస్తాను” అని దూకబోతుండగా రాముడు వారించాడు.

హనుమా ! మనిషి తను చేసిన కర్మఫలాన్ని అనుభవిస్తాడు. ఆత్మను చూడు. దుఃఖం పొందటం వివేకికి తగనిపని దోషాన్ని వదిలి మంచిన గ్రహించు. నువ్వు తెచ్చిన లింగాన్ని వేరే చోట స్థాపిద్దాం. ఈ రెండు లింగాలను దర్శించినా, స్మరించినా, పూజించినా పునర్జన్మ ఉండదు. భక్తులు ముందుగా నువ్వు తెచ్చిన శివలింగాన్ని పూజించి, ఆ తర్వాతే ఇసుక లింగాన్ని పూజిస్తారు. అలా కాకపోతే ఈ సైకత లింగాన్ని పీకేసి సముద్రంలో విసిరెయ్యి” అన్నాడు.

అప్పుడు హనుమ తన తోకను ఇసుకలింగం చుట్టూ బిగించి పెకలించటానికి తీవ్ర ప్రయత్నం చేశాడు. అది ఇసుమంత కూడా కదలలేదు. మళ్లీ ప్రయత్నం చేసి వీలుగాక నెత్తురు కక్కుకొంటు దూరంగా పడిపోయాడు. పడిన చోట హనుమ ముక్కులు, చెవులు, నోటి నుండి విపరీతంగా రక్తం కారి ఒక సరస్సుగా మారింది. హనుమ స్పృహ కోల్పోయాడు. అప్పుడు రాముడు మారుతి పడి ఉన్న ప్రదేశానికి వెళ్లి, అతని శిరస్సును తన ఒడిలో పెట్టుకొని సేదతీర్చాడు. అతన్ని ఆదరంగా పిలుస్తూ లేవమని కన్నీరు కార్చాడు. కొంతసేపటికి హనుమంతునికి స్పృహ వచ్చింది. అప్పుడు హనుమ తెచ్చిన విశ్వేశ్వర లింగాన్ని సీతారాములు ప్రతిష్ఠించారు. హనుమ పడిన ప్రదేశం అంతా రక్తపు మడుగైంది. అదే “హనుమత్కుండం”. ఇది రామేశ్వరానికి కొద్దిదూరంలో ఉంది. దీనిలో స్నానం చేస్తే అన్ని పాపాలు నశిస్తాయని రాముడు ప్రకటించాడు. పితృదేవతలకు ఇక్కడ పిండప్రదానం చేస్తే స్వర్గానికి వెళ్తారని సీతా రాములు అనుగ్రహించారు. ★

తెలంగాణ జానపద సంస్కృతీ ప్రస్థానంలో పర్యవినత్రయంగా చెప్పుకునే వాటిలో బోనాలు ఒకటి. మిగిలిన రెండు - ఒకటి బతుకమ్మ పండుగ, మరొకటి సమ్మక్క సారలమ్మ జాతర. మొదటి రెండింటిని ఏటా జరుపుకుంటే, మూడవదానిని రెండేళ్లకు ఒకసారి ప్రధాన జాతరగా, ఒక ఏడాది సాధారణంగా నిర్వహిస్తారు.

బోనాలకు వేళాయె..

తెలుగునాట అందునా భాగ్యనగర పరిసర ప్రాంతాల వారికి అత్యంత ప్రధానమైనవి బోనాలు. గోల్కొండ నవాబుల కాలంలో అక్కన్న మాదన్నలు ప్రారంభించిన ఈ జాతర క్రమంగా అన్ని ప్రాంతాలకు విస్తరించింది. ఏటా ఆషాఢమాస తొలి ఆదివారం బోనాల జాతర మొదలై ఒక్కొక్క ఆదివారం ఒక్కొక్క ప్రాంతంలో జరుగుతుంది. మొదటి ఆదివారం గోల్కొండ కోటలోని జగదాంబిక ఆలయం (ఎల్లమ్మ)లో, ఆ తరువాత వరుసగా సికింద్రాబాద్ ఉజ్జయిని మహంకాళి, లాల్ దర్వాజా లోని మహంకాళి ఆలయంలో, గన్ ఫౌండ్రీలో నిర్వహిస్తారు. ఆషాఢ మాసం చివరిరోజున గోల్కొండ కోటలో జరిగే బోనం పూజతో జాతర పరిసమాప్త మవుతుంది. ఈ ప్రధాన ఆలయాలతో పాటు వాడవాడలా కొలువై ఉన్న ఆలయాలలో ఎల్లమ, పోచమ్మ, వైనమ్మ, మారమ్మ, పెద్దమ్మతల్లి, అంకాలమ్మ, రేణుకమ్మ, ముత్యాలమ్మలను కాళీమాత రూపాలుగా పూజిస్తూ ఆయా ఆలయాలలో బోనాలు సమర్పించుకుంటారు.

గోల్కొండ ఎల్లమ్మ

చారిత్రక ఆధారాలను బట్టి కాకతీయులు

గోల్కొండ కోటను కట్టకముందు యాదవ కులస్థులు అక్కడ మేకలు, గొర్రెలు మేపేవారు. అప్పటికే అక్కడ గల ఆలయం (ఎల్లమ్మ)లో తరచూ బోనాలు సమర్పించేవారు. అనంతర కాలంలో నిర్మితమైన కోటను 'గొల్లకొండ'గా పిలిచారని, కాలక్రమంలో గోల్కొండగా వాడుకలోకి వచ్చిందని చెబుతారు. ఆ కోట ఆవరణలోని నల్లపోచమ్మ, ముత్యాలమ్మ ఆలయాలు ఆనాడు నిర్మితమైనవే.

జూలై 11 నుంచి బోనాల పండగ..

ఉజ్జయిని మహంకాళి

సికింద్రాబాద్ లోని మహంకాళి ఆలయంలో అమ్మవారి మూర్తి దారుశిల్పంగా ఉండేదట. 1815 ప్రాంతంలో నర్సయ్య అనే సైనికోద్యోగి ఉజ్జయిని నుంచి తెచ్చిన కాళికాదేవి విగ్రహాన్ని ప్రతిష్ఠించారట. బదిలీపై అక్కడికి వెళ్లిన నర్సయ్య అప్పట్లో అక్కడ ప్రబలిన కలరా బారినుంచి కాపాడి స్వస్థులనాకి చేరిస్తే అమ్మవారికి గుడికడతానని మొక్కుకున్నాడని, ఆ మొక్కు ఫలితమే నేటి ఆలయమని చరిత్ర చెబుతోంది.

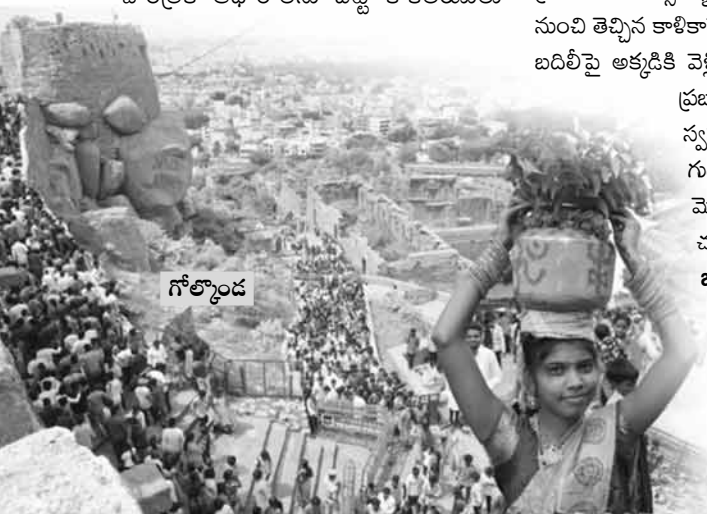
బల్లంపేట ఎల్లమ్మ

ఏడు శతాబ్దాల క్రితం ఊటబావిలో ఆవిర్భవించిన ఎల్లమ్మ తల్లి నాటి నుంచి విశేషపూజలు అందు కుంటోంది. అప్పట్లో బెహలూఖాన్ గూడగా పిలిచే

నేటి బల్లంపేటలో ఒక రైతు తన పొలంలో బావి తవ్వకుతుండగా శయన రూపంలో గల అమ్మవారి విగ్రహం కనిపించింది. గ్రామస్థుల సహకారంతో దానిని ఒడ్డుకు చేర్చేందుకు ఎంత ప్రయత్నించినా ఫలితం లేకపోవడంతో అక్కడే చిన్నపాటి గుడి కట్టించారు. అనంతరం సంస్థానాధీశుడు రాజా శివరాజు బహద్దూర్ 1919లో అమ్మవారికి ఆలయం నిర్మించారు. అమ్మవారు జలధి వాసినగా ఆవిర్భవించినందున ఆమెను 'జలదుర్గ' అవతారంగా పూజిస్తారు. ఈ ఆలయంలోని అమ్మవారి మూలమూర్తి శిరస్సు వెనుక భాగంలో ఉన్న ఊట బావి నుంచి వచ్చిన నీటిని భక్తులు తీర్థంగా తీసుకుంటారు. ఆ నీటిని స్నానం చేసే నీళ్లలో కలుపుకుంటే తామర, గజ్జి వంటి అంటువ్యాధులు, కలరా, మశూచి వంటివి సోకవని ఆ నీటితో ఇళ్లను శుద్ధిచేసుకుంటే దుష్టశక్తుల బెడద ఉండదని భక్తుల విశ్వాసం. ఆది, మంగళ, గురువారాలు అమ్మవారికి అత్యంత ప్రీతి పాత్రమైన రోజులుగా భావించడంతో ఈ మూడు రోజులు భక్తుల రద్దీ ఎక్కువగా ఉంటుంది.

మైనమ్మ తల్లి

ఇక మైనమ్మకు ప్రత్యేకమైన ఆకారం, విగ్రహం ఉండవు. చెరువు/సాగరం కట్టపై నిలిస్తే కట్టమైనమ్మ, కోటగోడకు పూనిస్తే కోటమైనమ్మ, గండిలో ప్రతిష్ఠితమైతే గండి మైనమ్మ, ఇంటి బయటి గూటిలో నిలిపితే గూడి మైనమ్మ.. ఇలా వ్యవహరిస్తారు. అలాగే భక్తులను ఒక్కొక్కరుకంగా కాపాడే తల్లిని ఒక్కొక్క పేరుతో వ్యవహరిస్తారు. చెరువు కట్టలు, కోటలను రక్షించే తల్లిని మైనమ్మ, పొలిమేరల్లో ఉండే తల్లి పోలేరమ్మ, ఎల్లలను రక్షించే అవ్వ ఎల్లవ్వ, ఊరును కాపాడే తల్లి ఊరదవ్వ, పంటలను ఇచ్చే తల్లిని

గోల్కొండ

డా॥ ఆరవల్లి జగన్నాథస్వామి

భూమవ్య, జవసత్వాలు ప్రసాదించే అమ్మవారిని బాలవ్య, ఒడ్డ మీద నిలిచే తల్లిని ఒడ్డెవ్వ... ఇలా పిలుస్తారు.

బోనమంటే...

అమ్మవారికి సమర్పించే నైవేద్యాన్నే బోనం అంటారు. ఇది భోజనం మాట నుంచి వచ్చిందని చెబుతారు. అమ్మవారు చిత్రాన్నప్రియులని, అందుకే భోజనం సమర్పించడమే బోనాల వండుగ పరమార్థమని చెబుతారు. వర్షాకాలం ప్రారంభంలో ప్రకృతి వైపరీత్యాలు సంభవించకుండా కాపాడాలని అమ్మవారిని వేడుకుంటూ నైవేద్యం సమర్పిస్తారు. అంతేకాకుండా, 1869 ప్రాంతంలో నేటి జంట నగరాల్లోని వివిధ ప్రాంతాలలో మలేరియా వ్యాధి ప్రబలి పెద్ద ఎత్తున ప్రాణనష్టం చోటు చేసుకుంది. ఆ విపత్తునుంచి కాపాడడానికి, ప్రాణనష్టం జరగకుండా ఉండడానికి, ప్రకృతిని ప్రసన్నం చేసుకొనే క్రమంలో ఈ జాతరను మరింత భక్తిశ్రద్ధలతో ఆచరిస్తూ వస్తున్నారు.

కాత్త కుండలో బియ్యం, బెల్లం, పాలు, పసుపు కలిపివండేదే బోనం. బోనం కుండను సున్నం, కుంకుమ, వేపకొమ్మలతో అలంకరించి, దానిపై దీపాలు వెలిగించి మహిళలు శిరస్సున ధరించి మేళతాళాలతో అమ్మవారిని దర్శించుకుంటారు. ఇలా బోనం తలకెత్తుకున్నవారిని అమ్మశక్తికి ప్రతీకగా భావించి, భక్తులు వారి పాదప్రక్షాళన చేస్తుంటారు. బోనం ఎత్తినాడు కాని మరునాడు కాని భక్తులు ఇళ్లవద్ద అమ్మవారికి ఇష్టమైన పదార్థాలు తయారుచేసి బండిపై ఉంచి ఊరేగింపుగా ఆలయానికి తీసుకొస్తారు. దీనినే ఫలహారం బండిగా పిలుస్తారు. దానిని ఆలయం చుట్టూ తిప్పి అమ్మవారికి నైవేద్యంగా సమర్పించి, ఆ ప్రసాదాన్ని అక్కడున్న భక్తులకు కొంత పంచి, మరికొంత ప్రసాదాన్ని ఇళ్లకు తెచ్చుకొని ఇరుగు పొరుగులకు పంచుకుంటారు.

పోతురాజుల విన్యాసాలు

బోనాల ముగింపు సందర్భంగా పోతురాజుల విన్యాసాలు ఆకర్షణీయంగా నిలుస్తాయి. నుదుట కుంకుమ, కళ్లకు కాటుక, నోట్లో నిమ్మకాయలు, చేతులలో త్రిశూలం, కొరదా, కాళ్లకు గజ్జెలతో తప్పెట్లకు అనుగుణంగా విన్యాసాలు చేస్తారు. గుమ్మడి, సొరకాయలను వారు పక్షంలో ఎత్తి

పట్టుకొని తిప్పుతూ బలి ఇస్తారు (పూర్వం జంతు బలులు ఉండేవి. వాటి నిషేధంతో 'కూష్మాండ బలి'... అంటే గుమ్మడి, సొరకాయలను సమర్పిస్తున్నారు). పోతురాజు అమ్మవారి సోదరుడని, ఆ సమయంలో ఆతనిని అమ్మవారు ఆవహిస్తారని, అమ్మవారు ఊరిలో పూజలు అందుకుంటుండగా సోదరుడు ఊరి రక్షణ బాధ్యత వహిస్తాడని భక్తుల విశ్వాసం. సోదరికి తీసుకువెళ్లే ఫలహారం బండ్ల ముందు వీరంగాలు వేస్తూ కదులుతారు. బోనం మరునాడు పూనకం వచ్చిన మహిళలు ఆలయం ఎదుట భవిష్యవాణి చెబుతారు. దీనిని 'రంగం' అంటారు. మాతంగి దీక్షలో ఉన్న అవివాహిత అమ్మవారి ఎదుట పచ్చికుండపై నిలుచొని భవిష్యత్ పరిణామాలు, విశేషాలను జోన్యంగా చెబుతారు. ఆ సమయంలో వారి పలుకులు సాక్షాత్తు అమ్మవారే చెప్పించినట్లుగా జనం విశ్వసిస్తారు. రంగం ముగిసిన తరువాత పోతురాజులు తాండవంతో ఆలయం చుట్టూ నాట్య విన్యాసాలతో ప్రదర్శనలిస్తారు.

బోనాల ప్రణాళిక

బోనాలు-2021 ఉత్సవాలకు సంబంధించి భాగ్యనగర్ మహంకాళి బోనాల ఉత్సవ కమిటీ ప్రణాళికలను విడుదల చేసింది.

ఆ ప్రకారం, జూలై 11న గోల్కొండ జగదాంబిక ఆలయంలో, 13న బల్లంపేట ఎల్లమ్మతల్లి ఆలయంలో, 16న జూబ్లీహిల్స్లోని పెద్దమ్మతల్లి ఆలయంలో, 18న విజయవాడ ఇంద్రకీలాద్రిపై కనకదుర్గమ్మ ఆలయంలో, 22న సికింద్రాబాద్లోని ఉజ్జయిని మహంకాళి ఆలయంలో, 27న చార్మినార్ భాగ్యలక్ష్మి ఆలయంలో, 29న లాల్ దర్వాజాలోని సింహవాహిని మహంకాళి ఆలయంలో బంగారు బోనాలు సమర్పిస్తారు. జంటనగరాలలోని 26

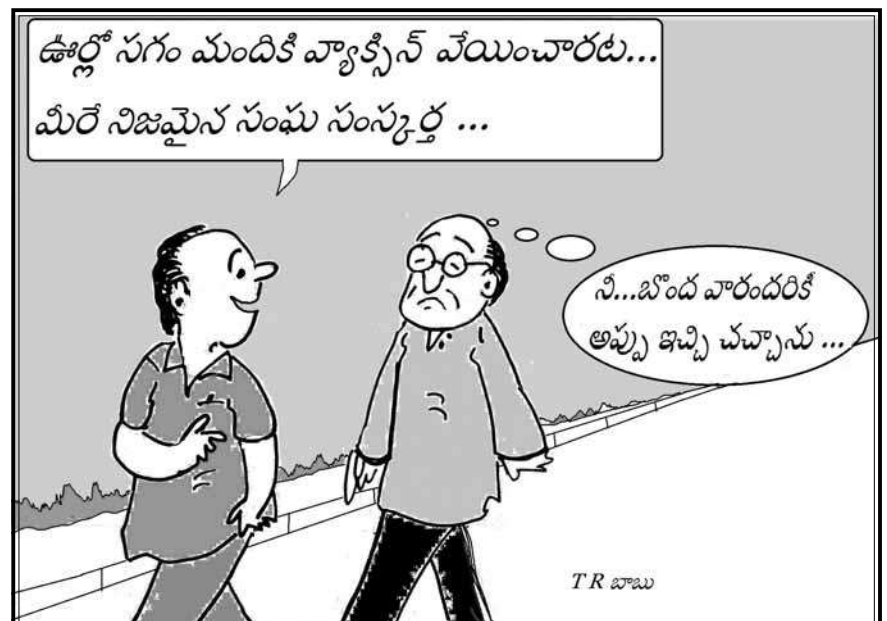

ఆలయాలలో ప్రభుత్వం తరపున పట్టు వస్త్రాల సమర్పిస్తారని మంత్రి తలసాని శ్రీనివాస్ యాదవ్ చెప్పారు.

బోనాలకు ఏర్పాట్లు

కొవిడ్ మహమ్మారి కారణంగా గత ఏడాది బోనాల ఉత్సవాలను ఘనంగా నిర్వహించలేక పోయారు. ఈసారి పరిస్థితి చక్కబడి లాక్ డౌన్ను ఎత్తివేయడంతో కొవిడ్ నిబంధనలకు అనుగుణంగానే వేడుకలను ఘనంగా నిర్వహించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. అందుకు తగు ఏర్పాట్లు చేస్తోంది. శానిటైజర్లు, మాస్కులను సిద్ధం చేస్తోంది. ప్రధాన ఆలయాల వద్ద సీసీ కెమెరాలు అమర్చి, కమాండ్ కంట్రోల్ రూంకు అనుసంధానిస్తోంది.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

1

దేవుడిని కోరుకుంటోంది.

ఈ ఇంటికి వచ్చేప్పుడు తెచ్చుకున్న బట్టలు మాత్రమే నర్దుకుంది. 'ఏదైనా మర్చి పోయానా?' అని నాలుగువైపులా చూస్తోంది.

ఆమె చేసేదంతా భర్త విక్రాంత్ చూస్తూనే ఉన్నాడు. రెండుసార్లు వారించాడు. ఈ సమయంలో ఒంటరివాడిని చేసి వెళ్ళొద్దని బతిమాలాడు. కాని ఆజ్ఞాపించ లేదు.

సుధీర వైపు నుంచి ఆలోచిస్తే! ఆమె మాటల్లో కూడా ఎంతో నిజం ఉంది. అతడు మాట మీద నిలబడలేదని. ఆ మాట నిజమే. కానీ అతడు ఎందుకలా నిలబడలేదో ఆమెకీ తెలుసు. పెళ్ళికి ముందు తన పరిస్థితి ఒకలా ఉంది. ఇప్పుడు మరోలా ఉంది. ఈ పరిస్థితులు ఇలా అవడానికి తన కారణం కాదు. ఎన్నో అనుకున్నారు. అవలేదు. అదేదో సినిమాలో పాట గుర్తొచ్చింది. అనుకున్నామనీ జరగవు అన్నీ. అనుకోలేదని ఆగవు అన్నీ. అది పాటే కావచ్చు. కాని అందులో ఎంతో ఫిలాసఫీ ఉంది. జీవితసారం ఉంది. ఈ రోజున తన విషయంలో ఇది నూరుశాతం నిజం. ఇప్పుడు ఈ ఇంట్లో జరిగిన దానికి తనెంత మాత్రం బాధ్యుడు కాదు. పరిస్థితులు అలా తోసుకొచ్చాయి. దీనిలో మాట తప్పుడం అన్నది లేదు. మోసం అన్నది అనలే లేదు. కాని ఆమె దృష్టిలో ఇది మోసం.

మెల్లగా, చిన్నగా తలుపు మీద వేళ్లతో తట్టిన శబ్దం. సుధీర వెంటనే వెనక్కి తిరిగి తలుపు వైపు చూసింది. ఇద్దరికీ తెలుసు ఆ తలుపు శబ్దం పరమార్థం ఏమిటో. రాకింగ్ కుర్చీలో కూర్చున్న విక్రాంత్ కూడా తలుపు వైపు చూసాడు.

ధనుర్నానపు ఉదయం అతి భారంగా తలెత్తింది. చీకట్లు ఇంకా పోనే లేదు.

చలిగాలులు మెల్లిగా వీస్తున్నాయి. మంచు దుప్పటి కప్పుకుని మునగ దీసుకుని ఉన్న నగరం, శతకోటి కిరణాల తాకిడి కోసం ఎదురు చూస్తోంది.

కిటికీ బయట బంగారుపూతతో నిండిన మామిడిచెట్టు, వేపచెట్టు ఆకులు మంచుతెరల మధ్య మెల్లిగా ఊగుతున్నాయి. అరటి ఆకుల మీది మంచు జిందువులు మెల్లిగా ఒక్కొక్కటి రాలుతున్నాయి.

ప్రశాంతంగా ఉన్న ఆ వాతావరణంలో వసంతమాసం కాకపోయినా, మధ్య మధ్య కోయిలలు గొంతులు సవరించుకున్నట్లుగా అప్పుడప్పుడు కూస్తున్నాయి. చలిగాలి ఒంటిని తాకుతూంటే వెచ్చదనం కోసం రెండు చేతుల్ని దగ్గరికి తీసుకుని బయటికి చూస్తోంది సుధీర. ఆమె ప్రకృతి అందాలు గమనించడం లేదు.

ఆమె భవిష్యత్తులోకి వెళ్లే దారి గురించి ఆలోచిస్తోంది. తుపాన్లు ఎదుర్కొని ముందుకెళ్లి తన మార్గం వెతుక్కునేవాడే మనిషి. 'మంచి జీవితం తీసుకో' అని ఎవరూ ఇవ్వరు, తనే తీసుకోవాలి.

తనని తాను గౌరవించుకోలేనివాడు, తన మీద తనే సానుభూతి పెంచుకుంటాడు. కాని తను అలా కాదు తన మీద తనకి చాలా నమ్మకం, గౌరవం. భవిష్యత్తు ఎలా ఉండాలో ఎవరూ చెప్పాల్సిన పనిలేదు. తన భవిష్యత్తు తను చూసుకోవాలి. తన దారి తనే సుగమం చేసుకోవాలి. ఆ దారిలోకి వెళ్లడానికి వేస్తున్న మొదటి అడుగు ఇది. అదే, ఈ ఇంటి నుంచి వెళ్లిపోవడం,

దారి కనపడాలంటే వెలుగుండాలి కదా! అందుకే ఈ మంచుతెరలు కరిగి పోయి, తొందరగా వెలుగు వస్తే బావుండునని అనహసంగా కదులుతూ అటూ ఇటూ తిరుగుతోంది.

తను చదువుకుంది. తన కాళ్లమీద తను నిలబడడానికి చక్కటి ఉద్యోగం ఉంది. ఢిల్లీ లాంటి నగరంలో ఛాలెంజ్ అనిపించే జీవితం గడుపుతోంది. అందుకే తను కాళ్ల కింద చోటు కోసం కాకుండా, ఆకాశమే హద్దు అనుకోవాలి. రెక్కలున్నాయి, ఆకాశం ఉంది, కానీ ఎగరలేని పరిస్థితి. ఇప్పుడు ఈ ఇంటినీ, విక్రాంత్ నీ వదిలేస్తే ఎగరగలదా !

తను చేస్తున్నది మంచిదా కాదా అని ఆమె ఆలోచించడం లేదు. ఇన్నాళ్లకీ అవకాశం వచ్చింది. ఇదే సమయం, ఈ ఇంటినుంచి వెళ్లిపోడానికి. దీనిని జార విడుచుకోదలుచుకోలేదు. మళ్ళీ ఈ ఇంటికి రాకూడదు. తన ప్రయత్నం ఫలించాలని మనసులో

ద్రైవరు సీతారాం. మెల్లగా తలుపు తోసి, లోపలికి వచ్చి, అక్కడ నుంచున్నాడు. సీతారాం ఎందుకొచ్చాడో ఇద్దరికీ తెలుసు. విక్రాంత్ గుండె బరువెక్కింది. నిశ్శబ్దంగా సీతారాంని చూసి నుంచున్నాడు. తామిద్దరి మధ్యా ఏం జరగలేదనీ తను ఎంతో మామూలుగా ఉన్నామనీ సీతారాం అనుకోవాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు.

ఇంతకుముందు వరకు ఆమె ఎవరో తెలీదు. పెళ్లితో వచ్చిన బంధం మూలంగా సుధీర తన భార్య అయినా ఇప్పుడు ఆమె వెళ్లిపోతానని అనడం తట్టుకోలేక పోతున్నాడు.

సీతారాం అదేమీ గమనించలేదు. అందుకే అంతకు ముందే గోడ పక్కన ఉన్న ఒక సూట్ కేసు, ఒక చిన్న బాగ్ని రెండు చేతులతో పట్టుకుని, ఇంకా ఏదైనా ఉందా అన్నట్లుగా సుధీరనీ, విక్రాంత్నీ చూసాడు.

“ఆ రెండే, అవి తీసుకెళ్లు!” విక్రాంత్ అన్నాడు. ఇంక ఏం లేదన్నట్లు చేయి, తల తిప్పింది సుధీర.

సీతారాం సామాన తీసుకుని వెళ్లిపోయాడు.

సుధీర మరోసారి గడియారం కేసి చూసింది. కారులో కూర్చోడానికి చాలా టైముంది. కిటికీ దగ్గర నుంచి కదిలి గది మధ్యలోకి వచ్చింది. మెత్తని పిస్తా గ్రీన్ రంగు సిల్కు చీర, పొట్టి చేతుల జాకెట్టు. చేతిలో తెల్ల శాలువా. కత్తిరించిన జుట్టుని వెనక క్లిప్ తో బంధించింది. ఓ పాయ ఎడమ చెవి వరకూ వచ్చింది. తెల్లటి నుదురు ఎర్రటి గుండ్రటి బొట్టు.

మనసులోని అలజడిని అదుపులో ఉంచుకోడానికి అటూ ఇటూ నడుస్తోంది, మధ్య మధ్య భర్త విక్రాంత్ వైపు చూస్తోంది. విక్రాంత్ కుర్చీలోంచి లేచి కిటికీ లోంచి బయటికి చూస్తున్నాడు. ఆమె అతనితో మాట్లాడడానికి ప్రయత్నిస్తోంది. కాని గొంతు సహకరించడం లేదు. మాట పెగలడం లేదు. భర్తకి చెప్పకుండా వెళ్లడం కష్టం. అలా చెప్పడానికి ధైర్యం చాలడం లేదు.

ఒక్కసారి తప్పు చేస్తున్నానేమో అన్న భావం ఆమెలో కలిగింది. కాని ఆమె మనసు ఆ విషయం

ఒప్పుకోవడానికి సిద్ధపడడంలేదు. తనని తాను సమర్థించుకుంది.

చేస్తున్నది తప్పుకాదు. తనకు నచ్చినరీతిలో ఉండే హక్కు తనకుంది. ఆ హక్కునే ఇప్పుడు వినియోగించు కుంటోంది. ఆ హక్కు పేరు స్వతంత్రం. ఇక్కడి వాతావరణం నుంచి బయటికి వెళ్లిపోయే స్వతంత్రం. పోయిన స్వేచ్ఛని తిరిగి పొందడం, పొందాలని అను కోవడం తప్పదుకవుతుంది? జన్మహక్కువుతుంది!

ఓ వివక్షణ, జ్ఞానం ఉన్న ఆడది సంసారాన్ని- నుఖమయమైన సంసారాన్ని, ఎలా వదులు కుంటుంది? ఎన్ని కారణాలు చూపించినా విక్రాంత్ని కన్విన్స్ చేయలేకపోవచ్చు అనుకుంది. కాని కన్విన్స్ చేసింది. విక్రాంత్నే కాదు, అత్తగారిని కూడా కన్విన్స్ చేయగలిగింది.

ఇప్పుడు అంతా స్వేచ్ఛ, కోరుకుంటున్న స్వేచ్ఛ. ఆ స్వేచ్ఛని ఎందుకు కావాలనుకుంటోందో చెప్పాలనిపించినా ఏదో జంకు. మన పెళ్లి నా కాళ్ళకి బంగారు గొలుసులు వేసింది. ఈ ఇంట్లో నేను వేస్తున్న ప్రతీ అడుగు, అవి చేసే శబ్దాలు నేనేం చేయాలో చెబున్నాయి... ఇలా ఎన్నో చెప్పాలనుకుంది. కాని కష్టమనిపించింది. ఎదుటపడి చెప్పే ధైర్యం లేదు. ఇది తన మనసులో మాత్రమే ఉంది. విక్రాంత్ ఒక్కసారిగా వెనక్కి తిరిగాడు. ఆమె వైపు మెల్లగా నడుస్తూ వచ్చాడు. భర్తని అంత దగ్గరగా చూడడంతో ఎందుకో తడబడింది. ఇది ఎదురు చూస్తున్న

గంటి భానుమతి

హైదరాబాదు (ఇసామియా బజార్ సుల్తాన్ బజార్ పక్కన)లో పుట్టాను.

పథాల్లుగో ఏట కవితలు రాయడంతో నా సాహితీ ప్రస్థానం మొదలైంది.

ఇప్పటివరకు 280 వరకు కథలు, 15 నవలలు, ఎన్నో వ్యాసాలు, కవితలు రాసాను.

9 కథల సంపుటాలు, 9 నవలలు పుస్తకాల రూపంలో వచ్చాయి. ఎన్నో కథలకి, నవలలకి బహుమతులు వచ్చాయి.

నా నవలని ప్రథమ బహుమతికి ఎంపిక చేసిన న్యాయ నిర్ణేతలకి ధన్యవాదాలు.

సమయం. చెదిరిపోతున్న ధైర్యాన్ని కూడదీసుకుంది. ఎదురుగా వస్తున్న భర్తని కళ్లెత్తి చూడడానికి జంకింది.

“అమ్మకి తెలుసుకుో నువ్వు ఢిల్లీ వెళ్తున్నావని! అయినా చెప్పి వెళ్లు.” గంభీరంగా అన్నాడు

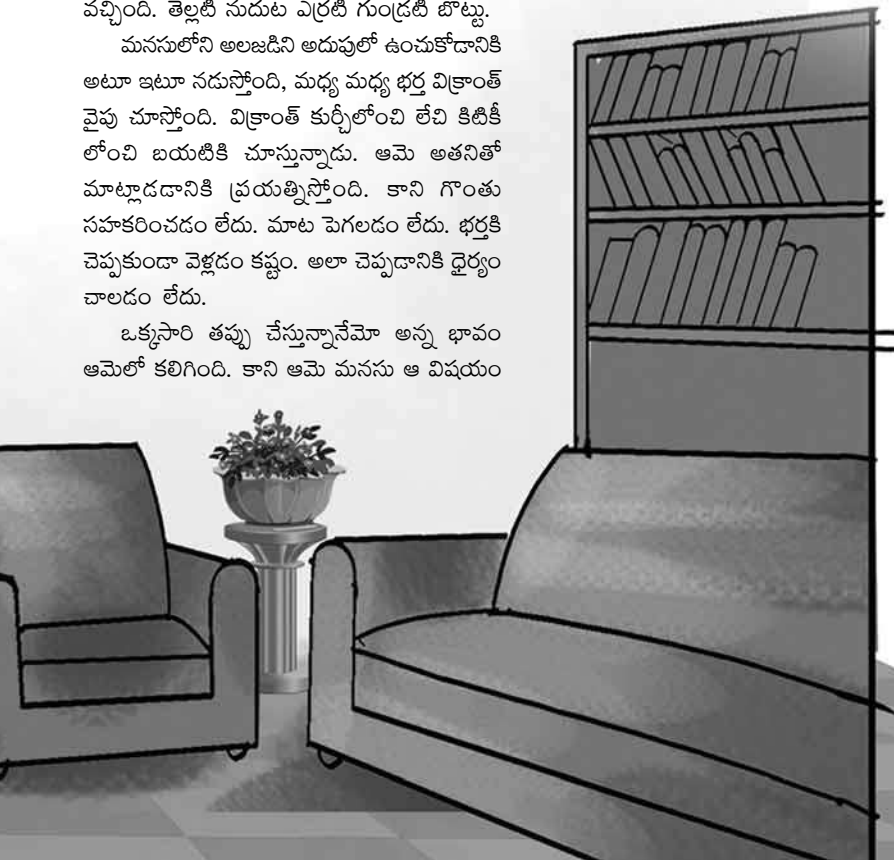
మరుగుజ్జులా అయిపోయినట్లనిపించింది ఆ మాటలకి. ఆమెకి ఓడిపోయినట్లనిపించింది. అలా కాకుండా కోపంగా అంటే ఎంత బావుండేది! నువ్వు వెళ్లడానికి వీలేదు అంటే ఎంత బావుండేది! విక్రాంత్ అన్నది ఆజ్ఞ అవుతుందా? కాకపోవచ్చు! ఎందుకంటే అందులో అధికారం లేదు. రిక్వెస్ట్ లేదు. తను వెళ్లడం అతనికి ఇష్టం లేదు. అలా అని ఆవలేడు. నిస్సహాయంగా ఉన్నట్లనిపించింది.

నిశ్శబ్దంగా కదిలింది సుధీర. అత్తగారున్న చోటికి వెళ్లింది. విశాలంగా ఉన్న ఆ హాలులో పాతకాలం నాటి ఊయ్యాల బల్ల మీద ఆవిడ కూచుని ఉన్నారు. పక్కన ఉన్న చిన్నటేబుల్ పైన లాండ్లైన్. ఆమె ముందు మొబైల్ ఫోన్ ఉంది. ఆవిడ చేతిలో ఓ పెద్ద పుస్తకం ఉంది. పెన్సుతో ఏవో రాస్తున్నారు. మధ్యలో సెల్లో ఎవరితోనో మాట్లాడుతున్నారు. సుధీరని చూసి తలెత్తి రమ్మన్నట్లు చేయి ఊపారు. వెళ్లి ఆమె ముందు నుంచుంది. ఆమె వెంటనే సుధీరని దగ్గరికి తీసుకుని, తల మీద చేయి వేసి, బుగ్గలు నిమిరి ఆత్మీయతతో కూడిన ఓ చిన్న నవ్వు నవ్వారు.

ఆ నవ్వుకి సుధీర తల వంచుకుంది.

“సంతోషంగా వెళ్లిరా! నిన్ను

ఒక్కడాన్ని వంపడం

నాకు అస్సలు ఇష్టం లేదు. కానీ నీ స్నేహితురాలి పెళ్లంటున్నావు, వెళ్లి వెళ్లి చూసేసి వెంటనే వచ్చేసెయ్యి. నేనిలా అంటున్నాని ఏం అనుకోకు. నువ్వు ఈ ఇంటి కోడలివి. నువ్వు ఈ ఇంట్లో భాగం. నీకు కూడా ఈ ఇంటి బాధ్యతలూ అవీ ఉంటాయి. నా తరవాత ఈ ఇంటిని సమర్థించాల్సిన బాధ్యత నీదే. నేనిలా అంటున్నానని ఏమీ అనుకోకు. అమ్మని కాను, కానీ నీకు అమ్మలాంటి దాన్ని. నిన్ను అలాగే చూడాలనుకుంటున్నాను. తొందరగా వచ్చేయ్యి. క్షేమంగా వెళ్లి లాభంగా రా! పద నీ వెనకాలే నేను వస్తాను” అంటూ ఆవిడ లేచారు.

‘నన్ను ఆశీర్వాదించండి. నేను ఈ ఇంటికి మళ్లీ రావడం లేదు!’ అని మనసులో అనుకుంది.

అంతలోనే విక్రాంత్ కిందికి వచ్చాడు.

“ఏక్కి ఏర్పోర్ట్ కైనా వెళ్తున్నావే లేదా! పనుందని దాటేస్తావా!”

కంగారుగా సుధీరని చూసాడు. తల్లికి ఏవైనా తెలిసిందా అన్న కంగారు అతని చూపులో స్పష్టంగా సుధీరకి కనిపించింది.

“లేదు, నేను వెళ్తున్నాను!” అంటూ ముందుకి నడిచాడు.

సుధీర అత్తగారి కాళ్లకి దండం పెట్టి, వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా కారు ఎక్కింది. మామగారు హాస్పిటల్ లో ఉన్నారని, కాబట్టి ఇప్పుడు అక్కడికి వెళ్లి అతనికి చెప్పాల్సిన పని లేదు. మరో మనిషి బతికి లేరు. ఆమె మామగారు. బతికి ఉంటే ఆమెకి కూడా చెప్పాలి. కాని, ఇప్పుడు ఇంత మందికి సంజాయిషీ లాంటిది ఇచ్చుకుంటూ వెళ్లిస్తాను అని చెప్పడానికి వెళ్లక్కర్లేక పోయింది.

హఠాత్తుగా చేతి మీద చేయి పడినట్లనిపిస్తే, ఉలిక్కిపడి చూసింది భర్తని. అతని కళ్లలో బాధ స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. ఆమె మనసు కుంగిపోతోంది. బాధ పెడున్నానా అని అనిపించింది. కాని అది ఒక్క క్షణం మాత్రమే. ఇద్దరి మనసుల్లో ఏవో ఆలోచనలు, పైకి చెప్పుకోలేనివి. అందుకే నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోయారు. ఆలోచనల్లోనే ఏర్పోర్ట్ వచ్చింది. సీతారాం కారు దిగి డిక్కిలోంచి పెట్టెలు తీయడానికి వెనక్కి వెళ్లాడు.

కారులో కూచున్నాకా ఇద్దరూ మాట్లాడుకోలేదు. ఎందుకంటే ముందు ద్రైవరున్నారు.

పెళ్లైన రెండురోజులకే, ఈ ఇంటికి వచ్చిన మొదటి రోజు ఏదో అనబోతున్న సుధీరతో అతడు అన్నాడు. “ఇంట్లో పనివాళ్ల ముందు మన వ్యక్తిగత విషయాలు మాట్లాడకు. స్వవిషయాలు పని వాళ్లకి తెలియడం ఇష్టం లేదు. మనకో గది ఉంది. అక్కడ మాట్లాడుకోవచ్చు.”

సుధీర ఆశ్చర్యంగా చూసింది విక్రాంత్ ని.

‘మాట్లాడితే ఏం! ఏమవుతుంది? అయినా ఈ రూల్ ఏంటి? అన్నిటికీ రూల్!’ అని మనసులో అనుకుంది. పైకి అనేంత దగ్గరితనం రాలేదని పించింది.

“ఒకవేళ అర్థం అయితే అప్పుడు!” అంది.

“సింపుల్. నువ్వు, కొంచెం మాట్లాడాలి అంటూ గదిలోకి వెళ్లు. నేను నీ వెనకాలే వస్తాను. ఇది

పనివాళ్ల ముందు మాత్రమే. ఇంట్లోవాళ్ల ముందు కాదు. మన ఇంటి విషయాలు పనివాళ్లకి తెలవాల్సిన అవసరం లేదు.”

ఆ పద్ధతి నచ్చకపోయినా సుధీరకి తప్పలేదు. ఆ రోజు నుంచీ ఎప్పుడూ పనివాళ్ల ముందు మాట్లాడలేదు.

ఒక్కసారి ఢిల్లీలో తను పెరిగిన వాతావరణం గుర్తొచ్చింది.

తమ ఇల్లు రెండు పడకగదుల ఫ్లాటు. ప్రైవేసీ అన్నది తక్కువే. మెల్లగా మాట్లాడే అలవాటు ఎవరికీ లేదు. అంతా గట్టిగానే మాట్లాడతారు. తను తమ పనిమనిషితో ఎన్నో మాట్లాడేది. ఆమె కూడా తన ఇంటి విషయాలు, తాగుబోతు మొగుడు గురించి, చెప్పిన మాట వినని కొడుకు గురించి, చెప్పిన పని ఎదురు చెప్పుకుండా చేసుకు పోయే కూతురి నెమ్మదితనం గురించి ఎన్నో చెప్పేది. అసలు ఆమె పనిమనిషి అన్న సంగతి ఎప్పుడూ గుర్తే ఉండేది కాదు.

ఒక్కొక్కసారి, ఆ పనిమనిషి ముందే ఇంట్లో అమ్మ నాన్నా వాదించుకునే వారు. తను కూడా అక్క రజనితో దెబ్బలాడేది. అమ్మతో తిట్లు తినేది. అమ్మ కూడా తన అత్తగారింట్లో వాళ్ల గురించి, తన పుట్టింటివాళ్ల గురించి, చిన్న చిన్న విషయాలు కూడా ఆమెతో చెప్తుంటుంది. అయితే ఏనాడూ ఆమె పరాయిగా అనిపించలేదు. తమ ఇంట్లో ఓ భాగం, ఓ సభ్యురాలు అని అనుకున్నారు. ఈ రెండు వాతావరణాలకి ఎంత తేడా!

చిన్నగా నిట్టూర్చింది.

అన్నీ గుర్తొచ్చాయి. అందుకే ద్రైవరు ముందు ఏం మాట్లాడుకోవడం లేదు. అసలు మాట్లాడేందుకు ఏం లేదు. గాజు తలుపు కాస్త ఎత్తి కిటికీ లోంచి బయటికి చూస్తోంది. ఆలోచనలతో ఎంతసేపు గడిచిందో తెలిలేదు.

హఠాత్తుగా చేతి మీద చేయి పడినట్లనిపిస్తే, ఉలిక్కిపడి చూసింది భర్తని. అతని కళ్లలో బాధ స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. ఆమె మనసు కుంగిపోతోంది. బాధ పెడున్నానా అని అనిపించింది. కాని అది ఒక్క క్షణం మాత్రమే. ఇద్దరి మనసుల్లో ఏవో ఆలోచనలు, పైకి చెప్పుకోలేనివి. అందుకే నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోయారు. ఆలోచనల్లోనే ఏర్పోర్ట్ వచ్చింది.

సీతారాం కారు దిగి డిక్కిలోంచి పెట్టెలు తీయడానికి వెనక్కి వెళ్లాడు.

విక్రాంత్ కారు దిగి, తలుపు పట్టుకుని, ఇంకా దిగని సుధీర వైపు తిరిగాడు.

“తొందరగా వస్తావని అనుకుంటాను” విక్రాంత్ ఆమె మొహంలోకి చూస్తూ అన్నాడు.

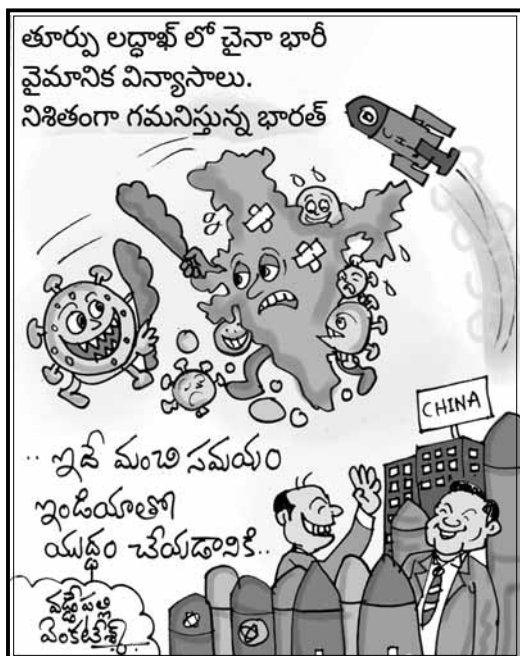
ఆమె చూపు తిప్పుకుంది. ఏం మాట్లాడలేదు. అటు వైపు నుంచి దిగింది.

తలుపు వేసి ఆమెకి చాలా దగ్గరగా నుంచున్నాడు. మరీ దగ్గరకి విక్రాంత్ రాగానే తెలికుండా సుధీర గుండె గబగబా కొట్టుకోవడం మొదలైంది. తల తిప్పుకుని అడుగు ముందుకేయడానికి తిరిగింది.

“చెకిన్ అయ్యాక ఫోన్ చెయ్యాలనిపిస్తే చెయ్యి. అంత వరకూ నేనిక్కడే ఉంటాను. అలాగే ఢిల్లీ వెళ్లాకా కూడా ఫోన్ చెయ్యి! నీకిష్టం అయితేనే చెయ్యి. చెయ్యాలనిపిస్తే...” ఆఖరు మాటలని చాలా మెల్లిగా ఆమెకు మాత్రమే వినిపించేలా అన్నాడు.

డీప్ వాయిస్. ఆ గొంతుని ప్రేమించింది. ఆ గొంతులోంచి వచ్చిన మాటల్ని ప్రేమించింది. ఆ గొంతున్న మనిషిని ప్రేమించింది. ఆ ప్రేమ నిజం కాదా! అది నిజం కాకపోతే మరి తను దేనిని ప్రేమించింది? ఆ ప్రేమ దేని మీద! అసలు తనకేం కావాలో, తను దేన్ని ప్రేమించిందో, అర్థం కావడం లేదు. తను తనకే అర్థం కావడం లేదా! తను బలహీనురాలా!

రెండురోజుల క్రితం తమ మధ్య జరిగిన సంభాషణ గుర్తొచ్చింది. (ఇంకా ఉంది)

ఓట్ల బలంతో, సీట్ల బలంతో చరిత్రను మార్చాలన్న తపన ఒకటి ఇవాళ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కనిపిస్తున్నది. వైఎస్ఆర్ కడప జిల్లా ప్రొద్దుటూరులో ఈ జూన్ 13వ తేదీన జరిగిన సంఘటన అందుకు సంబంధించినదే. దక్షిణ భారత చరిత్రలో, మరీ ముఖ్యంగా మైసూరు రాజ్య చరిత్రలో (నేటి కర్ణాటక) అత్యంత వివాదాస్పదమైన, ఇతర మతాల వారి ప్రార్థనామందిరాలను కూల్చిన అప్రతిష్ట మూటకట్టుకున్నవాడు టిప్పు సుల్తాన్. అతడి విగ్రహం ఏర్పాటు చేసేందుకు ప్రొద్దుటూరులోని ఒక కూడలిలో ఆ రోజు శంకుస్థాపన చేశారు. ఈ పని సాక్షాత్తు సానిక ఎమ్మెల్యే రాచమల్లు శివప్రసాద్ రెడ్డి చేతులు మీదుగా జరిగింది. జూన్ 20న అక్కడికి వెళ్లిన నేను జరిగిన దంతా చూసి, విని విస్తుపోయాను. ఓట్ల కోసం, సీట్ల కోసం రోజురోజుకీ రాజకీయ నాయకులు ఇంత ప్రమాదకర ధోరణిని ప్రదర్శించడం ఎందుకో, ఏమిటో అర్థం కాలేదు. పైగా, ఎమ్మెల్యే శివప్రసాద్ రెడ్డి అనుచరులలో వేళ్ల మీద లెక్కపెట్టతగిన కొందరు మాత్రమే ఆయన చేత ఈ చర్యకు ఒడిగట్టించారు. ఇలాంటి ప్రయత్నం ఇస్లాం విరుద్ధమే కాదు, భారతీయ సామాజిక విభజనకు దోహదం చేసేది కాదా? సామరస్యానికి భంగం కాదా? అందుకే ఈ దుశ్చర్యను ఆపాలని 21న జిల్లా కలెక్టర్ హరిభాషణ్, పోలీసు సూపరింటెండెంట్ అన్నరాజన్ కు జిజేపీ ఆంధ్రప్రదేశ్ శాఖ మైనారిటీ విభాగం తరపున వినతిపత్రాలు ఇచ్చాం.

పేక్ బాబీ
ఆంధ్రప్రదేశ్ జిజేపీ మైనారిటీ
మార్గా అధ్యక్షులు

టిప్పు సుల్తాన్ విగ్రహ ఏర్పాటుకు శంకుస్థాపన అనంతరం మాట్లాడుతున్న ప్రొద్దుటూరు ఎమ్మెల్యే రాచమల్లు శివప్రసాద్ రెడ్డి

విగ్రహాల కింద శాశ్వత సత్యాలు సమాధి కాకూడదు!

టిప్పు జయంతి, వర్ధంతి మీద ఇప్పటికే కర్ణాటక రగులుతున్నది. టిప్పు మీద అభిమానం ప్రకటిస్తున్న వారు చారిత్రక వాస్తవాల ఆధారంగా ఆ పని చేయడం లేదన్నదే వాస్తవం. ఓట్ల కోసం కొన్ని వందల ఏళ్ల క్రితం చరిత్రను తిరగ రాయాలను కుంటున్నవాళ్లే టిప్పు వివాదాన్ని బతికించుకోవాలని చూస్తున్నారు. అందుకు విగ్రహ ప్రతిష్ట ఒక వ్యూహం. ఇది, చరిత్రపుటలలో ఉన్న టిప్పు భూతాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజకీయాల మీదకు ఆవాహన చేయాలన్న ప్రయత్నమే.

ప్రొద్దుటూరు ఎమ్మెల్యే అనుచరులుగా చెబుతున్న ఆ నలుగురైదుగురి ఆలోచనని పూర్తిగా వ్యతిరేకించ వలసి ఉంటుంది. ఇలా వ్యతిరేకించడానికి ఎన్నో కారణాలు చూపించవచ్చు. వాళ్లు ఈ సమాజంలో ఉంటున్నారు. ఈ సమాజం గాలి, నీరు, ఆహారం స్వీకరిస్తున్నారు. సౌకర్యాలు అనుభవిస్తున్నారు. కానీ ఈ సమాజానికి వ్యతిరేకమైన ఆలోచనలు చేయడం బాధాకరం. ఎమ్మెల్యేకి ఇస్లాం మీద అంత భక్తి ఉంటే, విశ్వాసం ఉంటే ఆయన మతం మారి టిప్పు అంటూ పేరు పెట్టుకుంటే మంచిది. ఆయన అనుచరులు మరింత సంతోషించే అవకాశం ఉంది కూడా. ఆ కొద్దిమంది ఎమ్మెల్యే అనుచరులు టిప్పు విగ్రహ స్థాపన ఆలోచన దగ్గరే ఆగిపోలేదు. స్వాతంత్ర్య సమరంలో ప్రొద్దుటూరు నుంచి పాల్గొన్న పేక్ అలీ మహమ్మద్ జిన్నా ఉన్నారు. ఆంగ్లేయులకు వ్యతిరేకంగా సాటి భారతీయులతో కలసి నడచి, స్వరాజ్య సమరంలో

నిస్వార్థంగా పనిచేశారు. స్వాతంత్ర్యోద్యమానికి, ప్రొద్దుటూరు ప్రాంతానికి ఆయన అందించిన సేవలకు గుర్తుగా ఒక రోడ్డుకు స్థానికులు ఆయన పేరు పెట్టుకున్నారు. దురదృష్టం ఏమిటంటే, ఆ పేరును తొలగించి, ఆ రోడ్డుకు ఎమ్మెల్యే అనుచరులు టిప్పు సుల్తాన్ పేరు పెట్టారు. ఇది ఎన్నో ప్రశ్నలను లేవనెత్తుతుంది. ఆ ధోరణి అక్కడితో ఆగుతుందా అన్నది మొదటి ప్రశ్న?

ఇక్కడే ఒక వాస్తవం గమనించాలని కోరుతున్నాను. మైనారిటీ ఓట్ల కోసం, ముస్లింల మెప్పు కోసం వారి విశ్వాసాలను దారి మళ్లించవద్దని రాజకీయ వేత్తలకు మనవి చేస్తున్నాను కూడా. టిప్పు చరిత్ర పురుషుడా! చరిత్ర హీనుడా అనేది చరిత్ర ఎప్పుడో తీర్పు చెప్పింది. ఆ తీర్పును (కేవలం ఓట్ల కోసం) వ్యతిరేకించేవారికీ, వక్రభాష్యాలు చెప్పేవారికీ నేను చెప్పేది ఏమీలేదు. మేధావులో, చరిత్రకారులో, రాజకీయ సెక్యులరిస్టులో, ఒట్టి సెక్యులరిస్టులో ఎవరైనా సరే, వారికి నేను మనవి చేస్తున్నది ఒక్కటే- ఇలాంటి చర్యలు ఇస్లాం కోణం నుంచీ, ఇస్లాం విశ్వాసాల నుంచీ మీరు చూస్తున్నారా? బాబర్, ఔరంగజేబు, టిప్పు వంటి వాళ్ల చరిత్రను సరైన రీతిలో అంచనా వేసే ప్రయత్నం ఎవరైనా చేస్తే అందులో ఇస్లాం వ్యతిరేకతను చూడడం ఎంతవరకు చారిత్రకం?

భారతదేశం మీదకు ఘజనీ, ఘోరీ దండయాత్రకు వచ్చారు. అరబ్బులు వచ్చారు. వారి వారసులు

కుతుబుద్దీన్ ఐబక్, అల్తమష్, రజియా సుల్తానా, బాల్బాన్ వంటివారు పాలించారు. ఘియాజుద్దీన్ తుగ్లక్, మహమ్మద్ బిన్ తుగ్లక్, ఫిరోజ్ తుగ్లక్, ఇబ్రహీం లోడీ, బహులాల్ లోడీ వంటి వారు- వీరందరూ కూడా బానిసరాజుల పేరుతో భారతావనిని కనుసన్నలలో ఉంచుకున్నారు. తరువాత మొగలులు. బాబర్, హుమాయూన్, అక్బర్, జహంగీర్, షాజహాన్ అనేవారు, గ్రేట్ మొగల్స్- పాలితుల మీద ఉక్కు పిడికిలి బిగించారు. అహ్మద్ షా అబ్దాలీ వంటివారు దండయాత్రలు చేసి వెళ్లిపోయారు. ఇంకా బహమనీలు, అసఫ్ జాహీలు, నిజాం ప్రభువులు ఏలారు.

1857 ప్రథమ స్వాతంత్ర్య సమరంలో పాల్గొన్న ఆఖరి మొగల్ పాదుషా బహదూర్ షా జాఫర్ చరిత్ర మనకు తెలుసు. హిందూ రాజులు తమలో తాము కలహించు కున్నారు. హిందూ ఏలికలు, ముస్లిం పాలకులు యుద్ధాలు చేసుకున్నారు. ఏమైతేనేం- ఈ భారత భూమిని దాదాపు వేయేళ్లు ముస్లింలు ఏలారన్నది కాదనలేని సత్యం. కానీ, ఇన్ని వందల ఏళ్లలో, ఇంతమంది సుల్తాన్లు, పాదుషాలలో, అన్ని వందల మంది సైనికాధిపతులు, వజీర్లు, ఖాజీలలో ఎవరైనా వారి తాతలవీ, తండ్రులవీ విగ్రహాలు నిలబెట్టిన ఆధారాలు ఉన్నాయా? నిజానికి అలాంటి ఆధారాలు ఉండవు. ఎందుకంటే ఇస్లాం విగ్రహ రాధనను సమర్థించదు. కానీ నెక్యలరిజం పేరుతో ఇవాళ నడుస్తున్న ఓట్ల రాజకీయాలు ఇస్లాం విశ్వాసాలకు విరుద్ధంగా అలాంటి పనికి పూనుకోవడం సర్వసాధారణమైపోయింది. పైగా ముస్లింలను ప్రలోభపెట్టి వారి విశ్వాసాలకు విరుద్ధంగా వారిని నడిపిస్తున్న ఘనత ఇవాళి చాలామంది రాజకీయ నాయకులకు దక్కుతుంది. చాలామంది నేతలు ఇచ్చే ఇష్టాల్ విందులు కూడా ఇస్లాం సంప్రదాయంలో ఇమిడేవి కాదన్న సంగతి కూడా గుర్తుంచుకోవాలి.

హిందువు, ముస్లిం, క్రైస్తవుడు, పార్సీ, జైన్, బౌద్ధుడు- ఎవరైనా కావచ్చు. మహనీయులైన వారి విగ్రహాలను ప్రజలంతా కలసి ప్రతిష్ఠించాలనుకుంటే అడ్డుకోనక్కరలేదు. ఆ చరిత్ర పురుషుల మత విశ్వాసాలను మన్నిస్తూనే వారి వారి విగ్రహాలు ప్రతిష్ఠించుకుని గౌరవ ప్రపత్తులు చూపితే తప్ప పట్టవలసిన పనిలేదు. వారి జ్ఞాపకం జాతికి విలువైనదని భావిస్తే నిరోధించరాదు కూడా. మత విశ్వాసాలతో పనిలేకుండా ప్రజా విశ్వాసమే పునాదిగా దాదాపు అన్ని మతాలకు చెందిన వారి విగ్రహాలు భారతీయులు ప్రతిష్ఠించుకున్నారు కూడా. అందుకు పునాది- ఆయా వ్యక్తుల పట్ల ఉన్న ప్రజాభిమానం, దేశానికి, మానవతకు, లేదా కళకు వారు చేసిన సేవేనని మరచిపోరాదు. ఇంకా, చరిత్ర మీద ఆయా చరిత్ర పురుషుల జాడ, నీడ. అలాంటి జాడ, నీడ, ప్రజాభిమానం, ప్రజారంజకత్వం టిప్పు చరిత్రలో నిజంగా ఉన్నాయా? ఆయన చరిత్రను న్యాయబుద్ధితో అధ్యయనం చేస్తే అలా అనిపించదు. కాదు, ఒక ముస్లిం మతస్థుడి విగ్రహమే ప్రతిష్ఠించ దలుచుకున్నాం అంటారా! దానిని తప్ప పట్టడం ఇక్కడ ఉద్దేశం కాదు. అదే అయితే సరిహద్దు గాంధీ ఖాన్ అబ్దుల్ గఫార్ ఖాన్ ప్రతిమను పెట్టవచ్చు!

గొప్ప విద్యావేత్త, భారత రాష్ట్రపతి జాకిర్ హుస్సేన్ విగ్రహం ఎందుకు ప్రతిష్ఠించరాదు! స్వరాజ్య సమరంలో ప్రాణాలను తృణప్రాయంగా అర్పించిన అప్పఖుల్లాఖాన్ విగ్రహం పెట్టి ఆ చరిత్రను గుర్తు చేస్తే మొత్తం యువతకు స్ఫూర్తి అందించిన వారపుతారు కదా! అదీకాదంటే, ఇటీవలి చరిత్రలో మహాన్నతునిగా నిలబడిన శాస్త్రవేత్త, జాతీయవాది ఏపీజే అబ్దుల్ కలాం ప్రతిమను ఎందుకు ఎంచుకోకూడదు!

ఈ దేశంలో మెజారిటీ ప్రజలూ, మైనారిటీలూ కలసి జీవనం సాగించడం ఒక శాశ్వత సత్యమన్న స్పృహ ఉన్నవారు, వాస్తవికత ఉన్నవారు, ఈ దేశ వైవిధ్యం పట్ల మన్నన కలిగినవారు ఘోరీ, ఘజని, ఔరంగజేబు, టిప్పు వంటివారి ప్రతిమలు నిలబెట్టాలని భావించరు. అలాంటి ప్రయత్నం దొంగ సెక్యుల రిస్టలకు, ఓట్ల రాజకీయాలకు తోడ్పడుతుంది. వీటితో జరుగుతున్న విభజన దృష్టికి బలం చేకూర్చేది అవుతుంది.

అతడు చరిత్రకిచ్చిన చీకటిదినం

కడప జిల్లా, ప్రొద్దుటూరులో టిప్పు సుల్తాన్ విగ్రహ స్థాపన కోసం ప్రయత్నాలు మొదలైన తరువాత సామాజిక మాధ్యమాలలో నిరసన వెల్లువెత్తింది. అసలు వాస్తవాలు ఎలా ఉన్నాయి? మధ్యయుగాల నాటి చాలామంది ముస్లిం మతాన్ని పాలకుల వలెనే టిప్పు కూడా ఇతర మతాల పట్ల అసహనం ప్రదర్శించాడు. తన పూర్వులకు మాదిరిగానే మత సూత్రాలకీ, పాలనకీ మధ్య గీతను చెరిపి వేశాడతడు. డిసెంబర్ 29, 1782 నుంచి మే 4, 1799 వరకు 16 ఏళ్లు మాత్రమే సాగిన టిప్పు పాలన దక్షిణ భారత చరిత్రను చీకటి ఘట్టాలతో నింపేసింది. ఇతడి వద్ద దివాన్గా పనిచేసిన పూర్ణయ్యకు మైసూరు రాజ్య నిర్మాతగా పేరున్నా, టిప్పు సుల్తాన్ ఘోరాలలో పాత్ర కూడా ఉంది. చరిత్రను పునర్లిఖించు కుంటున్న సమయంలో పలు వాస్తవాలు బయటపడు తున్నాయి. మిగిలిన ముస్లిం మతాన్ని పాలకులకు లేని ఘనత టిప్పుకు ఉంది. అతడి క్రూరచర్యకు సంబంధించిన నీడ వర్తమాన చరిత్ర వరకు పరుచుకుని ఉంది. ప్రతి దీపావళికి ఒక వర్గం ఆ నీడను చూస్తూ బాధపడుతుంది. మాండ్యం అయ్యంగార్లు (మేల్కోట) మహా వైష్ణవ భక్తులే అయినప్పటికీ, మహాల్క్ష్మి అమ్మవారి పేరు మీదుగా జరిగే దీపావళి పండుగను నేటికీ జరుపుకోవడం లేదు. చీకటిదినంగా పాటిస్తున్నారు.

టీప్పు రాజధాని శ్రీరంగపట్నం. అక్కడ ప్రవహించే కావేరి నదీతీరాన ఉంది యోగ నరసింహస్వామి ఆలయం. అతడు పాలిస్తున్నప్పుడే ఒక దీపావళికి (సంవత్సరం మీద స్పష్టత లేదు) మాండ్యం అయ్యంగార్లతా స్వామివారి ఆలయానికి వచ్చారు. వీరందరినీ కూడా టిప్పు సైన్యం ఊచకోత కోసింది. అందుకు అతడు చెప్పిన కారణం- అయ్యంగార్లతా బ్రిటిష్ వాళ్లతో షరీకయ్యారు. వాస్తవానికి వారు వడయార్ మహారాణి లక్ష్మి అమ్మాణికి మద్దతుగా ఉన్నారు. ఏడు వందల మందిని చంపేశారని (800 మంది అన్న అభిప్రాయం కూడా ఉంది) సంస్కృత పండితుడు, పరిశోధకుడు లక్ష్మి తత్వర్ చెప్పారు. వీరంతా భారద్వాజ గోత్రీకులు.

టీప్పు తండ్రి హైదరాబీ ఇమ్మడి కృష్ణరాజ వడయార్ను కుట్ర పన్ని పదవీచ్యుతుని చేశాడు. రాజ కుటుంబాన్ని నిర్బంధించాడు. ఆ వడయార్ సతీమణి లక్ష్మి అమ్మాణి. మైసూరు రాజ్యంలో హైదరాబీ, టిప్పు అరాచకాలను గమనించిన మీదట ఆమె తిరిగి రాజ్యం వశం చేసుకోవాలని యత్నించారు. ఈమె 1760లో తమ ప్రధాన్ తిరుమల అయ్యంగార్ సారథ్యంలో మద్రాస్ గవర్నర్ (ఈస్టిండియా కంపెనీ) సాయం కోసం ప్రయత్నించారు. తిరుమల అయ్యంగార్ చర్యకు ఆగ్రహించి, ఆయన బంధువులు చాలామందిని హైదరాబీ కారాగారానికి పంపాడు. ఆయనను కూడా దారుణంగా చంపారు. ఇదేకాదు, టిప్పు మీద మైసూరు రాజ్యమంతటా చాలా తిరుగుబాట్లు జరిగాయి. కానీ క్రూరంగా అణచివేశారు. తండ్రి బాటలో మేల్కొట్టే అయ్యంగార్లను తిరుగుబాటు దారులుగా ముద్దవేసి టిప్పు సామూహిక హత్యాకాండకు పాల్పడ్డాడు.

టీప్పు చేతిలో మరణించిన అయ్యంగార్లు నాగమంగళ, మాండ్య కొప్పాల్, మేల్కొట్టలకు చెందినవారు. ఆ మహా దారుణానికి విషాద సూచకంగా, తమ తాతముత్తాలకు నివాళిగా నేటికీ కొన్ని వందల అయ్యంగార్ల కుటుంబాలు దీపావళి జరుపుకోవడం లేదు. దీనికి సంబంధించి మరొక ఆధారం కూడా తత్వర్ ఉటంకించారు. అషిశ్రీనివాస అయ్యంగార్, షమరాయత్ ఎస్ఎన్ గోపాల్, ఆర్ఎస్బి తిరు నారాయణ అయ్యంగార్ సంకలనం చేసిన 'మాండ్యం శ్రీవైష్ణవ సమదాయం చరిత్ర, వంశ పరంపర' పుస్తకంలో ఆ ఆధారం ఉంది. అది మహారాణి లక్ష్మి అమ్మాణి ఈస్టిండియా కంపెనీ ప్రముఖులు మోరింగ్స్, రాబర్ట్ కైవ్లకు రాసిన లేఖ. 'టీప్పును చుట్టుముట్టి మా రాజ్యాన్ని మేం తిరిగి స్వాధీనం చేసుకుంటున్న సమయంలోనే ఏడువందల కుటుంబాలను చంపాడు. అందులో పిల్లలు, మహిళలు కూడా ఉన్నారు.' అన్నదే ఆ లేఖ

సారాంశం. యతిరాజ్ మఠంలో ఈ పుస్తకం ఉంది.

నిజానికి టిప్పును హీరోగా నిలిపి ముస్లిం ఓట్లు కొల్లగొట్టాలన్న వ్యూహానికి తెర తీసినది కర్ణాటక కాంగ్రెస్. చిత్రం ఏమిటంటే అతడి జన్మదినం నవంబర్ 20, 1750. కానీ నాటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం జయంతిని పదిరోజులు ముందుకు జరిపింది. నవంబర్ 10 తరువాతే టిప్పు 800 మంది అయ్యంగార్లను చంపించాడని కొందరు చరిత్రకారులు చెబుతున్నారు. దక్షిణాదిన 8000 దేవాలయాలను ధ్వంసం చేసి, వాటి స్థానంలో మసీదులు నిర్మించాడని (షయనీర్, జూన్ 27, 2021) కూడా కొందరు చరిత్రకారులు చెబుతారు. మడికెరిలోని దేవత్తి కొదవ వర్గీయులు 40,000 మందిని కూడా టిప్పు నరికి చంపించాడు. టిప్పు ఏర్పాటు చేసిన శాంతి సమావేశానికి హాజరవుతామని చెప్పి రానందుకే వీరందరికీ ఈ గతి వట్టింపాడు. వారంతా నిరాయుధులే. కానీ తరువాత మళ్లీ ఎప్పుడు టిప్పు దాడి చేసినా వారు విజయవంతంగా తిప్పి కొట్టారు. పట్టుబడిన కొదవ వర్గీయులను బలవంతంగా మతం

నియమించాడు. హిందువులు, క్రైస్తవుల మీద అధిక పన్నులు వేశాడు. మతం మారిన వారికి పన్ను రాయితీలు ఉండేవి. మైసూరుకు ఎంతో ఖ్యాతి తెచ్చిన దసరా ఉత్సవాలు టిప్పు, అతడి తండ్రి హైదరాబీ కాలంలో నిలిచిపోయాయి.

కానీ, టిప్పు హిందూ వ్యతిరేకి కాదని, సంజగౌడ శ్రీకంఠేశ్వర భక్తునిగా మారాడని ఎచానూర్ కుమార్ అనే పరిశోధకుడు చెబుతున్నారు. అయితే అది ఆపద్ధర్మ సహనమేనని చెప్పే ఆధారాలు ఉన్నాయి. ఎంపిక చేసిన ఉత్తరాల పేరుతో దొరికిన పత్రాలు అతడి మతోన్మాదాన్ని బట్టిబయలు చేశాయి. ఈస్టిండియా కంపెనీతో విభేదాలు ముదిరి, రాజ్యం పోయే పరిస్థితి వచ్చాకే టిప్పు హిందూ దేవతల బొమ్మలతో నాణేలు విడుదల చేశాడు. మతాలకు డబ్బులు ఇచ్చి, ఆలయాలకు వెళ్లాడు. మొగలుల మాదిరిగా పాదుషా యోగం కోసం జాతకం చూపించుకున్నాడని ఆధారాలు చెబుతున్నాయి. కానీ రంగనాథ, శ్రీరంగపట్నం ఆలయాలలో పండితులు జాతకం చూసి ఆ అవకాశాలు లేవని చెప్పారు.

టీప్పును హీరోగా నిలిపి ముస్లిం ఓట్లు కొల్లగొట్టాలన్న వ్యూహానికి తెర తీసినది కర్ణాటక కాంగ్రెస్. చిత్రం ఏమిటంటే అతడి జన్మదినం నవంబర్ 20, 1750. కానీ నాటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం జయంతిని పదిరోజులు ముందుకు జరిపింది. నవంబర్ 10 తరువాతే టిప్పు 800 మంది అయ్యంగార్లను చంపించాడని కొందరు చరిత్రకారులు చెబుతున్నారు. దక్షిణాదిన 8000 దేవాలయాలను ధ్వంసం చేసి, వాటి స్థానంలో మసీదులు నిర్మించాడని (షయనీర్, జూన్ 27, 2021) కూడా కొందరు చరిత్రకారులు చెబుతారు. మడికెరిలోని దేవత్తి కొదవ వర్గీయులు 40,000 మందిని కూడా టిప్పు నరికి చంపించాడు. టిప్పు ఏర్పాటు చేసిన శాంతి సమావేశానికి హాజరవుతామని చెప్పి రానందుకే వీరందరికీ ఈ గతి వట్టింపాడు.

మార్చి అహ్మదీయ సైన్యంలో చేర్చేవారు. మంగళూరు కోస్తా తీరంలో 25 నుంచి 27 చర్చిలు కూడా నాశనం చేశాడు. బవుతగద్దె సహా కొన్ని మసీదులు చర్చిలను కూల్చి కట్టినవే. బత్తాలా అనే చోట వేలాది మంది క్రైస్తవులను చంపాడు. మైసూరు, కూర్గ్, చిత్రదర్గ్ రాచకుటుంబాల మహిళలను బలవంతంగా తన అంతఃపురానికి తరలించాడు. టిప్పు ఆంగ్లేయుల దాడిలో మరణించినప్పుడు అతడి జనానాలో 333 మంది స్త్రీలు ఉన్నారని కెప్టెన్ థామస్ మేరియెట్ రాశాడు. టిప్పు దాడి చేసినప్పుడు బతకాలని కోరుకునే వారికి రెండు అవకాశాలు ఇచ్చేవాడని పద్మనాభ మేనన్ అనే చరిత్రకారుడు 1934లో రాశాడు. ఒకటి ఖురాన్ స్వీకరించడం, రెండు కత్తికి బలికావడం.

కన్నడ పంచాంగాన్ని పక్కన పెట్టి, మహమ్మద్ పుట్టినరోజుతో మొదలయ్యే పంచాంగాన్ని టిప్పు తీసుకువచ్చాడు. దాని పేరు మౌలాది. పర్షియన్ అధికార భాష అయింది. ప్రాంతాలు, పట్టణాల పేర్లు మార్చాడు. మడికెరి జుఫారాబాద్ అయింది. దేవనహళ్లి పేరును యూసుఫాబాద్ అని మార్చారు. మైసూరు కూడా నజారాబాద్ అయింది. అన్ని ప్రాంతాలకు ముస్లింలనే అధిపతులుగా

అయితే కొన్ని పరిహారాలతో కోరిక నెరవేరవచ్చునని బోధించడంతో (అలా జ్యోతిషులు టిప్పును భ్రమల్లో ఉంచారని బీఎల్ రైస్ అనే చరిత్రకారుడు చెబుతారు) హిందూ పద్ధతిలో పూజలు చేశాడు. ఈ చర్యనే వామపక్ష చరిత్రకారులు హిందూ మతం పట్ల టిప్పు ప్రదర్శించిన సుహృద్భావ చర్యగా చిత్రించారు. టిప్పు మరణించేనాటికి మిగిలినవి రెండే హిందూ ఆలయాలు. అవి జ్యోతిషుల కోరిక మేరకు కూల్చలేదు. కానీ హిందూ దేవాలయాలలోని సంపదంతా 1790 నాటికే దోచేశాడు. టిప్పు మతోన్మాదం, మతాంతరీకరణల జాడలు అతడు ఎలిన ప్రాంతాల మీద నేటికీ కనిపిస్తున్నాయి. దక్షిణ మలబార్ ఐఎన్ఐఎస్ కార్యకలాపాలకు కేంద్రంగా మారింది. మైసూర్ చరిత్ర రాసిన ప్రముఖ చరిత్రకారుడు బెంజిమిన్ లూయీస్ రైస్ చెప్పిన ప్రకారం టిప్పు ముస్లిం మతోన్మాది. ఆంగ్లేయులకు ఆగర్భ శత్రువులైన ఫ్రాన్స్, నెపోలియన్ బొనపార్టిలతో సంబంధాలు నెరపడం, ఫ్రెంచ్ విప్లవం తరువాత మైసూరులో ఆ విప్లవ పతాకాన్ని ఎగురవేయడం వంటి చర్యలతో తన చాప కిందకు తానే నీరు తెచ్చుకున్న పరమ మూర్ఖుడు టిప్పు.

“సాఫ్ట్ వేర్ ఉద్యోగాలు

ఎప్పుడు ఉంటాయో, ఎప్పుడు ఊరు తాయో తెలియదు, గవర్నమెంటు ఉద్యోగం చూసుకోరా” అని తండ్రి పోరీతే, ముక్కుతూ మూల్గుతూ పోటీ పరీక్షలకు ప్రిపేర్ అయ్యాడు సుధీర్.

రెండు మూడు పరీక్షలు రాసి పాసైనా, ఇంటర్వ్యూలో ఎంపిక కాలేదు. చివరికి గ్రామీణ బ్యాంకులో ఆఫీసరు ఉద్యోగం వచ్చింది. చిత్తూరు జిల్లా పుత్తూరు పట్టణానికి మూడు మైళ్ల దూరంలోని గట్టు గ్రామంలో కొత్తగా ప్రారంభించిన గ్రామీణ బ్యాంకులో పోస్టింగ్ ఇచ్చారు.

“నేను చదివింది బి.టెక్ కంప్యూటర్ సైన్సు కదా, ఎక్కడో అమెరికాలోనో, జర్మనీలోనో, పెద్దపెద్ద నగరాలలో ఉద్యోగం చేయాల్సిన వాడిని, పల్లెలలో ఉద్యోగం చేయడం నాకు నచ్చదు. పల్లెలలో పని చేయనంటే చేయను” అని మొండికేసాడు సుధీర్. అమ్మనాన్నలు గంటల కొద్దీ పక్కన కూర్చుని ఒకటికి పదిసార్లు నచ్చవెబితే అప్పుడు ఒప్పుకున్నాడు.

“రెండు నెలలు చూస్తాను, నచ్చితే కంటిన్యూ చేస్తాను, లేకుంటే వచ్చేస్తాను” అని బట్టలు సర్దుకున్నాడు. అనంతపురం జిల్లా హిందూపురం నుంచి బయలుదేరి బస్సెక్కి పుత్తూరు బస్స్టాండ్లో దిగాడు. అక్కడి టీ అంగడి అబ్బాయిని “గట్టు గ్రామానికి వెళ్లాలంటే ఏ బస్సు ఎక్కాలి” అని అడిగాడు. అంగడి వాడు ఎగాదిగా చూసి “ఆ ఊరికి బస్సు లేదు. వెళ్లాలంటే ఆటో మాట్లాడుకుని వెళ్లాలి” అని బదులిచ్చాడు.

చిన్నగా నడుచుకుంటూ రైల్వేస్టేషన్ రోడ్డు వరకు వచ్చాడు. అక్కడ ఉన్న ఒక ఆటో అబ్బాయిని “గట్టు గ్రామం వస్తావా” అని అడిగాడు. అతడు నెమ్మదిగా “రాలేను సార్. ఇప్పుడు చెన్నై నుంచి నవగిరి రైలు వస్తుంది. పుత్తూరు కట్టు కట్టించుకోవడానికి తమిళులు ఎక్కువ మంది రైలులో వస్తారు. రైల్వేస్టేషన్ నుంచి కట్టుకట్టే హాస్పిటల్ మైలు దూరంలో ఉంది. బీదా బిక్కి పేషంట్లు చాలామంది రైలు దిగుతారు. వారిని ఉచితంగా హాస్పిటల్కి చేర్చడం నాకు అలవాటయ్యింది. కాబట్టి ఈ సమయంలో ఎవరు బాడుగకు పిలిచినా, ఎంత డబ్బులిచ్చినా వెళ్లను” అని బదులిచ్చాడు.

ఆశ్చర్యంగా అతడివైపు చూశాడు. చిరిగినా చొక్కా, అరిగిపోయిన చెప్పులు, విరిగిన చత్వారపు కళ్లజోడు చూసి ‘పాత కాలం మనుషులు, ఎప్పుడు మారుతారో ఏమిటో.... చేతిలో చిల్లిగవ్వ లేక పోయినా ఆదర్శాలకు కొదవలేదు’ అనుకుంటూ ముందుకు నడిచాడు. చిన్నగా నడుచుకుంటూ ఖర్లాంగు దూరం వెళ్లాడు. ఎదురుగా ఆటో కనిపించింది. “చాలా ... సంతోషం” అనుకుంటూ ఆపమని చేయి విసిరాడు.

ఆటో నడుపుతున్న ముప్పైఏళ్ల స్త్రీ సరుక్కున బ్రేకు

పల్లెకు పోదాం!

ఆర్.సి. కృష్ణస్వామిరాజు

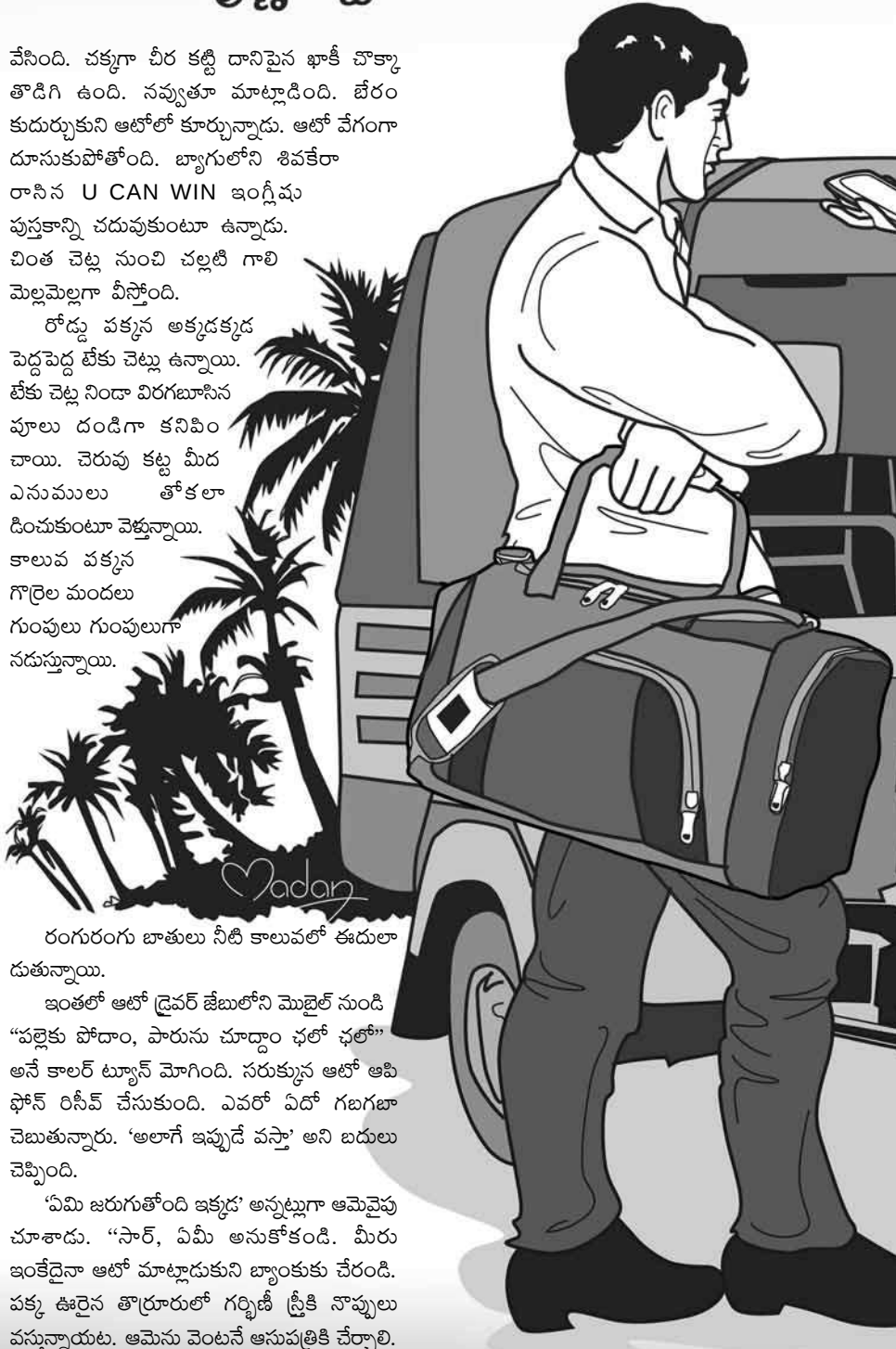
వేసింది. చక్కగా చీర కట్టి దానిపైన ఖాకీ చొక్కా తొడిగి ఉంది. నవ్వుతూ మాట్లాడింది. బేరం కుదుర్చుకుని ఆటోలో కూర్చున్నాడు. ఆటో వేగంగా దూసుకుపోతోంది. బ్యాగులోని శివకేరా రాసిన U CAN WIN ఇంగ్లీషు పుస్తకాన్ని చదువుకుంటూ ఉన్నాడు. చింత చెట్ల నుంచి చల్లటి గాలి మెల్లమెల్లగా వీస్తోంది.

రోడ్డు పక్కన అక్కడక్కడ పెద్దపెద్ద టేకు చెట్లు ఉన్నాయి. టేకు చెట్ల నిండా విరగబూసిన పూలు దండిగా కనిపించాయి. చెరువు కట్ట మీద ఎనుములు తోకలా డించుకుంటూ వెళ్తున్నాయి. కాలువ పక్కన గొర్రెల మందలు గుంపులు గుంపులుగా నడుస్తున్నాయి.

రంగురంగు బాతులు నీటి కాలువలో ఈదులాడుతున్నాయి.

ఇంతలో ఆటో డ్రైవర్ జేబులోని మొబైల్ నుండి “పల్లెకు పోదాం, పారుసు చూద్దాం ఫలో ఫలో” అనే కాలర్ ట్యూన్ మోగింది. సరుక్కున ఆటో ఆపి ఫోన్ రిసీవ్ చేసుకుంది. ఎవరో ఏదో గబగబా చెబుతున్నారు. ‘అలాగే ఇప్పుడే వస్తా’ అని బదులు చెప్పింది.

‘ఏమి జరుగుతోంది ఇక్కడ’ అన్నట్లుగా ఆమెవైపు చూశాడు. “సార్, ఏమీ అనుకోకండి. మీరు ఇంకేదైనా ఆటో మాట్లాడుకుని బ్యాంకుకు చేరండి. పక్క ఊరైన తొర్రూరులో గర్బిణీ స్త్రీకి నొప్పులు వస్తున్నాయట. ఆమెను వెంటనే ఆసుపత్రికి చేర్చాలి.

గర్భిణీ స్త్రీలకు నేను చేదోడు వాదోడుగా ఉంటాను. వారికి ఉచితంగా రవాణా సేవలు చేస్తుంటాను.

చుట్టుపక్కల ఊర్లలో గర్భిణీ మహిళలు అందరూ నా సహాయం కోరుతారు. సరైన సమయంలో సరైన

వైద్యం దొరకక నేను కడుపులోని బిడ్డను పోగొట్టుకున్నాను. అప్పటినుంచీ ఒక పక్క ఆశా హెల్త్ వర్కర్గా పని చేస్తూనే ఆటో నడుపుతున్నాను” అంటూ తన మాటలేవీ వినకుండా అతడిని దారిలోనే విడిచిపెట్టి తుర్రుమని వెళ్లి పోయింది.

దుమ్ము లేవు కుంటూ వెళ్తున్న ఆటోవైపే చూడ సాగాడు. ఆటో వెనుక ‘24x7 గర్భిణీ స్త్రీలకు ప్రయాణం ఉచితం’ అనే ఎర్ర అక్షరాలు మిల

మిలా మెరు

స్తున్నాయి. గుడ్డలకంటిన దుమ్ము దులుపుకుంటూ ‘ఈమెకు ఎందుకింత సెంటిమెంటల్ ఫీలింగ్. పైసలొచ్చే పని వక్కన పెట్టి సేవా కార్యక్రమాలం టోంది పిచ్చి మనిషి’ అనుకుంటూ రోడ్డు పక్కగా నిలబడ్డాడు.

రెండు ట్రాక్టర్లు డబ డబ మని శబ్దం చేస్తూ వెళ్లాయి. వాటిని ఆపుదామను కున్నాడు కానీ ఒక దాని నిండా దిబ్బల చెత్త. ఇంకొక దాంట్లో ఇటుకులు ఉండడంతో గమ్మున నడక ప్రారంభించినాడు.

పచ్చటి పొలాలు నవ్వుతూ పలకరించాయి. వాటి పలకరింపును ఆస్వాదించే స్థితిలో లేడు. రోడ్డు పక్కన ఉన్న మోటర్ బావి నుంచి వస్తున్న నీళ్లతో ముఖం కడుక్కున్నాడు. కర్ఫీస్ తో తుడుచుకున్నాడు.

‘ఏర్ కండిషన్ గదుల్లో ఉండాల్సిన వాడిని. ఇలా కయ్యలమ్మిటా ,కాల్వలమ్మిటా దుమ్ము ధూళి కొట్టుకుంటూ తిరగాల్సి వస్తోంది’ అనికోపంతో పండ్లు పటపట కొరికాడు.

దురంగా ఒకాయన చెట్టు ఎక్కి టెంకాయలు కొడుతున్నాడు. కాళ్ళీడ్చుకుంటూ అక్కడికి చేరాడు. ఎండకి టెంకాయ నీళ్లు తాగాలనిపించింది. ఒక టెంకాయ కొట్టించి తృప్తిగా తాగాడు. రేటు ఎంత అని అడిగాడు. పది రూపాయలని సమాధానమిచ్చాడు అతడు. టెంకాయలాయనను ఎగాదిగా చూసి “పట్టణాలకెళ్లి అమ్మితే నలభై, ఏభై రూపాయలదాకా అమ్ముడు పోతుంది కదా” అన్నాడు. అతడు పకపకా నవ్వి “ఇక్కడ పల్లెలలో జరిగే వ్యాపారం చాలు బాబూ. వచ్చే ఆదాయం నా సంసారానికి సరి పోతుంది” అంటూ దూరంగా ఉన్న కొండ చూపించి “నున్నగా కనపడుతోందని అక్కడికి వెళితే అక్కడ కూడా నున్నగా ఉండడు. ఎత్తుపల్లాలు రాళ్లు రప్పలు చెట్లు ముళ్లు ఉంటాయి బాబూ” అన్నాడు. ‘ఆ’ అని నోరు తెరిచిన సుధీర్ టెంకాయ లాయన వైపు కన్నార్పకుండా చూశాడు. ఇంతలో “పుయ్ పుయ్” అని హోర్న్ కొట్టుకుంటూ పెద్ద రథం లెక్కన రంగురంగుల పూల అలంకరణతో ఆటో రావడం చూశాడు. చేయి ఊపుతూ ఆపమని కోరినాడు. ఆటో అబ్బాయి ఆపాడు. “సార్, అర్జెంటు పనిమీద వెళ్తున్నా.

వాకాటి పాండు
రంగరావు స్మారక
దీపావళి కథల
పోటీకి
ఎంపికైనది

మీరు ఇంకేదైనా ఆటో మాట్లాడుకోండి” అన్నాడు.

“వంద కాదు, రెండు వందలైనా ఇస్తా. నన్ను గట్టు గ్రామం చేర్చు” అని బ్రతిమలాడినాడు. “మీరు అనుకున్నట్లు గట్టు గ్రామం వరకు ఆటో పోదు. రెండు ఫర్లాంగుల ముందే నిలిచిపోతుంది. గట్టు గ్రామంకి అరమైలు దూరంలో ఒక ఆవుకు గాయమయ్యిందని తెలిసి బయలుదేరాను. నాకు అక్కడ పని ఉంది. ఆ పని చూసాకనే, నేను వేరే పని చూడగలను. అంతేకాదు, నా ఆటోలో మీరు కూర్చోవడానికి సౌకర్యంగా లేదు. సామాన్లన్నీ ఉన్నాయి” అన్నాడు.

“లేదు బాబూ, నేను కొత్తగా బ్యాంకు ఉద్యోగంలో చేరుతున్నాను. అడ్వెంటేజా వెళ్ళాలి. నీ ఆటో వెళ్ళినంత దూరం తీసుకెళ్ళు. అక్కడినుంచి ఎలాగోలా వెళతాను” అని చెప్పి ఆటో ఎక్కాడు.

ఆటో లోపల జనాలు కూర్చునేంత వసతిగా లేదు. అందులో రగ్గులు, డెట్టాలు, ఫినాయిలు, శానిటైజర్లు, మాస్కులు, గ్లవ్లు, పాత గుడ్డ, దూది ఉన్నాయి. కట్టు కట్టి ఉన్న చిన్న కుక్క పిల్ల కూడా ఒకటి దారానికి కట్టి ఉంది. భయంగా భద్రంగా జరిగి కూర్చున్నాడు.

అసక్తిగా ఆటోనంతా కళ్ళారకుండా చూస్తున్న సుధీర్తో “అందరూ నన్ను ఆటో అన్న అని పిలుస్తారు. ఇక్కడి చుట్టూ పక్కల పట్టణాలలోని వీధి కుక్కలకు, పల్లెలలోని మూగ జీవాలకు దెబ్బలు తగిలినా, వాటికి వ్యాధులేవైనా వచ్చినా ప్రజలు నాకు ఫోన్ చేస్తారు. నేను వెంటనే అక్కడి వెళ్లి ఫస్ట్ ఎయిడ్ చేసి వెటర్నరీ ఆసుపత్రికి తీసుకెళతాను. ట్రీట్ మెంట్ అయ్యాక వాటి యజమానులకు చేరుస్తాను.

నాకు చిన్నప్పటినుంచీ జంతువులంటే ప్రేమ. అందుకని దీనిని హాబీగా చేసుకున్నాను. నా భార్య నాలుగైదు ఇండ్లలో పని చేస్తుంది. ఆమెకు కూడా జంతువుల పట్ల అభిమానం ఉండడంతో ఇవన్నీ చేయగలుగుతున్నాను. నన్ను అందరూ మూగ జీవాల 108 అని పిలుస్తూ ఉంటే గొప్పగా ఫీల్ అవుతాను. ఖాళీ సమయాలలో బుక్ బైండింగ్ పనులు చేస్తాను. నాకు తిరుపతిలోని అనిమల్ వెల్ఫేర్ అసోసియేషన్ తో సంబంధాలు ఉన్నాయి. కొందరు వెటర్నరీ డాక్టర్ల ఫోన్ నెంబర్లు కూడా ఉన్నాయి. అవసరమైతే వారి సహాయ సహకారాలు తీసుకుంటూ ఉంటాను”

మాటల్లోనే ఆటో మామిడి తోపు వద్ద ఆగింది. వంద అడుగుల దూరంలో చెట్ల మధ్యన ఆవు పడుకుని ఉంది. దాని చుట్టూ జనం గుంపుగా నిలబడి ఉన్నారు. ఆవు దవడ కింది భాగం చీలి ఉంది. నాలుక కొంచెం తెగి ఉంది. రక్తం బొట్టు బొట్టుగా కారుతోంది. బడి పిల్లలు వెక్కిరిస్తూ ఏడుస్తున్నారు. అమ్మలక్కలు కొంగు అడ్డం పెట్టుకుని కన్నీళ్లు పెట్టుకుంటున్నారు.

ఆటో వచ్చి నిలబడిందో లేదో, జనం పరుగులు

రోడ్డు పక్కన అక్కడక్కడ పెద్దపెద్ద టేకు చెట్లు ఉన్నాయి. టేకు చెట్ల నిండా విరగబూసిన పూలు దండిగా కనిపించాయి. చెరువు కట్ట మీద ఎనుములు తోకలాడించుకుంటూ వెళ్తున్నాయి. కాలువ పక్కన గోరైల మందలు గుంపులు గుంపులుగా నడుస్తున్నాయి. రంగురంగు బాతులు నీటి కాలువలో ఈదులాడుతున్నాయి. ఇంతలో ఆటో డ్రైవర్ జేబులోని మొబైల్ నుండి “పల్లెకు పోదాం, పారును చూద్దాం ఛలో ఛలో” అనే కాలర్ ట్యూన్ మోగింది.

తీస్తూ ఆటో వద్దకు వచ్చి చేరారు. “శీనన్నా, జరగరానిది జరిగిపోయింది. బిచ్చ చిన్నాయన ఆవు పుచ్చకాయల తోటకుమేత కోసం వచ్చింది. మేత మేస్తూ ఉంటే, పుచ్చకాయలో ఎవరో పెట్టి ఉన్న నాలు బాంబు పేలింది. బాంబు పేలడంతో ఆవు నోరంతా చిద్రమయ్యింది” అని చెప్పారు. వెంటనే శీను ఆవు వద్దకు పరుగులు తీశాడు. అతడితో పాటు సుధీర్ కూడా పరుగెత్తాడు.

అక్కడి జనం శీనడికి ఎలా జరిగిందో చెప్పారు “పక్కనే అడివి ఉండడంతో ఇక్కడి పొలాలలో అడవి పందులు తిరుగుతుంటాయి. వాటిని చంపడానికి వేటగాళ్లు పుచ్చకాయ, దోసకాయ లాంటి పండ్లలో శక్తివంతమైన టపాసులతో చేసిన నాలుబాంబులను పెడ్తారు. గోధుమ పిండిని ముద్దగా చేసి దాని లోపల టపాసులు కూర్చి ఆటంబాంబులుగా చేసి కూడా పెడతారు. ఆహారమని అనుకున్న అడవిపందులు వాటిని తిని గాయపడతాయి. వేటగాళ్లు వాటిపైన దాడి చేసి మాంసం పంచుకుంటారు. అయితే ఇక్కడ ఏమి జరిగిందంటే ఆహారమనుకున్న ఆవు పుచ్చకాయ తినడంతో బాంబు పేలింది”

జరిగింది తెలుసుకున్న సుధీర్ మనసు చెదిరింది. తెలియని బాధ తొంగి చూసింది. “అయ్యో, అయ్యో! ఎంత అన్యాయం జరిగింది? జంతువుల ప్రాణాలతో చెలగాటమాడే కిరాతక, పైశాచిక ఆలోచనలు వారికెందుకు వస్తున్నాయో” అని బాధపడ్డాడు. ఈ మధ్యన ఇంగ్లీషు పత్రికలలో చదివిన వార్త గుర్తుకు వచ్చి పండ్లు పటపటా కొరికాడు. కేరళలో పేలుడు పదార్థాలు ఉన్న పైన్ ఆపిల్ తిని ఒక ఏనుగు చనిపోవడం, చనిపోయిన ఏనుగు గర్భిణీ అని తెలిసి తను ఆ రోజు అన్నం తినకపోవడం గుర్తుకు తెచ్చుకున్నాడు. ఏనుగుకు జరిగిన అన్యాయం ఈ ఆవుకు జరగకూడదని ఎదురుగా వేప చెట్టు కింద ఉన్న గంగమ్మ తల్లికి దండం పెట్టుకున్నాడు.

ఆవు కన్నీళ్లు కారుస్తోంది. ఆవును చూసిన సుధీర్ కళ్లు తడి అయ్యాయి. భద్రంగా ఆవు తలను తన

ఒడిలో పెట్టుకున్నాడు. కొమ్ములను అభిమానంగా తడిమాడు. ఆవు బుసలుకొడుతూ గట్టిగా గాలి పీల్చి, వదులుతోంది. ఆవు నోట్లోంచి జొల్లు కారుతోంది. చిన్నగా తన చేతితో దాని ఒళ్లంతా నిమిరారు. ఆవు కాళ్లకు అంటి ఉన్న పేదను తన కర్చీతో తుడిచాడు. ఆవును వాటేసుకుని భీరుమని ఏడ్చాడు.

తడి గుడ్డతో అవుకు గాయమైన చోట ఆటో శీను శుభ్రంగా తుడిచాడు. మందు పూసి గుడ్డ చుట్టాడు. అందరూ చేరి దానిని భద్రంగా ఆటో ఎక్కించారు. ఊర్లో వాళ్లు ఇద్దరు ఆటోలో ఎక్కారు. ఆరేడుమంది మోటార్ సైకిళ్లలో ఆటోను అనుసరించారు. దగ్గరి బంధువులకు యాక్సిడెంట్ జరిగితే ఎలా పరుగులు తీస్తారో అక్కడి వారందరూ అలా పరుగులు తీశారు. దూరంగా నిలబడి ఆ దృశ్యాన్ని తడి కళ్లతో చూస్తున్నాడు.

ఆటోలో వెళ్తున్న ఆవు చూపులు “మీలాంటి మేధావులు పట్టణాలలో ఉండిపోతే పల్లెలలోని రైతులు బాగుపడేదెట్లా? వారి పంచన బతికే ఈ మూగ జీవాలు బతికేదెట్లా” అన్నట్లుగా ఉన్నాయి.

ఇంతలో ఇంటినుంచి ఫోన్ వచ్చింది.

“ద్యూటీలో చేరిపోయావా సుధీర్, పట్టణాలలో పని చేయాలని ఉన్న నిన్ను పల్లెలలో పని చేయమని పంపించాం. నీవు అనుకున్నట్లు మంచి సాఫ్ట్ వేర్ ఉద్యోగం, పెద్ద సిటీలో వచ్చేంత వరకు ఈ ఉద్యోగం చేయి” అని అమ్మానాన్నలు ఫోన్ లో చెప్పారు.

“పట్టణాలలో ఏమో ఉందని అనుకునే వాణ్ణి, పల్లెలలో చాలా విషయం ఉందని ఇప్పుడే తెలిసింది. నేను వేరే ఉద్యోగం ఏది వచ్చినా వెళ్ళను. ఈ గ్రామీణ బ్యాంకు ఉద్యోగంలోనే స్థిరపడుతాను. బ్యాంకు ఉన్న ఊరిలోనే నివాసముంటాను. తీరిక సమయాలలో పశు పక్ష్యాదులకు సేవ చేస్తాను” అని చెప్పి ఫోన్ పెట్టేసి అత్యుత్సాహంతో బ్యాంకువైపు అడుగులేశాడు.

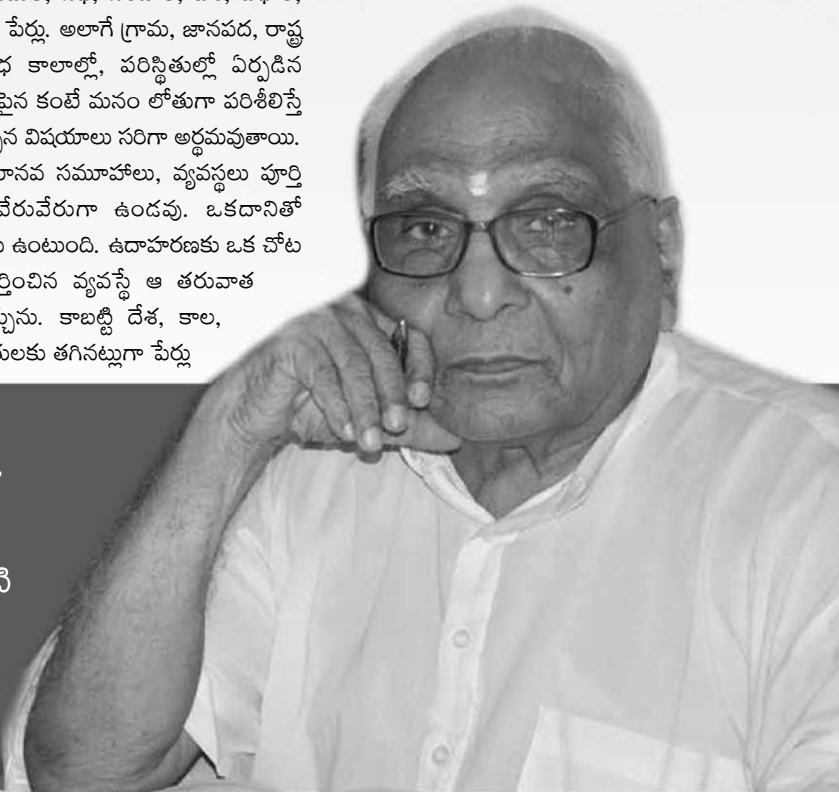
కరెంటు తీగల మీద వరుసగా కూర్చుని ఉన్న ఊర పిచ్చుకలు సుధీర్ ని చూసి చప్పట్లు కొడుతున్నట్లుగా గట్టిగా కిచకిచమని అరిచాయి. ★

ప్ర: 'అహం రాష్ట్ర సంగమని చికిత్స పథమ యాజ్ఞయానామ్' అంటుంది వేదం. అంటే, రాష్ట్ర దేవత' (దేశమాత) అందరికంటే పూజనీయం కాలు. ఈ విషయాన్ని మీరు ఎలా వివరిస్తారు?

జ: వేదాల్లో అనేకమంది దేవతలు కనిపిస్తారు. అయితే దేశ, కాల, పరిస్థితుల ప్రకారం అనేకమంది దేవతలు, వివిధ పేర్లతో కనిపిస్తున్నా నిజానికి వారంతా ఒకే దైవమని స్వామి దయానంద సరస్వతి సోదాహరణంగా నిరూపించారు. దీనినిబట్టి రాష్ట్ర దేవతను ప్రత్యేకమైన దైవ స్వరూపంగా, దైవంగా చెప్పడం సరికాదని నేననుకుంటాను. మరి ఇది ఎలా

తెలుస్తుంది. సమితి, సభ, సంహతి, విశ, విధాత, మొదలైనవి ఆ పేర్లు. అలాగే గ్రామ, జానపద, రాష్ట్ర వంటివి వివిధ కాలాల్లో, పరిస్థితుల్లో ఏర్పడిన వ్యవస్థలు. పైపైన కంటే మనం లోతుగా పరిశీలిస్తే వేదాలలో చెప్పిన విషయాలు సరిగా అర్థమవుతాయి. అలాగే ఈ మానవ సమూహాలు, వ్యవస్థలు పూర్తి విడివిడిగా, వేరువేరుగా ఉండవు. ఒకదానితో మరొకటి కలిసి ఉంటుంది. ఉదాహరణకు ఒక చోట సమితిగా గుర్తించిన వ్యవస్థే ఆ తరువాత రాష్ట్రం కావచ్చును. కాబట్టి దేశ, కాల, మాన, పరిస్థితులకు తగినట్లుగా పేర్లు

పునరుజ్జీవనం అంటే మన శాశ్వత విలువలను జాగ్రత్తపరచుకోవడం, ఆచరణలోకి తెచ్చుకోవడం' అన్నారు ఆర్ఎస్ఎస్ జ్యేష్ఠ ప్రచారక్ రంగా హరి. జాతీయవాదం, హిందూత్వం, పునరుజ్జీవనం వంటి అంశాల గురించి 'హిరణ్య' పత్రికకు ఇచ్చిన ఇంటర్వ్యూలో మాట్లాడారు. ఇంటర్వ్యూలోని ముఖ్యాంశాలు.

సంఘ జాతీయవాదం స్వామి వివేకానంద సందేశమే!

అర్థం చేసుకోవాలన్న ప్రశ్న పుడుతుంది. మనం దేశాన్ని ఒక ప్రత్యేక దేవతగా చెబుతున్నామంటే అది దైవానికి స్వరూపంగా భావిస్తున్నామనే అర్థం. ఇక్కడే మనం 'ఏకం సత్' అనే మాట గుర్తుతెచ్చుకోవాలి. ఏకం సత్ అంటే 'ఒక్కటే, రెండవది లేదు' అని అర్థం. కాబట్టి దేశమాత ప్రత్యేకమైన దైవమని చెప్పలేం. ఏకైక దైవానికి ఒక స్వరూపం మాత్రమే. అంటే దైవమే. మనం రాష్ట్రం (దేశం), గురించి ప్రత్యేకంగా చెబుతున్నామంటే దాని గురించి విశేషంగా ఆలోచిస్తున్నాం, మాట్లాడుతున్నామని మాత్రమే అర్థం. **అంటే రాష్ట్రానికి (దేశానికి) విశేష ప్రాధాన్యమివ్వాలని వేదాలు చెబుతున్నాయా?**

కేవలం ప్రాధాన్యం విషయం మాత్రమే కాదు. అవసరం, అవశ్యకత కూడా. వేదాలు ప్రతివ్యక్తి అవసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని మానవజాతిని వివిధ సమూహాలుగా గుర్తించాయని, ప్రతి సమూహానికి ప్రత్యేకమైన పేరు కూడా పెట్టాయని కూడా మనకు

పెట్టుకోవడం జరిగింది. రాష్ట్రం అనేది వేదాలలో పేర్కొన్న అటువంటి ఒక సమూహం. అటువంటి రాష్ట్రాన్ని గురించి మాట్లాడటంపై, ఆలోచించేప్పుడు సహజంగానే దేశమాత ప్రస్తావన కూడా వస్తుంది. **సావర్కర్, గాంధీజీ 20 శతాబ్దంలో జాతీయవాదాన్ని గురించి మాట్లాడిన ప్రముఖులు. జాతీయవాదం దృష్ట్యా మీరు వీరిలో ఎవరికి దగ్గరగా ఉన్నారని భావిస్తారు?**

మన జాతి పునరుజ్జీవన చరిత్ర చూస్తే, ఆ మాటకొస్తే ప్రతి దేశానికి, ఒక ఆత్మ ఉంటుందని, ప్రపంచానికి అందించవలసిన సందేశం ఒకటంటుందని తెలుస్తుంది. 19వ శతాబ్దపు చివరలో, 1897లో రామేశ్వరం దగ్గర స్వామి వివేకానంద చెప్పిన మాటలు ఇక్కడ గుర్తుచేసుకోవాలి. 'ప్రపంచానికి అందించవలసిన సందేశం, నెరవేర్చవలసిన కార్యం ప్రతి దేశానికి ఒకటి ఉంటుంది' అని అన్నారు. అప్పటి వరకు ఏ దేశ నాయకుడు

ఇలా మన దేశం నిర్వహించాల్సిన పాత్ర ఒకటంటుందని చెప్పలేదు. ఆధునిక కాలంలో కూడా హెర్బర్ట్ జోసెఫ్ లాస్కీ వంటివారు కూడా ఇలా దేశానికి ఆత్మ ఉంటుందని, ఆ ఆత్మను సాక్షాత్కరింపజేసుకోవడమే ఆ దేశపు కార్యమని, అదే ప్రపంచానికి కూడా ముఖ్యమని చెప్పలేదు. స్వామి వివేకానంద మొదటిసారి ఆ విషయాన్ని చెప్పారు.

స్వామి చెప్పిన ఈ రాష్ట్రత్వమే ఆ తరువాత ఆర్ఎస్ఎస్ అనుసరించిన రాష్ట్రత్వం అయింది. గాంధీజీగాని, సావర్కర్ గాని ఈ భావనను ప్రతిపాదించలేదు. ప్రతి దేశపు ఆత్మే ఆ దేశం ప్రపంచానికి ఇచ్చే సందేశంలో ప్రతిఫలిస్తుంది. ప్రతి దేశం ప్రపంచానికి ఇచ్చే సందేశం ఉంటుంది కాబట్టి అన్ని దేశాలకూ విలువ ఉంటుంది.

స్వామి వివేకానంద మాటల్లోనే చెప్పాలంటే, సంగీత కచేరీ జరుగుతున్నప్పుడు అందులో ప్రతి సంగీతకారుడికి పాత్ర ఉంటుంది, ప్రత్యేక స్థానం

ఉంటుంది. జాతీయవాదాన్ని గురించి ఈ విషయాన్ని చెప్పకపోయినా గాంధీజీ, సావర్కర్ గొప్పవారే. స్వామి వివేకానందుని ఉద్యమాన్ని బాగా అర్థం చేసుకున్నారు కాబట్టి గురూజీ కూడా జాతీయవాదాన్ని గురించి ఈ సిద్ధాంతాన్ని చెప్పగలిగారనిపిస్తుంది. అందుకనే సంఘ ప్రవచించే రాష్ట్రత్వం లేదా రాష్ట్రీయత్వం గాంధీజీ, సావర్కర్ చెప్పినదానికంటే స్వామీజీ ప్రతిపాదించిన సిద్ధాంతానికి దగ్గరగా ఉంటుంది.

స్వామి దయానంద సరస్వతి, స్వామి రామ తీర్థలు కూడా ఆ సిద్ధాంతాన్నే చెప్పారు. విదేశస్తురా లైనా అనిబిసెంట్ ఇలా చెప్పారు. 'భగవంతుడు వివిధ దేశాలను సృష్టించినప్పుడు ప్రతి దేశం తెలియజెప్ప వలసిన, ప్రచారం చేయవలసిన సందేశాన్ని కూడా నిర్ధారించారు. పురాతన ఈజిప్టుకు మతమే సందేశం. స్వచ్ఛత ప్యారిస్ సందేశం. శాస్త్ర విజ్ఞానం చార్లీయా సందేశం. రోమ్కు న్యాయశాస్త్రం సందేశం. ఈ దేశాలన్నిటిలో మొదటగా పుట్టిన భారత్కు ఆయన అప్పగించిన సందేశం ధర్మం. ఈ పదానికి ఇతర

పట్టించుకుని ఉండకపోవచ్చును.

'హిందూమతం' (హిందూయిజం) మంచిదైనా 'హిందూత్వం' సరైనది కాదని, దానిని వ్యతిరేకించాలన్న ఆలోచన సాధారణంగా కనిపిస్తుంటుంది. అయితే అది రెండూ వేరువేరా? వేరైతే వాటి మధ్య తేడా ఏమిటి?

నిజమే వాటి మధ్య తేడా ఉంది! కానీ ఆ తేడా ఆంగ్ల విద్య వల్ల, ఆంగ్ల ప్రమాణాలను ఉపయోగించడం వల్ల కలుగుతోంది. ఆంగ్ల ప్రమాణాలను ఉపయోగించి ఎప్పుడైతే ఆలోచిస్తామో అప్పుడు మనం గందరగోళానికి గురవుతాం. మన ప్రాచీన సాహిత్యంలో ఎక్కడా 'హిందూయిజం', 'హిందూత్వం' పదాలు కనిపించవు. కానీ ఇక్కడకు వచ్చిన ఇంగ్లీష్, పోర్చుగీస్, డచ్ జాతీయులు మనల్ని అర్థం చేసుకునేందుకు వారి ప్రమాణాలు, పదాలు ఉపయోగించారు. జీసస్ క్రీస్తు మతవిశ్వాసాలను అనుసరించేవారంతా ఒక సమూహంగా ఏర్పడ్డారు. వారే క్రైస్తవులు. అంటే క్రీస్తు వ్యక్తిగత మతవిశ్వాసాలు

అన్నమాట! కానీ హిందూత్వం అనే మాట మతాన్ని సూచించదు. దానిని 'హిందూతనం' అనవచ్చును. అది హిందువు ఆలోచన, తత్వాన్ని తెలుపుతుంది. మనం 'గొప్పదనం' అనే మాట వాడితే అది 'విశిష్టంగా ఉండడాన్ని' సూచిస్తుంది. అలాగే హిందూత్వం అంటే హిందువుల తత్త్వం, స్థితి మొదలైనవి. ఒకవేళ అందులో మతం కూడా ఉందంటే, దానితోపాటు మతేతర అంశాలు కూడా చాలా ఉన్నాయన్నది అంగీకరించాల్సిన విషయం.

ఒక ఉదాహరణ ఇస్తాను. మనం సాధారణంగా 'మూఢనమ్మకాల' గురించి మాట్లాడుతూ ఉంటాం. మూఢనమ్మకాలు మంచివా, చెడ్డవా అనే విషయాన్ని పక్కన పెడితే పిల్లి ఎదురు రావడం మంచిదికాదనే నమ్మకం ఒకటి ఉంది. భారతదేశంలోని దాదాపు అన్నీ ప్రాంతాల్లో ఈ నమ్మకం కనిపిస్తుంది. కానీ మన వేదాల్లోగాని, ఉపనిషత్తుల్లోగాని ఈ నమ్మకానికి ఆధారమైన విషయం కనిపిస్తుందా? కాబట్టి మతానికి, మూఢ నమ్మకాలకు సంబంధం లేదని తేలుతోంది.

ప్రపంచ భాషల్లో సరైన పదం లేదు. భారత్ అంటే ఏమిటి అనేది ఈ ఒక్క పదమే చెపుతుంది. అదే భారత్ జాతీయత.' ఈ మాటలు సావర్కర్, గాంధీజీ ఎప్పుడూ చెప్పలేదు. గాంధీజీ ఈ విషయాన్ని చెప్పారని ఎవరైనా చూపితే అంగీకరించడానికి నాకు ఎలాంటి అభ్యంతరం లేదు.

సావర్కర్ జాతీయతా భావనలో ఆధ్యాత్మికతకు స్థానం కనిపించదు. కానీ స్వామి వివేకానంద సిద్ధాంతంలో అదే ముఖ్యమైనది. వారిద్దరూ (సావర్కర్, గాంధీజీ) రాజకీయ రంగంలో చురుకుగా ఉండడం వల్ల బహుశా ఈ ఆధ్యాత్మిక అంశాన్ని

'భగవంతుడు వివిధ దేశాలను సృష్టించినప్పుడు ప్రతి దేశం తెలియజెప్పవలసిన, ప్రచారం చేయవలసిన సందేశాన్ని కూడా నిర్ధారించారు. పురాతన ఈజిప్టుకు మతమే సందేశం. స్వచ్ఛత ప్యారిస్ సందేశం. శాస్త్ర విజ్ఞానం చార్లీయా సందేశం. రోమ్కు న్యాయశాస్త్రం సందేశం. ఈ దేశాలన్నిటిలో మొదటగా పుట్టిన భారత్కు ఆయన అప్పగించిన సందేశం ధర్మం. ఈ పదానికి ఇతర ప్రపంచ భాషల్లో సరైన పదం లేదు. భారత్ అంటే ఏమిటి అనేది ఈ ఒక్క పదమే చెపుతుంది. అదే భారత్ జాతీయత.'

ఒక సమూహపు విశ్వాసాలు అయిపోయాయి. ఇదే ధోరణిలో ఇంగ్లీష్ వాళ్లు ఇస్లాంను మహమ్మద్ ఇజం (మహమ్మద్ నిజం) అన్నారు. ఇలా ఆంగ్ల వ్యాకరణంలో ప్రతీది 'ఇజం'గానే చెబుతారు. ఈ మాట కేవలం మతానికే పరిమితం కాలేదు. మనకు మెకాలో ఇజం, హిట్లర్ ఇజం మొదలైన మాటలు కూడా కనిపిస్తాయి.

కానీ భారత్లో ఇదే మాటను, ప్రమాణాన్ని ఉపయోగించినప్పుడు గందరగోళం ఏర్పడింది. ఎందుకంటే ఇక్కడ ఒక్కో ప్రాంతంలో ఒక్కో దేవతను ప్రముఖంగా పూజిస్తారు. బెంగాల్లో దుర్గాదేవిని పూజిస్తే, ఉత్తర్ప్రదేశ్లో రాముడు, ద్వారకలో కృష్ణుడిని ఆరాధిస్తారు. దక్షిణ భారతానిలోను అంతే. జీసస్ క్రీస్తు పేరుపై క్రైస్తవం ఏర్పడింది. మహమ్మద్ ప్రకారం ఇస్లాం వచ్చింది. అందుకని వాటిని ఆయా 'ఇజాలు' అని గుర్తించారు, పిలిచారు. కానీ ఇక్కడ అలా వేరువేరు దేవతలకు వేరువేరు మూలాలు వారికి కనిపించలేదు. వారి రోజుల్లో ఇక్కడి ప్రజానీకానికి 'హిందువులు' అనే భౌగోళిక నామం వాడుకలో ఉంది. అందుకని వారి లెక్కప్రకారం ఆ ప్రజలందరి మత విశ్వాసాలకు 'హిందూయిజం' అని పేరు పెట్టేశారు. అంటే అది కేవలం మతం పేరు

ఇది దేశమంతటా ఉన్న నమ్మకం కాబట్టి, ఈ నమ్మకం హిందువులందరిది అని ముద్ర వేయడానికి అవకాశం ఏర్పడింది. నిజానికి ఇది హిందూ సంస్కృతిలో భాగమైన హిందుత్వంలో ఉన్నదా? లేదు. అది హిందూ సంస్కృతి కానేకాదు.

మూఢ నమ్మకంతో సంబంధం లేని మరొక ఆచారాన్ని చూద్దాం. ఏదైనా వస్తువును, పదార్థాన్ని కొలిచినప్పుడు చివరలో కొసరు వేయడం మనకు దేశమంతటా కనిపిస్తుంది. దీనినే ఎర్నాకుళంలో 'వాష్' అంటారు. ఈ కొసరు లేదా వాష్ వేయాలనే నిబంధన, నిర్బంధం ఏమీ లేదు. తమిళనాడులో వేరుశనగ పప్పులు మొదలైన ఏ పదార్థం కొనుగోలు చేసినా చివరలో కొన్ని అదనంగా వేస్తారు. ఆ కొసరు ఇవ్వకపోతే మనం ఆ వ్యాపారిని అడగడానికి, చట్టపరమైన చర్యలు తీసుకునేందుకు ఎలాంటి అవకాశం లేదు. కానీ నిరక్షరాస్యులైన వ్యాపారులు కూడా కొసరు తప్పక ఇస్తారు. దీనినే తమిళనాడులో 'కొసరు' అని, కన్నడం, తెలుగుల్లో 'కొసరు', ఉత్తర్ ప్రదేశ్లో 'జుంగా', బెంగాల్లో 'హోవా' అని అంటారు. ఈ పద్ధతి దేశమంతటా కనిపిస్తుంది. అయితే ఇలా కొసరు ఇవ్వాలని ఏ శాస్త్రంలో ఉంది? దుర్గా స్వప్నతి వంటి స్తోత్రాల్లో ఉందా? భగవద్గీతలో

ఉందా? ఎక్కడా లేదు. మరి ఇది ఎందుకు పాటిస్తున్నారు? ప్రాచీనకాలం నుంచి ఇది పాటిస్తున్నారనడానికి ఆధారాలు ఉన్నాయి. అదే హిందూత్వం. ఈ వద్దతిని భారత్ బయట ఎక్కడా, ఎవరూ పాటించరు. ఇది మతంలో భాగమా? కానేకాదు. కాబట్టి అది హిందూయిజం కాదు.

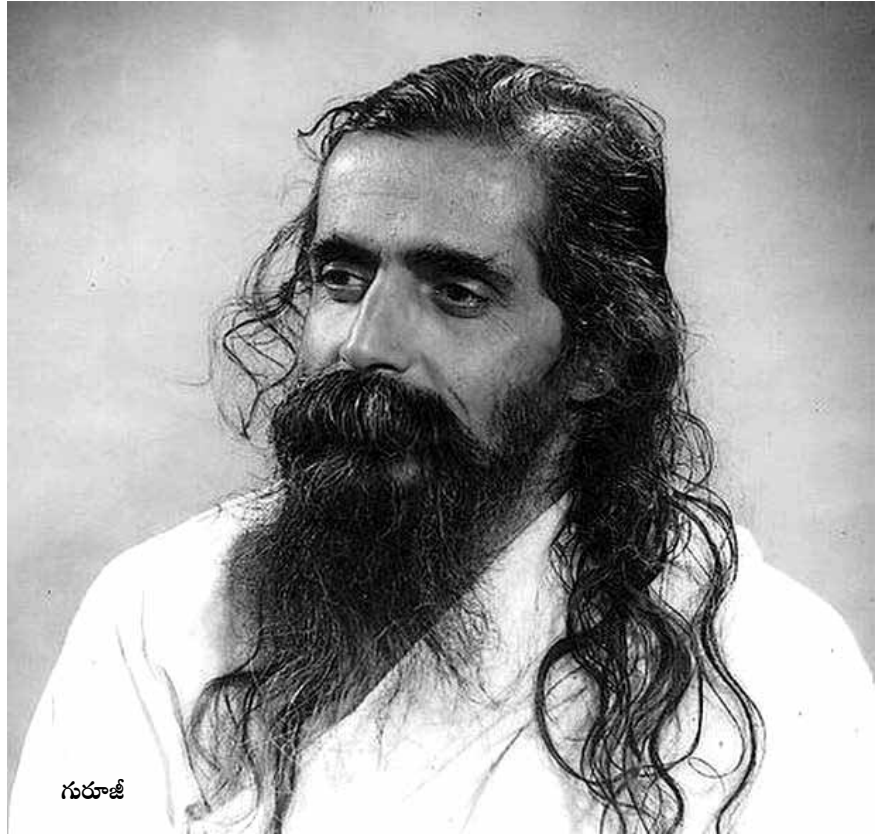
చంటిపిల్లలకు దృష్టి (దిష్టి) తగలకుండా బుగ్గన నల్లచుక్క పెడతారు. ఈ వద్దతి కూడా దేశమంతటా వేరువేరు పేర్లతో కనిపిస్తుంది. హిందీలో 'దిథానా' అని, గోవాలో 'గాల్గోట్' అని అంటారు. ఇలా చేయాలని ఏ శాస్త్రంలో ఉందని అడిగితే ఎవరు చెప్పలేరు. కానీ అది హిందువుల జీవన విధానంలో భాగం. అందుకనే హిందూత్వం అంటే మతం కాదు జీవనవిధానమని సర్వోన్నత న్యాయస్థానం స్పష్టం చేసింది. న్యాయస్థానం చెప్పింది కాబట్టి హిందూత్వం మతం కాకుండా పోలేదు. అది మతం కాదు కాబట్టి కోర్ట్ అలా చెప్పింది. కాబట్టి హిందువులు అనుకునే, అనుసరించే హిందూత్వం నిజానికి హిందూయిజం కాదని స్పష్టమవుతోంది.

నిజానికి హిందూయిజం అంటే మనకు హిందూ మతాలు అని అర్థం. అందుకని హిందూయిజం అనే మాటను హిందూ మతం అని అనువదించడం, ఉపయోగించడం సరికాదని నేను అనుకుంటాను. ఎప్పుడూ హిందూ మతాలు అని బహువచనంలోనే చెప్పాలి. ఎందుకంటే హిందూ మతం అని ఏదో ఒక్కటి మాత్రమే లేదు. హిందూయిజం వివిధ మతాల కూడిక, సమ్మేళనం. అయితే హిందుత్వంలో మతేతరమైన విషయాలతో సహా అన్నీ ఉంటాయి. నాస్తిక ధోరణి అయిన చార్వాకం కూడా హిందూత్వంలో భాగమే. 'నాస్తికత్వమైన చార్వాకం హిందూత్వం కాదని ఈ దేశంలో ఎవరు అనలేరు' అని నెహ్రూ తన జీవితచరిత్రలో రాశారు.

కాబట్టి హిందూత్వం అంటే హిందూయిజం కాదు. హిందూత్వాన్ని హిందూత్వం అని అంటే ఈ గందరగోళం కొంత తగ్గుతుంది. మనం మాట్లాడేటప్పుడు ఒకదానికి సంస్కృత పదాన్ని, మరొకదానికి ఆంగ్ల పదాన్ని ఉపయోగించకుండా హిందూయిజం బదులు హిందూత్వం అనే మాటను వాడితే మంచిది. లేదా హిందూ మతాలు, హిందూత్వం అనైనా ఉపయోగించాలి.

కనుక హిందూత్వాన్ని వ్యతిరేకించాలం

హిందుత్వ పదం సమాజాన్ని సూచిస్తే, భారతీయత్వం భౌగోళిక ఖండాన్ని, భారత్ను, తెలియజేస్తుంది. ఇక హిందూయిజం సరైనది అయినా, హిందుత్వం మంచిదికాదని ఎందుకంటారనే మీ ప్రశ్నకు వస్తే, అలా కొందరు ఎందుకు అంటారో అర్థం కాదు. అది వారి అజ్ఞానం కావచ్చును. కానీ యథార్థాన్ని, సత్యాన్ని గ్రహించిన తరువాత కూడా హిందుత్వం అంటే మతతత్వం, వెనుకబాటుతనం కాబట్టి వ్యతిరేకించాలని, భారతీయత్వమే సరైనదని భావిస్తే అది పూర్తిగా తప్పు.

టున్నవారు భారతీయులందరికీ ఒకే పద్ధతులు, ఆచారాలు, జీవన విధానం లేవని అనుకుంటున్నారు భావించాలా? లేక కేవలం అజ్ఞానంతో అలా మాట్లాడుతున్నారనుకోవాలా?

భారత్కు ఒక స్వభావం, తత్వం ఉన్నాయన్నది ఎవరు కాదనలేని సత్యం. ఆ స్వభావమే భారతీయ తత్వం. భారతీయత్వంలో మూల శబ్దం భారత్. భారత్ అంటే ఒక భూభాగం. అది హిందూ స్వభావాన్ని సూచించే పేరు, పదం కూడా కదా? కాబట్టి ఆ స్వభావం, తత్వాన్నే హిందూత్వం అన్నారు. అలాంటి స్వభావం, తత్వం కలిగిన ప్రజానీకం నివసించిన భూభాగాన్ని కూడా పరిగణలోకి తీసుకుని చెప్పితే అది భారతీయత్వం అయింది. కనుక భారతీయత్వం, హిందుత్వం ఒక్కటే.

ఒక ఉదాహరణ ఇస్తాను. భారత్ను ఇండియా అని కూడా పిలుస్తుంటారు. భారతీయ దర్శనాల

గురించి తాను రాసిన పుస్తకానికి డా. సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణన్ 'ఇండియన్ ఫిలాసఫీ' అని పేరుపెట్టారు. కానీ ఆ పుస్తకం మలయాళం అనువాదానికి మాత్రం 'భారతీయ దర్శనం' అని పేరు పెట్టారు. ఇప్పుడు ప్రశ్న ఏమిటంటే భారత్లో నివసించే ఏ ముస్లిమైనా, క్రైస్తవుడైనా భారతీయ దర్శనం తన వారసత్వ సంపద అని భావించగలడా? మరి అలా భారతీయ దర్శనాన్ని తన వారసత్వ సంపదగా భావించేది ఎవరు అంటే ముస్లిమేతర, క్రైస్తవేతర ప్రజలు, అదే హిందువులు అని అర్థమవుతోంది.

హిందుత్వ పదం సమాజాన్ని సూచిస్తే, భారతీయత్వం భౌగోళిక ఖండాన్ని, భారత్ను, తెలియజేస్తుంది. ఇక 'హిందూయిజం సరైనది అయినా, హిందుత్వం మంచిదికాదని ఎందుకంటారనే మీ ప్రశ్నకు వస్తే, అలా కొందరు ఎందుకు అంటారో అర్థం కాదు. అది వారి అజ్ఞానం కావచ్చును. కానీ యథార్థాన్ని, సత్యాన్ని గ్రహించిన తరువాత కూడా హిందుత్వం అంటే మతతత్వం, వెనుకబాటుతనం కాబట్టి వ్యతిరేకించాలని, భారతీయత్వమే సరైనదని భావిస్తే అది పూర్తిగా తప్పు. ఎందుకంటే ఒకటి వ్యతిరేకించి, మరొకటి అంగీకరించడం సరికాదు, సాధ్యంకాదు.

ప్రస్తుతం కొందరిలో విచిత్రమైన, ప్రత్యేకమైన ఆత్మన్యూనతాభావం కనిపిస్తోంది. కొత్తగా పెళ్లైన

జంటల్లో భార్యాభర్తలు తమ జీవితభాగస్వామిని ఇతరులకు పరిచయం చేయడానికి ఆంగ్ల భాషనే ఉపయోగించడం చూస్తున్నాం. దీనికి కారణం తమ మాతృభాషను ఉపయోగించడం పరువు తక్కువ అని ఇద్దరూ భావించడమే. అలాగే హిందూత్వం అనే పదాన్ని ఉపయోగించడం ఇష్టం లేక భారతీయత, హిందుత్వ అనే పదాలను పరిహరిస్తున్నారంటే అది వారి పిరికితనమైనా కావాలి లేదా వారి ఆత్మ న్యూనతా భావమైనా అయి ఉండాలి.

హిందూ పునరుజ్జీవనం, హిందూ జాగృతి లంటే ఏమిటి? దాని అవసరం ఏమిటి?

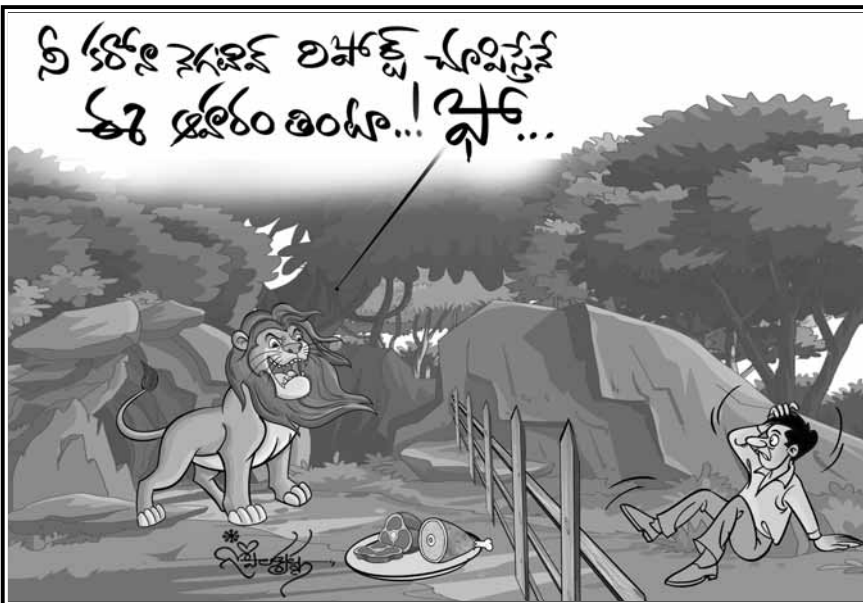
నేడు పునరుజ్జీవనం అనే మాట అందరూ వాడేస్తున్నారు. దాని అర్థం ఏమిటో తెలియకుండానే ఉపయోగించేస్తున్నారు. ఆంగ్లంలో సామాజిక సంస్కరణే పునరుజ్జీవనం అని పొరబడుతున్నారు. పునరుజ్జీవనం, జాగృతి అనేవి శరీరానికి సంబంధించినవి కావు. నిద్రలోను, మెలకువగా

ఉన్నప్పుడూ అదే శరీరం. ఈ అంతఃకరణ, చేతనకు సంబంధించిన జాగృతి, జాగరణ నిద్రలో ఉండవు. కనుక పునరుజ్జీవనం అంటే విలువలకు సంబంధించినది. ఒక దేశంలో అనుసరించే విలువలే ఆ దేశపు విలువలు అవుతాయి. అందుకనే స్వామీ రంగనాథానంద మారుతున్న సమాజానికి శాశ్వత విలువలు అనే విషయాన్ని గురించి తరుచూ ప్రస్తావించేవారు. అన్నీ దేశాల్లో, భారత్ సహా, ప్రజల ఆహార, విహార, జీవన అలవాట్లు మొదలైనవి మారవచ్చునుకానీ మౌలిక విలువలు మారవు. అందు కనే ఈనాటికీ శ్రీరాముడు మనకు ఆదర్శపురుషుడు. శ్రీరాముడు ఇప్పుడు లేడు. అయినా శ్రీరామునిలోని 'రామత్వం' మనకు ఇప్పటికీ, ఎప్పటికీ ఆదర్శమే. ఏదైనా కారణాల వల్ల ఈ విలువలు సన్నగిల్లితే అప్పుడు మహాపురుషులు, గురువులు అవతరించి 'కలలో చూసేది ఏదీ నిజం కాదు. కనుక మేల్కొని యథార్థాన్ని గ్రహించండి' అని మనల్ని మేలుకొల్పుతూ

ఉంటారు. అప్పుడు మనం నిజాన్ని మరోసారి గ్రహిస్తాం. అలా శాశ్వత విలువలను తిరిగి తెలుసుకోవడమే పునరుజ్జీవనం. ఈ దృష్ట్యా పునరుజ్జీవనం అని ప్రస్తుతం మనం చెబుతున్నది, అనుకుంటున్నది నిజంగా అదేనా అని తరచి చూసుకోవాలి.

ఉదాహరణకు బ్రిటిష్ వారితోపాటే ఆంగ్ల విద్యావిధానం కూడా ఇక్కడ ప్రవేశించింది. ఆ విద్య మూలంగా మనం మన పురాతన సంప్రదాయాలను మరచిపోయాం. అసలు ఆ విద్యావిధానాన్ని ఇక్కడ ప్రవేశపెట్టడం వెనుక ఉద్దేశం ఇలా పైకి భారతీయులైనా ఆలోచనలు, బుద్ధి, విలువలలో పూర్తి ఆంగ్లేయులుగా మనల్ని తయారుచేయడానికే. మనం ఇప్పటికీ ఆ విద్యావిధానాన్ని అనుసరించే మరో పది పాఠశాలల్ని ప్రారంభించి అదే పునరుజ్జీవనం అంటే ఎలా ఉంటుంది? అలా చేయడం ద్వారా మనం మన విలువలను నాశనం చేసుకుంటున్నామనేకదా అర్థం! కొత్త ఆనుపత్రులు, అవి ఆలోపతి విధానాన్ని అనుసరించేవి అయినా, ఉపయోగకరమే. ఎందుకంటే అవి అవసరం. కేవలం మనం అవసరార్థం ఆలోపతీ మందులు వాడతాం. అంతేకానీ ఏ విలువలు, ఆలోచనలకు కట్టుబడికాదు. అయితే పునరుజ్జీవనం అనేది మాత్రం మనవైన శాశ్వత విలువల ఆధారం గానే జరగాలి. ఆ విలువల పునరాచరణయే, జాగృతే పునరుజ్జీవన ప్రక్రియ.

ఉదాహరణకు స్వామి దయానంద సరస్వతినే తీసుకుందాం. ఆయనకు ఆంగ్ల భాష రాదు. అయినా ఆయన్ని పునరుజ్జీవన సారథులలో ఒకరిగా గుర్తిస్తున్నాం. ఎందుకని? ఎందుకంటే విలువల ఆధారంగానే పునరుజ్జీవనం సాధ్యం కాబట్టి. వేదాలలోని శాశ్వత విలువలను ఆయన మనకు మరోసారి గుర్తుచేశారు కాబట్టి. కాబట్టి పునరుజ్జీవనం అంటే శాశ్వత విలువలను మరొకసారి గుర్తుచేసుకోవడం, అనుసరించడమే అవుతుంది గానీ

కేవలం సంస్కరణలు కాదని స్పష్టమవుతోంది. సమాజంలో వివిధ సంస్కరణలు జరుగుతూ ఉంటాయి. వాటిని ఎవరూ వ్యతిరేకించడం లేదు. అలాగే విలువలను కాపాడుకునేందుకు వివిధ కాలాల్లో కొత్త ప్రయత్నాలు జరుగుతూనే ఉంటాయి కూడా. ఆ ప్రయత్నాలే పునరుజ్జీవన ప్రక్రియ.

శృతి (వేదం)ని బట్టి స్మృతులు. ఈ స్మృతులు కాలానుగుణంగా మారాలని వేదమే చెబుతోంది. ఇది పునరుజ్జీవన ప్రక్రియే కదా! దేశ, కాలాలకు తగినట్లుగా స్మృతి మారుతుంటుంది. శాశ్వతమైన సూత్రాలు, విలువలు కలిగిన శృతి(వేదం) మారదు. దీనినిబట్టి శాశ్వతమైన వేదం ఆధారంగానే పునరుజ్జీవనం జరుగుతుందని తెలుస్తోంది. మరొక ఆంగ్ల పదం 'పునర్ స్థాపన' (revivalism) అనే మాట కూడా ఉంది. ఈ పునర్ స్థాపన, పునరుజ్జీవనం ఒకటి కాదు. పాత ఆచారాలు, పద్ధతులను తిరిగి తీసుకురావడం పునర్ స్థాపన. మరో పదం 'సమీక్షవాదం' (revisionism) ఉంది. అదేమిటో ఉదాహరణ ద్వారా వివరిస్తాను. ఒక ఆసామికి తన కోటు అంటే ఎంతో ఇష్టం. అయితే అది బాగా పాతబడి అక్కడక్కడ చిరిగింది. అప్పుడు ఆ వ్యక్తి చిరుగులకు బట్టతో అతుకులు వేశాడు. 'కందం బెచ కొట్టు' (చిరుగుల కోటు) అనే పాత మలయాళం సినిమా ఉంది. తన కిష్టమైన కోటు చినిగిపోయినా దానిని ఆ వ్యక్తి వదిలిపెట్టలేక అతుకులు వేసుకుని వాడుతున్నాడు. అతనికి ఆ కోటుతో 'భావాత్మక' అనుబంధం ఉంది. అందుకనే దానిని వదలలేదు. 'పాతదంతా మంచిది' అనే ఈ 'పురాతన ధోరణి' మూలంగా ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ పాతది వదిలిపెట్టకపోవడమే సమీక్షవాదం (revisionism).

ఇప్పుడు పునర్ స్థాపన వాదం చూద్దాం. యాంత్రికంగా, అవసరం లేకపోయినా

యాంత్రికంగా, అవసరం లేకపోయినా నకలు చేయడమే పునర్ స్థాపన వాదం. అతుకుల కోటు కథకు వెళదాం. చినిగిపోయిన కోటును దర్జీ దగ్గరకు తీసుకువెళ్లి కొత్త కోటు బట్ట ఇచ్చి తన పాత కోటులాగా ఉండేట్లు కొత్త కోటు కుట్టాలని చెబితే ఆ దర్జీ పాత కోటులోని అతుకులతో సహా ఆలాంటిదే కొత్త కోటు కుట్టి ఇస్తే అది పునర్ స్థాపన వాదం అవుతుంది.

నకలు చేయడమే పునర్ స్థాపన వాదం. అతుకుల కోటు కథకు వెళదాం. చినిగిపోయిన కోటును దర్జీ దగ్గరకు తీసుకువెళ్లి కొత్త కోటు బట్ట ఇచ్చి తన పాత కోటులాగా ఉండేట్లు కొత్త కోటు కుట్టాలని చెబితే ఆ దర్జీ పాత కోటులోని అతుకులతో సహా ఆలాంటిదే కొత్త కోటు కుట్టి ఇస్తే అది పునర్ స్థాపన వాదం అవుతుంది.

ఇవేవీ పునరుజ్జీవనం కాదు. ఎందుకంటే పునరుజ్జీవనం విలువల ఆధారంగా ఉండేది. ఆ విలువలను ఎలా అన్వయించుకుని, అనుసరిస్తామన్నదే పునరుజ్జీవనం. కాబట్టి పునరుజ్జీవనం, పునర్ స్థాపన, సమీక్షవాదం అనేవి పూర్తిగా వేరు. పునరుజ్జీవనానికి ఈ సంవత్సరం గణతంత్ర పరేడ్ నుంచి ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను.

ఈసారి ఏకలవ్య, బ్రహ్మస్త్ర, పినాకా మొదలైన ప్రదర్శనలు ఉన్నాయి. పినాకం అంటే శివుని విల్లు. పరేడ్లో ప్రదర్శించిన ఆయుధం దేనినైనా నాశనం చేయగలదని ఆ పేరు పెట్టారు. అంతేకాని హిమాలయాల్లో శివుడి నుంచి ఆయన విల్లు తెచ్చి అక్కడ ఎవరూ పెట్టలేదు. పునరుజ్జీవనం అంటే అర్థం ఇది. కానీ కైలాస పర్వతం నుంచి శివుని విల్లు నిజంగానే తెచ్చి అక్కడ పెట్టాలనడం పునర్ స్థాపనవాదం అవుతుంది. కాబట్టి శాశ్వతమైన విలువల ఆధారంగా జరిగే ప్రక్రియే పునరుజ్జీవనం.

అనువాదం : కేశవనాథ్

నిర్వహణ :
జింకా నారాయణస్వామి

సంఖ్యాయంత్రం

ఈ స్పేర్ చూశారు కదా! ఈ స్పేర్లో నిలుపు, ఏటవాలు, అడ్డం, నాలుగు వంతున గడులలోని అంకెలు కూడితే మొత్తం 34 వస్తుంది. కానీ ఇక్కడ కొన్ని గడులలోనే అంకెలు ఇచ్చారు. అంటే అవి క్లాలు. మొత్తం 34 రావాలంటే ఏవి అంకెలు ఉండాలో మీ బుద్ధిని ఉపయోగించి పూరించండి! సమాధానం రాకపోతే వచ్చే వారం దాకా ఆగండి!

	15		
8		3	13
	5		
			7

సంఖ్యాయంత్రం - 8 సమాధానాలు

1	8	10	15
12	13	3	6
7	2	16	9
14	11	5	4

సమాచారంతో, ఏకంగా కొత్తపార్టీకే రూపకల్పన చేస్తున్నాడనే రిపోర్టులతో ఈటల రాజేందర్ ను పార్టీ నుంచి బయటకు వెళ్లేలా చేశారు కేసీఆర్. పొమ్మనలేక పొగ పెట్టినట్లు ఈటలపై కేసులు పెట్టించారు. మంత్రివర్గం నుంచి బర్తరఫ్ చేశారు. ఆయనంతట ఆయనే పార్టీనుంచి బయటకు వెళ్లేలా పరిస్థితులు కల్పించారు. కానీ, అదే ఇప్పుడు కేసీఆర్ కు తలనొప్పిగా మారిందని సన్నిహితులు చెప్పులు కొరుక్కుంటున్నారు. ఆ టెన్షన్ నుంచి బయటపడేందుకే ఇటీవల కేసీఆర్ బిజీ పెడ్యూల్ రూపొందించుకున్నారని వినికిడి. ముఖ్యంగా జిల్లాల పర్యటనలు, ప్రతిపక్షాలతో అఖిలపక్ష సమావేశాలు ప్రణాళిక చేశారని చెప్పుకుంటున్నారు.

ఏం అనుకున్నారు? ఏం జరిగింది?

ఈటల రాజేందర్ వాస్తవానికి కమ్యూనిస్టు బ్యూక్ రౌండ్ కలిగిన నేత. మావోయిజం, నక్సలిజం వంటబట్టించుకున్న నాయకుడు. ఆయనను టీఆర్ఎస్ నుంచి బయటకు పంపిస్తే.. సొంత కుంపటి పెట్టుకోవడమో,

భవిష్యత్ లేకుండా చేద్దామన్నది కేసీఆర్ ప్లాన్. కానీ అది ఇప్పుడు బెడిసికొట్టింది. కేసీఆర్ అంచనాలు తలకిందులయ్యాయి.

ఈటల రాజేందర్ దాదాపు నెలా పదిహేను రోజులపాటు అనేక మందిని కలిసి.. అనేక రకాలుగా ఆలోచించి.. అన్నీ బేరీజు వేసుకున్న తర్వాతే బీజేపీ కందువా కప్పుకున్నారు. కేసీఆర్ తన వట్ల అనుసరిస్తున్న ధోరణులు, వ్యూహాలను గమనించి.. చివరకు ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నారు. ఇన్నేక్ష కేసీఆర్ సాంగత్యంలో ఆయన గురించి అవగాహన ఉండటంతో కేసీఆర్ కు చెక్ పెట్టే నిర్ణయమే తీసుకోవాలని ఈటల నిర్ణయించుకున్నారు. తనపై ఎక్కువెట్టిన అస్ట్రాలను పనిచేయకుండా చేసేందుకు బీజేపీ బాటపట్టారని సన్నిహితులు చెబుతున్నారు.

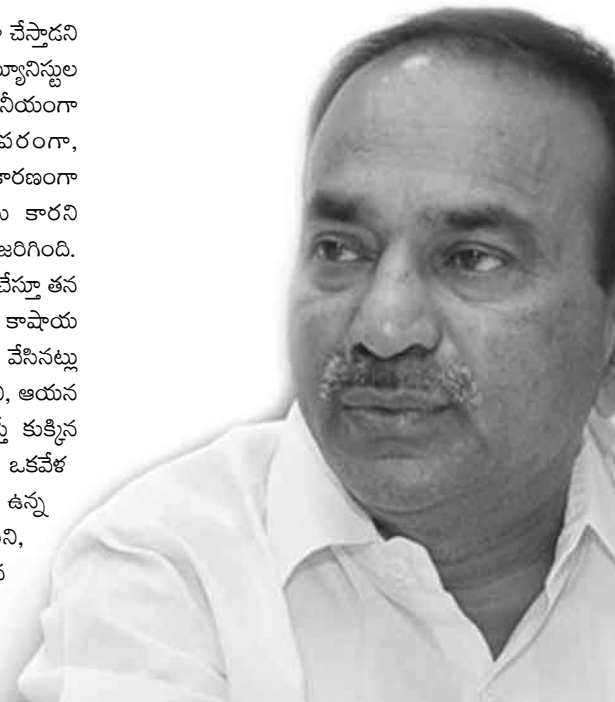
ఈటల తీసుకున్న నిర్ణయంతో కేసీఆర్ ను గడీలోంచి బయటకు లాగినట్లయిందని విశ్లేషకులు చెబుతున్నారు. గడీలోంచి బయటకు వచ్చి జనంబాట పట్టాడని అంటున్నారు. ఆ క్రమంలోనే జిల్లాలబాట పట్టినట్లు చెప్పుకుంటున్నారు. దీనికి కూడా కేసీఆర్ అనుసరించిన వ్యూహం గురించి విశ్లేషకులు ప్రస్తావిస్తున్నారు. వ్యూహాత్మకంగా లాక్ డౌన్ పూర్తిగా ఎత్తివేశారని, దీంతో, తన పర్యటనలకు మార్గం సుగమం చేసుకున్నారని అంటున్నారు. అందుకే కేబినెట్

బెడిసికొట్టిన కేసీఆర్ వ్యూహం

అనుకున్నదొక్కటి.. అయ్యిందొక్కటి.. బోల్తా కొట్టిందలే బుల్ బుల్ పిట్ట.. ఇది చదువుతుంటే పాత సినిమాలో పాట గుర్తొస్తోంది కదూ.. ఇది లెజెండరీ నటుడు ఎన్టీఆర్ సినిమాలోని పాట. తెలంగాణ సీఎం కేసీఆర్ గురువు ఆయన. ఎన్టీఆర్ అంటే కేసీఆర్ కు ఎంత అభిమానం అంటే, తన కుమారుడికి ఆయన పేరే పెట్టుకున్నారు. అయితే, యాదృచ్ఛికంగా ఎన్టీఆర్ సినిమాలోని పాట ఇప్పుడు కేసీఆర్ పాడుకోవాల్సి వస్తోంది. అవును, కేసీఆర్ ఆలోచన బోల్తా కొట్టింది. ఆయన అనుకున్నది ఒక్కటి.. జరిగింది మరొకటి.

తెలంగాణ సీఎం కేసీఆర్.. తన వ్యూహం తనకే బెడిసికొట్టిందా అన్న ఆలోచనలో పడిపోయారట. పార్టీలో తనను లెక్క చేయడం లేదన్న ఆలోచనతో, గతంలో మాదిరిగా గౌరవం ఇవ్వడంలేదన్న కారణంతో, పార్టీలో ముసలం సృష్టిస్తున్నాడన్న

చివరకు కాంగ్రెస్ కందువా కప్పుకోవడమో చేస్తాడని కేసీఆర్ అంచనా వేశారట. రాష్ట్రంలో కమ్యూనిస్టుల పరిస్థితి, కమ్యూనిస్టు పార్టీ పరిస్థితి దయనీయంగా మారింది. అంతేకాదు, సిద్ధాంతం పరంగా, తనకంటూ ప్రత్యేకత ఉండాలన్న లక్ష్యం కారణంగా ఈటల లెఫ్ట్ పార్టీల వైపు ఆకర్షితులు కారని అనుకున్నారు. బయట కూడా ఇదే చర్చ జరిగింది. కానీ, అందరి అంచనాలను తలకిందులు చేస్తూ తన సైద్ధాంతిక ఉద్దేశాలను పక్కనబెట్టి ఈటల కాషాయ కందువా కప్పుకున్నారు. కేసీఆర్ అంచనా వేసినట్లు సొంత పార్టీ పెడితే కేసులతో వేధించొచ్చని, ఆయన వెంట ఉన్నవాళ్లను కూడా టార్గెట్ చేస్తే కుక్కిన పేనులా పడి ఉంటారేమో అని భావించారు. ఒకవేళ కాంగ్రెస్ పార్టీలోకి వెళ్తే.. ఆ పార్టీలోనే ఉన్న అంతర్గత కుమ్ములాటలు సరిపోతాయని, ఈటలను ప్రత్యేకంగా టార్గెట్ చేయాల్సిన అవసరం లేదని కేసీఆర్ అనుకున్నారు. ఈ రెండింటిలో ఏదో ఒకటి జరుగుతుందని, ఈటలకు ఇక రాజకీయ

భేటీలో లాక్డౌన్ ఎత్తివేసిన తక్షణమే కేసీఆర్ జిల్లాల పర్యటనలకు ప్రణాళికలు రూపొందించుకున్నారు. అధికారులు ఆగమేఘాల మీద ప్రణాళికలు రూపొందించారు. దీంతో, అటు అధికారిక పర్యటనలకు తోడు.. యేడాది క్రితం తాను దత్తత తీసుకున్నట్లు ప్రకటించిన గ్రామం వాసాలమర్రిలో బస చేశారు. జనాన్ని పూర్తిగా దృష్టి మరల్చి ఆసక్తికర ప్రసంగంతో మంత్రముగ్ధులను చేశారు. ఆ వెంటనే ప్రగతిభవన్ వేదికగా అఖిలపక్ష సమావేశం నిర్వహించారు. సాధారణంగా మంత్రులకే అపాయింట్మెంట్ ఇవ్వని కేసీఆర్ కాంగ్రెస్ నేతలకు సమయం ఇచ్చారు. దళిత మహిళ మరియు మృ లాకప్ డెత్ అంశంలో సంబంధిత పోలీసు అధికారులపై ఆగమేఘాల మీద చర్యలు తీసుకున్నారు. దీంతో.. ప్రతిపక్ష కాంగ్రెస్ నుంచి సానుకూల అభిప్రాయాలు వ్యక్తమయ్యేలా చేసుకున్నారు. ఆ

కేజరెట్ భేటీలో లాక్డౌన్ ఎత్తివేసిన తక్షణమే కేసీఆర్ జిల్లాల పర్యటనలకు ప్రణాళికలు రూపొందించుకున్నారు. అధికారులు ఆగమేఘాల మీద ప్రణాళికలు రూపొందించారు. దీంతో, అటు అధికారిక పర్యటనలకు తోడు.. యేడాది క్రితం తాను దత్తత తీసుకున్నట్లు ప్రకటించిన గ్రామం వాసాలమర్రిలో బస చేశారు. జనాన్ని పూర్తిగా దృష్టి మరల్చి ఆసక్తికర ప్రసంగంతో మంత్రముగ్ధులను చేశారు.

వెంటనే దళిత సాధికారత పథకం అంటూ అన్ని పార్టీలకు లేఖలు రాసి అధికారికంగా అఖిలపక్ష సమావేశం నిర్వహించారు. అయితే, కేసీఆర్ తెరవెనుక వ్యూహాలను గమనించిన భారతీయ జనతాపార్టీ ఆ సమావేశానికి హాజరు కాలేదు. కేసీఆర్ కేవలం హుజురాబాద్ ఎన్నికల నేపథ్యంలోనే ఈ వ్యూహం అవలంబించారని ఆరోపించారు. కేసీఆర్ కు చిత్తశుద్ధి ఉంటే ఇప్పటివరకు దళితులకు ఇచ్చిన హామీలు అమలు చేయాలని, అప్పుడే తాము నమ్ముతామని ప్రకటించారు. దళిత ముఖ్యమంత్రి, దళితులకు మూడేకరాల భూమి హామీలు ఏమయ్యాయని బీజేపీ నేతలు నిలదీశారు. ఇప్పుడు దళిత సాధికారత పథకం కూడా ప్రకటనలకే పరిమితం చేస్తారని అనుమానం వ్యక్తం చేశారు.

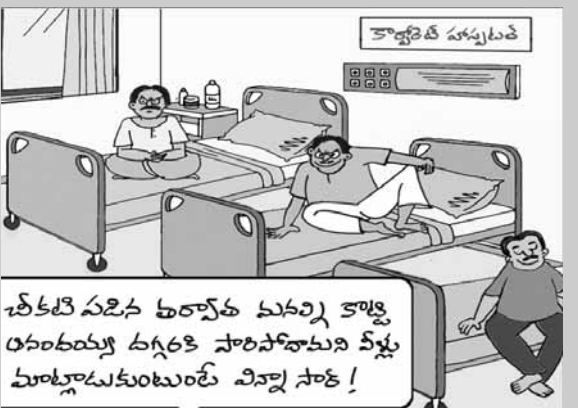
ఈ పరిణామాల నేపథ్యంలో కేసీఆర్ కు హుజురాబాద్ బెంగ పట్టుకుందని, నేరుగా అక్కడే వ్యూహాలు అమలు చేస్తే జనం నమ్మేలా లేరనుకొని.. ఇప్పుడు రాష్ట్రమంతా పలు జిల్లాల్లో తిరుగుతూ జనం దృష్టిని మరల్చుతున్నాడని, అఖిలపక్ష సమావేశం కూడా అందులో భాగమేనని విశ్లేషకులు కూడా చెబుతున్నారు. ఆ తర్వాత ఎన్నికల సమయానికి హుజురాబాద్ వైపు తన అడుగులు పడతాయని అంచనా వేస్తున్నారు. అయితే, మొత్తానికి ఇప్పటిదాకా సాగిన వ్యవహారంలో ఈటలదే పైచేయిగా ఉందంటున్నారా రాజకీయ విశ్లేషకులు.

వ్యాసకర్త: సీనియర్ జర్నలిస్ట్

.. బాబుకి కళ్యాణ వచ్చినా భయపడనక్కర్లేదు..
త్రిపు సాకర్లలతో 'కళ్యాణ్ ట్రాక్ మెంట్'ను
మా స్కూల్ గానే ఇస్తాం. కళ్యాణ్ లక్ష్మణుని
చాలు... అంతే!!

"థర్డ్ వేవ్" ఛాన్స్ ఈసారి మనకు
లేనట్టే. ఆ బాధ్యత టీపీ ఛానెల్స్ వాళ్ళు
తీసుకున్నారు!

హైదరాబాద్ : కరోనా మొదటి దశ నుండి ఇప్పటి (రెండో దశ) వరకు ఏ కుటుంబాన్ని కదిలించినా తమ ఇంట్లో వారో, తమ దగ్గరి బంధువులో కరోనా కోరల్లో చిక్కుకొన్న కన్నీటి గాథలే విన బడుతున్నాయి. కరోనా ఒకటి, రెండు దశలలో విభించిన లాక్డౌన్లో ముఖ్యంగా స్థానికలైన పేదలు, వలసకూలీలు తీవ్ర ఇబ్బందులను ఎదుర్కొన్నారు. ఒక్కొక్కసారి పన్నులుండొచ్చిన పరిస్థితులు తలెత్తాయి. సరిగ్గా ఈ సమయంలో బర్కత్ పురా బాగ్ సేవాభారతి కార్యకర్తలు ధైర్యంగా ముందుకొచ్చారు. ఎంతోమంది పేదలను ఆదుకున్నారు. ఈ సేవాకార్యం నెల రోజులలో అనేకమందిని కలుపుకొని మహోద్యమంగా మారింది.

నిస్వార్థ సేవకు నిదర్శనం

2019 మార్చిలో లాక్డౌన్ ప్రారంభం కాగానే అంబర్ పేట, రామంతపూర్, నారాయణగూడ, చిక్కడపల్లి, రాంనగర్ లలో 25 మంది సేవాభారతి కార్యకర్తల సహాయంతో మొట్టమొదట మాస్కులు, శానిటైజర్లు, అల్పాహారం అందించారు. ఇలా ఇంటింటికి వెళ్తున్న సమయంలో అనేక పేద కుటుంబాలు పన్నులుంటున్నట్లు నేరుగా చూసిన కార్యకర్తలు చలించిపోయి బియ్యం, కందిపప్పు, నూనె మొదలగు నిత్యావసరాలు ఒక నెలకు సరిపడా 9 వేల కుటుంబాలకు అందించారు. కూరగాయలు కూడా అందించారు. కొవిడ్ కేసులు పెరిగిన నేపథ్యంలో డాక్టర్ ముక్తేశ్వర్ రావు, డాక్టర్ అంజలిరాజె (ప్రముఖ గైనకాలజిస్టు) ఆధ్వర్యంలో 15 మంది డాక్టర్ల బృందాన్ని ఏర్పరచి 24 గంటలపాటు కొవిడ్ బాధితులకు ఆన్ లైన్ ద్వారా ఉచిత చికిత్స అందించారు. 4 నెలల్లో 200 కుటుంబాలకు ఆక్సిజన్ కాన్సన్ట్రేటర్లు ఉచితంగా ఇచ్చారు. బాధితులకు రూ. 1700 విలువైన కరోనా కిట్ లను ఉచితంగా అందించారు. తద్వారా 500 మంది చికిత్స పొందారు. అదే సమయంలో తీవ్ర లక్షణాలతో బాధపడుతున్నవారిని గాంధీ హాస్పిటల్ కు పంపించే ఏర్పాట్లు చేశారు. గాంధీలో ఇతర వార్డులలో నర్సుగా పనిచేసే శోభా సుబ్రహ్మణ్యం సేవాభారతి కార్యకర్తలు చేస్తున్న సేవను చూసి ప్రభావితమై కొవిడ్ వార్డులో తన దృష్టి లేకపోయినప్పటికీ రోజుకు రెండుసార్లు కొవిడ్ వార్డుకెల్లో గోరలను పరామర్శించి, ధైర్యం చెప్పారు. కరోనా 2వ దశలో ఆక్సిజన్ అవసరం ఎక్కువైంది. అందుకోసం హైదరాబాద్ లోని ఆక్సిజన్ డీలర్స్, మెడికల్ ఏజెన్సీలను కలిసి తక్కువ ధరకు ఆక్సిజన్ కాన్సన్ట్రేటర్లు తీసుకున్నారు. 20 ఆక్సిజన్ కాన్సన్ట్రేటర్లను పేదలకోసం ఉచితంగా

ఉపయోగించారు. ఇంకొన్నింటిని అపార్ట్ మెంట్ మొత్తానికి తక్కువ ధరకు అందించారు. ప్రైవేటు హాస్పిటల్ లో చేర్పించిన కొవిడ్ బాధితులు తక్కువ ఫీజులు చెల్లించేట్లు యాజమాన్యంతో మాట్లాడారు.

వ్యాక్సినేషన్ వేగం పెంచడానికి అవగాహన కార్యక్రమాన్ని చేపట్టారు. అనేక ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలలోని వైద్యాధికారులతో మాట్లాడి వ్యాక్సినేషన్ కోసం ప్రజలు వచ్చేటట్లు చేయడం, రోజుకు 300 మందికి వ్యాక్సినేషన్ చేయించటం, ఎండ లేకుండా టెంటు, మంచినీరు ఏర్పాటు మొ॥ పనులు కార్యకర్తలు నిర్వహించారు. ఇది చూసిన మెడికల్ ఆఫీసర్ హైదరాబాద్ లోని మిగతా పి.హెచ్.సి. సెంటర్లలో కూడా సేవాభారతి సహకారం కోరారు. అన్నేజిగూడ ఆర్.వి.కె. స్కూల్ లో నిర్వహించిన ఉచిత కొవిడ్ ఐసోలేషన్ సెంటర్ కు కావలసిన ఆహార ధాన్యాలు కూడా కొన్ని రోజులు బర్కత్ పురాబాగ్ నుండి పంపించారు.

డాక్టర్ ముక్తేశ్వర్ రావు కరోనా 1వ దశలో పేదల కోసం సేవా కార్యక్రమాల నిమిత్తం ధన సేకరణ చేశారు. 2వ దశలో ఆన్ లైన్ ద్వారా రోజుకు 4 గంటలు చికిత్స అందించారు. సేవాభారతి కార్యకర్త నాగరాజు కరోనా సమయంలో ఇంట్లో వారు వద్దంటున్న కరోనా వార్డులో సేవ చేయాలని గాంధీ హాస్పిటల్ లో ఔట్ సోర్సింగ్ ఉద్యోగిగా చేరి, బాధితులకు సేవలందిస్తున్నారు. ఇటీవలే వివాహమై 15 రోజుల క్రితం తన భార్యను కోల్పోయినప్పటికీ ఆ వార్డులో పనిచేయటం మానలేదు.

2వ దశలో అనేకమంది భయభ్రాంతులకు గురై సేవ చేయడానికి ముందుకు రాని సమయంలో సేవా బస్టిలోని పేద కుటుంబాల నుండి 15 మంది సేవాభారతి కార్యకర్తలు నారాయణగూడ, చిక్కడపల్లి,

ఓ.యు.క్యాంపస్ సేవా ప్రముఖుల ఆధ్వర్యంలో 40 రోజులు కరోనా బాధితుల సేవలో ముందు నిలిచారు. ముఖ్యంగా 8,9 తరగతి చదువుకునే బాలికలు భయపడకుండా కరోనా బాధితుల సేవలో సేవాభారతి ఆధ్వర్యంలో పనిచేయడం చూసిన తల్లిదండ్రులు ప్రారంభంలో వారిని వెళ్లవద్దని నివారించినప్పటికీ, చివరికి వాళ్లు కూడా ముందుకొచ్చి రోజూ కొంత సమయం పనిచేయడం ప్రారంభించారు. భోజన వితరణ కోసం తమ వాహనాలను ఉపయోగించారు. కాని ఒక్కరోజు కూడా పెట్రోల్ ఖర్చు అడగలేదు. నరునిసేవే నారాయణ సేవగా భావించి ధైర్యంతో సేవాభారతి ద్వారా ప్రేరేపితమై ముందుకొచ్చిన యువతీయువకుల పనిని చూసి వారి తల్లిదండ్రులలో వచ్చిన గొప్ప మార్పు ఇది. 2వ దశలో 100 మంది కార్యకర్తలు 50 రోజుల పాటు నిరంతరం భోజనం తయారుచేసి పేదలకు అందించారు. మే 28, 29 తేదీలలో బర్కత్ పురా బాగ్ లో 300 మంది రక్తదానం చేసి, స్థానిక బ్లడ్ బ్యాంక్ కు అందించారు. 5 అనాథ శవాలకు అంత్యక్రియలు పూర్తిచేశారు. ఈ కార్య క్రమాలకు ఆధారమైన దాతలు తమ పేరును ప్రకటించొద్దని, సన్మానం వద్దని కోరడం వారి నిస్వార్థ సేవను సూచిస్తున్నది.

జన్మదినం జరుపుకునే వ్యక్తిని బంధు, మిత్రులు సన్మానించడం ఆనవాయితీ. అయితే ఈ సేవా కార్యక్రమాల రూపకర్త మిలన్ భిడే (బర్కత్ పురాబాగ్ సేవా ప్రముఖ) జన్మదినం సందర్భంగా జూన్ 26వ తేదీన నారాయణగూడలోని కేశవ మెమోరియల్ హై స్కూల్ లో కరోనా మొదటిదశ నుండి నేటివరకు సేవా భారతితో ప్రభావితమై పనిచేస్తున్న 18 మంది కొత్త వారిని సేవాభారతి సన్మానించడం విశేషం. ★

గ్లోబల్ గేమ్ టెన్నిస్‌లో
సెర్బియా స్లామ్ నోవాక్
జోకోవిచ్ ఓ అరుదైన ఘనత
సొంతం చేసుకొన్నాడు.

గాయాలు, శారీరక, మానసిక
సమస్యలు.. చివరకు కరోనా వైరస్
సైతం జోకోవిచ్ సంకల్పం, పట్టుదల,
అంకితభావం ముందు చిన్నబోయాయి.
క్షేకోర్టు టెన్నిస్ మొనగాడు రాఫేల్ నదాల్
కోటలో పాగా వేయటం ద్వారా జోకోవిచ్
2021 ఫ్రెంచ్ ఓపెన్ విజేతగా నిలిచి
సరికొత్త చరిత్రకు శ్రీకారం చుట్టాడు.

గ్రాండ్ స్లామ్ టెన్నిస్ రారాజు!

ప్రపంచ పురుషుల టెన్నిస్ అనగానే వింబుల్డన్ వండర్ రోజర్ ఫెడరర్, ఫ్రెంచ్ ఓపెన్ థండర్ రాఫేల్ నదాల్ పేర్లే ముందుగా గుర్తుకు వస్తాయి. అయితే, సెర్బియా ధీరుడు నోవాక్ జోకోవిచ్ గ్రాండ్ స్లామ్ టెన్నిస్‌లోని నాలుగు (వింబుల్డన్, ఫ్రెంచ్, ఆస్ట్రేలియన్, అమెరికన్ ఓపెన్) రకాల టోర్నీలలోనూ నిలకడగా రాణిస్తూ కెరియర్ డబుల్ సాధించడం ద్వారా హేమాహేమీల నరనన చోటు సంపాదించాడు.

పచ్చిక కోర్టుల్లో జరిగే వింబుల్డన్, ఎర్రమట్టి కోర్టులో జరిగే ఫ్రెంచ్ ఓపెన్, నేర్పు, ఓర్పులకు పరీక్షగా నిలిచే యూఎస్ ఓపెన్, విపరీతమైన బౌన్స్‌తో కూడిన ఆస్ట్రేలియన్ ఓపెన్, సింధటిక్ కోర్టుల్లో జరిగే గ్రాండ్ స్లామ్ పోరులో ఒక్కసారి విజేతగా నిలిచినా గొప్పఘనతగానే భావిస్తారు. అంతేకాదు, నాలుగు రకాల ట్రోఫీలను ఒకే ఏడాదిలో సాధిస్తే గ్రాండ్ స్లామ్‌గానూ, కెరియర్‌లో సాధిస్తే కెరియర్ గ్రాండ్ స్లామ్‌గానూ పరిగణిస్తారు.

టెన్నిస్ చరిత్రను ఓసారి తిరగేస్తే పురుషుల విభాగంలో 'కెరీర్ గ్రాండ్ స్లామ్' (నాలుగు వేర్వేరు గ్రాండ్‌స్లామ్ టైటిల్స్ నెగ్గిన) ఘనతను రెండుసార్లు చొప్పున సాధించిన ఆటగాళ్లలో ఆస్ట్రేలియా దిగ్గజాలు రాయ్ ఎమర్సన్ (1967), రాడ్ లేవర్ (1969) మాత్రమే ఉన్నారు. అయితే, పారిస్‌లో క్రొడ్డిరోజుల క్రితమే ముగిసిన 2021 ఫ్రెంచ్ ఓపెన్ పైన్‌లో గ్రీన్ ఆటగాడు సిట్టిపాన్‌తో 4 గంటల 11 నిమిషాలపాటు సాగిన మహాసమరంలో.. ఐదుసెట్ల

విజయం సాధించడం ద్వారా టాప్ సీడ్ జోకోవిచ్ కెరియర్ గ్రాండ్ స్లామ్‌ను రెండోసారి సాధించిన మూడో ఆటగాడిగా నిలిచాడు. ఓపెన్ శకంలో...అదీ 1968 తర్వాత నాలుగు వేర్వేరు గ్రాండ్ స్లామ్ టైటిల్స్‌ను కనీసం రెండుసార్లు చొప్పున గెలిచిన తొలి ఆటగాడిగా జోకోవిచ్ చరిత్ర సృష్టించాడు. తన ప్రధాన ప్రత్యర్థులు రోజర్ ఫెడరర్, రాఫేల్ నదాల్ సాధించలేని ఘనతను జోకో సొంతం చేసుకోగలిగాడు. 2016లో తొలిసారిగా ఫ్రెంచ్ ఓపెన్ విజేతగా నిలిచిన జోకోవిచ్ మరో క్షే కోర్టు టైటిల్ కోసం 2021 వరకూ వేచిచూడక తప్పలేదు.

అరుదైన గెలుపు

ఫ్రెంచ్ ఓపెన్ పైన్‌లో తొలి రెండు సెట్లు ఓడినా.. చివరి మూడు సెట్లు నెగ్గడం ద్వారా విజేతగా నిలిచిన ఏడవ ఆటగాడిగా జోకోవిచ్ రికార్డుల్లో చేరాడు.

గతంలో బెర్నార్డ్ (1946), రాడ్ లేవర్ (1962), జోర్జ్ బోర్గ్ (1974), ఇవాన్ లెండిల్ (1984), ఆండ్రీ అగస్సి (1999), గాస్టన్ గాడియా (2004) ఈ ఘనత సాధించిన వారిలో ఉన్నారు. తన కెరియర్‌లో తొమ్మిదిసార్లు ఆస్ట్రేలియన్, మూడు యూఎస్ ఓపెన్, ఐదు వింబుల్డన్, రెండు ఫ్రెంచ్ ఓపెన్‌లతో కలుపుకొని జోకోవిచ్ మొత్తం 19 గ్రాండ్ స్లామ్ టైటిల్స్ గెలుచుకొన్నాడు. ఫెడరర్, నదాల్ చెరో 20 గ్రాండ్ స్లామ్ టైటిల్స్ చొప్పున నెగ్గి సంయుక్త అగ్రస్థానంలో నిలిస్తే...జోకోవిచ్ ఆ తర్వాతి స్థానంలో కొనసాగుతున్నాడు. 34 సంవత్సరాల

క్రీడా కృష్ణ, 84668 64969

వయసుకే 19 గ్రాండ్ స్లామ్ టైటిల్స్‌తో సహా మొత్తం 84 టోర్నీలు నెగ్గడంతో పాటు 150 మిలియన్ డాలర్ల ప్రైజ్ మనీ ఆర్జించాడు. అంతేకాదు, 324 వారాలపాటు ప్రపంచ సంబర్‌వన్ ర్యాంక్‌లో నిలవడం ద్వారా తనకుతానే సాటిగా నిలిచాడు.

గత దశాబ్దకాలంగా ప్రపంచ పురుషుల టెన్నిస్‌లో జోకోవిచ్ అధిపత్యమే కొనసాగుతోంది. 2011 నుంచి 2021 మధ్యకాలంలో జోకోవిచ్ 18 గ్రాండ్ స్లామ్, 31 మాస్టర్స్, 4 ఏటీపీ టైటిల్స్ నెగ్గడం ద్వారా నదాల్, ఫెడరర్ లాంటి ప్రత్యర్థులపై పైచేయి సాధించాడు. 2022 గ్రాండ్ స్లామ్ సీజన్‌లోని నాలుగు టోర్నీలలో ఏ రెండు టైటిల్స్ నెగ్గినా.. జోకోవిచ్ అత్యధిక గ్రాండ్ స్లామ్ టైటిల్స్ నెగ్గిన మొనగాడిగా నిలిచిపోగలుగుతాడు. విధినే ఎదురించిన అరుదైన మొనగాడు జోకోవిచ్ తన అధిపత్యాన్ని మరికొద్ది సంవత్సరాలు కొనసాగించినా ఆశ్చర్యం లేదు.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

(కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చిన అమృతోత్సవ పిలుపు మేరకు ప్రచురిస్తున్న రెండోవ్యాసం.)

రాంజీ గోండు..రొహి

1857 సిపాయి కలహం ఉత్తర భారతావనికే పరిమితమని, పదవులు, ఇనాములు, పింఛన్న పోయిన సంస్థానాధీశులే లేవదీశారని ఆంగ్ల చరిత్రకారులు చిత్రించారు. అలాగే పదోన్నతులకు నోచుకొని సిపాయిలు వారికి తోడైనారని కూడా ఆంగ్లేయులకీ, వారి చరిత్రకారులకీ కాదు, ఆ మనస్తత్వం ఉన్న భారతీయ చరిత్రకారుల నమ్మకం కూడా. కానీ 1857 ఘటన ఉత్తర భారతానికి పరిమితం కాలేదని చెప్పే చారిత్రక ఆధారాలు చాలా ఉన్నాయి. అందులో ఒకటి 1860 నాటి ఆదిలాబాద్ అడవులలో జరిగిన ఉద్యమం. ఈ చరిత్రతో ముడిపడి ఉన్న నిర్మల్, ఉరులమర్రి లేదా పుర్రెలమర్రి కూడా ఆ ప్రాంతవాసులకు స్ఫూర్తినిచ్చేవే. ఆ సంవత్సరం మార్చి, ఏప్రిల్ మాసాలలో ఆ ఉద్యమం జరిగింది.

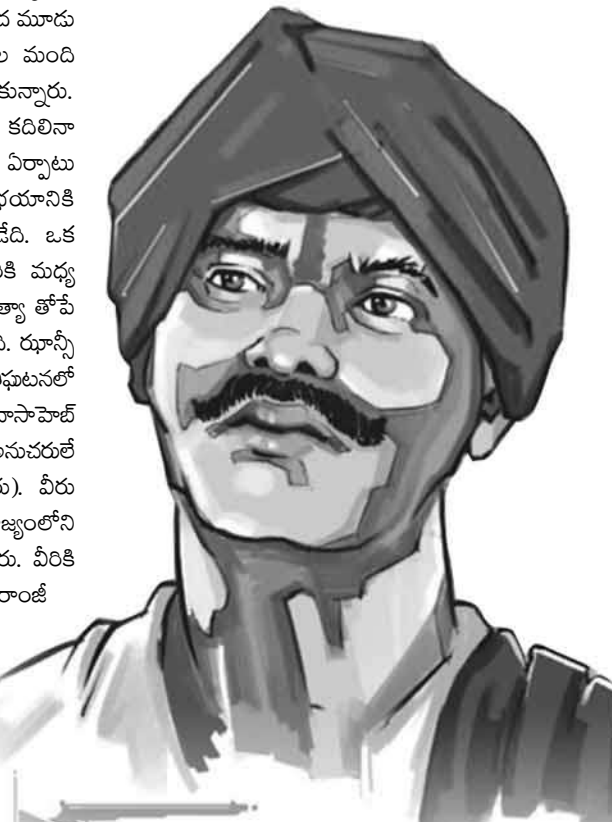
నాలుగు వందల ఏళ్ల కిందటే నిజాం రాజ్యంలో నిమ్మనాయుడి చేతిలో పురుడుపోసుకుంది పోరాట పంథా. ప్రథమ స్వతంత్ర సంగ్రామంలోనే తన ఉనికిని చాటుకుంది. వీరులు.. భీరులూ లెక్కలేనంత మంది ఉన్నారు. వారంతా చరిత్రపుటల్లోకి చేరకపోవచ్చు. అది చరిత్రకారులదే కాదు, అక్షరాస్యుల లోపం కూడా. కానీ, పోరుగడ్డ నిర్మల్ గుండెల్లో ఆ బడ్డల జ్ఞాపకాలు ఎప్పటికీ నిలిచి ఉంటాయి. ఓవైపు దేశాన్నంతా ఆంగ్లేయులు పాలిస్తున్న రోజుల్లో.. హైదరాబాద్ సంస్థానంలోని నిర్మల్ ప్రాంతం అటు ఆంగ్లేయులతో పాటు ఇటు నిజాం ప్రభువుల దౌర్జన్యాలనూ చవిచూసింది. నిజాం నియంతృత్వాన్నీ ఆంగ్లేయుల ఆక్రమణ ధోరణినీ ఎదుర్కొని నిలిచిన ఘనత ఈ ప్రాంత యోధులది. ఉత్తరాది నుంచి వచ్చిన రొహిల్లాలు, స్థానిక గోండు తెగ కలసి సాగించిన ఈ గిరిజన పోరాటం చరిత్రలో అద్భుత ఘట్టం. వారిలో రొహిల్లాలకు నాయకుడు హాజీ. స్థానిక గోండు తెగ ఆదివాసీల నాయకుడే మార్సికోల్ల రాంజీ గోండు.

దేశవ్యాప్తంగా 1857లో జరిగిన ప్రథమ స్వాతంత్ర్య సంగ్రామంలోనే నిర్మల్ ప్రాంతం ఉనికి చాటుకుంది. హైదరాబాద్ నగరంలో తుర్రేబాజ్ ఖాన్ సాగించిన పోరాటానికి కొంచెం తరువాత ఆ రెండు వర్గాల వారు ఉమ్మడిగా నిర్మల్ దగ్గర కూడా తిరుగుబాటు జెండా ఎగురవేశారు. మహారాష్ట్ర, ఒడిశా, మధ్యప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాంతాలలో కనిపించే అనేక గిరిజన తెగలలో గోండ్వానా ఒకటి. వీరి రాజ్యం బ్రిటిష్ జాతీయులు రాక ముందే ఉంది. 1240 నుంచి 1750 వరకు 9 మంది గోండు రాజులు పాలించారు. వారిలో చివరివాడు నీలకంఠపా. ఇతడి నుంచి మహారాష్ట్రలు, వారి నుంచి ఆంగ్లేయులు గోండ్వానాను స్వాధీనం చేసుకున్నారు. అలా ఆంగ్లేయుల, నిజాంల ఆధిపత్యం కిందకు గోండులు వెళ్లిపోయారు.

నిజానికి ఆదిలాబాద్ జిల్లాకు చెందిన రాంజీ 1836-1860 మధ్య జనగాం (అనీఫాబాద్) కేంద్రంగా బ్రిటిష్ సైన్యాలను ప్రతిఘటించాడు. మైదాన ప్రాంతాలు చాలక అడవులలోకి ప్రవేశించడానికి కంపెనీ సైన్యాలు ప్రయత్నించడం కూడా ఇందుకు కారణం. 'ఆదిలాబాద్ జిల్లాలోని నిర్మల్ కు కొన్ని మైళ్ల దూరాన అడవిలో ఒక గుట్ట మీద మూడు వందల మంది గోండులు, రెండువందల మంది రొహిల్లాలు ఒక స్థావరం ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. బ్రిటిష్ సైన్యం నిజామాబాద్ వరకు ఎటు కదిలినా వీరు దెబ్బ తీస్తూ వచ్చినారు. వీరు స్థావరం ఏర్పాటు చేసుకున్న గట్టు భద్రమైన ప్రదేశం. భయానికి తావివ్వనిది. దాని దారి ఇరుకుగా ఉండేది. ఒక వ్యక్తి మాత్రమే పోగలిగే వీలుండేది. వీరికి మధ్య భారతంలోని నాగపూర్ నుంచి, అంటే తాత్కాలికంగా నుండి సహాయము, ప్రోత్సాహం లభిస్తుండేది. రూస్సీ లక్ష్మీబాయి వీరమరణం తరువాత 1857 ప్రతిఘటనలో పాల్గొన్న ఇతర ప్రముఖులు తాత్కాలికంగా, నానాసాహెబ్ వంటి వారు చెదిరిపోయారు. తాత్కాలికంగా అనుచరులే రొహిల్లాలు (రొహిల్ ఖండ్ ప్రాంతం వారు). వీరు ఔరంగాబాద్, బీదర్, పర్భని, నిజాం రాజ్యంలోని ఆదిలాబాద్ ప్రాంతానికి పారిపోయి వచ్చారు. వీరికి హాజీ అనే వ్యక్తి సర్దార్ గా ఉండేవాడు. హాజీ, రాంజీ కలసి ఆంగ్ల వ్యతిరేక చర్యలకు పూనుకున్నారు. వీరి మెరుపు దాడులను భరించలేక బ్రిటిష్ వారు ఒక పటాలాన్ని పంపినారు. ఈ పటాలాన్ని ఎదుర్కోవడంలో గోండులు,

రొహిల్లాలు తట్టుకోలేక పోయారు. అయినా పటాలంలోని చాలామందిని చంపగలిగారు. రొహిల్లాలు నాయకుడు హాజీ గాయపడ్డాడు. ఇక గోండుల నాయకుడు రాంజీ శత్రువులకు చిక్కుకుండా తప్పించుకు తిరిగినాడు. కానీ కొన్నాళ్లకు చిక్కిపోయాడు. ఉరి తీశారు' (హైదరాబాద్ స్వాతంత్ర్యోద్యమ చరిత్ర, వెల్లుర్తి మాణిక్యరావు, 1984, పే. 42, 43).

ప్రథమ స్వాతంత్ర్య సమరంలో ఒక జ్వాలా నాలిక నిర్మల్ దగ్గర ఎగసిందని నిస్సందేహంగా చెప్పుకోవచ్చు. ఈ పోరు దక్షిణాదికి వ్యాపిస్తున్న 1860 తరుణంలో వెలుగులోకి వచ్చిన ధీరుడే రాంజీ గోండు. పర్భని, నిర్మల్ వంటి ప్రాంతాలతో పాటు (ఇవి నిజాం ఏలుబడిలోనే) అజంతా, బస్మత్, లాథూర్, మఖల్ వంటి ప్రాంతాలలో కూడా రొహిల్లాలు తిరుగుబాట్లు చేశారు. వారికి నాయకత్వం వహించినవారు రంగారావు. కానీ ఇతడిని పట్టుకుని అందమాన్ జైలుకు తరలించారు. అతడు అక్కడే మరణించాడు. 1860 ప్రాంతంలో రాంజీ ప్రవేశించడంతో గోండ్, రొహిల్లా ఉద్యమం విస్తృతమైంది.

లా దండు

గోండురాజుల వంశానికి చెందిన ఆ వీరుడు చెల్లా చెదురుగా ఉన్న ఈ ప్రాంత వాసులందరినీ ఏకం చేశాడు. పరాయిదేశం నుంచి వచ్చి దేశాన్ని బంధిఖాన చేసిన ఆంగ్లేయులపై పోరాడాలని పిలుపునిచ్చాడు. వచ్చని అడవుల్లోకి కొచ్చుకు వస్తున్న ఆంగ్లేయులను దెబ్బతీయాలని సమరశంఖం మోగించాడు. అదే సమయాన్ని హైదరాబాద్ పాలకులకు బుద్ధి చెప్పేందుకు కూడా ఉపయోగించుకోవాలని పిలుపు నిచ్చాడు. గోదావరి తీరంలో చుట్టూ దట్టమైన అడవులు, గుట్టలతో ఉన్న నిర్మల ప్రాంతాన్ని తన పోరుక్షేత్రంగా ఎంచుకున్నాడు. వీటిని కేంద్రంగా చేసుకుని ఆంగ్లేయులపై నెలల తరబడి పోరు సాగించాడు. అప్పటి నిర్మల కలెక్టర్ ఆధ్వర్యంలో నిజాం, ఆంగ్లేయ బలగాలు దాడులకు పాల్పడ్డాడు. వాళ్లను రాంజీ గోండు సైన్యం కష్టపడి ఎదుర్కొంది. తమవద్ద బలగాలు, మందుగుండు సామగ్రి, ఆయుధాలూ ఉన్నా కొరకరాని కొయ్యగా రాంజీ గోండు మారడంతో శత్రువులు దొంగదెబ్బ తీశారు. ఈ ఉద్యమం అణచివేతకు కల్చల్ రాబర్డ్స్ను ట్రిటిష్ ఇండియా ప్రభుత్వం నియమించింది. స్థానికులు చెప్పుకునే కథనం ప్రకారం, రాంజీ గోండుతో సహా వెయ్యిమంది వీరులను ఆంగ్లేయులు బంధించారు. 1860 ఏప్రిల్ 9న నిర్మల నుంచి ఎల్లపెల్లికి వెళ్లే మార్గంలో గల మహా మర్రిచెట్టుకు చాలామంది వీరులను ఉరితీశారని స్థానికులు చెబుతారు. రాంజీ గోండు చేసిన పోరాటమే కాలక్రమంలో జల్, జంగల్, జమీన్ అంటూ నినదించిన కుప్రం భీమకు స్ఫూర్తి నిచ్చింది. ఇక ఇంతటి పోరాటాన్ని సాగించి, అసమాన ప్రాణత్యాగాలను చేసిన రాంజీగోండు సహా నాటి వీరుల చరిత్ర ఇప్పటికీ బయటకు రాకపోవడం దౌర్భాగ్యం.

ప్రథమ స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో రాంజీగోండు ప్రజలను ఏకం చేస్తే.. మలిపోరులో ఎంతోమంది స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు సంఘటితంగా పరాయి పాలనపై పోరు జరిపారు. అప్పటి నిర్మల పంచాయతీ సమితి పరిధిలో గోపిడి గంగారెడ్డి, గణపతి, బాపూ రావు, బోరేగాం గజన్న, లాలు పటేల్, ఏ.రాజన్న, పోశెట్టి, గంగాధర్, శివన్న, గంగారామ్, విరల్ రావు, జమునాలాల్, వెంకోబరావు, చిన్న నర్సింహులు, లింగారెడ్డి, సుందర్ రాజ్, ముడుసు ఎల్లయ్య, అర్బుల గంగాధర్ గుప్తా, హన్మంతరావు రాకూర్.. ఇలా ఎంతోమంది సమరయోధులు ముందుండి పోరాడారు. ఆర్యసమాజ్ ఆధ్వర్యంలో వీరంతా పోరాటాలను చేపట్టారు. ఇప్పటికీ స్థానిక నాయుడివాడ రారావ్ బాగ్ లో ఆర్యసమాజ్ మందిరం ఉంది.

నిజాం రాజ్యానికి సుదూరంగా ఉత్తర భారతంలో మొదలయింది 1857 నాటి ప్రథమ స్వాతంత్ర్య సంగ్రామం. దానిని అతి దారుణంగా ఈస్టిండియా కంపెనీ అణచివేసింది. కానీ ఉత్తర భారతంలో అణగిపోతుంటే, దేశంలోని నలుమూలలలో ఆ ఉద్యమం ఛాయలు కనిపించాయి. కంపెనీ సైన్యాలను తప్పించుకోవడానికి చెల్లాచెదురైన వీరులే ఆయా ప్రాంతాలలో మళ్లీ తిరుగుబాటు బావుటా ఎగురవేశారు. కొందరు ప్రాణాలు రక్షించు కోవడానికి వెళ్లి ఉద్యమం నిర్మించారు. అదే పని ఇంకొందరు అడవుల దాగి చేశారు. నిర్మల ఉద్యమం అలా మొదలయినదే. గోదావరి ఉత్తర తీరం వైపు రోహిల్లాలు అలాగే వచ్చారు. అవన్నీ అడవులే. అక్కడ వారు గోండుల సాయం తీసుకున్నారు. నిజాం ప్రభువు, కంపెనీ పాలనా అవిభాజ్యతే కాబట్టి ఆ రెండు వర్గాలకు తమ ఉమ్మడి శత్రువులు ఎవరో స్పష్టంగా తెలుసు. 'రోహిల్లాలు ఉద్యమం 1860 వరకు సాగింది. వీరు ఆదిలాబాద్ జిల్లా నిర్మల దగ్గర రాంజీగోండు నాయకత్వంలోని గోండుల సాయం తీసుకున్నారు' అని అధికారులు కూడా

తరువాత రాంజీ, కొందరు అనుచరులతో దొరికి పోయాడు. వారిని తీసుకువచ్చి నిర్మల దగ్గరే ఒక మర్రిచెట్టుకు ఉరిశారు. ఇది ఏప్రిల్ 9, 1860న జరిగిందని కొన్ని ఆధారాలు చెబుతున్నాయి. స్కూయిస్ దగ్గరి ఖజానా తాలిబ్ వద్ద ఉన్న మర్రిచెట్టు అదేనని స్థానికులు ఇప్పటికీ చెబుతారు. గోండుమర్రి, ఉరుల మర్రి, పుర్రెల మర్రి అని దీనిని పిలిచేవారు. అయితే వేయి మందిని ఈ చెట్టుకు ఉరివేశారని చెప్పే స్థానికుల కథనం మీద మరింత పరిశోధన అవసరం. గోండులు, రోహిల్లాలు కలిసి చేసిన ప్రతి ఘటన విషయంలో చరిత్రకారులకు ఏకాభిప్రాయమే ఉంది.

నిజాంపై తిరుగుబాటు చేసి జిల్లాకు చెందిన ఎందరో సమరయోధులు జైళ్లకు వెళ్లారు. వీరి ఆచూకీ తెలియకుండా పాలకులు ఇక్కడి నుంచి వారిని మహారాష్ట్రలోని నాందేడ్, చంద్రాపూర్, ఔరంగాబాద్ తదితర దూర ప్రాంత జైళ్లకు పంపించారు. ఇలాంటి నిర్బంధాలను ఎన్ని పెట్టినా.. వెరువకుండా సమరయోధులు తమ పోరు సాగించారు. అప్పట్లోనే తమ వద్ద చిన్న పిస్తళ్లను, మందుగుండును వెంట ఉంచుకునేవారు. వారి పోరాటాలకు గుర్తుగా

1860 ఏప్రిల్ 9న నిర్మల నుంచి ఎల్లపెల్లికి వెళ్లే మార్గంలో గల మహా మర్రిచెట్టుకు చాలామంది వీరులను ఉరితీశారని స్థానికులు చెబుతారు. రాంజీ గోండు చేసిన పోరాటమే కాలక్రమంలో జల్, జంగల్, జమీన్ అంటూ నినదించిన కుప్రం భీమకు స్ఫూర్తి నిచ్చింది. ఇక ఇంతటి పోరాటాన్ని సాగించి, అసమాన ప్రాణత్యాగాలను చేసిన రాంజీగోండు సహా నాటి వీరుల చరిత్ర ఇప్పటికీ బయటకు రాకపోవడం దౌర్భాగ్యం.

నమోదు (మోడరన్ ఆంగ్లా అండ్ హైదరాబాద్ ఏడీ 1858-1956, కాంప్రహెన్సివ్ హిస్టరీ అండ్ కల్చర్ ఆఫ్ ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏడవ సంపుటం, సం. ప్రొ|| బి. కేశవనారాయణ, పే.844) చేశారు.

గోండులకీ, రోహిల్లాలకీ నాగ్ పూర్ నుంచి ధనసాయం వచ్చిందని, వారు దాదాపు వేయి మంది ఉన్నారని నిర్మల తాలూక్ దార్ తమ దివాన్ కు తెలియచేశాడు. నిర్మలకు సమీపంలో రాంజీగోండు సేన ఉందని తెలిసి కలెక్టర్ దాడికి వెళ్లి నానా అగచాల్లు వడ్డాడు. మొదట తుపాకులతో యుద్ధం జరిగింది. తరువాత కత్తి యుద్ధాలు జరిగాయి. కంపెనీ సేనలు ఆ ప్రాంతం మొత్తం చుట్టుముట్టాయి. హాజీ గాయపడ్డాడు. కానీ రాంజీ తప్పించుకు పోయాడు. కంపెనీ సేనలో ఎంత మంది చనిపోయారో తెలియదు. కానీ ఆ యుద్ధంలో 300 మంది గోండులు, 200 మంది రోహిల్లాలు పాల్గొన్నారు. యుద్ధం తరువాత 30 మంది భౌతిక కాయాలు కంపెనీ సేనలకు దొరికాయి. మొదట ఈ భౌతికకాయాలను చెట్లకు వేలాడదీసి జనాన్ని భీతావహలను చేయాలని కంపెనీ సైనికాధికారులు యోచించారు. కానీ మనోభావాలకు గాయమైతే జరిగే ప్రమాదాన్ని ఊహించి ఆ ఆలోచన విరమించారు.

జిల్లాకేంద్రంలోని తహశీల్దార్ కార్యాలయంలో ఒక స్థూపాన్ని ఏర్పాటు చేశారు.

ఈ ప్రాంత స్వేచ్ఛకోసం, పరాయి పాలన నుంచి విముక్తి కోసం ప్రాణాలు త్యాగం చేసిన గోండు వీరులకు కనీస గుర్తింపు కరువైంది. నాటి వీరులను ఉరితీసిన మహా మర్రిచెట్టు కొన్నేళ్ల క్రితమే గాలివానకు పడిపోయింది. ఆ తర్వాత స్థానిక వాసవి స్కూల్ విద్యార్థులు చుక్కా రామయ్యతో కలిసి అక్కడ ఓ మర్రిమొక్కను నాటినా అది నిలువలేదు. తెలంగాణ ఉద్యమం ఊపందుకున్న తర్వాత నాటి వీరులను స్మరిస్తూ పలు సంఘాలు, స్థానిక నాయకులు కలిసి 2007 నవంబర్ 14న వెయ్యి ఉరులమర్రి సమీపంలో స్థూపాన్ని నిర్మించారు. అలాగే 2008 నవంబర్ 14న నిర్మలలోని చైన్ గేట్ వద్ద రాంజీగోండు విగ్రహాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. ఆ తర్వాత పాలకులు, అధికారులు ఏమాత్రం పట్టించుకున్న దాఖలాలు లేవు. రాష్ట్ర మంత్రిగా ఉన్న అల్లోల ఇంద్రకరణ్ రెడ్డి స్వగ్రామమైన ఎల్లపెల్లి దారిలోనే ఈ వెయ్యిఉరుల మర్రి స్థూపం ఉంటుంది. జిల్లాకేంద్రం నడిబొడ్డునే రాంజీగోండు విగ్రహం ఉంది. ఇవి రెండూ నిర్మాణానికి గురయ్యాయి.

వ్యాసకర్త: సీనియర్ జర్నలిస్ట్

తెలుగుకుందాం

జమలాపురం - వెంకటేశ్వరస్వామి ఆలయం

ఖమ్మం జిల్లా, ఎర్రపాలెం మండలం, జమలాపురం గ్రామంలో కొండపై వెలసిన ఆలయం. జాబాలి మహర్షి తపస్సుకు మెచ్చి వెంకటేశ్వరస్వామి ఈ క్షేత్రంలో సతీసమేతంగా వెలిశాడని చెబుతారు. ఆలయ ప్రాంగణంలో పద్మావతి, అలివేలు మంగ అమ్మవార్ల ఆలయాలు ఉన్నాయి. శివుడు, విनाయకుడు, అయ్యప్ప, అంజనేయస్వామి ఆలయాలు కూడా ఉన్నాయి. ఇక్కడ ప్రతి ఏటా వెంకటేశ్వరస్వామి కల్యాణం ఘనంగా నిర్వహిస్తారు.

కథ

తెలివికి పరీక్ష

అనగనగా ఒక ఊరిలో రంగయ్య అనే వ్యాపారి ఉండేవాడు. అతను చాలా అస్తిపరుడు.

ఒకరోజు రంగయ్యకు తన ఇద్దరు కుమారుల తెలివితేటల్ని పరీక్షించాలన్న ఆలోచన వచ్చింది. వెంటనే ఇద్దరినీ పిలిచి 'ఎవరైతే నేను పెట్టిన పరీక్షలో విజయం సాధిస్తారో వారికి నా ఆస్తిలో ఎక్కువ వాటా ఇస్తా' అని ప్రకటించాడు.

ఇద్దరు కుమారులకు ఒక్కో రూపాయి ఇచ్చాడు. 'మీకు ఇచ్చిన రూపాయితో ఈ ఇంటిని నింపగలిగిన వస్తువులను కొనాలి.' అని చెప్పాడు.

ఇద్దరు కుమారులు తండ్రి చెప్పిన దానికి ముందు అంగీకరించలేదు. ఆఖరికి గత్యంతరం లేక అయిష్టంగానే ఒప్పుకున్నారు.

పెద్ద కుమారుడు తన తండ్రి ఇచ్చిన రూపాయితో బజారుకి వెళ్లాడు. 'ఒక్క రూపాయితో ఏం కొంటే ఇంటిని నింపగలను?' అని ఆలోచించాడు. చివరికి ఒక ఆలోచన వచ్చింది. ఆ రూపాయితో కొంత గడ్డి కొని ఇంట్లో వేశాడు. కానీ ఇల్లు నిండలేదు. ఇంకా చాలా గదులు ఖాళీగానే ఉన్నాయి.

చిన్న కుమారుడు తన చేతిలో ఉన్న

పద్యం

**అనఘునికైనజేకు ననర్పుని గూడి చరించినంతలో
మన మెరియంగ నప్పుడవమానము కీడుధరిత్రియందు నే
యనువుననైనడప్పపు యథార్థము తానది యెట్టులన్నచో
నినుమునుగూర్చి యగ్ని నలయింపదె సమ్మెటపెట్టు భాస్కరా!**

భావం : భాస్కరా! ఇనుముతో కలిసి యున్న అగ్నికి సమ్మెటపోటు పడినట్లుగా లోకము నందు తగనివానితో స్నేహము చేయచూ సంచరించు వానికి ఎంతటి సద్గుణ వంతునైననూ ఏదో ఒక సమయాన అవమానం, హాని కలుగును.

**ఇచ్ఛేద్యం స్థిరాం మైత్రీం
త్రిణి తత్ర న కారయేత్ ,
వాగ్వాదమ్ అర్థసంబంధం
తత్త్వతీపరిభాషణమ్॥**

భావం : స్థిరమైన స్నేహం అభిలషించేవారు మూడు పనులు చేయకూడదు. స్నేహితునితో వాగ్వాదం, ధనవిషయ లావాదేవీలు, స్నేహితుని భార్యతో నిందాపూర్వక భాషణం అనే మూడు.

స్లోకం

జ త ప ర చం డి

ఇక్కడున్న పదాలకు పక్కనున్న పదాల్లో ఏవి సరిపోతాయో కనుక్కోండి.

నిర్విరామం	మంచి సమయం
పుణ్యకాలం	నిజం
అప్పులు	మంచివాడు
సత్త్వం	విశ్రాంతి లేకుండా
సజ్జనుడు	హితులు

'అక్షర-అక్షర-అక్షర-అక్షర : అక్షర-అక్షర
'అక్షర-అక్షర-అక్షర : అక్షర-అక్షర
'అక్షర-అక్షర-అక్షర : అక్షర-అక్షర

భారత స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు

నాగులపల్లి సీతారామయ్య

ప్రముఖ స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు. గ్రామీణుల అభ్యున్నతికి కృషి చేశారు. కృష్ణా జిల్లా ముదునూరుకు చెందినవారు. శాసనోల్లంఘన ఉద్యమంలో చురుగ్గా పాల్గొన్నారు. రాష్ట్రంలో గ్రంథాలయాల అభివృద్ధికి ఎంతగానో కృషిచేశారు. బడుగువర్గాల ఉన్నతికి పాటుపడ్డారు. స్వాతంత్ర్య సంగ్రామంలో అనేకసార్లు అరెస్టయ్యారు. 2013 జూలై 21 మరణించారు.

జనరల్ నెస్టెడ్

1. భారతదేశంలో పొడవైన పీచ్ ఏది?
2. గార్డెన్ సిటీ అని ఏ నగరాన్ని పిలుస్తారు?
3. మాజీ రాష్ట్రపతి అబ్దుల్ కలాం ఏ రాష్ట్రంలో జన్మించారు?

(ంగ్లీషు) ఇండియా 'గ 'ఇండియా' (రైల్వే) క్లబ్ ఇండియా: ఇండియా

మెదడుకు మేత

టక్కు టక్కు తళుక్కు;
చూచుట కెంత నిక్కు;
జారిపడిందంటే పుటుక్కు..?

ఇక్కడ: ఇండియా

మంచిమాట

లక్ష్మసిద్ధికై వేయిసార్లు
పోరాడండి.
వేయిసార్లు ఓటమి
ప్రాప్తిస్తే, ఇంకోసారి
మరల ప్రయత్నించండి.

రూపాయితో ఇంటిని నింపగలిగిన వస్తువు కోసం తీవ్రంగా ఆలోచించసాగాడు. ఒక ఆలోచన వచ్చింది. వెంటనే బజారుకి బయలుదేరాడు. ఒక్క రూపాయితో కొవ్వొత్తులను కొని ఇంటికి తెచ్చాడు. అన్ని గదుల్లో కొవ్వొత్తులను వెలిగించాడు. ఆ కాంతి ఇంటినంతటినీ నింపింది.

తండ్రి చిన్న కుమారుడి తెలివికి ఆశ్చర్యపోయాడు. 'చిన్న కుమారుడే నా వారసుడు' అని ప్రకటించాడు. తండ్రి తనను వారసుడిగా ప్రకటించినందుకు చిన్న కుమారుడు సంతోషించాడు. కానీ అన్నకు కూడా ఆస్తిలో సమానంగా వాటా ఇవ్వమని తండ్రిని కోరాడు. తమ్ముడి మంచితనానికి అన్న సంతోషించాడు.

విందు.. వినోదం... పెండ్లి.. పేరంటం...
అన్నింటా మీ నేస్తం.

క్రేన్

వక్క పలుకులు

వీటికి సాటి మరేవి లేవు

www.craneindia.net

శ్రీరంధ్ర సుబ్బారావు మరియు శ్రీమతి గ్రంధి లక్ష్మీదేవి

ఇప్పుడు మీ కోసం
సరికొత్త ప్యాకింగ్లో
సరికొత్త రుచులతో

మేషం : అశ్విని, భరణి,
కృత్తిక 1వ పాదం

కొత్తపనులు పూర్తి చేస్తారు. భూవివాదాలు పరిష్కారమై ఊపిరిపీల్చుకుంటారు. చిన్ననాటి విషయాలను జ్ఞప్తికి తెచ్చుకుంటారు. వాహనాలు కొంటారు. వ్యాపారులకు పెట్టుబడులు అందుతాయి. ఉద్యోగులకు కొత్త విధులు దక్కుతాయి. పారిశ్రామిక వేత్తలు ఉత్సాహంగా గడుపుతారు. రచయితలు, క్రీడాకారులకు అన్ని విధాలా అనుకూల సమయం. 8,9 తేదీల్లో వృథా ఖర్చులు. దుర్గామాత స్తోత్రాలు పఠించండి.

వృషభం : కృత్తిక 2,3,4 పాదాలు,
రోహిణి, మృగశిర 1,2 పాదాలు

కొన్ని పనులు విజయవంతంగా ముగిస్తారు. విద్యార్థులకు అవకాశాలు కొన్ని తప్పిపోయే సూచనలు. నిరుద్యోగులకు ఉద్యోగాన్వేషణ ఫలిస్తుంది. వ్యాపారులు క్రమేపీ లాభాల బాటలో నడుస్తారు. ఉద్యోగులకు పనిభారం, ఒత్తిడులు తగ్గుతాయి. రాజకీయవేత్తలకు ప్రయత్నాలు సఫలమవుతాయి. కళాకారులు, పరిశోధకులకు శుభవార్తలు. 5,6 తేదీల్లో ఖర్చులు. ఆదిత్య హృదయం పఠించండి.

మిథునం : మృగశిర 3, 4 పాదాలు,
ఆర్ధ, పునర్వసు 1, 2, 3 పాదాలు

కొన్ని చికాకులు ఎదురైనా ఆత్మవిశ్వాసంతో బయటపడతారు. ఆత్మవిశ్వాసంతో అనుకున్న పనిని సమయానికి పూర్తి చేస్తారు. విద్యార్థులకు ఆశించిన అవకాశాలు దక్కవచ్చు. వాహనాలు, ఇళ్లు కొనుగోలు చేసే వీలుంది. వ్యాపారులకు పెట్టుబడులకు తగిన లాభాలు దక్కుతాయి. ఉద్యోగులకు పనిభారం తగ్గవచ్చు. రచయితలు, క్రీడాకారుల ఆశలు ఫలించే సమయం. 10,11 తేదీల్లో వృథా ఖర్చులు. ఆంజనేయ దండకం పఠించండి.

కర్కాటకం : పునర్వసు 4వ పాదం,
పుష్యమి, ఆశ్లేష

ఇంతకాలం పడిన కష్టానికి ఫలితం కనిపిస్తుంది. ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలలో విజయం. ఆవుల సలహాలతో కొన్ని కీలక నిర్ణయాలు తీసుకుంటారు. వ్యాపారులు నూతనోత్సాహంతో ముందుడుగు వేస్తారు. ఉద్యోగులకు విధుల్లో మరింత అనుకూల పరిస్థితి. కళాకారులు ఊహించని అవకాశాలు సాధిస్తారు. పరిశోధకులు, వైద్యులకు సంతోషకరమైన సమాచారం. 7,8 తేదీల్లో బంధువులతో తగాదాలు. శివపంచాక్షరి పఠించండి.

సింహం : మఖ, పుబ్బ,
ఉత్తర 1వ పాదం

విద్యార్థులకు శుభవర్తమానాలు. రాబడి అనూహ్యంగా పెరుగుతుంది. స్థిరాస్తి విషయంలో అగ్రి మెంట్లు చేసుకుంటారు. వ్యాపారులకు లాభాలు దక్కుతాయి. ఉద్యోగులకు పని ఒత్తిడుల నుంచి విముక్తి. రాజకీయవేత్తలకు కొన్ని పదవులు దక్కే సూచనలు. రచయితలు, క్రీడాకారులు పట్టుదలతో అనుకున్నది సాధిస్తారు. 4,5 తేదీలలో ఆకస్మిక ప్రయాణాలు. సుబ్రహ్మణ్యష్టకం పఠించండి.

కన్య : ఉత్తర 2, 3, 4 పాదాలు,
హస్త, చిత్త 1,2 పాదాలు

అవాంతరాల అధిగమించి కొన్నిపనులు చేస్తారు. గృహ నిర్మాణాలపై నెలకొన్న సమస్యలు తీరతాయి. వ్యాపారులకు కొత్త ఆశలు చిగురిస్తాయి. భాగస్వాముల సాయం అందుతుంది. ఉద్యోగులకు విధుల్లో ప్రశాంతత చేకూరుతుంది. పారిశ్రామికవర్గాలకు సానుకూలం. రచయితలు, క్రీడాకారులకు ఉత్సాహంగా ఉంటుంది. 6,7 తేదీల్లో కుటుంబంలో సమస్యలు. దక్షిణామూర్తి స్తోత్రాలు పఠించండి.

తుల : చిత్త 3,4 పాదాలు,
స్వాతి, విశాఖ 1,2,3 పాదాలు

కొన్ని వివాదాలు నేర్పూగా పరిష్కరించుకుంటారు. ఒక సమాచారం మీకు ఉపశమనం కలిగిస్తుంది. రాబడి మెరుగుపడుతుంది. వ్యాపారులకు పెట్టుబడులు అందుతాయి. ఉద్యోగులకు మార్పులు సంభవం. రాజకీయవర్గాలకు పదవులు దక్కుతాయి. కళాకారులు, పరిశోధకులకు చిత్రమైన సంఘటనలు. 8,9 తేదీలలో బంధువులతో విభేదాలు. విష్ణు సహస్రనామ పారాయణ చేయండి.

వృశ్చికం : విశాఖ 4వ పాదం,
అనూరాధ, జ్యేష్ఠ

అనుకున్న ప్రకారం పని పూర్తి చేస్తారు. ఆదాయం బాగుంటుంది. విద్యార్థులకు కష్టానికి తగిన ఫలితం దక్కుతుంది. ధార్మిక కార్యక్రమాలలో పాల్గొంటారు. గృహ, వాహనయోగాలు. వ్యాపారులకు, ఉద్యోగులకు అనుకూలం. కళాకారులకు శుభవార్తలు. వైద్యులు, క్రీడాకారుల యత్నాలలో కదలికలు. 10,11 తేదీల్లో అనుకోని ఖర్చులు. సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుని పూజించండి.

ధనుస్సు : మూల, పూర్వాషాఢ,
ఉత్తరాషాఢ 1వ పాదం

కష్టానికి తగిన ఫలితం దక్కుతుంది. భూవివా

సింహంభట్ల సుబ్బారావు
6300674054

దాల నుంచి గట్టెక్కుతారు. ఆదాయం క్రమేపీ వృద్ధి చెందుతుంది. ఇంటి నిర్మాణాల్లో పురోగతి కనిపిస్తుంది. నిరుద్యోగులకు శుభవార్తలు అందుతాయి. వ్యాపారులకు అనుకూల పరిస్థితులు. ఉద్యోగులకు కీలక సమాచారం అందుతుంది. రాజకీయవేత్తలకు అనుకూల సమయం. 6,7 తేదీలలో స్నేహితులతో విభేదాలు. ఆదిత్యహృదయం పఠించండి.

మకరం : ఉత్తరాషాఢ 2,3,4 పాదాలు,
శ్రవణం, ధనిష్ఠ 1, 2 పాదాలు

ఊహించని విధంగా రాబడి లభిస్తుంది. కాంక్షా క్షులు కొన్ని దక్కే సూచనలు. ముఖ్యమైన పనులు కష్టపడిపూర్తిచేస్తారు. విద్యార్థులకు అప్రయత్న కార్యసిద్ధి. వ్యాపారులకు ఒడిదుడుకులు తొలగుతాయి. ఉద్యోగులకు పనిభారం తగ్గుతుంది. రాజకీయవేత్తలు అనుకున్నది సాధిస్తారు. కళాకారులు, రచయితలు స్వీయ నిర్ణయాలు తీసుకుంటారు. 6,7 తేదీల్లో అనుకోని ఖర్చులు. అంగారక స్తోత్రాలు పఠించండి.

కుంభం : ధనిష్ఠ 3,4 పాదాలు,
శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 1,2,3 పాదాలు

ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలు స్వయంశక్తితో పూర్తి చేస్తారు. ఆర్థిక వ్యవహారాలు అనుకూలమైతాయి. ఆశ్చర్యకరమైన విషయాలు తెలుస్తాయి. విద్యార్థులు పట్టుదలతో విజయాలు సాధిస్తారు. వ్యాపారుల సుదీర్ఘ నిరీక్షణ ఫలిస్తుంది. ఉద్యోగులకు బాధ్యతలు కొంత తగ్గే సూచనలు. కళాకారులకు శ్రమ ఫలిస్తుంది. పరిశోధకులు, 8,9 తేదీల్లో బంధువరో ధాలు. ఆంజనేయ దండకం పఠించండి.

మీనం : పూర్వాభాద్ర 4వ పాదం,
ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి

అతికష్టంపై కొన్ని వ్యవహారాలు నెట్టుకొస్తారు. నిరుద్యోగులు, విద్యార్థులకు కొంత నిరాశ. ఆవులతో కష్టసుఖాలు పంచుకుంటారు. గృహ నిర్మాణాలలో స్వల్ప అటంకాలు. వ్యాపారులకు సామాన్య లాభాలు అందుతాయి. ఉద్యోగులకు కొత్త బాధ్యతలు ఉక్తిరి బిక్కిరి చేస్తాయి. పారిశ్రామికవేత్తలకు అయోమయ పరిస్థితి నెలకొంటుంది. రచయితలు, కళాకారులు కొంత నిదానంతో ఉండాలి. 7,8 తేదీలలో నూతన ఉద్యోగయోగం. గణేశాష్టకం పఠించండి. ★

అధారాలు

అడ్డం

1. జంతువు (3)
3. దీంట్లో నీరు చూసి ముంత ఒలకబోసుకుంటామా? (2)
4. సీతారామరాజు ఇంటిపేరు మన్యంవీరుడు (3)
6. అవివాహిత (3)
7. సత్తా; పాండిత్యము (2)
8. దిక్కుల యొక్క చివరలు (4)
10. అరబ్బీదేశాలు సంపద ధృష్ట్యా ఈదేశాలుగా వ్యవహృతాలు (3)
12. వెయ్యి గ్రామాలు, కేజీ (2)
14. మృగశిర కారైకు బత్తిన సోదరులు దీనిముందు పంపిణీ చేసేవారు (2)
15. బొమ్మలో అనే ! (4)
18. దుర్వాసన (2)
20. ఈ తాడుతో నేసిన మంచం పడకకు ఒకప్పుడు బాగా వాడేవారు (3)
22. దేవునికి మ్రొక్కి ఎత్తి ఉంచిన ధనం (3)
24. తలగుడ్డ, అశ్వశాల (2)
27. వత్తు పెట్టని గుర్రు (2)
28. 8వ శతాబ్దపు కైలాసనాథ దేవాలయం గల తమిళనాడులోని పురము (2)
30. సంగీత దర్శకుడు కె.వి.మహదేవన్ కు వ్యవహారం (2)
32. వర్ణము (2)
34. కందూతి, దురద (2)
36. ఇది పూసి మారేడు కాయ చేయడం అని నుడి (2)
38. కడివెడంత ఇది కత్తిపీటకు లోకువట (3)
39. పూనిక, ప్రయత్నము (2)
40. జ్ఞానపీఠ రచయిత భరద్వాజ ఇంటిపేరు (3)

నిలువు :

1. కోమలము, లాలిత్యము (3)
2. అర్థము (4)
3. భర్త తమ్ముడు (3)
4. వాస్తవానికి, వడ్డిని కాదు (4)
5. ప్రారంభోత్సవం అనగానే మంత్రిగారు కత్తిరించేది! (3)
7. చిరునామా, జాడ (2)
9. తాటాకు మీద దీనితో రాసేవారు (3)
10. చంచల స్వభావం (4)
11. కాంతి (2)
13. ప్రపంచం (2)
14. పొలము (2)
16. సిగ్గు (2)
17. హాసము (2)
19. కుసుమము (2)
21. నీటితో నేలను శుభ్రపరచడం (3)
29. విపీలికము (2)
31. నెమలి (3)
33. పాలు పిండినప్పుడు వచ్చేది ధార (2)
35. ఆలయమున ధీ సినీనటి (2)
37. ఇంక్, మనుపు కలంలో పోసి రాసేవారు (2)

మా చిరునామా : పదరసం, జాగృతి వారపత్రిక, 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-27

పదరసం-325

1		2		3			4		5
			✠			✠			
		6				7		✠	
				8	9			✠	
✠	10			11			✠	12	13
14				15	16		17	✠	18
20		21					✠	✠	
✠	22		23		✠	✠	✠	24	25
26		27			28	29		✠	30
32	33		✠	34	35		✠	36	37
38				✠	39		✠	40	

పదరసం - 325

పేరు :

చిరునామా:.....

పిన్ కోడ్ : మొబైల్ :

సమాధానాలను పైగడులలో పూరించి, కత్తిరించి కవర్ పై పదరసం నెం. వేసి 2021 జూలై 19 లోగా జాగృతికి పంపండి. సరైన సమాధానాలు రాసిన వారిని విజేతలుగా ప్రకటిస్తాం. ఒకరిని లాటరీ ద్వారా ఎంపికచేసి నగదు బహుమతి అందచేస్తాం. తుది నిర్ణయం జాగృతి యాజమాన్యం.

పదరసం - 321 సమాధానాలు

1	కా	త	మ	య	ధృ	దు	క్ష	అ	హి	స
10	రి	క్ష	దు	దు	క్ష	ము	స	ర	స	క్ష
13	క్ష	ఉ	దు	గు	క్ష	పు	దు	క్ష	పె	ట్ట
16	త్రి	ష	క్ష	క్ష	14	ని	పు	15	బొ	ట్ట
18	ర	వి	త	క్ష	క్ష	20	అ	21	జా	క్ష
23	క్ష	నా	రా	క్ష	24	అ	స్మ	మా	రా	క్ష
26	ప్ర	గ	క్ష	క్ష	స	క్ష	త	క్ష	ద	మ్మ
29	రా	క్ష	28	క్ష	30	క్ష	యం	క్ష	32	ద
33	ని	మి	క్ష	క్ష	34	క్ష	క్ష	క్ష	క్ష	క్ష

విజేతలు: సి.జి.శంకరరావు, ఎం.హరగోపాల్, జి.నాగమణి, బి.ఇందుశేఖర్, టి.తులశమ్మ- హైదరాబాద్, చెరుకు మహేశ్వరశర్మ- కరీంనగర్, కె.కరణం శివానందరావు, ఎస్.రాజు -కర్నూలు, నేమాను సుభాష్ చంద్రబోస్ - విశాఖపట్నం, టి.ఎస్.ఎల్.ఎస్.జ్యోతి, గట్టుపల్లి భారతి-నెల్లూరు, టి.రామలింగయ్య, టి.వెంకాయమ్మ, ఇంకొల్లు బ్రహ్మాంధ్రస్వామి-ఒంగోలు, వెల్లాల ఉమామహేశ్వర శర్మ-అనంతపురం.

బహుమతి పొందిన విజేత:జి.నాగమణి-హైదరాబాద్.

తెలుగు సినిమా రంగం చెన్నపట్నం నుండి హైదరాబాద్ కు తరలి వస్తున్న సమయంలో తెలుగు నటీనటులంతా కలిసి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధాని హైదరాబాద్ లో 1993లో ఏర్పాటు చేసుకున్న సంస్థ 'మూవీ ఆర్టిస్ట్ అసోసియేషన్'. అంతవరకూ దక్షిణాదిలోని అన్ని భాషల నటీనటులు ఒకే గోడుకు కింద ఉండేవారు. కానీ చెన్నై నుండి మిగిలిన భాషల చిత్ర పరిశ్రమలు తరలిపోతున్న క్రమంలో 'మా' ఏర్పడింది. విశేషం ఏమంటే... ఇది దేశీ అనుబంధ సంస్థ కాదు. తెలుగు ఫిల్మ్ ఫెడరేషన్ లోని 24 శాఖలలో ఆర్టిస్ట్ అసోసియేషన్ అనేది ఒకటి ఉన్నా, దానికి 'మా' కు సంబంధం లేదు. ఇటు తెలుగు ఫిల్మ్ ఛాంబర్, అటు తెలుగు నిర్మాతల మండలి, తెలుగు దర్శకుల సంఘంతో 'మా' సమన్వయం చేసుకుంటూ ముందుకు సాగుతుంటుంది. అక్కినేని నాగేశ్వరరావు గౌరవ సలహాదారుగా, చిరంజీవి వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడిగా మొదలైన 'మా'కు నాగార్జున, మోహన్ బాబు, మురళీ మోహన్, నాగబాబు, రాజేంద్ర ప్రసాద్, శివాజీరాజా తదితరులు అధ్యక్షులుగా ఉండి తమ వంతు సేవలు అందించారు. ప్రస్తుతం సీనియర్ ఆర్టిస్ట్ నరేశ్ అధ్యక్ష పదవిలో ఉన్నారు...

మ...మ...మ... మాస్ గా 'మా' ఎన్నికలు!

'మా' కలహాల కాపురం!

ఓ సంస్థను ప్రారంభించడం, దానిని సజావుగా నడపడం అంత సులభమైన విషయం కాదు. ఎన్నో విమర్శలను, ఆటపొట్లను ఎదుర్కొనవలసి వస్తుంది. 'మా' అధ్యక్షులుగా ఎంపికైన వారు ఎంత నిస్వార్థంగా సేవ చేయాలని అనుకున్నా కొందరితో విభేదాలు రావడం సహజం. అయితే వాటిని అధిగమించి ముందుకు సాగినవారు మాత్రమే నాయకులుగా నిలుస్తారు. చిత్రం ఏమంటే... తొలి దశలో ఏక గ్రీవంగా ఎంపికైన 'మా' కార్యవర్గం గత కొన్నేళ్లుగా ఎన్నికల బరిలో నిలిచి గెలవాల్సిన పరిస్థితి నెలకొంది. మురళీమోహన్ పదవీకాలం ముగిసిన అనంతరం రాజేంద్రప్రసాద్ అలానే జయసుధపై గెలిచారు. అయితే... ఆ తర్వాత దాసరి నారాయణరావు నేతృత్వంలో ఎన్నికలకు వెళ్లకుండా శివాజీరాజాను అధ్యక్షుడిగా నరేశ్ ను కార్యదర్శిగా నిలబెట్టి కార్యవర్గాన్ని రూపొందించారు. ఇక రెండేళ్ల క్రితం శివాజీరాజా వర్మన్ నరేశ్ ప్యానెల్ మధ్య గట్టిపోటీ జరిగింది. అందులో నరేశ్ జట్టు విజయం సాధించింది. చిత్రం ఏమంటే ఆ తర్వాత ఒకే ప్యానెల్ నుండి గెలిచిన నరేశ్, రాజశేఖర్ మధ్య వివాదాలు, ఇగో క్లాషెస్ వచ్చి 'మా' కార్యక్రమాలు సజావుగా సాగని పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఈ నేపథ్యంలో

సెప్టెంబర్ లో జరుగుబోతున్న ఎన్నికలు మరింత రంజుగా మారబోతున్నాయి. మ...మ...మ... 'మాస్'ను తలపించబోతున్నాయి. ఇప్పటికే ప్రకాశ్ రాజ్ తన ప్యానెల్ తరపున నిలబడబోయే సభ్యుల పేర్లను ప్రకటించారు. యువతకు అవకాశం ఇవ్వమంటూ మంచువిష్ణు ఇటీవలే 'మా' సభ్యులకు ఓపెన్ లేటర్ రాశారు. ప్రస్తుత ప్రధాన కార్యదర్శి జీవిత, నటి హేమ, నటుడు, న్యాయవాది సీవీఎల్ నరసింహారావు ఎన్నికల్లో పోటీ చేస్తామని అంటున్నారు.

ప్రకాశ్ రాజ్ అంటే అభిమానించే నటీనటులు చాలామందే ఉన్నారు. అదే సమయంలో పరభాషా నటుడిని 'మా' అధ్యక్ష పీఠం మీద కూర్చోపెట్టాల్సిన కర్మ ఏమిటనే వారూ లేకపోలేదు. అలానే ప్రకాశ్ రాజ్ తో చేరు అనుభవాలు ఎదుర్కొన్న వ్యక్తులు ఆయన ఒంటెద్దు పోకడలను గుర్తు చేస్తున్నారు. మరికొందరు ప్రశ్నించే గొంతుక పేరుతో ప్రకాశ్ రాజ్ జాతి వ్యతిరేక వాదులకు కొమ్ము కాయడాన్ని జ్ఞాపకం చేస్తున్నారు. మంచువిష్ణు లాంటి యువకుడు ప్రకాశ్ రాజ్ లాంటి సీనియర్ ఆర్టిస్టుకు పోటీ ఇవ్వగలడా అనే సందేహం కూడా కొందరు వ్యక్తం చేస్తున్నారు. మోహన్ బాబు ఫ్యామిలీ అంటే చాలా మందికి అభిమానం ఉన్నా, ఓటు రూపంలో వారు వాటిని మలుచుకోగలరా అనేది వారి సందేహమే.

ఇక జీవిత, హేమ, సీవీఎల్ నరసింహారావు పూర్తిస్థాయిలో బలమైన ప్యానెల్ ను ఏర్పాటు చేయగలరా? అనేదికూడా అనుమానం. ఇప్పటికే 'మా' సభ్యులు కొందరు సందేహం సడేమియా అన్నట్లు సోషల్ మీడియాలో విమర్శలు, ప్రతి విమర్శలు చేయడం మొదలెట్టేశారు. అయితే 'మా' ఎన్నికలకు ఇంకా సమయం ఉంది కాబట్టి ఈలోగా సినిమా పెద్దలంతా కూర్చుని, గతంలో మాదిరి ఏకగ్రీవంగా ఓ కార్య వర్గాన్ని ఏర్పాటుచేస్తే అందరి నెత్తిని పాలు పోసివేట్టు అవుతుంది. 27 సంవత్సరాల చరిత్ర కలిగిన 'మా'కు సొంత భవనం ఇంతవరకూ లేదు, దాని నిర్మాణం జరపాలి. ఆర్థికంగా చితికిపోయిన 'మా' సభ్యులకు సాయం చేసేందుకు ఓ సుస్థిర వ్యవస్థను, హెల్త్ ఇన్సూరెన్స్ తగిన నిధులు సమకూర్చుకోవాలి. రెండు మూడు ప్యానెల్స్ ఎన్నికల్లో పోటీచేసి, అందులో ఐదుగురు, ఇందులో ఐదుగురు గెలిస్తే ఏర్పడే కార్యవర్గం వల్ల ఇది సాధ్యం కాదు. గెలిచిన వ్యక్తులు తమ ఇగోలను పక్కన పెట్టి 'మా' సభ్యుల కోసం చిత్తశుద్ధితో పనిచేయలేకపోయారు. మరి గత పొరపాట్లు గ్రహించి, ఏకగ్రీవంగా ఓ కార్యవర్గాన్ని ఏర్పాటు చేయడానికి ఎలాంటి కృషి జరుగుతుందో చూడాలి!

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

తామెవరూ, ఎటువంటి ఘనచరిత్రకు వారసులూ
మన భావితరాలకు తెలియాలి గదా!
ఆ దృష్టితో రూపొందించినదే ఈ బాల పుస్తకమాల

భారత భారతి

డా. జి.ఎన్. రాంజీషిర్డి
మ.ప. పేజీ

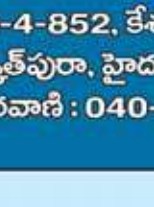
సంత గాథావాదా
మ.ప. పేజీ

యోగవరాహ బోధి
మ.ప. పేజీ

దత్తవరాహ చరిత్ర
మ.ప. పేజీ

రామాయణ వాగ్గేయ రావు
మ.ప. పేజీ

అతి తక్కువ ఖరీదులో లభిస్తున్న అత్యంత ఉపయోగకరమైన
భారత భారతి పుస్తకమాలను మీ ఇంటిలో,
పాఠశాలలో చదివించండి.
మీ పిల్లలు నవ్వమైనది ఎదగడానికి దోహదపడండి.
భారత భారతి బాల పుస్తకమాలగా ఇప్పటికీ వెలువడిన
169 పుస్తకాలు విడివిడిగా ఒక్కొక్కటి 15 రూపాయలు.
మొత్తం సెట్ 2200 రూ.లకే లభిస్తుంది.

డా. జి.ఎన్. రాంజీషిర్డి
మ.ప. పేజీ

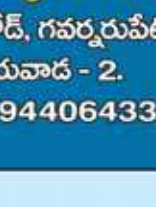
సంత గాథావాదా
మ.ప. పేజీ

యోగవరాహ బోధి
మ.ప. పేజీ

దత్తవరాహ చరిత్ర
మ.ప. పేజీ

రామాయణ వాగ్గేయ రావు
మ.ప. పేజీ

సాహిత్యనికేతన్

3-4-852, కేశవనిలయం,
బర్మత్ పురా, హైదరాబాద్ - 27.
దూరవాణి : 040-27563236

సాహిత్యనికేతన్
మ.ప. పేజీ

సాహిత్యనికేతన్

పిలూరురోడ్, గవర్నరుపేట,
విజయవాడ - 2.
దూరవాణి : 9440643348

From:

JAGRITI Telugu Weekly

Jagriti Bhavan, H.No.3-4-228/4/1,

Lingampally, Kachiguda, Hyderabad-500027

email : jagritiweekly@gmail.com, web : jagritiweekly.com

Date of Publication Every Monday : 05.07.2021

Date of Posting Every Friday & Saturday

Postal Regn. No. HSE/1052/2021-2023

RNI Regd. No. 3270/57

Volume : 73 Issue : 34

వైద్యులు సైతం విశ్వసించేది

అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్ నే

అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్ జుట్టురాలడం,

చుండుని అరికట్టడంలో

ప్రతిభావంతంగా ఉంటుందని

వైద్యులు సైతం నమ్ముతున్నారు.

డా॥ ధర్మేంద్ర దూబే,
ముంబయి, మహారాష్ట్ర.

“అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్ లో వాడే ప్రత్యేకమైన పదార్థాలు, జుట్టు మూలాలని పటిష్టం చేసి, చుండు నుంచి సంరక్షిస్తాయి. సహజమైన జుట్టు రంగుని కొనసాగించడంలో సహకరిస్తుంది. అందుకే నేను నా పేషెంట్స్ కి అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్ నే వాడమని సలహా ఇస్తాను. అలా వాడిన వారిలో తొంద్రై శాతం మందికి అనుకూల ఫలితాలొచ్చాయి.”

డా॥ ప్రశ్నీధ,
కోయంబత్తూర్, తమిళనాడు.

“అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్ ని నేను నమ్ముతాను. ఎందుకంటే ఇది ఒక సహజ ఉత్పత్తి. అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్ లో వాడే పదార్థాల వల్ల జుట్టు మూలాలకు రక్త ప్రసరణ పెరిగి జుట్టు పెరగడటమే కాక చుండునీ అరికడుతుంది. జుట్టు పెరగడానికి కూడా అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్ సకాస్రీయమైన పరిష్కారం అని నిరూపితమైంది. అలాగే మీరు అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్ ని క్రమబద్ధంగా వాడడం వల్ల జుట్టు రాలిపోదు.”

డా॥ సుమనా స్రైల్,
చెన్నై, తమిళనాడు.

“ప్రతివారూ తాము ఉపయోగించే హెయిర్ ఆయిల్ ఎంపికలో చాలా జాగ్రత్తలు వహించాలి. అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్ లో వాడే కల్రిలేని శుద్ధ కొబ్బరి నూనె వల్ల ఇది సురక్షితమైనదిగా నేను భావిస్తాను. ఇందులో లిక్విడ్ పారాఫిన్ (LLP)లు ఉండవు. అలాగే జుట్టు రాలడానికి కారణమైన నిల్వ ఉండే రసాయనాలూ అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్ లో ఉండవు.”

* Personal Opinion.

**జుట్టురాలడాన్ని అరికడుతుంది
చుండు నుంచి రక్షిస్తుంది**

అశ్వినీ® + అధునా™
హామియో ఆర్గ్నికా హెయిర్ ఆయిల్ + అమ్మా షాంపూ

అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్ ప్రతిరోజు అమ్మా షాంపూ వారానికి మూడుసార్లు వాడడం వల్ల జుట్టు రాలడం తగ్గుతుంది.

Customer Care Toll Free Number : 18008435599

e-mail : customercare@aswini.com | www.aswini.com